books
N
2505
.A523
1883

[1883]7

ontbreekt: titel + I-VI

Hollandsche, Vlaamsche en Duitsche Scholen.

AELST. (WILLEM VAN)

Geboren te Delft in 1620, overleden te Amsterdam in 1679.

Hij was een leerling van zijn oom E. Van Aelst en werd 9 November 1643 ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Delft. Na in Italië onder den naam van Gulielmo werkzaam geweest te zijn, vertoefde hij eenige jaren in Frankrijk; eindelijk in zijn vaderland teruggekeerd, zette hij zich te Amsterdam neder, waar hij groote aanmoediging vond.

1* — Bloemen.

Doek. Hoog 0.58. Breed 0.52.

Op een bruin marmeren blad in een nis staat een zilveren vaas met rozen, papavers, een anjelier enz., waar omheen twee vlinders vliegen; tegen de nis kruipt een slak op. Rechts van de vaas ligt, op een bruin kleed met gouden franje, een geopend gouden zakuurwerk, waaraan een groen lint is vastgemaakt.

Gemerkt onderaan links:

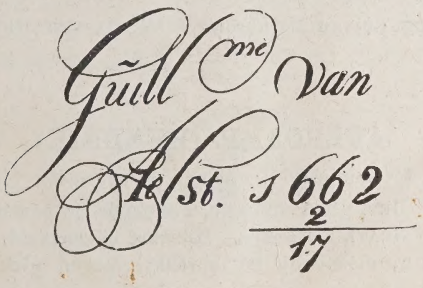

APOL. (LODEWIJK FREDERIK HENDRIK)

Geboren te 's-Gravenhage 6 September 1850.

Leerling van J. Hoppenbrouwers en P. Stortenbeker.

2 — Landschap.

Doek. Hoog 0.74. Breed 0.62.

Op den voorgrond ziet men eenig water, waar een vrouw, die aan den kant op een vlonder geknield ligt, bezig is waschgoed uittespoelen. Links eenige vervallen boerenwoningen. Zwaar bewolkte lucht.

Legaat van Jonkh. Th. L. Gevers Deynoot, 1880.

AS. (PIETER JANSZ. VAN)

Geboren te Delft in 1603, aldaar (?) overleden na 1678.

Hij werd den 24 Juli 1623 ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Delft.

3 — Landschap.

Paneel. Hoog 0.47. Breed 0.65.

Boerenwoningen bij een water; op den voorgrond een marskramer en een landman met eenige geiten. Rechts een uitgestrekt landgezicht.

Gemerkt onderaan rechts:

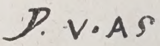

Legaat van Mejuffrouw C. M. Caster, 1868.

AVERCAMP. (HENDRIK)

Geboren te Kampen 15... aldaar (?) overleden vóor 1660.

Zijn vader, Berend Avercamp, beoefende de geneeskunst, zijne moeder heette Beatrix Peters. Hij werd bijgenaamd *de stomme van Kampen*, omdat hij het spraakvermogen miste en naar de

plaats welke hij bewoonde; het is onbekend van wien hij onderricht in de schilderkunst ontving.

4* — Riviergezicht.

Paneel. Hoog 0.32. Breed 0.61.

Links op den voorgrond drie hoofdfiguren: twee visschers, een weinig daarachter, links, een zittend visschersvrouwtje. De visschers zijn aan hunnen arbeid en trekken een groot vischnet (zegen); op den tweeden grond rechts, in de rivier, badende en zwemmende figuren, zwanen enz.; in het midden staat een lange staak in de rivier (baken), waarbij een vaartuigje met drie figuren. Verder verschillende vaartuigen. Aan de oevers der rivier eenige huizen enz.

BACKER. (ADRIAEN)

Geboren te Amsterdam in ...... en aldaar overleden in 1686.

Hij was waarschijnlijk evenals zijn broeder JACOB, een leerling van hun oom JACOB BACKER, die tot de discipels van REMBRANDT behoorde; hij bezocht Italië en onderscheidde zich in het historie- en portretschilderen.

5 — Mansportret.

Paneel. Hoog 0.70. Breed 0.56.

Borstbeeld bloothoofds, eenigszins rechts gewend, met donker bruin haar, blonden knevel en puntbaard; gekleed in het zwart met grooten geplooiden kraag om den hals.

Gemerkt bovenaan rechts:

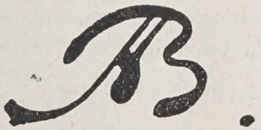

BACKHUYSEN. (LUDOLF)

Geboren te Emden 18 December 1631, overleden te Amsterdam 17 November 1708.

Jongeling zijnde, werkte hij als klerk bij zijnen vader G. BACKHUYSEN, secretaris der stad Emden. In 1650 te Amsterdam gekomen en bij den handelaar BARTELET werkzaam, werd hij getroffen door de schoone IJgezichten, en trachtte hij deze op het papier terugtegeven. Hij koos A. VAN EVERDINGEN als meester, bij wien hij groote vorderingen maakte. Reeds spoedig werd zijn kunstwerk gezocht en schilderde hij groote stukken voor verscheidene vorsten, onder anderen voor den Koning van Pruisen en Czaar Peter den Groote. Hij etste en was een uitstekend schoonschrijver.

6 — Gezicht op de Hollandsche kust bij onstuimig weder.

Doek. Hoog 1.44. Breed 1.86.

Rechts een driemastschip, dat voor een invallende bui afhoudt en zijn marszeils op den rand laat loopen; het wordt gevolgd en omringd door verscheidene vaartuigen, waaronder een jacht met vergulden spiegel, dat bezig is overstag te gaan; aan den horizont ziet men de bui.

Gemerkt op een drijvende plank:

LB 1682

7* — Zeegezicht.

Doek. Hoog 0.52. Breed 0.67.

Rechts de Hollandsche kust, op den voorgrond een vervallen havenhoofd, waar eenige visscherlieden naar eene sloep kijken, met drie heeren die naar een binnenkomend oorlogschip geroeid worden, dat links op het tweede plan ligt, zijne zeilen bergt en saluutschoten wisselt met een adviesjacht; verder verschillende vaartuigen.

Gemerkt in de vlag van de sloep:

LB

BAKHUYZEN. (HENDRIKUS VAN DE SANDE)

Geboren te 's-Gravenhage 2 Januari 1795, aldaar overleden 13 December 1860.

Hij ontving het eerste onderricht bij J. HEYMANS en studeerde later ijverig naar de natuur, zoowel in zijn vaderland als in België en Duitschland.

8 — Hollandsch landschap.

Paneel. Hoog 0.73. Breed 0.96.

Op den voorgrond een staande bruinbonte koe bij eene liggende witte; rechts een meisje met een hond spelende en drie schapen; links een geit. In het verschiet een weiland, waar men bezig is met hooien; het land wordt doorsneden door een vaart met een zeilend vaartuig.

Geschenk van Mevrouw de Wed. P. H. TROMP, geb. BLOKHUYZEN, 1865.

9* — Landschap.

Paneel. Hoog 0.23. Breed 0.30.

Op den voorgrond een boer, leunende tegen een zwartbonte koe; rechts een zittende vrouw met een kind op den schoot, bij eenig kreupelhout en een grazende geit; op den tweeden grond een liggende roodbonte koe. Heuvelachtig verschiet.

10* — Bergachtig landschap.

Paneel. Hoog 0.40. Breed 0.36.

Een oud vervallen gebouw verheft zich tusschen hoog geboomte, hetwelk door de zon sterk verlicht wordt, terwijl de voorgrond, gestoffeerd met een herder en eenige geiten, in de schaduw is.

Geschenk van den Heer D. VIS BLOKHUYZEN, 1860.

11* — Wintergezicht.

Paneel. Hoog 0.23. Breed 0.30.

Een bevroren gracht met schaatsenrijders; rechts een weg met boomen, links een besneeuwde stadswal waarop een molen staat; in het verschiet een kerktoren, een ophaalbrug en verscheidene huizen.

BAKHUYZEN (GERARDINA JACOBA V.D. SANDE)

Geboren te 's-Gravenhage 27 Juli 1826.
Leerlinge van haren vader H. VAN DE SANDE BAKHUYZEN.

12 — Vruchten en bloemen.

Doek. Hoog 0.66. Breed 0.91.

Twee meloenen, eenige trossen blauwe en witte druiven, waarop zich een paar wespen nederzetten; benevens een tak gladiolussen.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1867.

BAKHUYZEN. (JULIUS JACOBUS V. D. SANDE)

Geboren te 's-Gravenhage in 1835.

13 — Stadsgezicht te 's-Gravenhage.

Doek. Hoog 0.40. Breed 0.61.

Een gracht, waarover een steenen brug met drie bogen. Rechts de straat, gestoffeerd met verscheidene personen.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1873.

14 — Maartsche buien.

Doek. Hoog 1.03. Breed 1.42.

Te midden van een boschrijk landschap, ziet men links een bespannen wagen, waarop hakhout geladen wordt. Tusschen het geboomte de daken van eenige half verscholen woningen en een kerk. Zwaarbewolkte hemel.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1882.

BEERSTRATEN, (A...)

Hij leefde te Amsterdam in het midden der 17de eeuw; er zijn overigens weinig levensbijzonderheden van hem bekend.

15 — Het oude Stadhuis te Amsterdam.

Paneel. Hoog 0.48. Breed 0.63.

Gezicht op het oude Stadhuis en de aangrenzende huizen met een gedeelte van den Dam te Amsterdam bij winter; de ge-

bouwen en straat zijn met sneeuw bedekt; deftige personen, burgers en landlieden richten zich naar verschillende kanten. De beelden zijn door J. LINGELBACH geschilderd. Het alhier afgebeelde Stadhuis werd den 7 Juli 1652 door brand vernield. Het gebouw dagteekende uit de 15de eeuw.

BEERSTRATEN. (JAN)

Geboren te Amsterdam 1613 (?) overleden in 1687 (?)

Zijn vader heette ABRAHAM BEERSTRATEN. Hij woonde te Amsterdam en tot de weinige levensbijzonderheden, die met zekerheid van hem bekend zijn, behoort dat hij huwde te Amsterdam, 30 Augustus 1642, met MAGDALENA BRONCKHORST.

16* — De haven eener stad.

Doek. Hoog 0.59. Breed 0.82.

In een bergachtig landschap, een stad met hare kerken, torens, poorten en versterkingen, gelegen aan een rivier die haar doorsnijdt; op het water eenige zeil- en roeivaartuigen en aan de oevers verscheidene wandelende en badende figuren.

Gemerkt rechts op een muur:

I. BEER-STRATEN.
1654

BEEST. (SYBRANT VAN)

Geboren te ...... 16..., overleden na 1665.

Hij behoorde tot de Haagsche Schildersbent. In 1640 komt hij voor als lid van het St. Lucas-Gild aldaar en in 1656 was hij een der mede-oprichters van de nieuwe „Kamer van Pictura", waarvan hij tevens Hoofdman werd. Er zijn weinig schilderijen van hem bekend.

17 — Marktgezicht.

Paneel. Hoog 0.50. Breed 0.65.

Rechts van den toeschouwer staat een heer, met een breedgeranden zwarten hoed op het hoofd, gekleed in een bruin

wambuis en broek en een rooden mantel, in onderhandeling met een vrouw, die hem een meloen te koop aanbiedt. Zij is gezeten bij een tafel met allerlei soort van vruchten. Schuin achter haar ziet men twee vrouwen in gesprek benevens een man, terwijl een wagen met een ezel bespannen voorbij rijdt. Links een groentenkraampje, waarbij een vrouw staat die een roode kool van den grond raapt. De achtergrond wordt gevormd door eenige huizen en een gedeeltelijk begroeiden muur, waarvoor zich eenige groentenverkoopers bevinden.

Gemerkt onderaan rechts:

S Beest
1652

Aangekocht door de Gemeente, 1879.

BEEST (Jhr. JACOB EDUARD VAN HEEMSKERCK VAN)

Geboren te Kampen 28 Februari 1828.

In 1842 in 's lands zeedienst getreden, legde hij in 1853 als officier het zwaard ter zijde, om met het penseel de natuur, welke hem op zijne reizen trof, weder te geven.

18 — De Maas voor Rotterdam bij ondergaande zon.

Doek. Hoog 0.58. Breed 1.06.

Rechts het westelijk gedeelte der stad en een gedeelte der Boompjes, waarboven de toren der Zuiderkerk uitkomt; verder het Willemsplein en de Willemskade. Aan de kaden liggen vele schepen en op de rivier ziet men verscheidene zeilende en voor anker gekomen vaartuigen. Links een gedeelte van Fijenoord.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1870.

BENT. (JOHANNES VAN DER)

Geboren te Amsterdam in 1650, overleden te ...... in 1690.

Hij was een leerling van PH. WOUWERMAN en A. VAN DER VELDE, doch volgde in zijne werken den stijl van N. BERCHEM.

19* — Italiaansch landschap.

Doek. Hoog 0.79. Breed 0.98.

Op den voorgrond eene herderin die eene geit melkt; bij haar eene vrouw en een jongen; verder een wit paard en rundvee, links en op den achtergrond een waterval; bergachtig verschiet.

Gemerkt onderaan in het midden:

BERCHEM. (NICOLAES, of CLAES PIETERSZ.)

Geboren te Haarlem in September 1620, overleden te Amsterdam 18 Februari 1683.

Hij was de zoon van PIETER CLAESZ., die stillevens schilderde, en van wien hij het eerste onderricht in de kunst ontving. Daarna had hij achtereenvolgens als meesters: J. VAN GOIJEN, N. MOYAERT, P. DE GREBBER, J. WILS en J. B. WEENIX, die hij spoedig in de kunst ver achter zich liet. Hij muntte niet alleen uit in het vervaardigen van landschappen met vee en figuren, maar schilderde ook veldslagen, portretten en onderwerpen uit de Heilige Schrift. Hij was een uitstekend etser.

20* — Een grot.

Paneel. Hoog 0.41. Breed 0.52.

In een grot zijn eene vrouw en twee landlieden, waarvan een op een ezel gezeten, die eenig rundvee door een waterplas drijven; rechts, door den ingang, verwijdert zich een herder met een kudde schapen; in het verschiet hoog gebergte.

Gemerkt onderaan links:

BERCKHEYDE. (HIOB)

Geboren te Haarlem en gedoopt 27 Januari 1630, aldaar overleden in November 1693.

Hij was een leerling van JACOB WILLEMSZ. DE WET, onder wiens leiding hij den 10 November 1644 op 14-jarigen leeftijd kwam. Den 10 Maart 1654 werd hij in het Schildersgild te Haarlem opgenomen.

21 — De oude Beurs te Amsterdam.

Doek. Hoog 0.82. Breed 1.03.

Het inwendige der Beurs gedurende beurstijd; verschillende groepen van kooplieden waaronder in Oostersche kleederdracht, onderhouden zich over hunne zaken; zij staan gedeeltelijk onder de kolonnade die het plein omringt, terwijl anderen verlicht worden door de zon, die ter rechterzijde in het gebouw schijnt. De Beurs werd gebouwd door den vermaarden bouwmeester HENDRICK DE KEYSER, tusschen 1608 en 1611. Dit merkwaardig Oud-Hollandsch gebouw werd gesloopt in 1836.

Gemerkt op het voetstuk van een der pilaren:

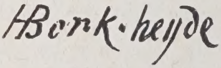

Verzameling LEEMBRUGGEN, 1866.

BERCKHEYDE. (GERARD)

Geboren te Haarlem en gedoopt 6 Juni 1638, aldaar overleden 1698 (?)

Deze kunstenaar was de broeder van H. BERCKHEYDE, met wien hij vele schilderijen vervaardigde. In 1660 werd hij in het Haarlemsche Schildersgild opgenomen.

22* — Gezicht op de stad Keulen.

Paneel. Hoog 0.43. Breed 0.61.

Rechts op de kade voor den stadsmuur eenige rustende lieden; verder een wit en bruin paard en wagens, waarvan vaten afgeladen worden in aan den oever liggende aken.

De voorgrond is sterk verlicht. Boven den muur ziet men verscheidene kerken en andere gebouwen. Links de rivier de Rijn.

Aangekocht door de Gemeente, 1859.

BERCKMAN. (HENDRIK)

Geboren te Klundert 1629, overleden te Middelburg omstreeks 1690.

Hij was een leerling van PHILIP WOUWERMAN, BOSSAERT en JORDAENS en schilderde eenige historiëele onderwerpen, doch verliet dat vak voor het schilderen van portretten. Hij komt in 1654 voor als lid van het St. Lucas-Gild te Leiden.

23 — Portret van Adriaen Van Trappen, gezegd Banckert, Luitenant-Admiraal van Zeeland.

Geboren te .... omstreeks 1620, overleden te Middelburg April 1684.

Koper. Hoog 0.26. Breed 0.21.

Borstbeeld bloothoofds eenigszins rechts, met golvend bruin haar en dunnen knevel; gekleed in een grijs wambuis met vergulde knoopen, platten kraag; over den rechterschouder een zwart lederen bandelier.

Gemerkt bovenaan links:

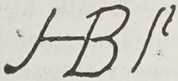

BERG. (GIJSBERTUS JOHANNES VAN DEN)

Geboren te Rotterdam en aldaar gedoopt 2 November 1769, aldaar overleden 4 September 1817.

Hij was een goed portretschilder, maar muntte uit in het vervaardigen van miniatuur-portretten. Hij was hoofdman van het Rotterdamsch Schildersgild.

24 — Portret van den schilder-zelf.

Doek. Hoog 0.61. Breed 0.46.

Bloothoofds met gepoederd haar, gekleed in een bruinen

rok met vergulde knoopen en korte zwarte broek, zittende voor een schilder-ezel, waarop het portret van zijne vrouw en zijn zoon staat.

25 — Portret van Geertruy Van Claveren, echtgenoot van den schilder.

Doek. Hoog 0.61. Breed 0.46.

Zij heeft een witte muts op het hoofd en is gekleed in een paarsche japon, witten omslagdoek, gelen boezelaar en gezeten bij een tafel; op haren schoot haar zoontje, Jacobus Everardus Josephus Van den Berg, welk kind later leeraar aan de Akademie te 's-Gravenhage werd.

BERGHEN. (DIRK VAN)

Geboren te Haarlem (?) omstreeks 1645, overleden te ...... na 1690.

Hij was een leerling van Adriaen Van de Velde en bezocht Engeland.

26 — Landschap met vee.

Paneel. Hoog 0.25. Breed 0.31.

Rechts een roodbonte os, die zich tegen een schutting wrijft; benevens twee kippen. Links een liggend rund met drie schapen; verder een schuur en een boom, waarbij een zwart paard staat; op den achtergrond een herder en herderin met een hond; bergachtig verschiet met geboomte.

Gemerkt onderaan rechts:

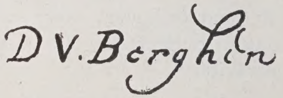

BEVEREN. (CHARLES VAN)

Geboren te Mechelen in 1809, overleden te Amsterdam in 1850.

Bezocht Italië en Frankrijk; vestigde zich te Amsterdam.

27 — Studiebeeld. (Schets voor een Eccehomo).

Doek. Hoog 0.96. Breed 0.75.

Een zittend manspersoon met ontkleed bovenlijf, de oogen ten hemel geslagen en met de handen over elkander gekruist.

Geschenk van Mevrouw B. OLDENKOTT, 1865.

BEYEREN. (ABRAHAM VAN)

Geboren te 's-Gravenhage omstreeks 1620, overleden te ....

Hij werd in 1640 lid van het St. Lucas-Gild te 's-Gravenhage, alwaar hij in 1656 de nieuwe confrerie van Pictura hielp oprichten. Den 15 October 1657 liet hij zich inschrijven bij het St. Lucas-Gild te Delft en in 1674 bij dat te Alkmaar. In het schilderen van stillevens, voornamelijk van visschen, muntte hij uit.

28 — Zeevisschen.

Doek. Hoog 0.63. Breed 0.86.

Op een tafel staat een mand met gesneden schelvisschen en een moot zalm, en waarvoor een krabbe, eenige tongen benevens mooten kabeljauw met een mes liggen.

Gemerkt onderaan rechts op het blad der tafel:

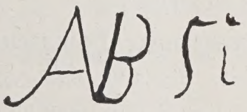

BISSCHOP. (CHRISTOFFEL)

Geboren te Leeuwarden 22 April 1828.

Leerling van W. H. SCHMIDT en H. VAN HOVE.

29 — Portret van Z. K. H. Willem Frederik Hendrik Prins der Nederlanden, Stadhouder des Konings in het Groot-Hertogdom Luxemburg, Admiraal, Veldmaarschalk, enz.

Geboren te Soestdijk 13 Juni 1820, overleden te Walferdinge 14 Januari 1879, zoon van Z. M. Koning Willem II en van H. M. Anna Paulowna, geboren Groot-Vorstin van Rusland.

Doek. Hoog 1.66. Breed 1.24.

De Prins is staande en tot aan de knieën voorgesteld, bloothoofds, gekleed in het kostuum der Koninklijke Nederlandsche Yachtclub te Rotterdam, waarvan hij oprichter en voorzitter geweest is; aan het knoopsgat van den rok is het gouden insigne van den Raad der Yachtclub bevestigd. De linkerhand rust op een tafel met groen fluweelen kleed, waarop een voorzittershamer en verslagen van het Zeemanshuis en van het Maritiem Museum te Rotterdam zijn nedergelegd. Op den achtergrond rechts aan den wand een kaart van het Suez-kanaal, links een vlag met het wapen der Yachtclub.

Dit portret is afkomstig van de Yachtclub en werd door de Gemeente aangekocht in 1882.

BLEECKER. (GERRIT CLAESZ.)

Geboren te Haarlem (?) in het begin der 17e eeuw, overleden te Haarlem in Februari 1656.

Hij schilderde onder invloed van ELSHEIMER en diens navolgers. Reeds in 1628 wordt hij vermeld als een verdienstelijk landschap- en goed figuurschilder.

30 — Saulus op weg naar Damascus.

Doek. Hoog 1.10. Breed 1.57.

Op den voorgrond ligt Saulus met blindheid geslagen, ondersteund door twee krijgslieden; rechts van hen een krijgs-

man, die een steigerend wit paard vasthoudt; meer achterwaarts en links het verder gevolg van Saulus, dat te paard gezeten is.

Gemerkt onderaan links:

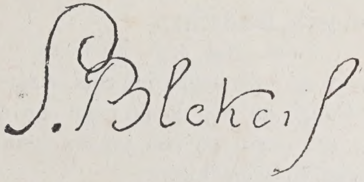

BLOEMAERT of BLOMMAERT. (ABRAHAM)

Geboren te Gorinchem (?) 1565, overleden te Utrecht omstreeks 1658.

Hij was de zoon van den beeldhouwer en bouwmeester Cornelis Bloemaert en de leerling van J. De Beer; hij ging op zijn zestiende jaar naar Parijs, waar hij onderwijs genoot van J. Bassot en De Herry, kwam na een verblijf van drie jaren in zijn vaderland terug en vestigde zich te Utrecht; den 31 October 1591 verkreeg hij het poorterrecht te Amsterdam, waaruit blijkt dat hij ook aldaar gedurende eenigen tijd verblijf heeft gehouden. Hij heeft gegraveerd.

31 — De heilige Willebrordus, Bisschop van Utrecht.

Doek. Hoog 1.00. Breed 0.70.

Ten voeten uit, in bisschoppelijk gewaad, met den mijter op het hoofd en de oogen ten hemel geslagen; in de rechterhand houdt hij het model eener kerk en in de linker een kruis-staf, waarvan de stok op een vat rust; links van hem staan op den grond twee tinnen kannen met houten stoppen; uit den grond spuit een straal water.

In plaat gebracht door Cornelis Bloemaert.

Geschenk van den Heer A. J. Lamme, 1864.

BLOEMAERT of BLOMMAERT. (ADRIAEN)

Geboren in het begin der 17de eeuw, overleden te Salzburg.

Hij was een leerling van zijn vader ABRAHAM en werd historie- en portretschilder; te Salzburg werkzaam, kreeg hij aldaar twist met een student en verloor in een tweegevecht het leven.

32 — Italiaansch landschap.

Paneel. Hoog 0.25. Breed 0.30.

Op den voorgrond een begroeide rots, waarop eenige geiten staan en waarlangs de weg loopt naar een op een berg gelegen burcht; een man en een jongen komen dien weg af; rechts een bergachtig verschiet.

Gemerkt onderaan links:

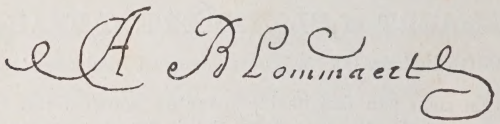

BLOEMERS. (ARNOLDUS)

Geboren te Amsterdam in 1792, aldaar overleden in 1844. Leerling van ANTONIE PIERA.

33* — Bloemen.

Doek. Hoog 0.75. Breed 0.60.

Op een bruin marmeren tafelblad staat een roode steenen vaas met verschillende bloemen als: paeonies, kamperfoelie, convolvulus, papavers, rhododendron en veronica's; op het tafelblad ligt een tak rozen.

BOEL. (PIETER)

Geboren te Antwerpen 22 October 1622, overleden te Parijs, 3 September 1674.

Deze uitmuntende stilleven-schilder was een leerling van F. SNIJDERS en van zijn oom C. DE WAEL; werkte in Italië en Frankrijk, vestigde zich te Parijs, waar hij den titel van hofschilder bekwam. Zijn etsen zijn zeer fraai en gezocht.

34 — Dood wild.

Doek. Hoog 1.34. Breed 1.07.

Een doode zwaan hangt met een poot vastgebonden aan een boomstam; op den voorgrond bij een steenen voetstuk

liggen twee patrijzen en ander gevogelte, benevens een geweer en een koperen jachthoorn; links ligt een patrijshond; rechts op den achtergrond een uil op een vogelkooi gezeten, voor hem op de kooi ligt een dood vogeltje.

Gemerkt onderaan links op het voetstuk.

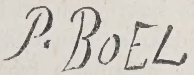

BOL. (FERDINAND)

Geboren te Dordrecht in 1611, overleden te Amsterdam in 1681.

Hij was een der beste leerlingen van REMBRANDT, wiens werken hij zeer nabij kwam. Den 24 Januari 1652 werd hij ingeschreven als poorter der stad Amsterdam. Hij werd met recht als een der eerste meesters van zijn tijd geëerd en stierf als een rijk en geacht man.

35 — Vrouwenportret.

Doek. Hoog 1.30. Breed 1.03.

Eene jeugdige vrouw, ter halverlijve in profiel, naar de linkerzijde gekeerd, met een gouden hoofdsieraad in het haar, gekleed in het rood, de schouders bedekt door een met bont gevoerden paars fluweelen mantel; om den hals, op de borst en aan de armen sieraden van goud, edelgesteenten en parelen; met den rechterarm leunende op het voetstuk van een gegroefde kolom; in de linker, die uitgestrekt is, houdt zij een dichtgevouwen waaier.

Gemerkt op de kolom:

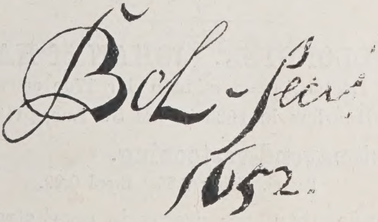

36 — Portret van Dirk Van der Waeijen.

Doek. Hoog 1.54. Breed 1.18.

Op jeugdigen leeftijd, ten voeten uit afgebeeld, met lang golvend haar, dat bedekt is door een hooge zwarte muts; gekleed in een geel satijnen rok met gouden knoopen bezet, rood onderkleed, roode kousen en geel-lederen laarzen: in de rechterhand een strijdhamer houdende, terwijl de linker op de heup rust. Rechts staan een trom, een borstharnas en een rondas; op den grond ligt een boog met pijlen. Meer achterwaarts twee stukken geschut en eenige kanonkogels; aan den wand een wisscher en laadstok. Bovenaan rechts het familiewapen van Van der Waeijen:

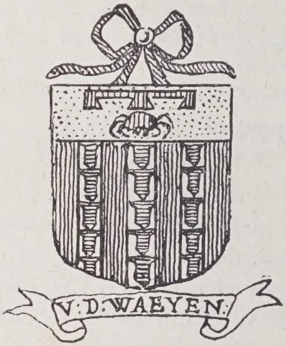

Gemerkt onder aan de trom:

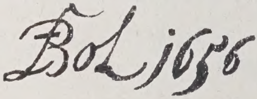

BOLLONGIER. (JOHAN of HANS)

Leefde in het midden der 17de eeuw.

Hij werd te Haarlem in 1623 in het St. Lucas-Gild opgenomen.

37* — Vastenavond-vertooning.

Paneel. Hoog 0.36. Breed 0.29.

Een dansende man en vrouw in eene straat; de man is

als wildeman verkleed, met lang grijs haar en baard en houdt op den linker schouder een knods; zij worden gevolgd door een persoon met een rommelpot; op den voorgrond een hond en ter rechterzijde een man in blauwen tabbaard, met een zwaard en een rijks-appel in de handen; meer naar voren een boogschutter. Achter deze personen een huis, waarvan de bewoners over de onderdeur en uit het venster kijken; buiten de deur staat een man met twee kinderen.

Gemerkt op den voorgrond:

HBollongier. 1620.

BORSELEN. (JAN WILLEM VAN)

Geboren te Gouda 20 September 1825.

Hij vestigde zich te 's-Gravenhage in 1855, en werkte aldaar twee jaren onder de leiding van A. SCHELFHOUT.

38 — Boomrijk Hollandsch landschap.

Doek. Hoog 0.79. Breed 1.31.

Een wetering met een vaartuig waarin een visscher met zijn gezin, die bezig zijn een fuik uittezetten; op het water en aan den kant eenige eenden; over de wetering een steenen brug. Rechts een schuur en daarachter zwaar geboomte; aan weerszijden en meer op den voorgrond eenige wilgen- en andere boomen.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1867.

BOSBOOM. (JOHANNES)

Geboren te 's-Gravenhage 18 Februari 1817.

Leerling van B. J. VAN HOVE; hij bezocht Duitschland, België en Frankrijk.

39 — Een Protestantsche kerk van binnen.

Paneel. Hoog 0.38. Breed 0.47.

Rechts verscheidene grafteekenen, links de pilaren van het

kruis der kerk : op den achtergrond een groot spitsboograam ; door het gebouw wandelen eenige personen in 17e eeuwsche kleedij.

40 — De Groote of St. Laurenskerk te Alkmaar van binnen.

Paneel. Hoog 0.74. Breed 0.61.

Rechts twee pilaren met de daartegen aangebrachte kerkbanken; links een deur, op den achtergrond het koor en de daarachter loopende trans. Gestoffeerd met personen in 17e eeuwsche kleedij.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1870.

BOTH. (JAN)

Geboren te Utrecht in 1610, aldaar (?) overleden na 1650.

Hij was met zijnen broeder ANDRIES leerling van A. BLOEMAERT. Op nog jeugdigen leeftijd begaven zij zich door Frankrijk naar Italië, waar zij het grootste gedeelte van hun leven doorbrachten, en JAN zich vooral toelegde op het vervaardigen van landschappen, in de manier van CLAUDE LORRAIN en waarin zijn broeder ANDRIES dikwerf de figuren schilderde. In 1650 verdronk ANDRIES te Venetië; JAN verliet daarop Italië en vestigde zich te Utrecht, waar hij, door het verlies van zijn broeder diep getroffen, van hartzeer overleden zou zijn. Hij was een uitstekend etser.

41* — Italiaansch landschap bij avondstond.

Paneel. Hoog 0.46. Breed 0.60.

Op den voorgrond links hoog geboomte, waar langs op eenen weg, die naar een ouden toren voert, een wagen nadert met twee ossen bespannen; aan den horizont eene stad welke aan de zee ligt.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

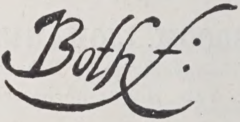

Gelithografeerd door J. VAN DER KAA. *)

---

*) Komt voor in eene serie van lithografieën naar schilderijen in het Museum Boymans. Van dit werk, dat omstreeks 1860 begonnen werd, zijn slechts vijf platen verschenen.

BOUT. (PIETER)

Geboren te Brussel in 16..., overleden te......

Hij heeft vele schilderijen van N. BOUDEWIJNS met beelden gestoffeerd. Er zijn eenige etsen van hem bekend.

42 — Italiaansche zeehaven.

Doek. Hoog 0.45. Breed 0.60.

Een havenhoofd, waar men bezig is met het laden en lossen van koopmansgoederen die aan den wal verspreid liggen. Rechts een galei met rijk vergulden spiegel; daarnevens eenige kooplieden die met elkander onderhandelen. Op den voorgrond een wagen met ossen die afgeladen wordt; verder twee beladen muilezels. Links eenige badende personen. Op den achtergrond rechts bergen en ter linkerzijde de zee.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

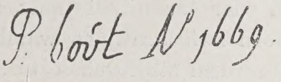

BRAKENBURG. (RICHARD)

Geboren te Haarlem, aldaar gedoopt 22 Mei 1650, aldaar overleden 28 December 1702.

Hij was een leerling van A. VAN OSTADE, in wiens manier hij burger- en boerengezelschappen schilderde. Hij werd in 1687 in het St. Lucas-Gild te Haarlem opgenomen. Er komen ook door hem vervaardigde portretten voor. Hij etste en is als dichter bekend.

43* — De ingebeelde zieke.

Doek. Hoog 0.45. Breed 0.38.

In een slaapvertrek bij een tafel zit eene jeugdige vrouw, in het blauw gekleed, met een wit onderkleed en een doek over het hoofd; zij leunt tegen een wit kussen; de rechterhand strekt zij uit naar een dokter, die haar den pols voelt, terwijl een hond tegen haar kleed opspringt. Achter haar eenige huisgenooten, van welke sommige lachend toezien; rechts een

tafel met een fluweelen kleed waarop verscheiden voorwerpen staan: daarnevens een stoel en op den grond een koperen beddepan en een test met vuur. Op den achtergrond een ledikant; verder een dienstmaagd die lachend om de deur ziet; aan de zoldering een kooi met een papegaai.

Gemerkt onderaan links:

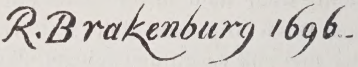

44 — Binnenhuis.

Doek. Hoog 0.69. Breed 0.86.

In een ruim vertrek bevinden zich een groot aantal boeren, burgers, vrouwen en kinderen. Eenige hunner zijn rondom een vat gezeten, waarop een aarden kan, een glas met bier, enz. Zij kijken lachend naar een uil die nevens hen op een stok zit; een man in een zwart satijnen wambuis, reikt hem op de punt van zijn mes een stuk gebak toe. Op den voorgrond een hond en eenige verspreid liggende voorwerpen. Rechts een schoorsteen en een venster, links een openstaande deur en op den achtergrond mede een venster. Aan de zoldering hangt een van teenen gevlochte kooi met een groenen tak.

Gemerkt onderaan rechts:

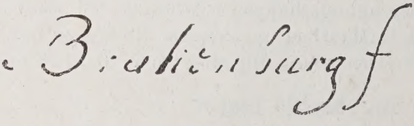

BREUGHEL II of de Jonge. (JAN)

Geboren te Antwerpen 13 September 1601, overleden na 23 Maart 1678.

Hij was een zoon van den FLUWEELEN BREUGHEL, anders gezegd JAN BREUGHEL I. In 1625 werd hij lid van het Antwerpsch St.

Lucas-Gild, waarvan hij in 1629 als Deken optrad. Hij volgde zoozeer de manier van zijn vader, dat de tafereelen der beide schilders bijna niet van elkander te onderscheiden zijn.

45* — Dorpsgezicht.

Paneel. Hoog 0.29. Breed 0.35.

Rechts een weg, met boomen aan weerszijden; een wagen nadert, bespannen met drie paarden, waar naast een ruiter in gesprek met de vrouwen welke in den wagen zitten. Links een water met vaartuigen, die deels aan den kant liggen, en zwemmende eenden. Op den achtergrond eenige huizen, een brug en verscheidene figuren.

46* — Dorpsgezicht.

Paneel. Hoog 0.29. Breed 0.35.

Rechts een vaart, alwaar visschers in een schuit bezig zijn hunne netten op te halen, verder een roeiboot en eenige eenden. Links een weg met boomen; een wagen met drie paarden bespannen nadert. Op den achtergrond een kerk, eenige huizen, een brug en verscheidene figuren.

Pendant van het voorgaand nommer.

BREUGHEL, bijgenaamd Rijn-Graaf. (ABRAHAM)

Geboren te Antwerpen, aldaar gedoopt 28 November 1631, overleden te .... 16...

Hij was een zoon van JAN BREUGHEL II en ging naar Italië, waar hij te Rome lid der Academie van St. Lucas werd.

47 — Vruchten en bloemen.

Doek. Hoog 0.73. Breed 0.95.

Een zilveren schaal met vijgen, benevens een zilveren koelvat, waarin rozen en gladiolussen, staande aan den voet van een kolom; op den voorgrond blauwe en witte druiven, appelen enz.

Gemerkt onderaan links:

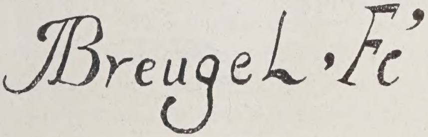

BROEK. (ELIAS VAN DEN)

Geboren te Antwerpen omstreeks 1653, overleden te Amsterdam in 1711.

Leerling van JAN DE HEEM. Zich te Amsterdam gevestigd hebbende, woonde hij op het Molenpad, en kweekte in zijn tuin de bloemen, welke hij voor zijne schilderstukken bezigde.

48* — Bloemen.

Doek. Hoog 0.42. Breed 0.34.

Een steenen plint waarop een roos en Oost-Indische kers; op den voorgrond goudsbloemen en wilde wingerd, benevens een hagedis, twee slakken en een vlinder.

Gemerkt onderaan de plint:

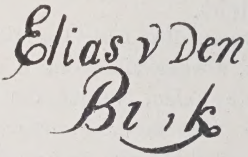

BRONCKHORST. (JAN VAN)

Geboren te Utrecht in 1603, overleden te .... 16...

In zijne jeugd oefende hij zich meest bij glasschilders, zoo in zijn vaderland als in Frankrijk, werwaarts hij zich in 1620 begeven had. Er bestaan zeer goede glasschilderingen van hem. Later volgde hij de werken van POELENBURG, in wiens manier hij toen begon te schilderen en naar wien hij verscheidene prenten gegraveerd heeft.

49* — Italiaansch landschap.

Paneel. Hoog 0.37. Breed 0.47.

In een bergachtig landschap ziet men den grootschen bouwval van een tempel, gedeeltelijk door water omgeven, waarin twee personen zich baden. In de ruïne een herder met geiten; rechts een steenen brug. Verwijderde achtergrond met bergen.

Gemerkt onderaan links:

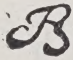

BYLER. (JAN VAN)

Geboren te Utrecht in de laatste helft der 16de eeuw.

Hij was leerling van zijnen vader Herman Berntsz Van Byler. In 1632 werd hij Deken van het Schildersgild te Utrecht; hij leefde nog in 1667. Zijne werken zijn zeer zeldzaam.

50 — Laban verwijt zijne dochter Rachel dat zij hem zijne huisgoden ontroofd heeft.

Doek. Hoog 2.02. Breed 1.90.

Op den voorgrond is Rachel gezeten, met een knaapje bij zich, dat zij met de linkerhand vasthoudt; met de rechter hand maakt zij een afwijzende beweging tegen Laban die voor haar staat en haar verwijtingen doet. Rechts een jongeling die een mand vasthoudt. Op den voorgrond een bruin en wit gevlekte hond. Op den achtergrond twee personen en een kameel, bij een tent welke aan een boomstam is vastgemaakt.

Geschenk van den heer J. S. Ulrich Sen. 1870.

CAMPHUYSEN. (GOVERT of GODEFRIDUS)

Geboren te Gorinchem......... overleden te .... 16...

Men vindt van dezen schilder vermeld, dat hij den 16 Maart 1650 poorter van Amsterdam geworden is.

51* — Een wagen met vroolijke landlieden voor eene dorpsherberg.

Doek. Hoog 0.57. Breed 0.65.

Voor eene dorpsherberg houdt een wagen stil, bespannen met een wit en een bruin paard; in den wagen zijn zes zingende en drinkende boeren en boerinnen gezeten en op de voorste bank een vioolspeler. Voor de paarden is een voerbak geplaatst, waarnevens de voerman die brood snijdt. Naast den wagen staat een bedelaar; bij de deur der herberg de waardin, die uit een tinnen kan schenkt. Voor een openstaand venster

der herberg een man met een glas in de hand; verscheidene personen bevinden zich in zijne nabijheid. Links een laan, waarin een heer te paard nadert.

Gemerkt onderaan links:

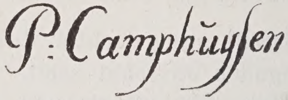

CARRÉE. (MICHIEL)

Geboren te Amsterdam in 1666, overleden te Alkmaar 7 October 1747.

Na eenigen tijd leerling van N. Berchem geweest te zijn, begaf hij zich naar Engeland; van daar teruggekeerd, werd hij Hofschilder van Frederik I van Pruisen, in welke betrekking hij tot 1713 bleef; daarna werkte hij veel te Amsterdam, waar hij ook behangsels voor zalen schilderde. Den 6 December 1725 werd hij in het St. Lucas-Gild te Alkmaar ingeschreven.

52 * — Boomrijk landschap met rundvee.

Doek. Hoog 0.58. Breed 0.49.

Een staande en een liggende roodbonte os, benevens een liggend ram en eenige schapen; rechts een geit bij eene beek, links een liggende ezel en een geit; op den achtergrond een herderin bij een stuk muur gezeten; verder zwaar geboomte en in het verschiet bergen.

Gemerkt op den voorgrond:

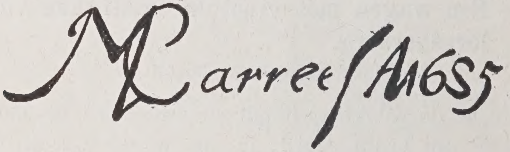

CELS. (CORNELIS)

Geboren te Lier 10 Juni 1778, overleden te Brussel in 1859.

Leerling van A. Lens, te Brussel. Vertrok in 1800 naar Parijs, maakte vervolgens eene reis door Italië en kwam in 1807 te Ant-

werpen. Hij was leeraar aan de teekenschool te Doornik van 1820 tot 1837 en woonde sedert dien tijd te Brussel. Hij bezocht dikwerf Holland, waar hij vele portretten vervaardigde.

53 — Portret van Mr. Gijsbert Karel, Graaf Van Hogendorp.

Laatste Raadpensionaris van Rotterdam, beroemd Staatsman, Lid van het Driemanschap in 1813 en een der grondleggers van de Nederlandsche onafhankelijkheid na de Fransche overheersching; geboren te Rotterdam 27 October 1762, overleden te 's-Gravenhage 5 Augustus 1834.

Doek. Hoog 1.40. Breed 1.13.

Tot aan de knieën voorgesteld; naar de rechterzijde gewend, bloothoofds, gekleed in een zwarten rok, zwart satijnen vest, kanten jabot en pelsjas; zittende in een armstoel bij een tafel, met de rechterhand rustende op de leuning van den stoel en met de linker wijzende naar een blad papier op de tafel; rechts een borstbeeld van Willem den Zwijger.

Geschenk van den heer Y. D. C. SUERMONDT, bij gelegenheid der onthulling van het standbeeld voor Van Hogendorp in 1867.

CEULEN. (CORNELIUS JANSZOON VAN)

Geboren te Amsterdam in 1590, overleden te Utrecht na 1656.

In 1648 verliet hij met zijn gezin Engeland, alwaar hij werkzaam was geweest met portretschilderen aan het hof van KAREL I. In zijn vaderland teruggekeerd, vestigde hij zich te Utrecht, alwaar hij vele portretten gemaakt heeft. Hij schilderde ook miniatuur.

54* — Deftig mansportret.

Doek. Hoog 0.81. Breed 0.70.

Borstbeeld, rechts gewend, bloothoofds met krullend bruin haar, dunnen blonden knevel en puntbaard; gekleed in een zwart fluweelen wambuis en mantel, om den hals een platte kraag; met de rechterhand rustend op den linkerarm; in de linkerhand houdt hij een geel-lederen handschoen.

55 — Portret van een jeugdige vrouw.

Doek. Hoog 0.80. Breed 0.69.

Borstbeeld, links gewend, met een blauwen strik in het haar en paarlen halssieraad; gekleed in rood satijn, met kanten onderkleed en blauw zijden sluier, die van de schouders afhangt en met beide handen wordt vastgehouden. Blauwe achtergrond.

Gemerkt rechts:

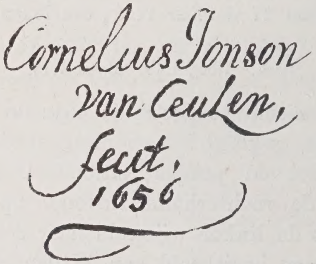

Geschenk van den Heer D. Vis Blokhuyzen, 1864.

CHAMPAIGNE. (PHILIPS VAN)

Geboren te Brussel in 1602, overleden te Parijs in 1674.

Nog zeer jong zijnde was hij leerling van J. Bouillon en M. Bourdeau. Op negentienjarigen leeftijd ging hij naar Parijs, waar hij met den beroemden Nicolas Poussin aan het Luxemburg was. Hij werd leeraar aan de Academie. Als kunstenaar en mensch werd hij zeer geacht.

56 — Portret van twee kunstenaars, (gebroeders?)

Doek. Hoog 1.28. Breed 1.82.

Tot aan de knieën afgebeeld, zittende aan een tafel, naar elkander toegekeerd, bloothoofds, met lang krullend, donker bruin haar, beiden gekleed in het grijs, met witte ondermouwen. De persoon ter rechterzijde van den toeschouwer gezeten, heeft een violoncel bij zich en houdt in de rechterhand zijn hoed, terwijl de linker is uitgestrekt naar den ter linkerzijde gezeten kunstenaar, die met teekenen bezig is.

Meer achterwaarts een schilderezel ; aan den wand een palet en een plank, waarop een paar beelden en andere voorwerpen geplaatst zijn. Op de tafel een palet, een boek, penseelen en een teekening in rood krijt, waarop men leest: A°. 1654.

Geschenk der Erven van den Heer D. Vis Blokhuyzen, 1870.

COOL, (JAN DAEMEN)

Geboren te .... 15..., overleden te Rotterdam 24 November 1660.

Hij werd 7 Maart 1614 ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Delft; in 1618 woonde hij te Rotterdam, alwaar hij 20 October 1652, tegen betaling van *f* 1200.—, als kostkooper in het heilige Geest- of Oude Mannenhuis werd opgenomen. Aan het daarvan opgemaakte contract werd in 1653 toegevoegd eene bepaling, waarbij hij op zich nam de Regenten van dat Gesticht te zullen uitschilderen. Tot aan zijn dood, werd hij aldaar verpleegd.

57* — De Regenten van het heilige Geest- of Oude Mannenhuis te Rotterdam. *)

Doek. Hoog 2.04. Breed 2.69.

In een vertrek, met geschakeerden zwart en wit marmeren vloer, zijn drie der Regenten ten voeten uit bij een tafel gezeten, waarop een inktkoker, zandlooper enz. staan. Rechts de vierde Regent, de kamer binnentredende. Achter de tafel links de Rentmeester van het huis, met een boek in de hand.

De alhier voorgestelde personen zijn: Jacob Van Vredenburch, Jacob Van Hersele, Adriaen Vroesen en Mr. Adriaen Boon, Regenten, Pieter Van der Heul, Rentmeester.

Gemerkt onderaan rechts:

AN° 1653

Deze schilderij is afkomstig uit het heilige Geest- of Oude Mannenhuis alhier.

---

*) Vroeger op naam gesteld van Daniel Mytens den Ouden.

CUYP. (JACOB GERRITSZ)

Geboren te Dordrecht in 1575, overleden te...... na 1644.

Deze meester, de vader van Aelbert Cuyp, had zijne eerste opleiding ontvangen van Abraham Bloemaert. Hoewel ook landschappen van hem bekend zijn, worden die niet zoo geroemd als zijne portretten. Den 18 Juli 1617 werd zekere Jacob Gerritsz. in het St. Lucas-Gild te Dordrecht ingeschreven; waarschijnlijk is deze en Jacob Gerritsz. Cuyp dezelfde persoon. In 1642 hielp hij, met nog drie andere kunstenaren, de afscheiding van het St. Lucas-Gild, van andere gilden, tot stand brengen.

58 — Portret van drie kinderen.

Doek. Hoog 1.28. Breed 1.94.

In een landschap aan den voet van eenige boomen staan drie kinderen; rechts een jongen met een grijzen breedgeranden vilten hoed op 't hoofd, gekleed in een gebloemd satijnen wambuis met roode strikken, kanten kraag en manchetten; zwart zijden mantel over den linker schouder; zwart fluweelen broek, grijze kousen, roode strikken en rozetten aan de knieën en op de geel-lederen schoenen. Terwijl zijn linkerhand in de zijde rust, houdt hij in de rechter de hand van het naast hem staande meisje. Dit laatste heeft een zwart fluweelen huik op 't hoofd en draagt een donker grijs kleedje met gele bloemen en roode strikken, kanten kraag en manchetten; in de rechterhand houdt zij een pluimwaaier, die met een gouden kettinkje aan haar middel is vastgemaakt. Ter linkerzijde van den toeschouwer een jonger meisje, met een rood zijden kapje op het hoofd, gekleed in een blauw en wit gebloemde jurk, kanten kraag, manchetten en voorschoot; in de linkerhand houdt zij eenige gele bloemen. Tusschen de boomen, in het verschiet, een kerktoren, een molen en andere gebouwen.

Gemerkt op de boomstammen:

Æ.tatis 2¼. Æ.tatis. 6. Æ tatis 9

1635

J.cuyp. Fecit

59 — Portret van een krijgsbevelhebber.

Paneel. Ovaal. Hoog 0.78. Breed 0.67.

Borstbeeld naar de rechterzijde gewend; het hoofd bedekt met een zwart fluweelen kapje; grijzen knevel en puntbaard; gekleed in een geel-lederen kolder, waaruit met zilver gestikte mouwen te voorschijn komen. Om den hals een ijzeren halsberg met omliggenden witten kraag. In de rechterhand houdt hij een bevelhebbers-staf.

Gemerkt rechts:

Ætatis. 66.
J. cuÿp. fecit
Aº 1644.

60 — Portret eener aanzienlijke vrouw.

Paneel. Ovaal. Hoog 0.78. Breed 0.66.

Borstbeeld naar de linkerzijde gewend; met naar achter gekamd haar, gedeeltelijk door een zwart fluweelen kapje bedekt; om den hals een snoer parelen. De dame is gekleed in zwart fluweel, met grooten kanten kraag; op de borst een zwarte rozet.

Gemerkt links:

Ætatis. 40.
J. cuÿp. fecit
Aº 1644.

CUYP. (AELBERT)

Geboren te Dordrecht in Augustus 1605, aldaar overleden in November 1691.

Deze groote kunstenaar, uit een deftig geslacht gesproten, had tot meester zijn vader Jacob Gerritsz Cuyp, van wien hij het eerste onderricht in de schilderkunst genoot; verder was de natuur zijn meester. Nabij Dordrecht op de buitenplaats „Dordwyck" wonende, schilderde hij alles wat zijn oogen trof; menschen, dieren, vruchten, bloemen en landschappen, alles was hem welkom en behandelde hij even meesterlijk. Hij beoefende de schilderkunst als uitspanning en schijnt er zijn geheele leven aan gewijd te hebben, als men de menigte schilderijen en teekeningen nagaat, welke van hem bekend zijn. Eerst in het begin der 19de eeuw begon men het werk van dezen meester naar waarde te schatten. Er zijn acht etsen van hem bekend.

61* — Paardenstal.

Paneel. Hoog 0.31. Breed 0.40.

Twee appelgrauwe paarden, beide van terzijde en van achteren gezien, in een stal staande. Op den voorgrond een bruine hond; rechts een stalknecht, een geit, benevens stalgereedschap.

Gemerkt onderaan links:

AC

62* — Vruchten.

Paneel. Hoog 0.36. Breed 0.45.

Een tafel waarop een blauw porseleinen schaal met perziken, waarnevens witte druiven, morellen en kruisbessen liggen. Links een vlinder.

Gemerkt onderaan rechts:

AC

63* — Vruchten en schelpen.

Paneel. Hoog 0.50. Breed 0.60.

Op een steenen plint liggen eenige perziken, blauwe en witte druiven, alsmede verschillende hoorns en schelpen. Op

een der perziken heeft zich een vlieg nedergezet, terwijl een drietal vlinders om de vruchten heen vliegt.

64* — Dood wild.

Paneel. Hoog 0.58. Breed 0.73.

Op een steenen plint liggen een doode haas, twee duiven en ander gevogelte.

Gemerkt op de plint rechts:

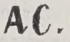

Geschenk van den Heer P. VAN DER DUSSEN VAN BEEFTINGH, 1851.

65* — Een haan en eene hen.

Paneel. Hoog 0.56. Breed 0.71.

Op eenig stroo op den grond, liggen of zitten een haan en eene hen; rechts een bezem en een paar stukken roode steen.

Gemerkt onderaan links:

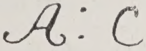

Geschenk van den Heer JAN VAN DER HOOP Jac.Zn., 1859.

66* — Koeiekop. (Schets).

Doek. Hoog 0.32. Breed 0.26.

Kop eener zwartbonte koe, links van ter zijde gezien.

67* — Riviergezicht bij ochtendstond.

Paneel. Hoog 0.40. Breed 0.54.

Rechts aan den voet van een hoog gebergte, ziet men een in het water uitloopend stuk land, waarop twee herders benevens eenige aan den oever grazende, liggende en drinkende koeien; op de rivier een roeiboot en eenige zeilvaartuigen. Links bergen en op den achtergrond, dicht bij de rivier, een stad.

Gemerkt onderaan rechts:

68* — De mossel-eter.

Doek. Hoog 0.90. Breed 1.10.

In een smidswinkel zit de meester mosselen te eten van een schotel, die met een glas bier op een ton voor hem staan; rechts twee meisjes en een jongen, die hem aandachtig gadeslaan; rechts een geopend venster, waardoor een heer met een glas rijnwijn in de hand naar binnen ziet, naast hem Aelbert Cuyp (volgens overlevering), die lachend op den mosseleter wijst; op den voorgrond een liggende hond, een groote aarden kruik, een aanbeeld, eenige mosselschelpen, een omgevallen mand met brandhout, benevens eene kat en eene kip; op den achtergrond een smidsknecht. Aan den wand verschillend smidsgereedschap.

Gemerkt onderaan links:

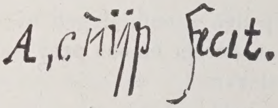

DECKER. (CORNELIS?)

Geboren te......... 16..., overleden te.........

Het is onzeker, in welke stad van ons vaderland deze vermaarde landschapschilder te huis behoorde. Zijne werken hebben veel overeenkomst met die van Ruisdael.

69* — Landschap.

Paneel. Hoog 0.53. Breed 0.46.

Een boerenwoning, half verscholen tusschen geboomte, aan het water gelegen; op een vlonder is een vrouw bezig met wasschen; rechts op den achtergrond, twee personen in een boot en in het verschiet boomen en een kerktoren.

DELEN of DEELEN. (DIRK VAN)

Geboren te Heusden omstreeks 1605, overleden te Arnemuiden 16 Mei 1671.

Den 31 Maart 1628 deed hij den eed als poorter van Arnemuiden. Hij bekleedde aldaar de betrekking van ontvanger der tollen en licenten en was ook lid van den Magistraat en Kerkeraad. Toen hij in 1633 tot ouderling verkozen werd, verzocht iemand om hem niet toe te laten, wijl VAN DELEN de lieden uitteekende gelijk zij in de kerk zitten, wat aanstoot schijnt gegeven te hebben. Niet zonder invloed van FRANS HALS schilderde hij kerken, paleizen en zalen, die somtijds gestoffeerd werden door anderen als: D. HALS, CODDE en ANTHONIE PALAMEDESZ.

70* — Een musiceerend gezelschap.

Paneel. Hoog 0.47. Breed 0.61.

In een zaal, met blauw en wit geschakeerden marmeren vloer, bevindt zich een gezelschap van zes heeren en vier dames; op den voorgrond staat een heer, met den rug naar den toeschouwer gekeerd, met de rechterhand in de zijde rustende; hij heeft een breedgeranden zwarten hoed op het hoofd, en is gekleed in een zwart satijnen wambuis met gele insnijdingen, kanten kraag en een zwart fluweelen met zijde gevoerden mantel over den linkerschouder, gele kousen en schoenen met gele hakken. Rechts een dame, leunende tegen een tafel met een rood tapijt; zij draagt een zwart en geel gebloemd kleed, een rood satijnen onderkleed en groote platte kanten kraag en manchetten. Bij de tafel — waarop een gitaar en twee dichtgeslagen muziekboeken — bevinden zich vier heeren, van welke een zonder hoed op het hoofd. In 't midden zit een dame in een groen zijden kleed met grooten kanten kraag en manchetten; zij speelt op de gitaar en houdt den rechtervoet op een stoof. Naast haar zijn een heer met een hoed op het hoofd en twee dames gezeten; een der laatstgenoemden is gekleed in het zwart met geel satijnen onderkleed; in de hand houdt zij een muziekboek. Op den achtergrond rechts een ledikant met groene gordijnen, een half openstaande deur tusschen twee kolommen, aan den wand twee mansportretten en links twee hooge ramen.

Gemerkt onderaan rechts:

1636.
D.V.DELEN.

71 — Voorportaal en galerij van een grootsch gebouw.

Paneel. Hoog 1.05. Breed 1.37.

Op den voorgrond een steenen bad, in het midden waarvan zich een wit steenen beeld van Hercules, op roodmarmeren voetstuk verheft. Rechts twee mannen in lange mantels gekleed, in gesprek met eene vrouw, welke op de treden van het bad zit. Tusschen de kolommen en op de galerij bevinden zich verscheidene personen.

Gemerkt onderaan rechts:

D.V.DELEN

DELFF of DELFIUS. (JACOBUS)

Geboren te Delft in 1619, aldaar overleden in 1661.

Hij was een zoon van den plaatsnijder WILLEM JACOBSZ. DELFF, van wien hij onderricht in de kunst ontving. Den 15 October 1641 werd hij ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Delft.

72 — Mansportret.

Paneel. Hoog 0.68. Breed 0.58.

Borstbeeld rechts, bloothoofds, met blond haar, knevel en puntbaard, geplooiden platten kraag, gekleed in een zwart wambuis en zwart zijden mantel, in de linkerhand een handschoen houdende.

Gemerkt links:

Ætatis 30.
A°. 1642
Jacobus Delfius.

DROOCHSLOOT. (JOOST CORNELISZ.)

Geboren te Utrecht (?) 1586, overleden te......... na 1666.

Hij werd in 1616 te Utrecht in het St. Lucas-Gild aangenomen, waarvan hij in 1623 en 1624 deken was. In 1638 werd hij benoemd tot regent van het Hiobs-Gasthuis te Utrecht.

73* — Boerenkermis.

Doek. Hoog 1.10. Breed 1.68.

Op een breede dorpstraat bevinden zich vele drinkende, dansende, zingende en krakeelende landlieden, vergezeld van hunne vrouwen en kinderen; aan weêrszijden der straat huizen, afgewisseld door geboomte; op den achtergrond een kerktoren, waaruit een roode vlag gestoken is.

Gemerkt op den voorgrond:

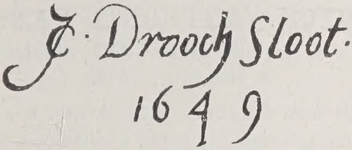

DURER. (ALBRECHT)

Geboren te Neurenberg in 1471, aldaar overleden in 1528.

Van Martin Hupse en Michel Wolgemuth ontving hij het eerste onderricht in de kunst. Niet alleen muntte hij uit in de schilderkunst, maar hij was ook een beeldhouwer, bouwmeester en plaatsnijder, zoo als er zelden in die vakken gevonden worden. Hij werd tot hofschilder benoemd door Keizer Maximiliaan, en was zeer gezien bij Karel V en andere vorsten van Europa. Onder zijne vrienden telde hij Erasmus, Melanchton, Raphaël en Lucas Van Leyden.

74* — Portret van Desiderius Erasmus.

Geboren te Rotterdam den 28 October 1467, overleden te Bazel den 12 Juli 1536.

Paneel. Hoog 0.28. Breed 0.21.

Borstbeeld links, met de doctors-baret op het hoofd, en ge-

kleed in een zwarte toga met bruin bont gevoerd. Groene achtergrond.

Gemerkt bovenaan rechts:

•IMAGO ERASMI ROTERODAM•

Geschenk van den stedelijken Raad van Bazel aan de stad Rotterdam, in 1532. *)

DYCK. (ANTHONIE VAN)

Geboren te Antwerpen 22 Maart 1599, overleden te Londen 9 December 1641.

In het jaar 1609 nam Hendrik Van Balen hem als leerling aan, en eenige jaren daarna was hij reeds opgenomen in het St. Lucas-Gild te Antwerpen. In 1620 werkte hij onder de leiding van en met P. P. Rubens, tot dat hij in 1622 eene reis naar Italië ondernam, waar hij portretten schilderde en de werken copiëerde van Giorgione, Titiaan en andere oudere meesters. In zijn vaderland teruggekeerd, schilderde hij de portretten van den Prins en de Prinses van Oranje, van ambassadeurs en andere grooten; ook vervaardigde hij groote stukken, meest gekozen uit de levens van heiligen. In 1632 naar Engeland gereisd zijnde, schilderde hij de portretten van Karel I en vele voorname personen uit diens omgeving. In 1633 werd hij in den adelstand verheven en huwde hij Maria Ruthven, eene kleindochter van Lord Ruthven. In 1640 begaf hij zich met zijne gade naar het vasteland, en bezocht onder anderen zijne geboortestad, alsook Frankrijk. Naar Engeland teruggekeerd, maakte eene sleepende ziekte een einde aan zijn verdienstelijk, maar kort leven. Hij wordt onder de eerste etsers van zijne eeuw gerekend.

---

*) Van dit geschenk vindt men melding gemaakt in de Beschrijving van Rotterdam, voorkomende in A. Goos' Nieuw Nederlandsch Caertboeck. Amsterdam 1616, blz. 189; alsmede in de Additamenta van L. Guicciardini, Belgicæ sive Inferioris Germaniæ Descriptio. Amsterdam 1635.

75* — Verheerlijking der heilige Maagd. (Schets.)

Paneel. Hoog 0.55. Breed 0.42.

Onderscheidene heiligen en martelaren, staande en gezeten op wolken, zien opwaarts naar de verheerlijking der h. Maagd.

Geschenk van den Heer A. J. LAMME, 1863.

76* — Portret van Karel I, Koning van Engeland, zijne gemalin Henriëtta Maria en twee kinderen. (Schets.)

Paneel. Hoog 0.33. Breed 0.27.

De Koning en Koningin ten voeten uit, naast elkander gezeten; de oudste der beide kinderen staat bij den Koning, wiens rechterhand op een tafel rust, waarop een kroon en een rijks-appel. Het jongste kind wordt door de Koningin op den schoot gehouden. Aan de voeten des Konings zit een kleine hond.

De origineele schilderij is door J. MASSARD in 1784 in plaat gebracht.

EECKHOUT. (GERBRAND VAN DEN)

Geboren te Amsterdam 19 Augustus 1621, aldaar overleden 22 October 1674.

Als leerling van den grooten REMBRANDT VAN RIJN, kwam hij zeker het naast bij diens werken; er werden zelfs schilderijen door hem vervaardigd, welke voor die van zijn meester werden aangezien. Zijne teekeningen zijn zeer gezocht. Er zijn eenige etsen van hem bekend.

77* — Kinderportret.

Paneel. Hoog 0.43. Breed 0.36.

Borstbeeld rechts, bijna geheel in profiel, bloothoofds, met lange blonde lokken, gekleed in gele zijde, met witte onderkleeding.

78 — Boaz en Ruth.

Paneel. Hoog 0.74. Breed 0.81.

Op den voorgrond BOAZ, zijn knecht aansprekende; naast dezen staat RUTH, die haar schort met korenaren ophoudt;

links een schuur, omringd door geboomte, waarvoor drie arbeiders gezeten zijn, die hun maaltijd gebruiken; ter rechterzijde bij een ploeg, liggen een stroohoed, een lederen tasch en een kruik. Op den achtergrond een korenveld, waar men bezig is het graan te maaien en tot schoven te binden, en in het verschiet bergen.

Gemerkt op den voorgrond:

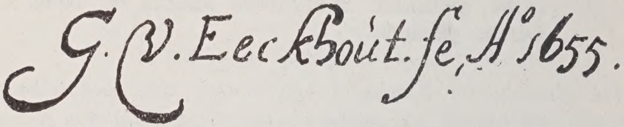

Geschenk van den Heer JOOST VAN VOLLENHOVEN, Burgemeester der stad Rotterdam, 1870.

79 — Biliam. *)

Doek. Hoog 0.91. Breed 1.22.

De Profeet zit op een ezel, dien hij door stokslagen wil doen voortloopen; achter hem twee ruiters, waarvan een in Romeinsche kleederdracht, en welke gevolgd worden door een wagen met twee paarden bespannen. Links de Engel in een wit gewaad met goudkleurige vleugels, die hem met uitgetogen zwaard tegenhoudt. Verderop hoog gebergte met een bouwval; in het verschiet boomen en een rivier.

Gemerkt onderaan rechts:

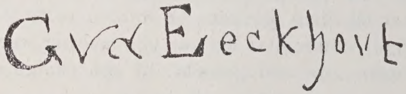

Legaat van den Heer A. MARTINIUS, 1876.

ESSELENS. (JACOB)

Leefde in de 17de eeuw (te Amsterdam?)

80 — Landschap.

Doek. Hoog 0.85. Breed 1.11.

Op den oever eener rivier rust een gezelschap onder een

---

*) Het is onzeker of deze schilderij van VAN DEN EECKHOUT is en in ieder geval is de handteekening stellig later daarop gesteld. Dr. W. BODE meent dit stuk te moeten toeschrijven aan GERRIT CLAESZ. BLEECKER. (Vgl. Studien zur Geschichte der Holländischen Malerei. Braunschweig 1883, blz. 350.

boom; meer naar voren staat een heer met een lang jachtroer in de hand; bij hem zit, aan den voet van den boom, een ander heer, op een reiger wijzende, welke op den grond ligt en waarnaast een hond zit; rechts aan den voet van een heuvel met hoog geboomte, staat rundvee in het water; links een rijtuig, waaruit eenige heeren en dames zijn gestegen, die zich aan den waterkant hebben nedergezet; op de rivier een speeljacht benevens een roeiboot en op den derden grond een kasteel tusschen geboomte.

Gemerkt links op een omgehouwen boomstam:

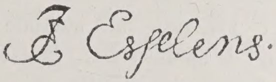

EVERDINGEN. (ALDERT VAN)

Geboren te Amsterdam in 1621, aldaar (?) overleden in 1675.

Leerling van ROELAND SAVERY en PIETER MOLIJN. Schipbreuk geleden hebbende op de Oostzee, kwam hij in Noorwegen, waar hij de trotsche natuurtooneelen bestudeerde, welke hij later in vele zijner schilderijen teruggaf; ook vervaardigde hij fraaie etsen.

81* — Noordsch landschap.

Doek. Hoog 1.35. Breed 1.78.

Eene rivier, tusschen hoog rotsachtig gebergte ontspringende en op den voorgrond in de diepte stortende. Rechts landlieden die balken uit het water halen; op den voorgrond links bij eenige denneboomen, waarvan er een is omgewaaid, twee rustende reizigers benevens een hond; op den tweeden grond een paar hutten, eenige figuren en een kudde grazende schapen.

Geschenk van den Heer J. F. HOFFMAN̄, Burgemeester der stad Rotterdam, 1850.

82 — Noordsch landschap.

Doek. Hoog 0.70. Breed 0.61.

Midden in een onstuimigen stroom, verheft zich tusschen rotsblokken een boom; rechts, nabij een houten woning op

paalwerk, eenige varkens; op den tweeden grond een boer; meer achterwaarts een steenen gebouwtje en een kerktoren tusschen geboomte. Links eenige figuren en een schuur met rieten dak.

EVERSDYCK. (CORNELIS WILLEMSZ.)

Geboren te Goes 15..., aldaar overleden 21 Mei 1649 (?)

83 — Schutterstuk van twintig officieren en leden van den Edelen Voetboog te Goes, benevens hun bode.

Paneel. Hoog 1.62. Breed 2.62.

Ter halverlijve, zittende en staande rond een tafel, waarop een maaltijd is aangerecht. Het meerendeel der voorgestelde personen draagt een gouden insigne waarop St. Joris is afgebeeld, hangende aan een lang koord om den hals. Twee hunner hebben een zware gouden keten over den rechter schouder. Rechts de bode, die uit een tinnen kan wijn schenkt. Links een der leden, een plattegrond van een gebouw in de hand houdende.

Gemerkt op de leuning van een stoel:

CWÆVERSDYCKF
1616.

84 — Schutterstuk van een en twintig officieren en leden van den Edelen Voetboog te Goes, benevens hun bode.

Paneel. Hoog 1.61. Breed 2.65.

Ter halverlijve voorgesteld, zittende en staande rond een tafel. Sommigen hunner dragen een gouden insigne waarop St. Joris is afgebeeld. Rechts op de tafel een schaal met oesters en een brood. Meer achterwaarts de bode met beide handen een tinnen kan houdende. Links een persoon met een register voor zich, benevens een ander die een pen en een stuk papier in de hand heeft, terwijl een derde bezig is geld af te passen.

85 — Schutterstuk van elf officieren en leden van den Edelen Voetboog te Goes.

Paneel. Hoog 1.66. Breed 3.06.

Tot aan de knieën afgebeeld, zittende en staande rond een tafel. Rechts ziet men twee officieren, een vendrig en een schutter met de hoeden op het hoofd, uitgezonderd de voorste, die den hoed in de hand houdt en de bevelen schijnt af te wachten van een hoofdofficier, die aan de tafel zit en een glazen bokaal op gouden voet in de hand houdt. Links van dezen zit een persoon die een groote gedreven gouden bokaal met deksel vasthoudt; meer achterwaarts vier zittende personen, waarvan twee met hoeden op het hoofd; achter hen de bode die een ledig drinkglas van een hunner aanneemt. Op de tafel gebraden wild en brood. Op den achtergrond, door een openstaande deur, een huis en boomen.

Gemerkt bovenaan:

C.W.EVERSDYCK.
1.624.

EVERSDYCK. (WILLEM)

Geboren te Goes 16..., aldaar overleden ....

Hij was de zoon van C. W. EVERSDYCK, en beoefende, even als zijn vader, de schilderkunst, maar was uitsluitend portretschilder.

86 — Schutterstuk van twaalf officieren en leden van den Edelen Voetboog te Goes.

Paneel. Hoog 1.72. Breed 3.12.

Ter halverlijve voorgesteld, staande en zittende rond een gedekte tafel, waarop een maaltijd is aangerecht. Midden op de tafel staat een groote gedreven gouden bokaal met deksel. Links een vendrig; op den achtergrond een pilaar en in het verschiet geboomte.

Deze vier schilderijen, Nos. 83—86, zijn uit de stad Goes afkomstig.

EYSDEN. (ROBBERT VAN)

Geboren te Rotterdam in 1810.

In 1828 ging hij naar Antwerpen, studeerde aldaar op de Academie voor Schoone Kunsten en was leerling van F. De Braekeleer; hij vestigde zich in 1830 te Rotterdam als portret- en genre-schilder.

87 — Portret van Johan Frederic Hoffman̄, Burgemeester der stad Rotterdam, van 1845 tot 1866.

Geboren te Rotterdam 7 Januari 1791, aldaar overleden 16 Augustus 1870.

Doek. Hoog 1.44. Breed 1.12.

Ter halverlijve, zittende in een groen fluweelen armstoel. Gekleed in ambtsgewaad, met de Burgemeesterlijke keten en de versierselen van Kommandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw en Groot-Officier der Orde van de Eikenkroon. De rechterarm leunende op een tafel, waarop eenige boeken, papieren, een steek en handschoenen liggen.

Geschenk van ingezetenen van Rotterdam, 1867.

FABRITIUS. (CAREL)

Geboren te .... 1625, overleden te Delft, 12 October 1654.

Er zijn weinig levensbijzonderheden van dezen verdienstelijken meester bekend, meer dan waarschijnlijk was hij leerling van Rembrandt. Zijne stukken gelijken zoo zeer op die van laatstgenoemden meester, dat men sommige voor diens werk aangezien heeft. Den 29 October 1652 werd hij ingeschreven in het Gild van St. Lucas te Delft. Hij is met al de zijnen omgekomen bij het springen van een kruitmagazijn te Delft, terwijl hij bezig was het portret te schilderen van Simon Decker, koster der Oude Kerk.

88* — Mansportret.

Paneel. Hoog 0.64. Breed 0.48.

Borstbeeld, eenigzins rechts, bloothoofds met lang krullend donker bruin haar; gekleed in het zwart met openhangenden hemdskraag, waardoor de hals en een deel der borst ontbloot zijn.

Gemerkt bovenaan rechts:

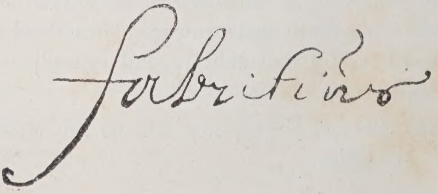

FLIER. (HELMERT RICHARD VAN DER)

Geboren te Baarn, 26 November 1827.

Leerling van J. DE RYK.

89 — Schapen op de heide.

Paneel. Hoog 0.30. Breed 0.45.

Op den voorgrond een drietal liggende schapen, waarbij een staand zwart ram; links liggen een wit en een zwart lam. Op den tweeden grond een paar grazende schapen.

Legaat van Jonkh. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

FLINCK. (GOVERT)

Geboren te Kleef 15 Januari 1615, overleden te Amsterdam 22 Februari 1660.

Van vermogende ouders en bestemd voor den handelstand, verijdelde hij alle pogingen zijner betrekkingen en vrienden om hem van het schilderen af te houden. Hij werkte des nachts naar prenten, welke hij van een glasschilder leende. De doopsgezinde leeraar en schilder LAMBERT JACOBZE, nam hem, met toestemming zijner ouders, als leerling aan, daar zij nu zagen dat men schilder en tevens een braaf mensch wezen kan; vervolgens werd hij leerling van REMBRANDT, bij wien hij groote vorderingen maakte en wiens manier hij volgde. Vermogend zijnde en zijne kunst goed betaald ziende, leefde hij als een deftig en aanzienlijk man en liet een schilders-werkplaats bouwen, waarin hij allerlei kostbaarheden samenbracht. Den 24 Januari 1652 verkreeg hij het burgerrecht der stad Amsterdam. Hij telde onder zijne vrienden de voornaamste kunstenaars en dichters en was zeer gezien bij den Keurvorst WILLEM van Brandenburg, den Hertog van Kleef en Graaf JAN MAURITS van Nassau.

90* — Portret van Dirck Graswinckel en zijne zuster.

Doek. Hoog 1.05. Breed 0.90.

In een landschap, aan den voet van een boom, is DIRCK GRASWINCKEL ten voeten uit, staande voorgesteld, met ontblooten hoofde, gekleed in een zwart gebloemd zijden wambuis en broek, platten witten kraag, zwarten mantel, zwarte kousen en schoenen met roode hakken. In de linkerhand houdt hij zijn hoed en

met de rechter de hand zijner zuster, die naast hem zit. Zij is gekleed in zwarte zijde met een rood onderkleed; op het hoofd een zwart fluweelen kapje; groote platte kraag en manchetten; paarlen halssieraad en gouden armbanden. Op den achtergrond rechts een bouwval aan een rivier en links hoog geboomte.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

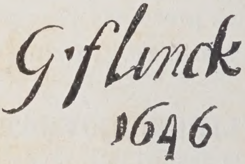

GAEL. (BAREND)

Hij leefde te Haarlem in het midden der 17de eeuw en was een leerling van PHILIP WOUWERMAN.

91* — De koekenbakster.

Paneel. Hoog 0.35. Breed 0.41.

Voor eene boerenwoning zit eene vrouw koeken te bakken; een man en een viertal kinderen bevinden zich om haar heen. Links een heining met geboomte en op den achtergrond eenige woningen. Een bedelaar met vrouw en kind komt den weg af.

Gemerkt onderaan links:

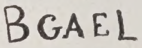

92* — De dorpsherberg.

Paneel. Hoog 0.36. Breed 0.30.

Voor eene dorpsherberg is een heer van een wit paard gestegen; in de rechterhand houdt hij een glas en in de linker de teugels van zijn paard; voor hem zitten op een bank een man en eene vrouw, met welke hij in gesprek is. Op den

voorgrond een liggende hond; op den achtergrond twee ruiters en eenig geboomte.

Gemerkt op de bank:

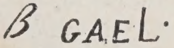

GELDER. (N...... VAN)

Hij leefde in het midden der 17de eeuw.

Omtrent het leven van dezen hoogst verdienstelijken meester zijn tot nu toe geen bijzonderheden bekend. Zijne schilderijen, die schier altijd stillevens voorstellen, zijn zeldzaam.

93 — Dood gevogelte.

Doek. Hoog 0.77. Breed 0.90.

Op een zwart marmeren plint ligt een doode haan, deels hangende met een der pooten aan een ijzeren haak, die achter een weggeschoven groen gordijn is vastgemaakt. Links op de plint twee geschoten duiven, verder een groen fluweelen tasch en een jachtgeweer.

Gemerkt rechts op de plint:

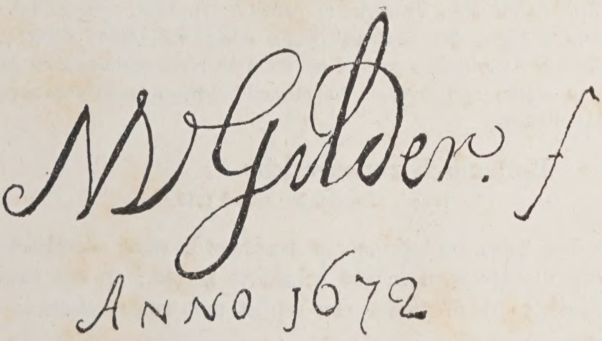

GILLEMANS. (JOAN PAULO)

Geboren te Antwerpen in 1618, overleden te .... na 1675.

Aanvankelijk opgeleid om goudsmid te worden, toonde hij zooveel neiging voor de schilderkunst, dat hij zich daarop met goed gevolg toelegde en in 1648 lid werd van het St. Lucas-Gild te Antwerpen. Toen later zijn gezin vermeerderde, opende hij in zijne woonplaats een goudsmidswinkel, maar bleef niettemin de schilderkunst beoefenen. Zijne schilderijen stellen stillevens voor, voornamelijk ooft, door hem op meesterlijke wijze teruggegeven.

94* — Vruchten. *)

Doek. Hoog 0.39. Breed 0.46.

Een festoen of guirlande van druiven, oranje-appelen, citroenen, pruimen en abrikozen.

Gemerkt onderaan rechts:

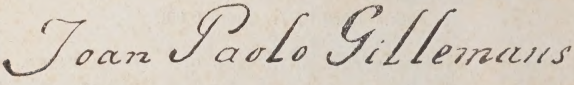

GOIJEN. (JAN JOSEPHSZ. VAN)

Geboren te Leiden 13 Januari 1596, overleden te 's-Gravenhage in April 1666.

Bij Esaias van de Velde oefende deze kunstenaar zich, na bij verschillende meesters gewerkt te hebben. In 1631 vestigde hij zich te 's-Gravenhage. Er bestaan fraaie etsen van hem, maar zijne grootste vermaardheid verwierf hij door de riviergezichten en landschappen welke zijn penseel voortbracht. Hij was de schoonvader van Jan Steen.

95* — Hollandsch riviergezicht.

Paneel. Hoog 0.34. Breed 0.42.

Op den voorgrond links een landhoofd, waar visschers bezig zijn vischbunnen in een schuit te zetten; op het tweede plan rechts in de rivier een schuit met twee visschers die

---

*) Dit stuk komt in een vroegeren Catalogus voor als een schilderij van Cornelis De Heem.

een net ophalen; op den achtergrond een molen en eenige woningen aan den oever; verder op het water verscheidene zeil- en roeivaartuigen. In het verschiet links een dorp.

Gemerkt op de schuit:

VG 1643

GOLTZIUS. (HENDRICK)

Geboren te Muhlbracht in het land van Gulik in 1558, overleden te Haarlem, 29 December 1616.

Van kindsbeen af oefende hij zich in het teekenen, glasschilderen en plaatsnijden. Op raad van DIRK VOLKERTSZ COORNHERT zond men hem naar Haarlem, om zich in de graveerkunst te bekwamen, waarin hij spoedig groote vorderingen maakte. In 1590 reisde hij naar Italië, studeerde vlijtig en keerde over Duitschland naar Haarlem terug. Op zijn twee en veertigste jaar nam hij het schilderen met olieverf, mede bij de hand en leverde ook daarin nog zeer verdienstelijk werk.

96 — Juno ontvangt van Mercurius de oogen van Argus, die door hem gedood is.

Doek. Hoog 1.45. Breed 1.83.

Mercurius is gezeten op een rooden mantel; in de rechterhand houdt hij een der oogen van Argus, die Juno, afdalende op een wolk, in haar kleed opvangt; voor hem liggen het afgehouwen hoofd en de romp van Argus. Op den voorgrond een ontbloot zwaard; op den achtergrond rechts een bergachtig landschap, links in de wolken, Juno's wagen met de pauwen.

Gemerkt midden op den voorgrond:

HG

A° 1615.

Geschenk van den Heer S. B. BOS, 1864.

GOOL. (JAN VAN)

Geboren te 's-Gravenhage in 1685, aldaar overleden in 1763.

Hij was een leerling van M. TERWESTEN en S. VAN DER DOES en bezocht Engeland; den 28 Januari 1711 werd hij lid van het Haagsche St. Lucas-Gild. Het vervolg op A. HOUBRAKEN's Schouwburg, het leven der Nederlandsche schilders, is van zijn hand.

97 — Landschap met vee.

Paneel. Hoog 0.32. Breed 0.43.

In een weide is een boerin bezig een roodbruine koe te melken; op den voorgrond een liggend schaap, twee springende lammeren en een zittende hond; rechts een boom aan welks stam een geit knabbelt. Op het tweede plan ligt een zwartbonte koe en op den achtergrond bij eenige boomen staan en liggen een drietal runderen. In het verschiet weiland en een stad.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

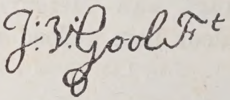

GÖTTING. (ANDREAS)

Hij leefde in de tweede helft der 16e en het begin der 17e eeuw.

98* — Diana en hare Nimfen bespied door Acteon.

Koper. Hoog 0.28. Breed 0.37.

Diana, omgeven door hare Nimfen, is aan een beek bij een fontein gezeten; Acteon, die haar boven van den muur der fontein bespied en met een hertengewei op het hoofd is voorgesteld, wordt straks, tot straf zijner onbescheidenheid, door de Godin der jacht in een hert veranderd. Op den achtergrond een boomrijk landschap met jagers die herten vervolgen.

Gemerkt onderaan rechts:

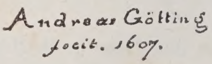

GROOT. (FRANS BREUHAUS DE)

Geboren te Leiden in 1796, overleden te ....

Leerling van A. SCHELFHOUT.

99 — Wintergezicht.

Paneel. Hoog 0.27. Breed 0.37.

Een bevroren vaart, waarop schaatsenrijders; rechts aan den kant geboomte en een rieten tentje, waarbij eenige personen staan en zitten,

Legaat van Jonkh. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

HAANEN. (GEORGE GILLES)

Geboren te Utrecht in 1807.

Leerling van B. VAN STRAATEN en zijn vader CASPARUS HAANEN. In 1854 vestigde hij zich te Keulen, na een groot gedeelte van Duitschland doorreisd te hebben.

100* — Het zuurkraampje.

Paneel. Hoog 0.37. Breed 0.28.

Een oude vrouw in een zuurkraam; voor haar op de straat een dienstmaagd met twee kinderen en een hond, beschenen door kaarslicht in een lantaarn in het kraampje hangende. Aan de overzijde der straat huizen, waarin licht ontstoken is; achter de huizen de opkomende maan.

101* — Portret van een jongeling.

Paneel. Hoog 0.22. Breed 0.17.

Een jongeling ter halverlijve, naar de linkerzijde gewend, met een zwarte muts op het hoofd en gekleed in een rood met bont omzet wambuis en groenen afhangenden mantel. Hij staat aan een tafel te teekenen.

HAARLEM. (CORNELIS VAN)

Geboren te Haarlem in 1562, aldaar overleden 11 November 1638.

Leerling van PIETER PIETERSZ., zoon van PIETER den Schilder, bijgenaamd Lange Pier, oefende zich later bij GILLES COIGNET, te

Antwerpen. Op zeer jeugdigen leeftijd vervaardigde hij reeds groote schilderstukken.

102* — Bacchus.

Paneel. Hoog 0.49. Breed 0.35.

De wijngod is ten voeten uit voorgesteld, staande in een landschap; het hoofd omkranst met wingerdbladeren en witte druiven, om de schouders een rooden mantel, met de rechterhand een gouden beker omhoog houdende en in de linker een tros witte druiven. Achter hem een Sater met een tros druiven; ter linkerzijde twee geiten en op den achtergrond boomen en gebergte.

Gemerkt op den voorgrond links:

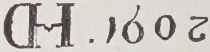

HAAS HEMKEN. (WILLEM DE)

Geboren te Rotterdam 16 Februari 1831.
Leerling van P. A. Schipperus.

103 — Het stadhuis te Woerden.

Doek. Hoog 0.43. Breed 0.54.

Op den voorgrond de straat, verlevendigd door eenige figuren. Ter rechterzijde de gevel van het stadhuis, verderop de kerk; op den achtergrond een dubbele rij hoog opgaand geboomte.

Legaat van Jonkh. Th. L. Gevers Deynoot, 1880.

HACKAERT. (JAN)

Geboren te Amsterdam omstreeks 1636 (?), aldaar overleden 1699 (?).

Hij bezocht Duitschland en Zwitserland. Zijne schilderijen werden gestoffeerd door A. van de Velde, Philip Wouwerman, Berchem en J. Lingelbach.

104 — Bergachtig landschap.

Doek. Hoog 1.44. Breed 1.18.

Op den voorgrond bij een beek, een herder, die voor een dansende boer en boerin op de klarinet speelt, terwijl een man

op een ezel hen gade slaat. Rechts op een hoogte onder geboomte een jager met zijn hond; links een man te paard gevolgd door een hond; verderop een weg langs een meer, aan den voet van hoog gebergte, sterk verlicht door de zon. Drie ruiters naderen in vollen draf langs den weg. De beelden zijn geschilderd door J. LINGELBACH.

HAGEN of VERHAEGEN. (JORIS VAN DER)

Geboren te 's-Gravenhage in 16..., aldaar overleden Mei 1669.

Hij werd in 1652 Hoofdman van het St. Lucas-Gild te 's-Gravenhage en in 1656 komt hij voor onder de oprichters der confrerie Pictura aldaar. BERCHEM en A. VAN DE VELDE, waren zijne vrienden en stoffeerden dikwerf zijne werken.

105 — Landschap, gestoffeerd met de gelijkenis van den barmhartigen Samaritaan.

Doek. Hoog 1.35. Breed 1.35.

Op den voorgrond links bij twee hooge boomen de Samaritaan, die van zijn ezel is afgestegen en den gekwetsten reiziger hulp verleent; bij den ezel een viertal honden; iets verder de roovers, die een pad aan den voet van een berg afdalen. Rechts de Leviet en meer achterwaarts de Pharizeër, die zich naar verschillende kanten verwijderen; op den achtergrond een rivier, waarover een brug met drie bogen. Aan de overzijde van het water hooge gebouwen, omgeven door boomen; in het verschiet bergen.

Gemerkt onderaan in het midden:

Geschenk van den Heer J. S. A. LEVINO VAN LIMMEN, 1867.

HALS. (FRANS)

Geboren te Antwerpen (?) 1584, overleden te Haarlem 29 Augustus 1666.

Hij stamde af van een aanzienlijk Haarlemsch geslacht en was de tweede zoon van den Schepen Mr. PIETER CLAESZ. HALS en van LIJSBETH COPER. Zijn vader verliet Haarlem in 1579 en begaf zich naar de Zuidelijke Nederlanden, doch onzeker is het in welke stad hij zich daar vestigde. FRANS HALS, in de kunst opgeleid door CAREL VAN MANDER, vestigde zich te Haarlem en heeft vele portretten en groote schutter- en regenten-stukken geschilderd, waarvan het meerendeel aanwezig is in zijn woonplaats.

106 — Portret van een bejaard deftig man.

Doek. Hoog 1.16. Breed 0.89.

In staande houding, bijna tot aan de knieën voorgesteld; bloothoofds, eenigzins naar de rechterzijde gewend. Met kort gesneden hoofdhaar, licht bruinen baard en knevel; de rechterhand in de zijde rustende en de linker, die versierd is met een ring aan den vierden vinger, op de borst houdende. Gekleed in een zwart zijden wambuis, zwart satijnen mouwen voorzien met kleine insnijdingen en grooten geplooiden witte kraag en manchetten. Over den linker schouder een afhangende zwart zijden manteljas, die onder den rechterarm om het lijf is geslagen.

HANNEMAN. (ADRIAEN)

Geboren te 's-Gravenhage 1601 (?) aldaar overleden 1671.

ANTONY VAN RAVESTEYN, DANIEL MYTENS en ANTONIE VAN DYCK waren zijne meesters. Hij vervaardigde hoofdzakelijk portretten, waarvan er door hem geschilderd zijn aan het hof van KAREL II van Engeland, bij wien hij groote aanmoediging vond. Ook zijn er allegorieën van hem bekend. In 1640 werd hij lid van het St. Lucas-Gild te 's-Gravenhage en huwde in hetzelfde jaar eene dochter van J. VAN RAVESTEYN; in 1656 hielp hij de schilders-confrerie Pictura aldaar tot stand komen, waarvan hij in datzelfde jaar tot eerste deken benoemd werd. Den 10 November 1669 huwde hij ten tweedemale met ALIDA BESEMERS.

107* — Portret van Johan De Witt.

Geboren te Dordrecht 24 Juni 1625, overleden te 's-Gravenhage 20 Augustus 1672. Beroemd Staatsman, Raadpensionaris en Groot-Zegelbewaarder van Holland, Zeeland en Westfriesland.

Doek. Hoog 0.77. Breed 0.63.

Borstbeeld links, bloothoofds met lang donker bruin haar, zeer kleinen dunnen knevel; met den rechterarm leunende bij een afgebroken pilaar; gekleed in zwart fluweel, omliggenden kraag met kwastjes.

Gemerkt links:

An° 1652
Adr: Hanneman
F.

Geschenk van den Heer A. J. Lamme, 1854.

HEEM. (DAVID DE)

Geboren te Utrecht in 1570, aldaar overleden in 1632.

Zijne schilderijen stellen uitsluitend stillevens voor, gestoffeerd met bloemen, vruchten en glazen die hij met uitvoerigheid behandelde. Zijn werk werd reeds bij zijn leven zeer gezocht en goed betaald.

108* — Bloemen en vruchten.

Doek. Hoog 0.56. Breed 0.41.

Een glas met Rijnwijn staande in eene steenen nis, die versierd is met gebeeldhouwd lijstwerk, omgeven door een krans van rozen, kamperfoelie, anjelieren en goudsbloemen, alsmede witte druiven, perziken, abrikozen, pruimen enz.

HEEM. (JAN DAVIDSZ. DE)

Geboren te Utrecht in 1600, overleden te Antwerpen in 1684.

Leerling van zijn vader David De Heem, dien hij al spoedig evenaarde en overtrof. Hij woonde te Utrecht, alwaar hij vele schoone stukken vervaardigde met bloemen, vruchten en insecten,

totdat hij in 1636 naar Antwerpen vertrok, waar hij aanstonds het lidmaatschap van het Schildersgild verwierf. Den 28 Augustus 1637 kocht hij het poorterschap dier stad, waar tevens zijn zoon CORNELIS DE HEEM, die insgelijks een schilder van stillevens was, den 8 April 1631 geboren werd.

109* — Stilleven.

Doek. Hoog 0.74. Breed 1.03.

Op een tafel, gedeeltelijk gedekt met een groen fluweelen kleed, verschillende vruchten, als: druiven, perziken, vijgen en een half geschilden citroen. Op den voorgrond een tinnen bord met garnalen, krabben en hazelnoten alsmede een blauw porseleinen kom, waarop een tinnen bord met sinaasappelen en aardbeziën; verderop een mand met blauw fluweelen kleed, en een tinnen schotel met een aangesneden ham. Op den achtergrond een kistje, met franje van goud- en zilverdraad, waarop een glazen Rijnwijn-bokaal met een wingerdrank, een gekookte kreeft en eenige kastanjes. Links daarvan twee wijnglazen en een zilveren schaal met pruimen, vijgen en kersen.

Gemerkt links op de tafel:

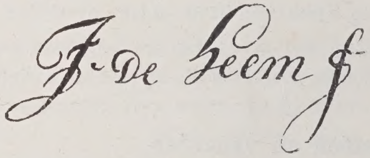

Gelithografeerd door S. TH. VOORN BOERS. *)

HEEMSKERCK. (MAERTEN JACOBSZ. VAN)

Geboren te Heemskerk in 1498, overleden te Haarlem, 1 October 1574.

Zijn vader heette JACOB WILLEMSZ. VAN VEEN, doch MAARTEN nam den naam HEEMSKERCK aan en werd te Haarlem leerling van CORNELIS WILLEMSZ en later van JAN SCOREL; hij ging naar Rome,

*) Komt voor in de reeds vermelde serie van lithografieën naar schilderijen in het Museum Boymans. Vgl. blz. 20.

waar hij de antieken en de werken van MICHEL ANGELO bestudeerde. Te Haarlem omstreeks 1537 teruggekeerd, schilderde hij onder anderen verscheidene altaarstukken; ook de glasschilderkunst werd door hem beoefend. Hij was deken van het gild van St. Lucas te Haarlem en wordt in 1573 vermeld onder de aanzienlijke burgers dier stad.

110* — De graflegging.

Paneel. Hoog 0.86. Breed 0.78.

In het midden der schilderij de doode CHRISTUS, ter halver lijve voorgesteld, omgeven door een tiental personen; ter rechter- en linkerzijde de maagd MARIA en MARIA MAGDALENA, die zijne handen vasthouden. Rechts op den rand van het graf de drie nagels en een glazen vaas. In het verschiet Golgotha.

HELST. (BARTHOLOMEUS VAN DER)

Geboren te Haarlem in 1613 (?), overleden te Amsterdam in December 1670, en begraven 16 December.

Weinige bijzonderheden zijn van dezen uitstekenden portretschilder, een der voornaamste onzer school, bekend; zelfs weet men niet met zekerheid van wien hij onderricht ontving. Hij bezocht geen vreemde landen en heeft het grootste gedeelte van zijn leven doorgebracht te Amsterdam, waar hij zich op jeugdigen leeftijd vestigde. Hij werd aldaar ingeschreven bij het schildersgild, dat hij den 20 October 1653 had helpen tot stand komen. Het eerste hieronder beschreven portret is hoogstwaarschijnlijk de oudst bekende schilderij van den meester.

111 — Portret van een predikant.

Doek. Hoog 1.13. Breed 0.81.

Ter halver lijve, zittende voor een tafel waarop een lessenaar staat. Kort gesneden haar, lange baard en knevel, het hoofd bedekt door een zwarten hoed met breeden rand. Gekleed in een zwarte toga, met fluweelen omslag en stijf geplooiden kraag. De rechterhand rust op de leuning van den stoel, terwijl de linker een blad vasthoudt van een

met koperen sloten voorzien boek, dat opengeslagen op den lessenaar ligt.

Gemerkt bovenaan links:

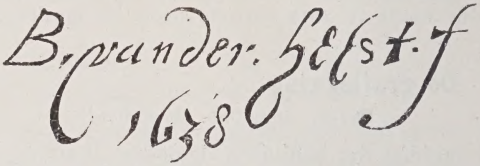

Verzameling De Kat te Dordrecht, 1866.

112* — Mansportret. *)

Doek. Hoog 0.72. Breed 0.61.

Borstbeeld rechts, bloothoofds met kort gesneden haar, grijsachtigen baard en knevel. Gekleed in zwart fluweel met platten omliggenden kraag.

Gemerkt bovenaan rechts:

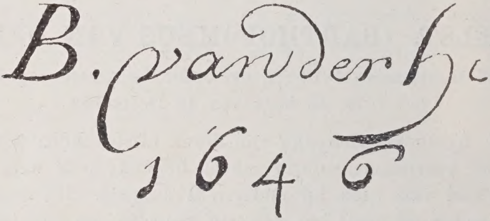

113* — Vrouwenportret.

Doek. Hoog 0.72. Breed 0.61.

Borstbeeld links, met een wit mutsje op het hoofd; gekleed in zwart fluweel, van voren bezet met een rij kleine gouden knoopen; groote stijf geplooide kraag om den hals.

Gemerkt bovenaan rechts:

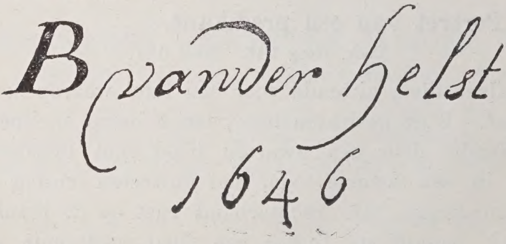

*) Dit portret en het volgende waren vroeger op naam gesteld van Govert Flinck.

114 — Portret van een heer en eene dame.

Doek. Hoog 1.70. Breed 0.43.

Ten voeten uit, zittende naast elkander op een bank in een tuin. Rechts de dame, in een wit satijnen kleed met zilveren stiksel; op het hoofd een kapsel van parelen met witte strikken en zwart lint; de schouders bedekt door een grooten platten kraag; aan den hals en de armen parelsnoeren; op de borst een diamanten sieraad; rechts van haar een rozenstruik, waarvan zij een der bloemen schijnt te willen afplukken. De duim der rechterhand is versierd met een ring waarin een diamant; de rechtervoet rust op een stuk steen. Links de heer, bloothoofds, met lang bruin haar en dunnen knevel; gekleed in zwart satijn, met witte insnijding in de mouwen; omliggenden kraag met kwasten; in de rechterhand, die uitgestrekt is, een breedgeranden zwarten hoed. De linkerhand ondersteunt den rechterarm der dame.

Op den achtergrond, die geschilderd is door Aldert Van Everdingen, een springende fontein en verschillend geboomte.

Gemerkt links op de bank:

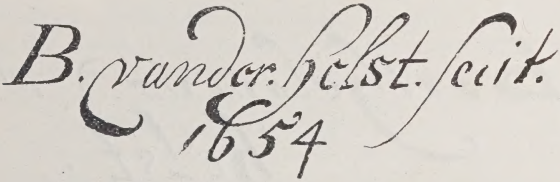

115 — Portret van Daniël Bernard.

Geboren te Amsterdam in 16..., aldaar overleden 26 Januari 1714.

Hij was van 1661 tot 1670 Bewindhebber der Oost-Ind. Compagnie en in 1679 Commissaris der Kamer van Assurantie, in 1687 Raad en 1689 Schepen van Amsterdam.

Doek. Hoog 1.22. Breed 1.12.

Ter halver lijve voorgesteld, zittende aan een tafel waarop een lessenaar geplaatst is. Lang gekruld bruin haar, kleine knevel; het hoofd bedekt met een geel-bruin fluweelen muts;

gekleed in een wijden kamerrok van dezelfde kleur, witte onderkleeding en een halsdoek met gouddraad doorweven. In de rechterhand, die op een opengeslagen boek ligt, een ganzepen; de linkerhand, waarvan de pink met een diamanten ring is versierd, rust op de leuning van den stoel. Op de tafel, die bedekt is met een Smirnaasch tapijt, liggen twee in perkament gebonden boeken, benevens een chachet, liniaal, pennemes, pijp lak en eenige aan elkander geregen papieren, waarvan het voorste luidt als volgt:

„d E pauwels Sloots sal ontfangen
twee coopen peper nº 67 . $20\frac{3}{8}$.
Daer voor hij de Oost-Indische Compagnie
borge heeft gestelt — in Amsterdam, 8 Junij 1669.
Daniel Bernard."

Aan den muur een plank met twee in perkament gebonden boeken, waarop staat: „Venditeboeck" en „Factuerboeck," alsmede liassen aan spijkers hangende. Links een groen gordijn en een geopend venster, waardoor men een paar huizen en den toren der Westerkerk te Amsterdam ziet.

Gemerkt op den lessenaar:

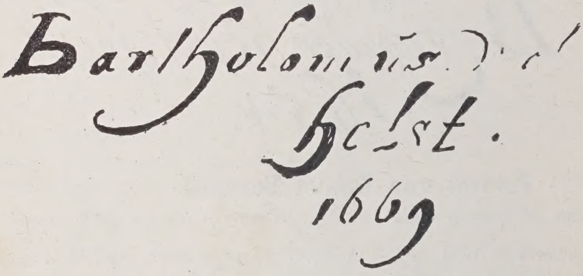

HEUSCH. (WILLEM of GUILLAUME DE)

Geboren te Utrecht 16..., aldaar overleden in hoogen ouderdom (1699?)

Hij was een leerling van JAN BOTH, wiens schildertrant hij volgde, en hield zich geruimen tijd te Rome op. Te Utrecht terugge-

keerd, trad hij aldaar in het Schildersgild, waarvan hij in 1649 Deken en in 1655 Overman werd. Zijne schilderijen zijn somtijds door C. VAN POELENBURG gestoffeerd. Hij etste in den stijl van zijn meester.

116* — Rotsachtig landschap.

Paneel. Hoog 0.43. Breed 0.61.

Rechts een weg met eene vrouw, benevens twee kinderen, eenig rundvee, schapen en een geit op den voorgrond; ter rechterzijde van den weg boomen en een rots. Links een waterval tusschen begroeide rotsen; op den tweeden grond, twee personen met een beladen muilezel, en op den achtergrond een herder met een kudde schapen; bergachtig verschiet.

Gemerkt op een rotsblok in het water:

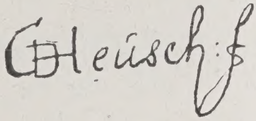

HOBBEMA. (MEINDERT)

Geboren te Amsterdam ...... 1638, aldaar overleden 7 December 1709 en den 14 dier maand begraven.

Bij wien deze beroemdste onzer landschapschilders de eerste beginselen der schilderkunst leerde, is niet met zekerheid te zeggen. Van zijn levensloop is niet veel bekend, en eerst in de 19e eeuw heeft men zijne kunstgewrochten naar waarde gaan schatten. Hij huwde te Amsterdam 16 November 1668 EELTJE VINCK, van Gorinchem; de beroemde JACOB VAN RUISDAEL, die wellicht zijn leermeester geweest is, was getuige bij dat huwelijk. HOBBEMA werd in hetzelfde jaar 1668 door de Regeering van Amsterdam aangesteld tot wijnroeier, welk ambt hij tot aan zijn dood bekleedde en waardoor hij waarschijnlijk op voldoende wijze in zijn levensonderhoud kon voorzien. Men vindt van zijne werken gestoffeerd door A. VAN DE VELDE, BERCHEM, LINGELBACH en P. BOUT.

117 — Boomrijk landschap.

Paneel. Hoog 0.76. Breed 1.08.

Te midden van een boomrijk en min of meer heuvelachtig landschap ziet men een wetering, waarin eenige wilgen staan;

langs het water een weg, welke van den voorgrond tot op een hoogte loopt en zich ter linkerzijde in het hout verliest; een boer en een jongen naderen op dien weg. Op den voorgrond links twee omgehouwen boomstammen, waarbij eenig struikgewas. Op den tweeden grond rechts, bij een wilgenboom, een herder, die een zestal schapen voor zich uitdrijft; iets verder een vrouw en een jongen, die het water doorwaden. Op den achtergrond verschillend hoog geboomte, waar tusschen een houten schuur zichtbaar is. De zon breekt door een zwaar bewolkte lucht en verlicht den tweeden grond, terwijl de eerste en derde in de schaduw zijn.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

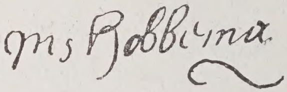

Verzameling De Kat te Dordrecht, 1866.

118* — Landschap.

Doek. Hoog 0.49. Breed 0.63.

Op den voorgrond en links een water; op het tweede plan, aan den oever, visschen twee personen met hengels; dicht bij hen een afgebroken boomstam, waarvan het boven-deel in het water ligt; achter hen eenige boomen, die gedeeltelijk op een kleine hoogte staan. Links in het water een paar eenden. Op den derden grond een boerenwoning tusschen hoog geboomte, waarbij een man staat; links een tweede groep boomen waarlangs twee personen loopen. De eerste en tweede grond zijn in de schaduw; de derde is schitterend verlicht.

Gemerkt in het water rechts:

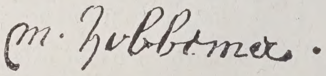

HOECKE. (JAN VAN DEN)

Geboren te Antwerpen 4 Augustus 1611, aldaar overleden in 1651.

Zijn vader was de schilder KASPAR VAN DEN HOECKE. Zooal niet een leerling van RUBENS, behoorde de zoon althans tot de beste navolgers van dien meester en verwierf zich vermaardheid door het warm en harmonisch koloriet in zijne stukken.

119* — Cimon en Pera. *)

Paneel. Hoog 0.70. Breed 0.96.

Cimon, die den hongerdood moet sterven, ligt, bijna naakt, op den grond uitgestrekt, met de handen op den rug aan een pilaar gekluisterd. Hij wordt gelaafd door zijne dochter Pera, die hem in de gevangenis heeft weten optezoeken.

HONDECOETER. (GYSBERT DE)

Geboren te ...., overleden te ...., na 1652.

Hij was een afstammeling uit een adellijk Brabantsch geslacht dat, om godsdienstvervolging naar Holland de wijk had genomen. In 1630 werd hij ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Utrecht.

120 — Een haan met kippen.

Doek. Hoog 0.67. Breed 0.82.

Op den voorgrond rechts staat een zwarte kip met witte kuif, achter haar een liggende gele en een staande witte kip; verderop nog drie hoenders, waarvan twee op een boomtak zijn gezeten. Links een liggende donkerbruine kip met zwarte kuif; achter haar staat een geel-bruine haan met kuif; op den grond liggen eenige ledige mosselschelpen en strohalmen verspreid. Geheel op den achtergrond een drietal kippen.

Gemerkt onderaan rechts:

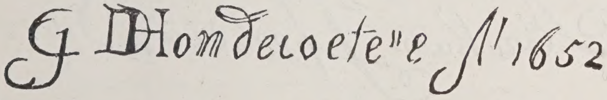

*) Dit stuk kwam vroeger voor onder de schilderijen van onbekende meesters.

HONDECOETER. (MELCHIOR DE)

Geboren te Utrecht ...... 1636, overleden te Amsterdam 3 April 1695.

Waarschijnlijk was hij een zoon van GYSBERT DE HONDECOETER, wiens leerling hij zal geweest zijn. Hij wordt van 1659 tot 1663 vermeld als lid der Confrerie van Pictura te 's-Gravenhage. Vervolgens vestigde hij zich te Amsterdam, alwaar hij den 16 Maart 1688 het poorterrecht verkreeg. Hij heeft gegraveerd.

121 — Dood gevogelte.

Doek. Hoog 1.05. Breed 0.81.

In een grot aan den voet van een bouwval hangen een doode roerdomp en twee patrijzen; op den voorgrond liggen twee meeuwen, rechts een jachthoorn met rood koord en kwasten, verder een groen fluweelen zak, waarop een ijsvogel en twee vinken liggen; op den achtergrond een jachtgeweer met bandelier en een opgerold steekgaren. In het verschiet links de ingang van de grot.

HONDIUS. (ABRAHAM)

Geboren te Rotterdam, gedoopt 9 Januari 1639 (?), overleden te Londen in 1691.

Nog jong zijnde ging hij naar Engeland, waar hij zijn meeste werken vervaardigde. Hij heeft geëtst.

122 — Een wild zwijn zich verdedigende tegen honden.

Doek. Hoog 0.55. Breed 0.65.

Rechts het wild zwijn, dat door verscheidene honden wordt aangevallen; het woedende dier slingert een der aanvallers van zich af, terwijl onder zijn lijf en op den voorgrond een viertal stervende of reeds gedoode honden liggen. Links komen andere honden op het zwijn toeschieten; verderop drie boomen en op den achtergrond bergen.

Gemerkt op den voorgrond links:

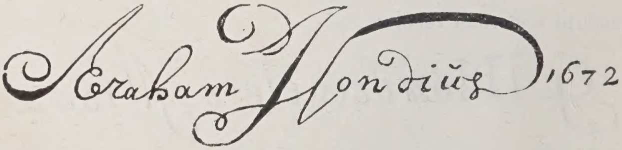

In plaat gebracht door J. E. REHN.

123 — Een beer door honden aangevallen.

Doek. Hoog 0.55. Breed 0.65.

In het midden de beer, die op zijn achterpooten staat en een der honden vertrapt, terwijl hij een ander met zijn muil in de hoogte werpt en een derde met de voorpooten dood drukt. Rechts en links verscheidene andere groote doggen, die op hunne beurt den aanval doen. Op den voorgrond links een stervende hond. Verderop rechts twee boomen bij een rots, met waterval. Op den achtergrond bergen.

Gemerkt als voren, rechts.

In plaat gebracht door J. E. Rehn.

HONTHORST. (GERARD VAN)

Geboren te Utrecht 4 November 1590, aldaar overleden 27 April 1656.

Zijn leermeester was A. Bloemaert. Hij bracht eenige jaren te Rome door. In zijn vaderland teruggekeerd zijnde, vestigde Honthorst zich eerst te Utrecht, waar hij in 1623 deken van het St. Lucas-Gild werd; in 1637 werd hij ingeschreven in het Schildersgild te 's-Gravenhage en vertoefde vervolgens eenigen tijd in Engeland, waar hij onder anderen het portret van Koning Karel I en diens gemalin vervaardigde. De Koningin van Boheme ontving van hem onderwijs in de schilderkunst. Uit Engeland teruggekeerd, schilderde hij de portretten van den Prins en de Prinses van Oranje en ontving den titel van Hofschilder des Prinsen. Hij vervaardigde meestal stukken met levensgroote figuren, waaronder met toorts- en kaarslicht, waarom men hem in Italië Gerardo della Notte noemde.

124* — De rookende soldaat.

Doek. Hoog 0.96. Breed 1.30.

Ter halver lijve, naar de linkerzijde gekeerd, zittende aan een tafel; met lang donkerbruin haar, blonden baard en knevel, het hoofd bedekt met een roode muts, versierd met een zwarte veder. Hij is gekleed in een bruin-lederen kolder, die met blauwe snoeren op de borst en schouders is vastgemaakt; omliggenden witten kraag, donkergrijze mouwen met vergulde knoopen, roode voering en witte hemdsmouwen.

Over den rechterschouder een lederen bandelier, waaraan zijn zwaard hangt. De rechterarm van den soldaat rust op de tafel, terwijl hij zijn tabakspijp aan een voor hem staande lamp aansteekt; in de linkerhand houdt hij een glas. Op de tafel een tinnen kan, een viool met strijkstok, een muziekboek, een tabaksdoos en een pijp. Links een weggeschoven groen gordijn. Het tafereel wordt beschenen door het licht der lamp.

125* — Portret van een oud man.

Paneel. Hoog 0.35. Breed 0.30.

Borstbeeld rechts, bloothoofds met een grooten grijsachtigen baard. Gekleed in een roodbruin gewaad, waarover een lichtbruine mantel geplooid is.

Gemerkt rechts:

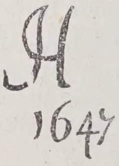

HOVE. (BARTHOLOMEUS JOHANNES VAN)

Geboren te 's-Gravenhage 23 Oct. 1790, aldaar overleden 9 Nov. 1880.

Leerling van J. H. A. A. Breckenheymer; hij oefende zich bij dezen als decoratieschilder, in welk vak hij uitmuntte.

126* — Stadsgezicht.

Paneel. Hoog 0.41. Breed 0.32.

Op het plein voor den ingang eener gothische kerk zijn een drietal mannen met elkander in gesprek; een hunner heeft een hond bij zich; links op een steenen borstwering zit een persoon, met een mand op den rug. Op den achtergrond eene gracht met twee vaartuigen; op de kaden boomen, waarachter eenige huizen te voorschijn komen.

127 — Stadsgezicht.

Paneel. Hoog 0.43. Breed 0.37.

Op den voorgrond een gracht, met een steenen brug, waardoor een schuit vaart; op het tweede plan rechts een huis met oud-Hollandschen gevel, waarvan een gedeelte sterk verlicht wordt, evenals het kerkgebouw met hoogen toren, dat men op den achtergrond ziet.

Geschenk van den Heer J. VAN KEMPE VALK, 1880.

HOVE. (HUBERTUS VAN)

Geboren te 's-Gravenhage 13 Mei 1814, overleden te Antwerpen 14 November 1865.

Hij was de zoon en leerling van B. J. VAN HOVE en genoot ook onderricht van H. VAN DE SANDE BAKHUYZEN. Aanvankelijk schilderde hij landschappen, maar later binnenhuizen. De laatste jaren zijns levens woonde hij te Antwerpen.

128 — Gezicht op de Plassen bij Rotterdam.

Paneel. Hoog 0.33. Breed 0.44.

Op den voorgrond is een visscher in een schuit bezig, vischbunnen in het water te zetten; verderop land, dat gedeeltelijk ondergeloopen is. Op den achtergrond rechts eenige huisjes, nabij het water, waarin een paar schuiten liggen. Verderop een molen en in het verschiet, dat door een sterk licht beschenen wordt, eenige woningen. Zwaar bewolkte lucht.

Legaat van Mejuffrouw C. M. CASTER, 1868.

HOYER VAN BRAKEL. (LOUISA ALETTA)

Geboren te Rotterdam in 1805, overl. ......

Aanvankelijk beoefende zij de kunst als uitspanning; zij was gehuwd met den toonkunstenaar CHS. MÜHLENFELD en vestigde zich later te Londen.

129 — Bloemen en vruchten.

Doek. Hoog 0.63. Breed 0.75.

Een vaas met rozen, leliën, blauwe iris enz., staande op een marmeren plint, waarop verscheidene vruchten verspreid liggen.

Legaat van Mevrouw E. Van Ryckevorsel-Baelde, 1882.

HUCHTENBURGH. (JACOB VAN)

Geboren te ...... 16... overleden te Rome (?)....

Hij was de broeder van den veldslagenschilder Johan. Zijn landschappen zijn veelal in den trant van Berchem geschilderd, die waarschijnlijk zijn leermeester is geweest.

130* — Bergachtig landschap.

Doek. Hoog 0.39. Breed 0.48.

Op den voorgrond een weg die over een steenen brug met drie bogen voert. De weg is gestoffeerd met eenige landlieden en schapen; een herder drijft een ezel en twee koeien over de brug. Rechts een water, aan den kant een man die twee paarden laat drinken. Verderop een klooster aan den voet van een hoogen berg; bij het klooster eenige monnikken, landlieden en een wagen met paarden. Hooger den berg op een boerderij, een kasteel en eenige ommuurde, bij elkander staande gebouwen. Links een dal waar men landlieden ziet dansen. Verder een uitgestrekt bergachtig landschap, waardoor zich een rivier kronkelt.

HUCHTENBURGH. (JOHAN VAN)

Geboren te Haarlem in 1646, (?) overleden te Amsterdam in 1733.

Bij Thomas Wyck de eerste beginselen der schilderkunst geleerd hebbende, begaf hij zich in 1667 naar zijnen broeder Jacob in Italië, bij wien hij werkte; na den dood zijns broeders vertrok hij naar Frankrijk en schilderde bij A. F. Van der Meulen, den vermaarden schilder van veldslagen. In 1670 in zijn vaderland teruggekeerd,

vervaardigde hij stukken, waarvan de onderwerpen ontleend zijn aan de veldtochten van de Prinsen EUGENIUS van Savoye en WILLEM van Oranje, alsmede van den Hertog van MARLBOROUGH. Hij heeft gegraveerd.

131* — Ruitergevecht.

Doek. Hoog 0.40. Breed 0.50.

In een bergachtig landschap heeft een hevig gevecht plaats tusschen Keizerlijke en Turksche ruiterij. Op den voorgrond links, bij eenige boomen, bevinden zich verscheidene Turken te voet, die zich door de vlucht trachten te redden voor een ruiter op een bruin paard, die met het pistool in de hand op hen aanrent; op den tweeden grond een bende Turksche ruiters, die vurend de wijk nemen voor hun overmachtige vijanden; verderop een heuvel, waar Turksche ruiters mede de vlucht nemen voor kavalerie, welke de hoogte komt oprennen. Op den achtergrond strijdgewoel en in het verschiet een sterkte aan den voet van een berg. De beelden op den voorgrond zijn in de schaduw, die op den tweeden en achtergrond in een sterk licht.

HULST. (FRANS DE)

Geboren te Haarlem ......, aldaar overleden, begraven 3 Januari 1662.

Er zijn weinig bijzonderheden van dezen meester bekend. In 1631 werd hij lid van het St. Lucas-Gild te Haarlem. Hij behoorde tot de Doopsgezinde gemeente te Haarlem en huwde aldaar 3 Augustus 1640 met MAGDALENA WYTVELT. Zijne schilderijen komen zeer weinig voor.

132 — Gezicht op de Oude Oostpoort te Hoorn.

Paneel. Ovaal. Hoog 0.38. Breed 0.51.

Op den voorgrond de stadsgracht met verscheidene riviervaartuigen, welke met opgehaalde zeilen aan den kant liggen. Een drietal visschers is in een daarbij zijnde roeiboot bezig hun net op te halen. Rechts op den tweeden grond de versterkte poort met ophaalbrug. Links in het verschiet een uitgestrekt water. Deze poort, die thans gesloopt

is, werd aangelegd in 1511 en gebezigd tot gevangenis; zij werd bij de uitlegging der stad in 1576 een *binnen*poort.

Gemerkt op de roeiboot:

F.D.HVLST

Aangekocht door de Gemeente, 1881.

133 — Gezicht op de stad Nijmegen.

Paneel. Ovaal. Hoog 0.38. Breed 0.51.

Op den voorgrond de rivier met de veerpont, waarin zich reizigers en een met vier paarden bespannen karos bevinden. Rechts de stad, die ten deele op hoogten aan den oever gebouwd is; boven hare muren en poorten verheft zich het Valkhof met zijn vierkanten toren. Links verliest zich in het verschiet de rivier.

Pendant van het voorgaand nommer.
Gemerkt op de veerpont:

F. D. HVLST

Aangekocht door de Gemeente, 1881.

JAGER. (GERARD DE)

Geboren te Dordrecht 16..., overleden te ...... na 1663.

Van dezen schilder zijn geen andere levensbijzonderheden bekend, dan dat hij in 1646 in het St. Lucas-Gild te Dordrecht trad en zeegezichten en binnenwaters schilderde.

134 — Gezicht op de stad Algiers.

Doek. Hoog 0.67. Breed 0.88.

Op den voorgrond de reede; rechts een zeilend Hollandsch oorlogschip, dat een sloep naar den wal zendt; links een groote Algerijnsche galei, verderop een andere galei en verschillende kleinere vaartuigen. Op den achtergrond de stad, tegen

de bergen gelegen en in vogelvlucht gezien. Bovenaan links, als op een blad papier, de volgende uitlegging:

„Angiers *(sic)* in het forme van Sijn fortificatien:

nº 1. poort van Moelie.
nº 2. De moelie.
nº 3. Het Casteel op de Moelie.
nº 4. nieuwe baterye op de Moelie.
nº 5. Schiptimmerwerven in de Moelie.
nº 6. Twee waterpoorten van̄ Stadt.
nº 7. Vispoort.
nº 8. Babeloetpoort.
nº 9. Tpalays van den bassa.
nº 10. Tcasteel boven de Stadt door Keyser Karel gebout.
nº 11. een ander Casteel boven de Stadt.
nº 12. Casteel aen strant.
nº 13. Steenhouens bewesten tcasteel.
nº 14. Huys ofte Clooster van haer priesters."

Gemerkt op hetzelfde blad:

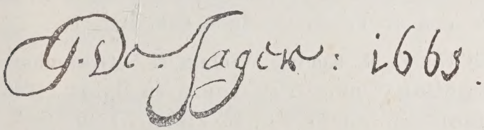

Geschenk van den Heer A. Philips Neven, 1870.

JORDAENS. (JACOB)

Geboren te Antwerpen 19 Mei 1593, aldaar overleden 18 October 1678.

In 1607 telde Adam Van Noort, wiens dochter hij huwde, hem onder zijne leerlingen. Jordaens werd als schilder in 1616 opgenomen in het Antwerpsch St. Lucas-Gild en zag al spoedig tal van later beroemd geworden kunstenaars aan zijne leiding toevertrouwd. Hij bezat bij groote oorspronkelijkheid, een veelzijdig talent en behandelde met dezelfde gemakkelijkheid vroolijke tooneelen, godsdienstige tafereelen, zinnebeeldige voorstellingen en portretten. Ofschoon somtijds minder kiesch en keurig van vormen dan Rubens, evenaarde hij dezen in rijkdom van kleur. Onder zijne voornaamste meesterstukken behooren de tafereelen der *Zegepraal van den stad-*

houder FREDERIK HENDRIK, waarmede JORDAENS de Oranjezaal — nu het Huis ten Bosch — te 's-Gravenhage versierde en die hij op last van 's Prinsen weduwe AMALIA VAN SOLMS, ter nagedachtenis van haren gemaal uitvoerde. Hij ontwierp ook patronen voor behangsel-tapijten en etste met veel talent. In 1621 was hij Deken van het Schilders-Gild geworden. Na RUBENS' dood werd JORDAENS, reeds door zijne tijdgenooten, als de voornaamste der Antwerpsche schilders aangemerkt. Ofschoon hij tot de Hervormde geloofsgevoelens overhelde, ging hij voort met het schilderen van kerkelijke tafereelen uit de levens van heiligen, maar door de godsdienstige onverdraagzaamheid, waaraan hij in zijne woonplaats blootgesteld was, brak hij op lateren leeftijd openlijk met de Katholieke kerk. Zijn stoffelijk overschot werd op Hollandsch grondgebied overgebracht en begraven in het Protestantsch kerkje te Putten waar een gedenkteeken de plaats daarvan thans nog aanwijst.

135 — De aanbidding der wijzen.

Doek. Hoog 2.62. Breed 2.17.

De maagd MARIA is gezeten bij een wieg en houdt het kind JEZUS op de knieën. Een der wijzen met een wierookvat in de hand, knielt voor het kind, de beide anderen, vergezeld van hun gevolg, bieden geschenken aan; achter de maagd ziet men JOZEF en ter zijde een koe.

Galerij van Z. M. Koning WILLEM II 's-Gravenhage, 1850.
Verzameling VIRULY VAN VUREN en DALEM, 1880.
Geschenk van den Heer C. E. VIRULY, 1880.

136 — De kruisdraging.

Doek. Hoog 2.59. Breed 2.10.

CHRISTUS, gevolgd door de beide misdadigers, is op weg naar den kruisberg; hij schijnt te bezwijken onder den last van het kruis. Een soldaat mishandelt hem in het bijzijn van JOHANNES, MARIA en de heilige VERONICA, welke laatste voor hem knielt, terwijl zij een doek ophoudt. Op den achtergrond twee leden van het Sanhedrin te paard, omgeven door volk.

Galerij van Z. M. Koning WILLEM II 's-Gravenhage, 1850.
Verzameling VIRULY VAN VUREN en DALEM, 1880.
Geschenk van den Heer C. E. VIRULY, 1880.

KALFF. (WILLEM)

Geboren te Amsterdam 16..., aldaar overleden 31 Augustus 1693.

Hij was een leerling van HENDRIK POT; overigens zijn van dezen uitmuntenden schilder van stillevens weinig levensbijzonderheden bekend. Hij was reeds in 1643 werkzaam.

137* — Boerenkeuken.

Doek. Hoog 0.44. Breed 0.42.

Op den voorgrond rechts, liggen verscheidene groenten en vruchten verspreid, als kool, artisjok, uien, een pompoen enz., waarnevens een koperen melkvat, een aarden kruik, een ton, een glas met bier en een witte doek. Verderop een afgebrokkelde muur waaraan een zeef hangt, en waarop een flesch staat. Meer achterwaarts tegen den muur zit een vrouw groenten schoon te maken. Links verschillende voorwerpen: een kippenmand, een pan met koperen deksel enz. Aan de zoldering hangt een stuk vleesch. Op den achtergrond staat een man bij een ladder en daarnevens een mars gevuld met groenten; door een openstaande deur verwijdert zich een vrouw.

KATE. (HERMAN FREDERIK CAREL TEN)

Geboren te 's-Gravenhage 16 Februari 1822.

Leerling van C. KRUSEMAN.

138 — Een krijgsraad in het midden der 17e eeuw.

Paneel. Hoog 0.52. Breed 0.75.

In een raadzaal, waarvan de witte muren halverwege met eikenhout beschoten zijn, bevindt zich rond een tafel, met een groen kleed, de krijgsraad. Een der officieren is met den rug naar den toeschouwer gezeten; hij heeft een grijzen hoed op 't hoofd en is gekleed in een geel wambuis; zijn roode mantel bedekt gedeeltelijk de leuning van zijn stoel; naast hem staat een ander officier, die tegen de tafel leunt, hij draagt een zwarten hoed, blauw wambuis, borstharnas en zwarten mantel. Rechts van de tafel een persoon in paarsche toga, met eenige papieren en een zandlooper voor zich; links een magistraats-

persoon, gekleed in zwart fluweel, eenige gevangenen ondervragende; achter de tafel iemand in een groen wambuis, benevens een soldaat.

Links op den voorgrond bij een vensterbank een groep van drie gevangenen; verderop een officier in een blauwgrijs wambuis en mantel, leunende op een stoel; naast hem een soldaat. Op den achtergrond een schouw, met een geschilderd tafereel.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1867.

KEIRINCKX of KERINGS. (ALEXANDER)

Geboren te Antwerpen 23 Januari 1600, overleden te Amsterdam (?) in 16...

In 1619 reeds werd hij in het Antwerpsch St. Lucas-Gild opgenomen. Men wil dat hij Engeland bezocht onder de regeering van Karel I en voor dien vorst van onderscheidene koninklijke kasteelen in Schotland gelegen, op doek bracht. Vele van zijne landschappen zijn door Poelenburg gestoffeerd. In 1626 woonde hij nog te Antwerpen. Den 30 Januari 1652 werd hij poorter van Amsterdam. Er is slechts één ets van dezen meester bekend.

139 — Boschgezicht.

Doek. Hoog 1.54. Breed 1.24.

Op den voorgrond tusschen zwaar geboomte, een edelman op een schimmel het bosch inrijdende; men ziet hem op den rug, hij heeft een grijzen hoed en roode veder op het hoofd, en is gekleed in een geel-lederen kolder, met een jachthoorn op den rug en een jachtspeer in de hand; bij hem eenige windhonden; rechts tusschen de boomen het hert dat vervolgd wordt; links komt een jager door het bosch aanloopen, blazende op een jachthoorn en een speer in de hand; hij wordt vergezeld door een hond. In het verschiet naderen een jager te paard en een te voet.

Gemerkt op den voorgrond links:

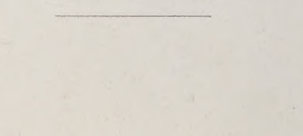

KESSEL. (JAN VAN)

Geboren te Amsterdam in 1648, aldaar overleden 1698.

Er zijn bijna geen bijzonderheden uit het leven van dezen meester bekend. Sommige zijner werken hebben veel overeenkomst met die van J. Van Ruisdael. Zijn tijdgenoot, de Antwerpsche Jan van Kessel, schilderde bloemen, vruchten en dieren.

140 — Landschap in de omstreken van Haarlem.

Doek. Hoog 0.64. Breed 0.78.

Op den voorgrond links, in eene sterke verlichting, jagers met honden bij een bouwvalligen muur, op een weg die naar een dorp leidt; rechts een bouwval (het kasteel Brederode), waarbij een herder en een ander persoon benevens eenige schapen; meer op den voorgrond een gedeelte gracht waarin een zwaan, op den tweeden grond, in een wolkschaduw, zwaar geboomte, duinen en bouwland en op den achtergrond een uitgestrekt, sterk verlicht landschap. De beelden zijn geschilderd door J. Lingelbach.

141* — Stadsgezicht te Amsterdam.

Doek. Hoog 0.48. Breed 0.62.

Op den voorgrond een gracht, in het midden waarvan een man die een schuit roeit; rechts aan den wal een grooter vaartuig; links in het water een paar zwanen. Over de gracht, die met sluisdeuren is afgesloten, een steenen brug, waarop zich eenige personen bevinden. Ter zijde de kade, die met boomen beplant is, en in het verschiet een kerktoren.

Gemerkt in het water rechts:

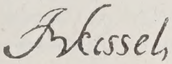

KLINKENBERG. (JOHANNES CHRISTIAAN KAREL)

Geboren te 's-Gravenhage 14 Januari 1852.

Leerling van Christoffel Bisschop.

142 — Gezicht op den Korten Vijverberg te 's-Gravenhage.

Doek. Hoog 0.66. Breed 1.19.

Op den voorgrond de vijver, te midden waarvan het eilandje,

begroeid met eenige boomen; rechts de hoektoren van het Binnenhof en het Rijks-Museum (Mauritshuis); links het Voorhout. Op den achtergrond de huizen, waarop een sterk licht valt.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1876.

KNIP. (JOSEPHUS AUGUSTUS)

Geboren te Tilburg 3 Augustus 1777, overleden te Berlicum 1 October 1847.

Hij was een leerling van zijn vader N. F. Knip; ging naar Parijs, waar hij zeven jaren werkte en bezocht vervolgens Italië. In 1827 keerde hij in zijn vaderland terug; hij had het ongeluk in 1832 geheel blind te worden. Er bestaan vele sapverfteekeningen van zijn hand.

143 — Italiaansch landschap.

Paneel. Hoog 0.59. Breed 0.47.

Op den voorgrond rechts eenige geiten tusschen geboomte op rotsen, van waar men in een dal een meer ziet, dat verlicht wordt door de zon, die zich gedeeltelijk achter wolken verbergt. Op den achtergrond hoog gebergte.

KOBELL. (JOHANNES)

Geboren te Delfshaven, gedoopt 8 November 1778, overleden te Amsterdam 23 September 1814.

Zijn meester was W. R. Van der Wall te Utrecht. Op het voetspoor van den grooten Paulus Potter, stelde hij zich de natuur tot voorbeeld. Koning Lodewijk benoemde hem tot lid van het Instituut. Deze uitstekende kunstenaar heeft ook geëtst.

144 — Twee ossen en een ram in eene weide.

Paneel. Hoog 0.21. Breed 0.27.

Op eene weide, in een waterplas, een drinkende, zwartbonte en een roodbonte os; links een grazend ram; op den achtergrond een paar boomen en eenig struikgewas; links een uitgestrekt landschap met een torenspits.

KOEKKOEK. (BAREND CORNELIS)

Geboren te Middelburg 11 October 1803, overleden te Kleef 5 April 1862.

Hij was een leerling van zijn vader J. H. KOEKKOEK. Na drie jaren op de Academie van beeldende kunsten te Amsterdam werkzaam te zijn geweest, oefende hij zich vervolgens naar de natuur op reizen door Nederland, Duitschland en België. Al spoedig werden zijne werken gezocht. Hij vestigde zich eerst te Beek en toen te Kleef, alwaar men aan zijne bemoeiingen, in 1841 het oprichten eener Teeken-Academie te danken had.

145 — Boschgezicht.

Doek. Hoog 1.32. Breed 1.56.

Tusschen eeuwenoude eiken stroomt eene beek over rotsblokken, tot op den beschaduwden voorgrond; links over den steenachtigen grond, langs het water, naderen eene vrouw op een muildier en een boer bij een beladen ezel; de zon verlicht op den tweeden grond een grasveld met rustende landlieden en eenige grazende koeien, het schuimende water en den daarbij staanden eik.

146* — Geldersch landschap.

Doek. Hoog 0.32. Breed 0.38.

Een heuvelachtige weg, die naar een dorp voert; op den voorgrond een man, gevolgd door een hond; verder op den weg, bij twee eikenboomen, nadert een kar; op den achtergrond rechts een kerktoren en geboomte, links een molen op een heuvel; in het verschiet kronkelt zich een rivier.

147* — Wintergezicht.

Doek. Hoog 0.32. Breed 0.38.

Een bevroren rivier, gestoffeerd met schaatsenrijders en wandelaars; op den voorgrond rechts eenige woningen in de sneeuw waarop het zonlicht valt; in het verschiet een stad.

KOEKKOEK Senior. (HERMANUS)

Geboren te Middelburg in 1815, overleden te Haarlem 5 November 1882.

Zijn vader J. H. KOEKKOEK was zijn leermeester; hij vestigde zich te Amsterdam.

148 — Woelend water.

Doek. Hoog 0.67. Breed 0.91.

Op den voorgrond rechts eenige in het water staande palen; links een havenhoofd waarover de golven slaan; in het midden een uitgaand visschersvaartuig; op het tweede plan een bij den wind zeilende tjalk; in het verschiet een schoener die voor anker ligt, en eenige andere vaartuigen, waarover de zwaar bewolkte lucht haar schaduw werpt.

KONINCK. (SALOMON)

Geboren te Amsterdam in 1609, overleden te ...... in 1668 (?).

Hij was een leerling van N. MOIJAERT. In 1630 werd hij te Amsterdam in het St. Lucas-Gild opgenomen. Hij schilderde onder invloed van REMBRANDT's manier. Er zijn eenige etsen van hem bekend.

149* — De geldweger.

Doek. Hoog 0.73. Breed 0.62.

Een bejaard man, met wit haar en witten baard, ter halver lijve voorgesteld, zittende achter een tafel; het hoofd bedekt met een paars fluweelen muts, gekleed in een groen fluweelen wambuis, waarover hij een donker grijzen pelsjas draagt. Aandachtig weegt hij geld op een goudschaal, die hij met de rechterhand omhoog houdt; in de linkerhand een goudstuk. Op de tafel, die met een rood kleed bedekt is, een zak met goudstukken, een doos met goud-gewicht, twee boeken en een blad papier. Links een naar de binnenzijde geopend venster, waardoor het volle daglicht op den persoon en op de tafel valt.

Aangekocht door de Gemeente, 1859.

KONINCK. (PHILIPS DE)

Geboren te Amsterdam 5 November 1619, aldaar overleden in October 1689.

Hij was een der leerlingen van REMBRANDT. Behalve landschappen, die somtijds door LINGELBACH en DIRK VAN BERGHEN gestoffeerd zijn, schilderde hij ook portretten.

150* — Uitgestrekt landschap.

Doek. Hoog 0.92. Breed 1.19.

Op den beschaduwden en door geboomte omgeven voorgrond een hoogte, waarop zich eenige landlieden bevinden; op den tweeden grond een zandheuvel die door de zon beschenen wordt; rechts een rivier, met eenige woningen aan de overzijde van het water; verderop zwaar geboomte, waarboven zich enkele daken van verspreid liggende huizen verheffen; op den achtergrond een kasteel en een stad, gelegen aan een rivier, die door het uitgestrekt landschap kronkelt en zich aan den horizont verliest.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

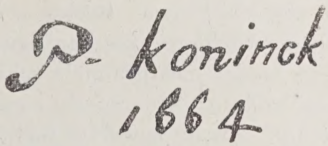

KONING. (JACOB)

Geboren te Amsterdam 16..., overleden te ......

Hij schilderde in de manier van A. VAN DE VELDE, wiens leerling hij was, en vertoefde eenigen tijd aan het hof van den Koning van Denemarken. In 1640 woonde hij te 's-Gravenhage. De schilderijen van dezen meester komen hoogst zelden voor; zijne teekeningen verraden REMBRANDT's invloed.

151 — Landschap met vee.

Doek. Hoog 0.48. Breed 0.61.

Op den voorgrond links een liggend schaap bij een boom; in het midden, in de schaduw van boomen, een liggend rood-

bruin rund en twee schapen; rechts staat een herdersjongen die in den stam van een boom snijd; op den achtergrond bij eenige boomen drie stuks hoornvee, waarvan een graast; verderop een schutting waarachter zich dicht geboomte verheft, in het midden waarvan men het dak eener woning bespeurt.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

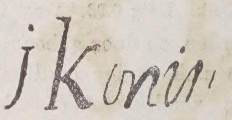

KOOGH. (ADRIANUS VAN DER)

Geboren te Middelharnis in 1796, overleden te Dordrecht in 1831.

152 — Hollandsch landschap.

Paneel. Hoog 0.48. Breed 0.64.

Op den voorgrond een water, in het midden begroeid met biezen, door de zon beschenen. Rechts een boom en eenig kreupelhout. Op den achtergrond, aan den glooienden kant bij het water, een herder met grazende schapen in de nabijheid van een boerenwoning; verderop een torenspits met eenige huizen en geboomte. Zwaar bewolkte lucht.

KUYTENBROUWER. (MARTINUS ANTHONIUS)

Geboren te Amersfoort 21 November 1821.

Hij hield zich achtereenvolgende in België en Frankrijk op en vertoefde als gast van Keizer NAPOLEON III op het kasteel Compiègne, alwaar hij jachtfeesten, enz. op doek bracht. Er bestaan eenige etsen van zijne hand.

153 — Rotsachtig landschap in de nabijheid van het bosch van Fontainebleau.

Doek. Hoog 0.94. Breed 1.28.

Te midden van een woeste en kale landstreek, ziet men tal

van verspreid liggende rotsblokken, waarop verscheidene raven zich hebben nedergezet; eenige dezer vogels azen op het rif van een paard, dat zich op den voorgrond bevindt. Het landschap wordt verlicht door de bloedrood ondergaande zon, die zich deels achter wolken verbergt.

Geschenk van den Heer JOSEPH JACOBSON, 1881.

LAAR. (JAN HENDRIK VAN DE)

Geboren te Rotterdam 1 Januari 1807, aldaar overleden 15 Mei 1874.

Hij studeerde te Antwerpen aan de Kunst-Academie, vestigde zich te 's-Gravenhage en later te Rotterdam, alwaar hij laatstelijk leeraar was aan de Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen.

154 — De echtscheiding.

Paneel. Hoog 0.90. Breed 1.14.

Midden in een gerechtszaal staan de beide echtgenooten, die van elkander willen scheiden, en tusschen hen in het kind, dat zijne ouders tracht te verzoenen en hunne handen ineen wil leggen; rechts verscheidene personen in banken gezeten; links de rechters in hunne toga's op een verhevenheid aan een tafel zittende.

Het onderwerp dezer schilderij is ontleend aan de volgende dichtregelen:

....
„O Knaap," sprak de regter en deed zich geweld:
„Gij moogt hier, gij moet hier beslissen;
„Verklaar wien van beiden gij liever verzelt,
„Wien beider gij liever wilt missen.
„Uw vader, uw moeder bemint u zoo zeer:
„Wien mint gij van beiden nu minder of meer?
„Maar poog eerst uw traantjes te wisschen."

„O Regter," zoo nokte, zoo snikte het kind,
„U wil ik, u neem ik tot hoeder:
„Zijn beiden zoo wreed en vergramd en verblind,
„Wees gij mij onnoosle dan goeder.
„Och, hoor mij: ik smeek u, ik schrei van verdriet;
„Verhoor niet hun bede: zij meenen die niet...
„Och, laat mij mijn vader en moeder."
....

Toen greep het de moeder op eens bij de hand,
En troonde zoo lokkend haar mede;
Toen trok het den vader al voort bij zijn pand
En won al gedurig een schrede;
Het bragt hen al digter en digter tot een,
En sloeg reeds zijn armpjes om beiden hen heen
En dwong hen nog eens tot een trede.

Toen schoof het hun handen zoo zacht in elkaâr
En klemde die vast met zijn kussen;
Toen zag het en lonkte naar hem en naar haar
En zocht maar hun wrevel te sussen.
Het hief naar den rechter zoo smeekend het oog
En tilde zijn handjes zoo roerend omhoog,
En bad zoo inwendig intusschen.

Toen stonden daar beiden, de handen in een,
En 't hoofd op den boezem gebogen;
Toen blikten zij beiden ter zijde zich heen,
En zagen elkander in de oogen
....

(TOLLENS, *De Echtscheiding.*)

LANGENDIJK. (DIRK)

Geboren te Rotterdam 8 Maart 1748, aldaar overleden 15 December 1805.

De eerste lessen in de schilderkunst ontving hij van D. A. BISSCHOP, wien hij al spoedig overtrof. Hij heeft voornamelijk uitgemunt in het vervaardigen van teekeningen, waarvan de onderwerpen aan het krijgsleven en den oorlog ontleend zijn; van hem zijn niet vele schilderijen bekend. Hij was een goed etser.

155* — De legerplaats.

Koper. Hoog 0.61. Breed 0.82.

In een heuvelachtig landschap midden op den voorgrond een wit paard, met keteltrommen aan den zadel; het wordt vastgehouden door een pauker (moor). Rechts een afgestegen ruiter die zijn paard bij den toom houdt. Links een paar soldaten, die zich op den grond met het kaartspel vermaken; in hun nabijheid is een vrouw bezig spijs te koken; een paar daarbij staande officieren zijn in gesprek met eene dame. Op den achtergrond een hoogte met een boom en eenige tenten, waarbij soldaten, vrouwen, zoetelaars, paarden en een wagen in verschillende groepen verspreid zijn. Meer links een weg waarlangs een ruiter nadert met een bos hooi voor zich op zijn paard; verder op den weg eenige soldaten.

Aangekocht door de Gemeente, 1860.

156 — Ruitergevecht.

Paneel. Hoog 0.40. Breed 0.55.

Midden op den voorgrond een hoofdofficier, wiens wit paard is nedergestort; hij treft met zijn pistool een vijandelijke officier op een bruin paard, wien een infanterist te hulp komt; rechts komt een ruiter met een handpaard aanrennen. Op den grond gekwetste en gesneuvelde soldaten; links geboomte. Op het tweede plan een hevig ruitergevecht en meer rechts kavalerie, die zich tot een charge gereed maakt; verder een hoogte met een molen en huizen die in brand staan.

Aangekocht door de Gemeente, 1866.

157 — De stervende krijgsoverste.

Paneel. Hoog 0.40. Breed 0.55.

Rechts op den voorgrond een groep officieren en eenige soldaten, in het midden waarvan een zwaar gekwetste generaal op den grond ligt; hij wordt door twee officieren ondersteund, terwijl een derde hem de hand reikt; onder de aanwezigen bevindt zich een geestelijke; nabij deze groep de paarden der afgestegen officieren. Links op den voorgrond, bij een paar boomen, een gesneuveld ruiter en een dood paard. Verderop voetvolk dat in gevecht is; rechts op den achtergrond naderen, van een hoogte tusschen geboomte, troepen met legerwagens.

Aangekocht door de Gemeente, 1866.

LASTMAN. (PIETER)

Geboren te ...... in 1581, overleden te Haarlem in 1649 (?).

Van Gerrit Pietersz. ontving hij onderricht in de kunst en bezocht Italië, waar hij zich verder onder invloed van A. Elsheimer vormde. Lastman is de leermeester van Rembrandt geweest; hij heeft geëtst.

158 — De vlucht naar Egypte.

Paneel. Hoog 0.28. Breed 0.24.

Maria met het kind Jezus op een ezel gezeten, nevens hen gaat Jozef, zijn timmermansgereedschap dragende. Op den voorgrond links een boom. Rechts op den achtergrond een waterval en een ruïne op een rots.

Gemerkt op den voorgrond:

P. 1608

LEEUW. (PIETER VAN DER)

Geboren te Dordrecht, in 16..., overleden te ...... na 1678.

Hij en zijn broeder GABRIEL VAN DER LEEUW waren leerlingen van hun vader, den dierenschilder SEBASTIAEN VAN DER LEEUW. In 1669 trad PIETER in het St. Lucas-Gild te Dordrecht.

159* — Landschap met rundvee en schapen.

Doek. Hoog 0.35. Breed 0.44.

Midden in het landschap een roodbonte en een bruine os bij eenig water; rechts een ram en twee schapen; links onder een boom een rustende herder en herderin, benevens een geit, een schaap en twee lammeren. Op den achtergrond geboomte en een heuvelachtig landschap in het verschiet.

LEICKERT. (CHARLES HENRI JOSEPH)

Geboren te Brussel 22 September 1818.

Leerling van W. J. J. NUIJEN en van A. SCHELFHOUT.

160 — Stadsgezicht bij winter.

Doek. Hoog 0.43. Breed 0.65.

Op den voorgrond een bevroren vaart, gestoffeerd met eenige schaatsenrijdende personen, rechts een weg met een paar huisjes; op den achtergrond een steenen brug met vier bogen, waarachter zich een kerk met hoogen toren en de daken der omringende huizen verheffen.

Legaat van Jonkhr. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

161 — Achterbuurt bij winter.

Doek. Hoog 0.75. Breed 0.63.

In het midden in een sterke verlichting een besneeuwde straat, gestoffeerd met vele figuren. Rechts en links huizen, waarvan de daken gedeeltelijk met sneeuw bedekt zijn.

Legaat van Jonkhr. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

LIESTE. (CORNELIS)

Geboren te Haarlem 26 October 1817.
Leerling van J. Reekers en N. J. Roosenboom.

162 — Een heide in Gelderland.

Paneel. Hoog 0.50. Breed 0.72.

In een sterke verlichting een uitgestrekte heide; de voorgrond is gestoffeerd met een meisje, een hond en eenig struikgewas; op het tweede plan links een paar boomen.

Legaat van Jonkhr. Th. L. Gevers Deynoot, 1880.

LIEVENS, de Oude. (JAN)

Geboren te Leiden 27 October 1607, overleden te .... omstreeks 1671.

Hij was een leerling van J. Verschoten en P. Lastman. Op zijn vier-en-twintigste jaar stak hij naar Engeland over en schilderde aldaar de portretten van den Koning en de Koningin en van vele voorname personen. Hij vestigde zich te Antwerpen, waar hij werd ingeschreven in het St. Lucas-Gild in 1635. Den 12 December 1640 kocht hij het poorterschap dier stad. In 1661 werd hij lid der Haagsche Kamer van Pictura.

163 — De apostel Petrus.

Doek. Hoog 0.73. Breed 0.62.

Ter halver lijve voorgesteld, met grijzen baard en gekleed in een bruin gewaad; in de rechter hand een staf; in de linker, die hij voor de borst houdt, den sleutel houdende.

Verzameling Leembruggen 1866.

LIMBORCH. (HENDRIK VAN)

Geboren te 's-Gravenhage in 1680, aldaar overleden in 1758 (?)

Hij was in 1696 leerling der Academie van Pictura te 's-Gravenhage en vervolgens van den Ridder A. Van der Werff, wiens stijl hij volgde. Den 5 Maart 1706 werd hij ingeschreven als lid der Haagsche Schilders-Confrerie.

164 — Achilles herkend door Ulysses.

Doek. Hoog 1.51. Breed 1.61.

Achilles op den grond geknield, in vrouwengewaad met

een blauw opperkleed, houdt in de rechterhand een zwaard omhoog en in de linker de scheede; hij wordt op hetzelfde oogenblik herkend door Ulysses, die, vergezeld van een ander persoon, achter hem staat. Op den grond een helm, een schild, benevens allerlei kostbaarheden en kleinoodiën, die bezichtigd en betast worden door de vrouwen van Lycomedes, koning van Scyros. Links op den achtergrond de ingang van een paleis; rechts eenige personen bij een standbeeld en een vaartuig.

LINGELBACH. (JOHANNES)

Geboren te Frankfort a/M. in 1625, overleden te Amsterdam in 1687.

Op jeugdigen leeftijd kwam hij in Holland en vestigde zich te Amsterdam, vanwaar hij in 1642 door Frankrijk naar Italië vertrok, in welke landen hij geruimen tijd naar de natuur schilderde. Vervolgens vestigde hij zich te Amsterdam, waar hij den 31 October 1653 poorter werd.

165* — Landlieden bij een fontein.

Paneel. Hoog 0.37. Breed 0.46.

Op den voorgrond van een Italiaansch landschap bevinden zich eenige landlieden; rechts aan den voet van een begroeide rots een fontein, waarbij een rustend man met een schapenvacht om het lijf; in het midden eene vrouw, op een ezel gezeten, in gesprek met eene andere nevens haar staande vrouw; verderop een jongen en een aan de fontein drinkende man met een ezel. Links een landman op een wit paard, dat met korven beladen is; nevens hem een persoon met een stok in de hand, benevens een hond. Op den achtergrond bergen, links een meer.

Gemerkt op den voorgrond links:

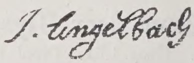

LINGEMAN. (LAMBERTUS)

Geboren te Amsterdam 26 April 1829.

Leerling van P. F. GREIVE.

166 — Een wachtkamer (17de eeuw).

Paneel. Hoog 0.68. Breed 0.94.

In het midden van een wachtkamer met hooge ramen en witte muren, zijn eenige soldaten rond een tafel bezig met kaartspelen; op den voorgrond rechts liggen verspreid eenige wapenrustingen, een trom en een trompet. Links zit een soldaat, die een pistool onderzoekt en naast hem staat een ander met een ijzeren stormhoed op het hoofd, gekleed in een zwart fluweelen wambuis en zijden broek en met een pijp in de hand. Tegen den muur links een vaandel, een geweer en een degen.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1873.

LINTZ. (FREDERIK)

Geboren te Brussel 22 December 1824.

Leerling van H. VAN HOVE BZ.

167 — De oude vrijgezel.

Doek. Hoog 0.41. Breed 0.34.

In een 18de eeuwsch vertrek staat een bejaard heer, gekleed in een witten gebloemden kamerrok en met een slaapmuts op het hoofd. In de rechterhand houdt hij een flesch en in de linker een glas, waarin hij wijn schenkt; rechts een tabouret waarop een bruin fluweelen rok en een steek liggen; links een tafeltje waarop een kandelaar enz. geplaatst is; aan den wand hangt een geopend hoekbuffet, gevuld met flesschen en glazen. Op den achtergrond een geopende deur, waardoor men in een slaapvertrek ziet.

Legaat van Jonkhr. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

LOOTEN. (JAN)

Geboren te ...... overleden in Engeland in 1660.

Hij ging naar Engeland onder de regeering van Koning Karel II, voor wien hij geschilderd heeft. Nicolaes Berchem heeft somtijds zijne landschappen gestoffeerd.

168 — Boschgezicht.

Doek. Hoog 1.13. Breed 1.52.

Op den voorgrond rechts tusschen zwaar geboomte een jager te paard met een valkenier en jachthonden, verderop nadert een dame te paard met een valk op de hand ; zij wordt begeleid door een jager te voet. Links een vergezicht; een rivier, begrensd door gebergte, stroomt door het landschap.

Gemerkt rechts op een omgevallen boom:

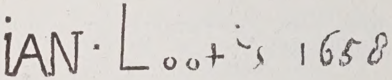

MAAS. (DIRK)

Geboren te Haarlem 12 September 1656, aldaar overleden 25 December 1717.

Hij genoot onderricht in de kunst van Mommers, Berchem en vervolgens van Huchtenburgh, in wiens manier hij werkte; zijne schilderijen stellen meestal paardenmarkten, manéges, legerkampen en gevechten voor. Tijdens de regeering van Willem III vertoefde hij eenigen tijd in Engeland, alwaar hij onder anderen den slag bij de Boyne schilderde. Hij etste ook.

169* — De legerplaats.

Doek. Hoog 0.55. Breed 0.70.

Rechts een zoetelaarstent, waarvan het doek gedeeltelijk over een boomstam hangt; voor de tent rust een ruiter, met een glas in de hand en een wit paard bij den teugel houdende; hij is in gesprek met eene bij hem staande vrouw. In de tent eenige kaartspelende soldaten; op den voorgrond rechts eenig vaatwerk en twee vechtende honden. Bij de tent

vier ruiters; een hunner, op een steigerend bruin paard, wordt door een bedelaar aangesproken. Links op den voorgrond zit eene vrouw met een kind bij een vuur, benevens twee soldaten. Op den achtergrond ruiters, legerwagens en tenten, aan den voet van eene hoogte waarop men een vesting ziet.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

MAES. (NICOLAAS)

Geboren te Dordrecht in 1632, overleden te Amsterdam in December 1693.

Rembrandt, wiens manier hij volgde en op de natuur toepaste, was zijn leermeester. Na eenigen tijd in Antwerpen verblijf te hebben gehouden, vestigde hij zich in 1678 te Amsterdam; zijn schildertrant onderging omstreeks dien tijd eenige wijziging.

170 — Portret van een heer en eene dame.

Doek. Hoog 2.20. Breed 1.87.

Ten voeten uit voorgesteld, staande naast elkander op het bordes van een deftig huis. Rechts de dame met een zwart kapje op het hoofd, grooten omliggenden kraag die hals en schouders bedekt, op de borst een zwarten strik; zij is gekleed in het zwart, met een grijs gebloemd onderkleed, waarvan de randen met goud gestikt zijn. Met de linkerhand houdt zij een jeugdig kind vast, dat een mutsje met een rooden veder op het hoofd heeft en in het wit gekleed is.

Links de heer, met lang bruin haar en een zwarten breedgeranden hoed op het hoofd. Hij is geheel in het zwart gekleed met een mantel over den linker schouder, een platten witten kraag met kwasten en manchetten; in de rechterhand, die uitgestrekt is, houdt hij een handschoen en in de linker de hand zijner vrouw; verder een rozestruik en en-

kele andere bloemen, benevens eenig struikgewas, dat langs den muur groeit.

Gemerkt onderaan rechts :

.N.MAES

171 — Portret van Mr. Willem Nieupoort.

Geboren te Schiedam 30 Januari 1607, overleden te 's-Gravenhage 2 Mei 1678. Pensionaris der stad Schiedam en Afgezant van de Staten-Generaal bij OLIVIER CROMWELL in 1653.

Doek. Hoog 1.35. Breed 1.08.

Tot aan de knieën afgebeeld, staande bij een afgebroken kolom, met ontblooten hoofde, eenigszins rechts gewend, met lang golvend bruin haar ; gekleed in gele zijde met bruin fluweel en een borstharnas ; om den hals een kanten das ; met de rechterhand houdt hij een rood zijden sjerp, die langs den rug tot op het linker been nederdaalt ; de linkerhand rust op de heup ; de armen zijn gedeeltelijk ontbloot. Aan den voet van de kolom een zwaard en een helm met rooden vederbos.

172 — Portret van Anna Van Loon, echtgenoot van Mr. Willem Nieuwpoort.

Doek. Hoog 1.35. Breed 1.08.

Tot aan de knieën afgebeeld, staande bij een steenen balustrade ; met parelen in het haar en om den hals ; gekleed in rood fluweel met een geel zijden onderkleed en een grijsachtigen sluier over den linker schouder , in de linkerhand eenige oranjeappelen, en met de rechter een jeugdig meisje vasthoudende dat gekleed is in wit satijn ; op den achtergrond geboomte.

Gemerkt rechts op de balustrade:

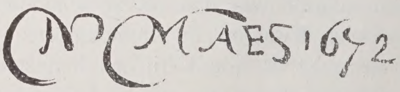

MAES. (JAN BAPTISTE LODEWIJK)

Geboren te Gent 30 September 1794, overleden te Rome in 1856.

Hij was een leerling van de Koninklijke Academie zijner geboortestad en van zijn vader CANINI MAES.

173* — Apollo en de Zanggodinnen. *)

Paneel. Hoog 0.56. Breed 0.76.

Midden in een landschap ziet men Apollo onder een boom gezeten, waaraan een lier en een lint, met een Grieksch opschrift, bevestigd zijn. Hij wordt omringd door de negen Zanggodinnen, waarvan een hem de rechterhand en een ander den linkervoet bindt. Links Thalia, die hem nadert met een masker in iedere hand. Op den achtergrond rechts de zangberg met Pegasus, links een obelisk, met den daarom gekronkelden Python.

MAES. (EVERT CRIJNSZ. VAN DER)

Geboren te 's-Gravenhage in 1577, aldaar overleden na 1646.

Hij werd in 1604 lid van het St. Lucas-Gild te 's-Gravenhage en in 1616 tot 1641 werkte hij dikwerf voor den Magistraat zijner woonplaats, den Stadhouder FREDERIK HENDRIK en de Staten-Generaal. Hij heeft verscheidene leerlingen gehad en was meermalen Deken van het genoemde Gild. Er is weinig van zijn werk bekend.

174 — De heilige Hironymus. **)

Doek. Hoog 1.00. Breed 0.93.

De heilige is ter halve lijver afgebeeld, gedeeltelijk gewikkeld in een rooden mantel; hij zit met een pen in de hand aan een tafel, waarop een geopend boek, een zandlooper, een doodshoofd en een crucifix; tegen den rotswand achter hem, hangt een roode kardinaalshoed. In den rechter

*) Eene uitvoerige verklaring van dit onderwerp, in de Fransche taal, in penseelschrift, beslaat de geheele achterzijde dezer schilderij.

**) Kwam vroeger voor als van een onbekend meester.

bovenhoek een bazuin, omgeven door wolken; de linker achtergrond wordt gevormd door een landschap.

Gemerkt onderaan rechts:

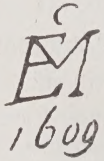

Geschenk van het Kerkbestuur der Oud-Katholieke gemeente alhier, 1876.

MAN. (CORNELIS DE)

Geboren te Delft in 1621, aldaar overleden in 1706.

Hij werd den 29 December 1642 ingeschreven als meester in het Delftsch St. Lucas-Gild. In 1666 werd hij een der Hoofdlieden van dat Gild en bekleedde deze betrekking na dien tijd herhaalde malen. Het laatst vindt men hem als zoodanig in 1696 vermeld. Hij heeft geëtst.

175 — Boeren-binnenhuis.

Doek. Hoog 0.66. Breed 0.98.

In een ruime schuur bevindt zich een vroolijk gezelschap boeren en enkele burgers. In het midden een dansend paar, waarvan de man een tinnen kan omhoog houdt; rechts een groep zich vermakende met handjeklap. Op den voorgrond een slapende hond, rechts een meisje met een hoepel en links een boer, die voorover op een ton in slaap is gevallen. Meer achterwaarts een lange gedekte tafel, waaraan verscheidene mannen en vrouwen gezeten zijn, benevens een vioolspeler die op een ton zit; een der aanwezigen is op de tafel gezeten en bootst op een tang het vioolspel na; voor hem op den grond staat een aarden kruik met tinnen deksel. Op den achtergrond, boven op een kast, twee personen, waarvan een met een trom. Aan de zoldering hangt een kruk waarop een zwarte vogel zit.

Gemerkt onderaan links:

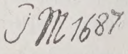

MAN. (L. G. R.)

Hij leefde in de laatste helft der 18e eeuw.

176 — Zeegezicht.

Paneel. Hoog 0.24. Breed 0.33.

Rechts een onder Engelsche vlag zeilend adviesjacht, verder eenige Engelsche oorlogschepen.

Geschenk van den Heer J. A. Van den Heerik, 1875.

MANS. (FREDERICUS)

Geboren te Utrecht (?) in 16..., overleden te .... na 1673.

177* — Strandgezicht.

Paneel. Hoog 0.30. Breed 0.37.

Op den voorgrond verscheidene visschers, boeren en vrouwen; rechts een weg die naar een op de duinen gelegen dorp leidt; verderop een vuurtoren; links het strand, gestoffeerd met vele figuren en eenige visschersvaartuigen.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

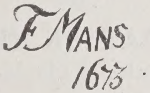

MARSAEUS VAN SCHRIECK. (OTTO).

Geboren te Nijmegen omstreeks 1619, overleden te Amsterdam in Juni 1678.

Hij bracht verscheidene jaren in Italië en Parijs door en legde zich hoofdzakelijk toe op het schilderen van planten, hagedissen en insecten, waarin hij heeft uitgemunt. Het meerendeel zijner schilderijen bevindt zich in buitenlandsche Musea.

178 — Het vogelnestje.

Doek. Hoog 0.48. Breed 0.40.

Op den met mos begroeiden grond een vogelnestje met eieren nabij eenige distelbladeren, braambeziën en roode paddestoelen, waar om heen zich eenige vlinders bewegen; op den voorgrond rechts een hagedis, links een meikever.

Geschenk van den Heer J. B. Broekhals Pz., 1867.

MARTSEN, de Jonge. (JAN)

Geboren te .... overleden te .... na 1644.

Van zijne levensgeschiedenis is tot heden weinig bekend. Zijne schilderijen stellen veldslagen en ruitergevechten voor.

179 — Ruitergevecht.

Paneel. Hoog 0.42. Breed 0.80.

In het midden der schilderij een hevig gevecht van Nederlandsche en Spaansche ruiterij; de eersten zijn herkenbaar aan hunne oranje-, laatstgenoemden aan hunne roode pluimen en sjerpen. Op den voorgrond rechts een dood grijs paard nabij een struik; links een geharnast ruiter die gesneuveld is. Op den achtergrond rechts een gevecht tusschen voetvolk.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

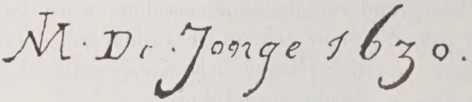

Legaat van Mejuffrouw C. M. Caster, 1868.

MATTON. (B...)

Geboren te Haarlem (?) in 16..., overleden te...

180* — De kluizenaar.

Paneel. Hoog 0.28. Breed 0.21.

Ter halverlijve, het hoofd links gewend, gekleed in een bruin gewaad met rooden mantel; met de rechterhand het blad van een opengeslagen boek vasthoudende; rechts tegen een muur, het opschrift: Soli Deo et Gloriae. (*sic.*)

MAUVE. (ANTON)

Geboren te Zaandam 18 September 1838.

Leerling van P. F. Van Os.

181 — In de schaduw.

Doek. Hoog 0.89. Breed 1.78.

Eenige zwartbonte runderen liggen in de schaduw van een breed getakten boom; op den voorgrond rechts staat een vaars

bij een waterplas; op den achtergrond een wetering of sloot, begrensd door wilgen en hoog opgaand gras.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1876.

MEER, de Oude. (JAN VAN DER)

Geboren te Haarlem in 1628, aldaar overleden in 1691.

Nog jong zijnde bezocht hij Italië.

182 — Het dorp Noordwijk, gezien van de duinen.

Doek. Hoog 0.86. Breed 1.53.

Op den voorgrond een duin, waarop een jager in gesprek met twee zittende vrouwen; op den tweeden grond rechts een bleekerij; links een weide met vee; verderop te midden van een uitgestrekt landschap, de dorpskerk tusschen het geboomte.

Gemerkt links op het duin:

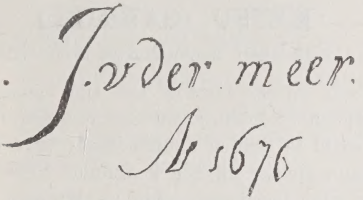

Verzameling Leembuggen, 1666.

MEER, de Jonge. (JAN VAN DER)

Geboren te Haarlem in 1656, aldaar overleden 28 Mei 1705.

Hij was een leerling van N. Berchem en heeft gegraveerd.

183* — Italiaansch landschap.

Doek. Hoog 0.50. Breed 0.64.

Op den voorgrond tusschen hoog geboomte eenige schapen; op den tweeden grond links verscheidene personen, een hond, benevens een grazende en een liggende koe; verder eenige gebouwen en in het verschiet bergen.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

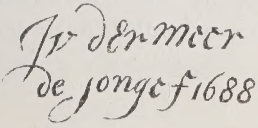

MESDAG. (HENDRIK WILLEM)

Geboren te Groningen 23 Februari 1831.

Leerling van L. ALMA TADEMA.

184 — Zonsopgang aan de Hollandsche kust.

Doek. Hoog 1.19. Breed 1.60.

Uit een pink worden manden met visch door het water naar het strand gedragen. Op den achtergrond en in het verschiet komen eenige pinken uit zee opzetten.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1876.

METSU. (GABRIEL)

Geboren te Leiden in 1630, overleden te Amsterdam October 1667.

Vermoedelijk was hij een leerling van zijn vader JACQUES METSU. Later kwam hij onder leiding van GERARD DOU. In 1648 werd hij in het Schilders-Gild te Leiden aangenomen; vervolgens vestigde hij zich te Amsterdam, alwaar hij den 9 Januari 1659 het poorterschap verkreeg. Onder zijne leerlingen telde hij MICHIEL VAN MUSSCHER en hoogstwaarschijnlijk ook JACOB OCHTERVELT.

185 — Portret van een Roomsch-Katholiek geestelijke.

Paneel. Hoog 0.37. Breed 0.28.

Tot aan de knieën voorgesteld, rechts, zittende aan een tafel, in zijn studeervertrek; het hoofd bedekt met een zwart mutsje; lang gekruld bruin haar, dunne knevel; gekleed in het zwart met omliggend wit kraagje; de linkerhand op de borst houdende; aan zijne linkerzijde een rozenkrans. De tafel is bedekt met een groen kleed, waarop een geopend boek, een kruisbeeld, een blad papier en een doodshoofd, op hetwelk zijn rechterhand rust. Tegen den wand rechts planken met boeken en een aardbol, links een half weggeschoven gordijn.

MEYER. (JOHAN HENDRIK LOUIS)

Geboren te Amsterdam in 1809, overleden te Utrecht 3 April 1866.
Leerling van G. P. WESTENBERG en J. W. PIENEMAN.

186 — Woelende zee.

Paneel. Hoog 0.70. Breed 1.06.

Op het eerste plan rechts, geheel in een wolkschaduw, een Fransche visscher-sloep, die onder zeil gaat; verderop een roeiboot met verscheidene personen. In een sterk licht op den achtergrond een schip dat zijn zeilen bergt, benevens een visscher-sloep.

Geschenk van den Heer A. VAN RIJCKEVORSEL Hz., 1864.

MICHAU. (THEOBALD)

Geboren te Doornik in 1676, overleden te Antwerpen October 1765.

Hij vormde zich grootendeels naar den schildertrant van D. TENIERS den Jonge. In 1699 werd hij lid van het Schilders-Gild te Brussel en in 1711 van dat te Antwerpen.

187* — Landschap met boerenwoningen.

Doek. Hoog 0.65. Breed 0.81.

Op den voorgrond een boerenerf; rechts de woning, waar een vrouw met een kind op haar schoot zit; zij is in gesprek met drie bij haar staande boeren; voor de woning een vrouw die bezig is met het reinigen van vaatwerk, terwijl een man naar binnen gaat; meer naar voren een hond. Links hoog geboomte met eenig water, waarbij een vijftal koeien loopen; verderop een paar boerenwoningen en op den achtergrond geboomte, waarboven zich een torenspits verheft.

Gemerkt voor den ingang der woning:

F. Michau

MIEL. (JAN)

Geboren te Brussel (?) in 1599, overleden in Italië in 1664.

Zijn eerste leermeester was Gerard Segers; hij begaf zich naar Rome en werd leerling van Andreas Sacchi; hij verliet den historischen stijl en koos zijne onderwerpen uit het dagelijksch leven; hij was hofschilder van den Hertog van Savoye en lid van de Academie van St. Lucas. In Italië verkreeg hij den bijnaam van Giovanni Milo of Della Vita. Hij heeft geëtst.

188 — Italiaansch landschap.

Doek. Hoog 0.86. Breed 1.05.

Midden op den voorgrond zijn reizigers bezig hunne goederen te pakken; nevens hen een staat een muilezel met een vrouwenzadel, verder een vrouw die een paard zadelt; rechts eenige personen onder een tent gezeten, aan den voet van een hooge rots; bij hen staat een jongen met een grijs paard; op den tweeden grond rechts eenige huizen. Links op den voorgrond een paar boomen; op den achtergrond een uitgestrekt landschap, met bergen in het verschiet.

Geschenk van den Heer C. Rueb, 1866.

MIEREVELT. (MICHIEL JANSZOON VAN)

Geboren te Delft 1 Mei 1567, aldaar overleden 27 Juli 1641.

Hij was de zoon van den plaatsnijder Jan Michielsz. Van Mierevelt en werd te Utrecht voor zijne kunstopvoeding gesteld onder de leiding van A. Van Montfoort. In 1613 wordt hij vermeld als lid van het Delftsch St. Lucas-Gild en in 1625 van het Haagsche Gild. Hoofdzakelijk schilderde hij portretten, waarin hij zeer heeft uitgemunt, en onder deze van vele vorsten en andere voorname tijdgenooten. Hij heeft gegraveerd.

189 — Portret van Maurits van Nassau, Prins van Oranje, Stadhouder.

Geboren te Dillenburg 13 November 1567, overleden te 's-Gravenhage 23 April 1625, zoon van Willem den Zwijger, Prins van Oranje, en van Anna Van Saksen, zijn tweede gemalin.

Paneel. Hoog 1.13. Breed 0.83.

Ter halverlijve, rechts, staande bij een tafel, bloothoofds,

in het verguld en rijk versierd harnas, hem door de Staten na de overwinning bij Nieuwpoort geschonken; kanten kraag en manchetten; over den rechterschouder een oranje zijden sjerp. In de rechterhand houdt hij den veldheerstaf; op de tafel staat zijn helm met een oranje vederbos versierd.

In plaat gebracht door J. MULLER.

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

190 — Portret van Johan Van Oldenbarnevelt.

Geboren te Amersfoort 14 September 1547, onthoofd te 's-Gravenhage 13 Mei 1619. Ridder, Heer van Den Tempel, Berkel en Rodenrijs, Pensionaris van Rotterdam, Groot-Zegelbewaarder en Raadpensionaris van Holland.

Paneel. Ovaal. Hoog 0.49. Breed 0.37.

Borstbeeld, eenigszins rechts, bloothoofds, met stijf geplooiden kraag, zwart zijden wambuis, zwart fluweelen pelsjas met donker bruin bont.

Boven den rechterschouder gemerkt:

Ætatis 68 ~
A° 1617

Het volgend opschrift is later daarbij gevoegd:

„JAN VAN OLDENBARNEVELT Raat Pensionaaris van Hollandt, gemoort den 13 Mey 1619."

In plaat gebracht door W. DELFF.

Aangekocht door de Gemeente, 1869.

191 — Portret eener aanzienlijke vrouw.

Paneel. Hoog 0.76. Breed 0.63.

Ter halverlijve links, met een wit mutsje, grooten stijf geplooiden kraag; gekleed in het zwart, met kanten manchetten; in de rechterhand een boekje met zilveren sloten.

Bovenaan gemerkt:

Anno 1630 Ovt 54. J.

Geschenk van Mevrouw de Wed. F. H. ECKHART, 1864.

MIERIS, de Jonge. (FRANS VAN)

Geboren te Leiden 24 December 1689, aldaar overleden 19 Mei 1763.

Hij was een leerling van zijn vader WILLEM VAN MIERIS. Behalve de schilderkunst beoefende hij de penning- en oudheidkunde, op welk gebied hij door zijne vele geschriften in het belang der geschiedenis goede diensten bewees. In 1710 werd hij ingeschreven op de studentenrol der Leidsche Hoogeschool.

192 — De vischboer.

Paneel. Hoog 0.22. Breed 0.18.

Ter halverlijve, staande achter een vischbank, in de rechterhand een schelvisch houdende; rechts op de bank twee manden, in een daarvan een paar schelvisschen, links een tabaksdoos, mes en pijp. Op den achtergrond rechts de zee, links boomen.

Gemerkt onderaan links:

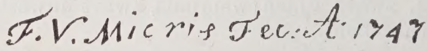

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

MIGNON. (ABRAHAM)

Geboren te Frankfort a/M., aldaar gedoopt 21 Juni 1640, aldaar overleden 1679 (?).

Hij was een leerling van J. MAREL of MARREL, die hem van zijn 7e jaar bij zich aan huis genomen en verzorgd had; op zijn twintigste jaar vertrok hij naar Holland met zijn meester, die hem bij J. D. DE HEEM in de leer deed en bij wien hij groote vorderingen maakte in het schilderen van bloemen, vruchten, vogels en insecten. In 1669 werd hij lid van het St. Lucas-Gild te Utrecht.

193 — Bloemen.

Doek. Hoog 0.86. Breed 0.67.

Op een steenen tafel een glazen flesch met roode en witte rozen, tulpen, blauwe iris, papavers, anjelieren, convolvulus, lychnis, korenaren enz. Links op het blad der tafel een muis en verder eenig slakken, vlinders, torren en anderen insecten.

Gemerkt onderaan links:

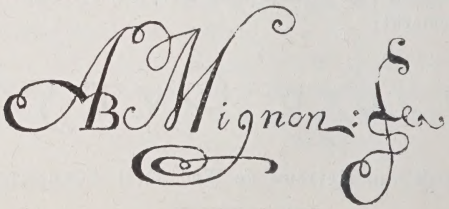

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

194* — Vruchten.

Paneel. Hoog 0.38. Breed 0.33.

Op een steenen plint in een nis, een tros blauwe druiven, een perzik, meloen, abrikoos, pruimen enz., benevens een wingerdblad, eenige korenaren en kleine bloempjes, verlevendigd door insecten en slakken.

Gemerkt onderaan links:

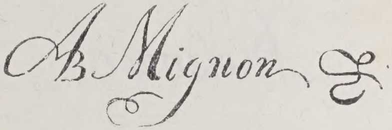

MOLENAER. (JAN MIENSE)

Geboren te Haarlem ......, aldaar begraven 19 September 1668.
Hij vormde zich onder invloed van FRANS HALS en schilderde bij voorkeur boeren-binnenhuizen.

195* — Binnenhuis met vroolijke boeren.

Paneel. Hoog 0.68. Breed 0.75.

Rechts van een tafel, bedekt met een groen kleed, zit een boer, met het gelaat naar den toeschouwer gekeerd. Hij heeft een roode muts op het hoofd en draagt een groene kiel met lederen tasch aan de linkerzijde. In de rechterhand houdt hij een glas wijn omhoog, terwijl de linker op het dijbeen rust. Links van de tafel, waarop een paar tinnen borden, een brood, enz. geplaatst zijn, een zingende vrouw, die op den gitaar speelt; iets verder een andere zingende vrouw met een glas wijn en een kan in de handen. Op den achtergrond rechts een boer, die zijn pijp aansteekt, bij een ton zittende; verderop staat een vioolspeler.

Gemerkt op de ton:

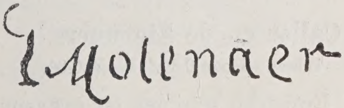

196* — De klarinetspeler.

Paneel. Hoog 0.30. Breed 0.23.

In een boerenwoning, rechts van den toeschouwer, staat een man op de klarinet te spelen, met den voet op een bankje rustende. Links bij het vuur een zittende en een staande boer, die naar hem luisteren.

Gemerkt rechts op een blok:

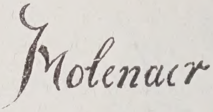

MOLENAER. (NICOLAES of KLAES)

Geboren te Haarlem......, aldaar overleden in December 1676 (?)

In 1651 werd hij ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Haarlem.

197* — Bleekerij.

Paneel. Hoog 0.35. Breed 0.46.

Op den voorgrond water, met een schuit waarin zich een man bevindt; rechts het bleekveld met eenig personen die bezig zijn het linnen uit te spreiden. Links boerenwoningen, waarachter hoog geboomte.

Gemerkt in het water rechts:

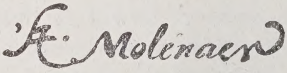

MOLYN. (PETRUS MARIUS)

Geboren te Rotterdam in 1819, overleden te Antwerpen in 1849.

Het eerste onderricht ontving hij van J. H. Grootveld; later naar Antwerpen vertrokken zijnde, werkte hij bij F. De Braekeleer. Hij heeft geëtst.

198 — Jacob Callot en de Zigeuners.

Paneel. Hoog 0.60. Breed 0.84.

De beroemde Fransche schilder en graveur Jacob Callot

verliet, nog jong zijnde, heimelijk het ouderlijk huis om in Italië te gaan studeeren; op weg geraakte hij onder een troep Zigeuners of heidens, met welke hij een gedeelte van de reis maakte; de studiën die hij toen teekende, bracht hij later in zijne bekende prenten te pas. Op de binnenplaats van een oud gebouw ziet men links CALLOT bezig zijnde met teekenen, te midden der Zigeuners gezeten; rechts in een sterk licht een vrouw op een ezel; achter haar staat een man met een geweer op den schouder. Op den voorgrond allerlei wapentuig en andere voorwerpen.

Legaat van den Heer A. S. KOSTER, 1866.

MOLYN, de Oude. (PIETER DE)

Geboren te ...... in 15..., overleden te Haarlem in Maart 1661.

In 1616 werd hij ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Haarlem, waarvan hij in 1633 als deken voorkomt. Hij werkte in de manier van J. VAN GOIJEN. Er bestaan eenige etsen van hem.

199* — Boerenerf.

Doek. Hoog 1.29. Breed 1.69.

In het midden twee boeren in gesprek met een boerin; op den voorgrond links in een sterke verlichting een zware boom; verderop achter een heining een hooiberg en een boerenwoning.

MOMMERS. (HENDRICK)

Geboren te Haarlem in 1623, aldaar overleden in 1697.

In zijne jeugd werkte hij in Italië naar de natuur; in zijne vaderstad teruggekeerd, werd hij in 1647 in het St. Lucas-Gild ingeschreven. In 1650 was hij commissaris en in 1654 deken van dat Gild. Hij volgde de manier van KAREL DU JARDIN.

200* — Bergachtig landschap.

Paneel. Hoog 0.45. Breed 0.55.

Op den voorgrond twee herders en een herderin; een der herders speelt op de klarinet. Bij hen bevinden zich eenige

liggende en grazende schapen; op den achtergrond een kasteel op den top van een berg.

Gemerkt op een steen:

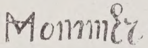

MONI. (LOUIS DE)

Geboren te Breda in 1698, overleden te Leiden in 1771.

Zijne eerste leermeesters waren Van Kessel en Biset, vervolgens kwam hij onder de leiding van Philip Van Dijk; van 1721 tot 1725 was hij leerling der Haagsche Academie; hij schilderde ook portretten, doch hoofdzakelijk binnenhuizen, waaronder kaarslichten. In 1725 werd hij ingeschreven in de Confrerie Pictura en in 1729 op de Studentenrol der Leidsche Hoogeschool.

201* — De vischverkoopster.

Puneel. Hoog 0.39. Breed 0.31.

Ter rechterzijde voor een venster een oude vrouw; aan den wand en in het raamkozijn gedroogde visch; links een spinnewiel. Zij is in gesprek met een dienstmaagd, die voor haar buiten het venster staat en die een mand met brood bij zich heeft. Op den achtergrond door het venster ziet men eenige huizen.

Gemerkt onder aan het venster:

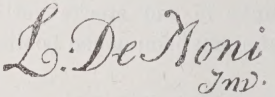

MOREELSE. (PAULUS)

Geboren te Utrecht in 1571, aldaar overleden in 1638.

Hij was een leerling van M. J. Van Mierevelt en schilderde inzonderheid portretten. In 1596 werd hij opgenomen in het Zadelaars-Gild te Utrecht, waarvan hij in 1611 Deken werd; na de afscheiding der Schilders van het Zadelaars-Gild in hetzelfde jaar, was hij tusschen 1611 en 1619 viermalen Deken van het Schilders-Gild; behalve de schilderkunst beoefende hij ook de bouwkunst. In 1632 schonk hij eene schilderij aan het St. Jobs-gasthuis te Utrecht. Hij heeft zeer vele leerlingen gehad. Hij was Raad, Rekenmeester en vervolgens Schepen der stad Utrecht.

202 — Vertumnus en Pomona.

Doek. Hoog 1.28. Breed 1.13.

Vertumnus, de god der tuinen en boomgaarden, komt in de gedaante eener oude vrouw bij Pomona. Laatstgenoemde zit ter linkerzijde tusschen geboomte, met het gelaat naar den toeschouwer; zij draagt een geel zijden kleed met blauw keurslijf, in de rechterhand een snoeimes en in de linker een tros witte druiven houdende. Een weinig achterwaarts, naast haar, staat Vertumnus, leunende op een stok en met de linkerhand wijzende.

Gemerkt op het snoeimes:

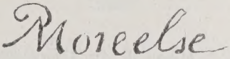

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

MORITZ. (LOUIS)

Geboren te 's-Gravenhage 29 October 1773, overleden te Amsterdam 23 November 1850.

Hij was een leerling van Dirk Van der Aa. Er bestaan van hem ook geschiedkundige onderwerpen en portretten.

203* — Paardenstal.

Paneel. Hoog 0.35. Breed 0.31.

Midden in den stal staat een wit paard, eenig voer van den grond etende; rechts een deur met drie steenen treden, waarop een man zit met een pijp in den mond; naast hem op den grond een zak; op den achtergrond een bruin paard aan de ruif.

MOSTERT. (JAN)

Geboren te Haarlem in 1474, overleden te ...... 15...

Behalve portretten, schilderde hij altaarstukken, onder anderen voor de kerken te Haarlem en te Hoorn. Hij was hofschilder van Margaretha, Landvoogdes der Nederlanden en schilderde nog op 75-jarigen ouderdom.

204 — Portret van Augustyn Van Teylingen. Anno 1511.

Rentmeester van Noord-Holland.

Paneel. Hoog 0.50. Breed 0.32.

Borstbeeld rechts, met een zwarte muts op het hoofd, gekleed in een donker bruin gewaad, met zwart zijden omslag; in de rechterhand, waarvan de voorste vinger met een zegelring versierd is, een opgerold papier houdende.

Op den zegelring het volgend wapen:

Geschenk van den Heer J. B. HOOGEWEEGEN, 1867.

205 — Portret van Judoca Van Egmont Van der Nieuburch, echtgenoote van Augustyn Van Teylingen. Anno 1511.

Paneel. Hoog 0.50. Breed 0.32.

Borstbeeld links, het hoofd bedekt met een witte kap; gekleed in bruin fluweel met zwart fluweelen kraag en omslagen aan de mouwen; de rechterhand over de linker houdende.

Geschenk van den Heer J. B. HOOGEWEEGEN, 1867.

MOUCHERON, de Oude. (FREDERIK DE)

Geboren te Emden in 1633, overleden te Amsterdam Januari 1686.

Hij stamde af van een aanzienlijk geslacht uit Normandië en oefende zich in de kunst onder leiding van JAN ASSELIJN. Op tweeen-twintig jarigen leeftijd begaf hij zich voor zijne studiën naar Parijs; vandaar teruggekeerd, vestigde hij zich te Amsterdam. Vele van zijne landschappen zijn door A. VAN DE VELDE en J. LINGELBACH gestoffeerd.

206 — Bergachtig landschap.

Doek. Hoog 0.47. Breed 0.62.

Op den voorgrond eene vrouw op een wit paard, in ge-

sprek met een man, een heuvel afgaande en eenige landlieden volgende, die op den tweeden grond door het water gaan; aan den overkant op den steilen oever staat een vervallen toren; de voorgrond en het verschiet zijn door een warme ondergaande zon verlicht. De beelden zijn door A. Van de Velde geschilderd.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

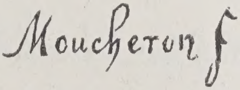

Verzameling De Kat te Dordrecht, 1866.

MURANT. (EMANUEL)

Geboren te Amsterdam 22 December 1622, overleden te Leeuwarden in 1700.

Ofschoon hij een leerling was van Ph. Wouwerman, zijn zijne zeldzaam voorkomende schilderijen geheel in den trant van Paulus Potter en komen zij het werk van dien grooten meester zeer nabij. Hij reisde veel en hield zich lang in Frankrijk op.

207 — Boerenerf.

Doek. Hoog 0.41. Breed 0.42.

Rechts een hooge boom; links op den voorgrond eenig water, waarbij een liggende geit, verderop eenige varkens voor een veestal, en een drietal schapen die door een boer worden voortgedreven. Op den achtergrond een duiventil op vier palen en een boerenwagen nabij twee hooischelven.

Verzameling Roëll-Hodshon te Amsterdam 1872.

In plaat gebracht door J. H. Rennefeld, in den geïllustreerden auctie-catalogus dier verzameling.

MUSSCHER. (MICHIEL VAN)

Geboren te Rotterdam in 1645, overleden te Amsterdam 20 Augustus 1705.

M. Zaagmolen, A. Van den Tempel, G. Metsu en A. Van Ostade waren zijn leermeesters. Hij vestigde zich te Amsterdam, alwaar hij den 15 Maart 1688 als poorter werd ingeschreven.

208* — Portret van drie kinderen.

Doek. Hoog 0.46. Breed 0.39.

Drie kinderen, ter halverlijve voorgesteld, staande voor een boogvormig raam, in welks midden een steenen kinderbeeld staat, dat zij met bloemen omkransen. Rechts een afhangend smirnaasch tapijt.

Gemerkt op het voetstuk van het kinderbeeld:

M. v. Musscher: Pinxit Ao 1690

MUYS. (NICOLAAS)

Geboren te Rotterdam in 1740, aldaar overleden in 1808.

Hij was een leerling van zijn vader WILLEM MUYS en van AART SCHOUMAN, onder wiens leiding hij in 1762 studeerde aan de Haagsche Academie van Pictura. In 1782, 1783 en 1792 wordt hij vermeld onder de hoofdlieden van het St. Lucas-Gild te Rotterdam.

209 — Binnenhuis. (In het grauw).

Paneel. Hoog 0.27. Breed 0.34.

Het inwendige eener boerenwoning, gestoffeerd met eenige personen. Het onderwerp is ontleend aan een tooneelstuk uit de 18^{e}. eeuw getiteld: Fanny of het gelukkig berouw (1^{e} bedrijf, 4^{e} tooneel.)

Gejaarmerkt 1775.

In plaat gebracht door ROBT. MUYS en onder den titel Tooneelen van den Nieuwen Rotterdamschen Schouwburg in het licht gegeven en naar die gravure gereproduceerd in P. HAVERKORN VAN RIJSEWIJK, De Oude Rotterdamsche Schouwburg, bl. 157.

Geschenk der Erven van den Heer A. VAN DER HOOP JACS.ZN. 1880.

210 — Binnenhuis. (In het grauw.)

Paneel. Hoog 0.27. Breed 0.34.

Het inwendige van een kloosterkapel, gestoffeerd met

eenige personen. Het onderwerp is ontleend aan een tooneelstuk uit de 18e eeuw, getiteld: Melanie of de rampzalige kloosterdwang (3e bedrijf, 9e tooneel).

Gejaarmerkt 1776.

In plaat gebracht door ROBT. MUYS en onder den titel van Tooneelen van den Nieuwen Rotterdamschen Schouwburg in het licht gegeven en naar die gravure gereproduceerd in P. HAVERKORN VAN RIJSEWIJK, De oude Rotterdamsche Schouwburg, bl. 314.

Geschenk der Erven van den Heer A. VAN DER HOOP JACS.ZN. 1880.

211 — Binnenhuis.

Paneel. Hoog 0.45. Breed 0.57.

In een ouderwetsch burgervertrek zitten en staan eenige personen aan en bij een tafel, en onderhouden zich met elkander. Het onderwerp is ontleend aan het tooneelspel van PIETER BERNAGIE, De belachelijke Jonker (13e tooneel) (1684).

Gejaarmerkt 1777.

Eene afbeelding dezer schilderij komt voor in P. HAVERKORN VAN RIJSEWIJK, De oude Rotterdamsche Schouwburg, bl. 247.

Geschenk der Erven van den Heer A. VAN DER HOOP JACS.ZN. 1880.

212 — Binnenhuis.

Paneel. Hoog 0.77. Breed 0.65.

In een 18e eeuwsch vertrek staat eene dame in een groen kleed, in de linkerhand een schilderijtje houdende, dat zij aan twee heeren, aan tafel gezeten, vertoont; rechts een schilderezel, links een beeld, eenige portefeuilles, boeken, enz.

Gejaarmerkt 1779.

213 — Kaarslicht.

Paneel. Hoog 0.23. Breed 0.17.

Op een tafel staat een wit marmeren borstbeeld van HOMERUS, waarbij een gitaar en eenige muziekbladen verspreid

liggen, een en ander beschenen door het licht van een kaars op een zilveren kandelaar. Rechts een stoel waarop een viool is geplaatst. Op den achtergrond een dame met een muziekblad in de hand, staande bij een opengeslagen klavier.

Gejaarmerkt op de tafel 1783.

214 — Landschap met figuren.

Paneel. Hoog 1.—. Breed 0.79.

Voor een gedenkteeken, dat overschaduwd wordt door eenen zwaren eik, staat een heer met een dame en een kind in de kleederdracht van het laatst der 18e eeuw. De dame wordt door een bedelaar om een aalmoes gevraagd; nevens dezen zit een armoedig gekleede vrouw met een kind op den schoot en een jongen naast haar. Meer nabij het gedenkteeken, waarop het jaartal MDCCLXXXVII staat, bevinden zich twee personen met een jongmensch. Geheel op den voorgrond twee eenden die voor een hond vluchten. Op den achtergrond een boerenwoning met geboomte en in het verschiet een dorp.

Gejaarmerkt 1790.

215 — Binnenhuis.

Paneel. Hoog 0.73. Breed 0.57.

In een met beeldhouwwerk rijk versierd voorhuis, staat een jeugdige vrouw, in een paars zijden kleed en met een hoogen blauwen hoed op het hoofd; nevens haar ligt op den grond eenig dood wild, als: een reiger, een patrijs, een haas en konijnen, waarbij zich een windhond bevindt; in het midden, door een geopende deur, ziet men een keuken, waar een jager in gesprek is met eene vrouw, die groenten schoonmaakt; verderop nog twee personen, waarvan de een eene vogelkooi aan de zoldering ophangt.

Gejaarmerkt bovenaan 1791.

MYTENS. (JOHANNES)

Geboren te 's-Gravenhage in ...... aldaar overleden omstreeks 1672.

Waarschijnlijk was hij een leerling van zijn vader Daniel Mytens. In 1639 werd hij lid van het St. Lucas-Gild te 's Gravenhage en in 1656 was hij een der oprichters van de Haagsche Confrerie van Pictura, waarvan hij in 1659 Hoofdman en van 1669 tot 1670 Deken was.

216 — Portret van Jacob Cats en zijne nicht Cornelia Baars.

Doek. Hoog 0.82. Breed 1.14.

In een boomrijk landschap, rechts van den toeschouwer, is Jacob Cats ten voeten uit voorgesteld, aan een tafel voor een tent zittende; hij is gekleed in een paars wambuis en mantel, en wendt het hoofd om naar zijne nicht, die naast hem staat en gekleed is in bruine zijde, met een zwart onderkleed. Op de tafel, welke bedekt is met een rood kleed, een opengeslagen boek, een inktkoker enz. Links een heuvelachtig landschap met geboomte; op den achtergrond staat een engel in lang wit gewaad.

Op de achterzijde dezer schilderij leest men de volgende kopie van een oud opschrift:

„Den Edele Heer Jacob Cats, Ridder, Raadpensionaris van Holland en West-Vriesland & ca. en (zijn) Nichte Juffrouw Cornelia Baars, Weduwe van den Heer D. Matthias Havius, Gouvernante van den Ed. Heer Jacob Cats syn huyshoudinge op Zorg-Vlied. N.B.: Haar Ed. Dogter Elisabeth Havius trouwde met den Hoog Ed. Welgeb. Heere Cornelis van Aerssen Heere van Warmhoudt (gelegen nabij Breda) en van Boekelo (in Overijssel) Drossaert en Stadhouder der Leenen van de Stad en Lande van Dalem en van 's Hertogenrade; Soone van den Hoog Ed. Welgeb. Heere Cornelis van Aerssen, Heere van Warnhoudt, Drossaert der Stad en Baronnie van Breda getrouwt met Jonkvrouw Johanna Cats, oudste Dogter van den WelEdelen Heere Jacob Cats en van vrouwe Elisabeth Valkenburgh."

Gemerkt op den voorgrond links:

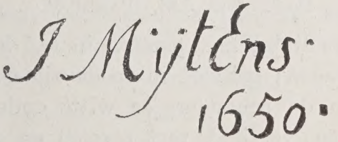

Aangekocht door de Gemeente 1864.

NAKKEN. (WILLEM CAREL)

Geboren te 's-Gravenhage 9 April 1835.
Leerling van A. F. DONA.

217 — De steengroef.

Doek. Hoog 0.61. Breed 1.04.

In een Fransch landschap zijn eenige mannen, nabij den ingang van een steengroef, bezig steenblokken te laden op een tweewieligen wagen, die met een schimmel bespannen is; terzijde van den wagen staat het voorspan, bestaande uit drie paarden en waarbij zich een man met een hond bevindt.

Legaat van Jonkhr. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

NASON. (PIETER)

Geboren te 's-Gravenhage (?) in 16..., overleden te......

Hij komt in 1639 als lid van het Haagsch St. Lucas-Gild voor, waarvan hij in 1654 Hoofdman werd; vervolgens wordt hij vermeld onder de kunstenaars, die zich in 1656 te's-Gravenhage vereenigden tot scheiding van het schildersgild en het weder oprichten van eene Confrerie-kamer van Pictura.

218* — Portret van een heer.

Doek. Hoog 0.86. Breed 0.64.

Ter halverlijve rechts, bloothoofds, met lang golvend bruin haar, zeer kleinen knevel, gekleed in een geel zijden met gouddraad doorweven gewaad, waarover een bruin zijden mantel geplooid is; kanten das, vastgemaakt met een diamanten ring; witte ondermouwen; de rechterhand rustende in de zijde en de linker op de borst houdende. Op den achtergrond geboomte.

219* — Portret eener aanzienlijke vrouw.

Doek. Hoog 0.86. Breed 0.64.

Ter halverlijve links, met parelen in het haar en parelen hals- en oorsieraden; gekleed in roode zijde, met een bruin zijden sluier om de schouders en witte ondermouwen. De borst en mouwen versierd met parelen en edelgesteenten; in de handen eenige gele bloemen houdende.

NEEFS, de Oude. (PIETER)

Geboren te Antwerpen in 1578, aldaar overleden omstreeks 1655.

Hij was een leerling van H. VAN STEENWIJCK, wien hij verre overtrof in het schilderen van gezichten in gothische kerken, waarin door TENIERS, BREUGHEL, de beide VRANCKEN, VAN THULDEN en anderen de figuren werden geschilderd. In 1610 werd hij ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Antwerpen.

220* — Een Roomsch-Katholieke kerk van binnen.

Koper. Hoog 0.23. Breed 0.32.

Het schip van een gothisch kerkgebouw, gestoffeerd met eenige figuren; rechts en links de zijbeuken met hunne kapellen en altaren; op den achtergrond het koor met oxaal.

Gemer t in het gewelf van het gebouw:

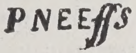

NEER. (AERT VAN DER)

Geboren te Gorinchem (?) in 1619, overleden te Amsterdam in 1683 (?).

Het is niet bekend bij wien deze beroemde schilder zich in de kunst oefende. Zijne tafereelen stellen voor Hollandsche landschappen en watergezichten, meestal verlicht door maneschijn. Een schilder AERNOUT VAN DER NEER, van Amsterdam, werd 6 Augustus 1685 poorter te Gouda en huwde aldaar als weduwnaar in 1692.

221* — Landschap bij maanlicht.

Paneel. Hoog 0.31. Breed 0.41.

Op den voorgrond een weg met eenige boomen; twee personen naderen langs den weg; op den tweeden grond bij een vaart eenige koeien; langs het water verscheidene boerenwoningen tusschen geboomte en op den achtergrond een kerktoren. Zwaar bewolkte lucht, waarachter de maan opkomt, die haar schijnsel op het water werpt.

Gemerkt op den voorgrond links:

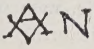

NEER. (EGLON HENDRIK VAN DER)

Geboren te Amsterdam in 1643, overleden te Dusseldorp 3 Mei 1703.

Na van zijn vader A. VAN DER NEER het eerste onderricht in de schilderkunst ontvangen te hebben, kwam hij onder leiding van J. VAN LOO. Op twintig jarigen leeftijd begaf hij zich naar Frankrijk, en na aldaar vier jaren schilder van den Graaf VAN DONA geweest te zijn, keerde hij naar zijn vaderland terug. Tusschen 1664 en 1677 hield hij zijn verblijf te Rotterdam. De Koning van Spanje benoemde hem tot Hofschilder. Van VAN DER NEER zijn portretten en landschappen bekend, doch hij muntte uit in het schilderen van binnenhuizen.

222 — De gitaarspeelster.

Paneel. Hoog 0.47. Breed 0.38.

Eene jonge vrouw, gekleed in een wit satijnen jak en rood satijnen rok, zit bij een openstaand klavier, waarvan het voetstuk met beeldhouwwerk rijk versierd is; zij schijnt een gitaar te stemmen; verderop een heer met een wijnglas in de hand.

Op het klavier leest men:

OMNIS SPIR.
LAVDET DOM.

Gemerkt:

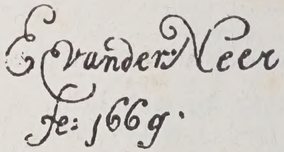

Verzameling DE KAT te Dordrecht, 1866.

NETSCHER. (CASPER)

Geboren te Heidelberg in 1639, overleden te 's-Gravenhage 15 Januari 1684.

Hij verloor reeds vroeg zijn vader; zijne moeder, te Heidelberg voor oorlogsgeweld vluchtende, nam met hare vier kinderen de wijk in een kasteel, bij welks belegering twee harer kinderen door hon-

ger omkwamen. Zij had den moed, des nachts met haar overgebleven dochtertje en haren zoon CASPER, oud twee jaren, te vluchten, en kwam uitgeput door vermoeienis te Arnhem aan, waar eenige liefdadige menschen haar hulp verleenden, waaronder dokter TULLEKENS, die hem in de geneeskunst wilde opleiden; doch CASPER gaf aan de schilderkunst de voorkeur. Hij werd in de leer gedaan bij den schilder KOSTER en daarna te Deventer bij G. TER BORCH, bij wien hij groote vorderingen maakte. Op twintig jarigen leeftijd vertrok hij naar Italië, doch te Bordeaux vertoevende, huwde hij aldaar en keerde naar Holland terug, de stad 's-Gravenhage als woonplaats kiezende, waar hij de portretten van vele voorname personen schilderde. In 1662 werd hij lid van de Kamer van Pictura.

223* — Portret van een predikant.

Doek. Hoog 0.83. Breed 0.67.

Ter halverlijve, rechtsstaande bij een tafel, het hoofd bedekt met een zwart mutsje; bruin haar, kleine grijze knevel, platte omliggende kraag; gekleed in een zwarte toga met zwart fluweelen omslagen; de rechterhand op de borst; op de tafel een dichtgeslagen boek, in perkamenten band.

Gemerkt bovenaan rechts:

ÆTAT. 56.
C. Netscher. fecit
1662.

224 — Familie-tafereel.

Doek. Hoog 0.82. Breed 0.89.

In een tuin, voor een grootsch gebouw, links van den toeschouwer, een deftig heer, het hoofd bedekt met een lange bruine pruik, leunende op den voet van een kolom; achter hem het beeld der gerechtigheid en nevens hem een zittende dame, gekleed in wit satijn, houdende een kind op den schoot; bij haar twee meisjes, waarvan het een in roode zijde en het

andere in blauw satijn gekleed, bezig zijn met het vlechten van bloemkransen, waarmede verderop in den tuin drie andere kinderen een Amorbeeld versieren. Links op den voorgrond een plant in een steenen vaas.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

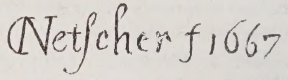

Verzameling De Kat, te Dordrecht, 1866.

225* — Portret eener aanzienlijke vrouw.

Doek. Hoog 0.47. Breed 0.38.

Tot aan de knieën afgebeeld, links, zittende bij een fontein, zijnde een kinderbeeld. Om den hals een parelsnoer, gekleed in blauw satijn met een bruin-rood zijden sluier, die van den rechterschouder over den linkerarm afdaalt; in de rechterhand een paar rozen en de linker op de borst houdende.

Gemerkt op het voetstuk der fontein :

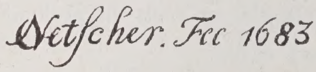

NETSCHER. (CONSTANTYN)

Geboren te 's-Gravenhage in 1670, aldaar overleden in 1722.

Slechts tot op 14-jarigen leeftijd mocht deze meester onder leiding van zijn vader C. Netscher staan, naar wiens schilderijen hij vervolgens werkte en goede vorderingen maakte. In 1685 volgde hij de lessen aan de Haagsche Teeken-Academie, waarvan hij later Regent is geweest. In 1686 werd hij lid, in 1706 hoofdman en in 1712 Deken der kamer Pictura te 's-Gravenhage.

226* — Portret van den Stadhouder Willem III, Koning van Engeland, Prins van Oranje enz.

Geboren te 's-Gravenhage 14 November 1650, overleden te Hamptoncourt 4 April 1702, zoon van Willem II en van Marie Henriette, dochter van Koning Karel I.

Doek. Hoog 0.47. Breed 0.38.

De Koning is voorgesteld ter halverlijve, rechts, staande bij een tafel; hij draagt een lange donker-bruine pruik,

een gepolijst harnas, en om den hals een kanten das; in de rechterhand, die ontbloot is, houdt hij den veldheerstaf, terwijl de linker in de zijde rust. Op de tafel, die bedekt is met een donker-rood kleed, staat zijn helm; achter de tafel een gordijn van donker-geel gebloemde zijde.

NUIJEN. (WIJNAND JAN JOSEPH)

Geboren te 's-Gravenhage 4 Maart 1813, aldaar overleden 2 Juni 1839.
Leerling van A. Schelfhout.

227 — Riviergezicht bij ondergaande zon.

Doek. Hoog 1.05. Breed 1.58.

Op den voorgrond de rivier; rechts een dijk, waarop een molen staat; aan den kant eene vischschuit, waarin men bezig is visch uit een bun te halen; verderop een boot met visschers en landlieden, die zich gereed maken aan wal te stappen; aan den horizont eenige zeilende vaartuigen.

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

NYMEGEN. (DIONYS VAN)

Geboren te Rotterdam in 1705, aldaar overleden 28 Augustus 1798.

Zijn vader Elias Van Nymegen was zijn leermeester. In 1743, 1747 en 1752 komt hij voor onder de Hoofdlieden van het Rotterdamsch St. Lucas-Gild.

228 — Portret van Willem Van der Pot. A° 1733.

Dichter en schrijver, geboren te Rotterdam 6 Januari 1704, aldaar overleden 28 Januari 1783.

Doek. Hoog 0.90. Breed 0.72.

Borstbeeld, eenigszins rechts gewend, met wit gepoederde pruik, zwarten rok en afhangenden rood fluweelen mantel; met de rechterhand rustende op eenige boeken en papieren; achter hem een lier met een olijftak.

Geschenk van den Heer D. Van der Pot, 1873.

229 — Portret van Sara Bosch, echtgenoote van Willem Van der Pot. A° 1733.

Doek. Hoog 0.90. Breed 0.72.

Borstbeeld van voren, in een rood zijden kleed met wit

onderkleed, de hals en armen ontbloot; met de handen rustende op een steenen voetstuk, waarop een mandje met bloemen geplaatst is.

Geschenk van den Heer D. VAN DER POT, 1873.

NYMEGEN. (GERARD VAN)

Geboren te Rotterdam in 1735, aldaar overleden 29 April 1808.

Hij was een leerling van zijnen vader DIONYS VAN NYMEGEN, dien hij aanvankelijk behulpzaam was in het vervaardigen van zaal- en zolderstukken, maar dit vak niet in zijn smaak vallende, begaf hij zich aan het schilderen van landschappen. Hij bezocht Duitschland en Zwitserland; hij heeft geëtst.

230 — Zwitsersch landschap.

Doek., Hoog 1.90. Breed 1.16.

Een grootsche waterval, schuimend tusschen rotsblokken nederstortende; op den voorgrond links een zware omgevallen boom. Over het water heen, een brug, waarop men herders met schapen ziet.

Geschenk der Erven van den Heer J. J. HAVELAAR, 1868.

OCHTERVELT. (JACOB)

Geboren te Rotterdam (?) 16..., overleden te .... vóór 1710.

Vermoedelijk telde GABRIEL METSU hem onder zijne leerlingen. Hij woonde te Rotterdam en was lid van het Rotterdamsch St. Lucas-Gild; in 1667 werd hij voorgedragen ter benoeming als Hoofdman. In 1672 vertoefde hij nog te Rotterdam. Hij schilderde in 1674 de Regenten van het Leprozenhuis te Amsterdam. Ten onrechte wordt hij meestal UCHTERVELT genoemd; hijzelf teekende zich JACOB OCHTERVELT.

231 — Eene jonge vrouw wordt door een officier een oester aangeboden.

Paneel. Hoog 0.43. Breed 0.33.

Zij zit op een groen fluweelen taboeret met den rug naar den toeschouwer en is gekleed in een rood fluweelen jak met

wit bont omzet en geel satijnen rok; in de rechterhand een glas met wijn houdende en met de linker in de zijde rustende; rechts van haar een tafel, gedeeltelijk bedekt met een smirnaasch tapijt, waarop een wijnkan is geplaatst; naast de tafel staat een officier met een lange blonde pruik op het hoofd, gekleed in een blauwen met passement belegden rok; hij houdt een zilveren schaal met oesters in de hand, waarvan hij er een aanbiedt.

Gemerkt onderaan links:

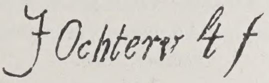

Verzameling Mr. M. Van Noort, te Leiden, 1845.
„ De Kat te Dordrecht, 1866.

OMMEGANCK. (BALTHASAR PAUL)

Geboren te Antwerpen 26 December 1755, aldaar overleden 18 Januari 1826.

Hij ontving het eerste onderricht van H. J. Antonissen. Verder was de natuur de leermeesteres van dezen kunstenaar; hij studeerde vooral in de omstreken van Dinant, Chaudfontaine en Huy. In 1808 vonden zijne schilderijen te Parijs zooveel bijval, dat hij ieder jaar een stuk voor Keizerin Josephine moest schilderen.

232* — Rotsachtig landschap.

Paneel. Hoog 0.38. Breed 0.48.

Een herder, die een lam onder den arm draagt, drijft twee schapen, eene koe en twee geiten door een waterplas.

233* — Bergachtig landschap.

Paneel. Hoog 0.38. Breed 0.48.

Op den voorgrond twee liggende schapen en een bok verderop een zittende herderin; links, onder hoog geboomte, een water, waarbij eene koe en een kalf staan.

234* — Vlak landschap.

Paneel. Hoog 0.20. Breed 0.25.

Op den voorgrond twee liggende schapen en eene geit;

links een water bij hoog geboomte, onder hetwelk een herder een kudde schapen weidt.

235* — Heuvelachtig landschap.

Paneel. Hoog 0.20. Breed 0.25.

Een grazend en een liggend schaap en eene geit; verderop een kudde schapen, waarvan de herder en de herderin onder eenig geboomte rusten.

OMMEGANCK. (MARIA JACOBA)

Geboren te Antwerpen 14 Augustus 1769, aldaar overleden 16 December 1849.

Zij was eene zuster van Balthasar Paul Ommeganck en komt in 1784 voor als lid der Antwerpsche Academie. Zij was gehuwd met den kunstschilder Henricus Arnoldus Myin.

236* — Landschap met schapen.

Paneel. Hoog 0.34. Breed 0.46.

In een bergachtig landschap, op den voorgrond twee liggende schapen, op het tweede plan een staand bruin schaap, links een gedeelte van een woning, op den achtergrond een herder met zijn hond en eenige grazende schapen.

OPZOOMER. (SIMON)

Geboren te Rotterdam 19 September 1807, overleden te Antwerpen in 1878.

Hij was een leerling van G. De Meijer en studeerde aan de Antwerpsche Academie onder leiding van M. J. Van Bree. Vervolgens oefende hij zich aldaar als historieschilder bij Nicaise De Keyser.

237 — Erasmus in zijn studeervertrek.

Paneel. Hoog 0.58. Breed 0.46.

De beroemde geleerde is ter halverlijve voorgesteld, gekleed in een zwart fluweelen pelsjas, zittende aan een tafel, waarop eenige boeken en papieren verspreid liggen.

Legaat van Mevrouw Hoog van Ter Aar—Van Ingen. 1871.

238 — De gebroeders De Witt op de Gevangenpoort, 1672.

Paneel. Hoog 0 77. Breed 0.81.

Cornelis De Witt bevindt zich ziek te bed; bij hem zit zijn broeder Johan, die een boek op de knieën houdt, waaruit hij heeft voorgelezen. Het oogenblik is genomen even vóór dat het beroemde broederpaar door het woedende Haagsche gepeupel uit de gevangenis gehaald en vermoord wordt.

Legaat van den Heer Mr. J. Van Dam van Noordeloos, 1872.

239 — Portret van Rembertus Frescarode.

Kapitein der schutterij en controleur der plaatselijke belastingen te Rotterdam.

Geboren te Rotterdam 4 Juni 1798, aldaar overleden 12 Juli 1866.

Doek. Hoog 0.86. Breed 0.71.

Ter halverlijve en zittende voorgesteld in de uniform van kapitein der schutterij, met de versierselen van het Metalen Kruis en het Eereteeken van 20-jarigen dienst.

Geschenk van den Heer R. Schuil, 1881.

ORLEY. (BAREND VAN)

Geboren te Brussel in 1471, aldaar overleden in 1541.

Verscheidene jaren te Rome geleefd hebbende, leerde hij Raphael kennen, wiens leerling hij vervolgens werd. In zijn vaderland teruggekeerd, werd hij tot schilder benoemd aan het Hof van Margaretha van Oostenrijk, gouvernante der Nederlanden, en ook aan het Hof van Maria van Hongarije.

240 — Christus aan het kruis.

Paneel. Hoog 1.40. Breed 0.90

Bovenaan God de Vader en de Heilige Geest, lager aan beide zijden een zinnebeeldige voorstelling van twee heiligen; aan den voet van het kruis liggen Maria en Johannes geknield.

Geschenk van Mevrouw de weduwe M. Viruly van Vuren en Dalem, 1867.

OS. (PIETER GERARDUS VAN)

Geboren te 's-Gravenhage 8 October 1776, aldaar overleden 28 Maart 1839.

Hij was een leerling van zijn vader, den bloemschilder en dichter JAN VAN OS.

241* — Landschap.

Paneel. Hoog 0.38. Breed 0.51.

In een heuvelachtig en boschrijk landschap, op den voorgrond een staande witte os, twee liggende rood- en zwartbonte koeien, drie schapen en twee geiten; rechts twee eiken; op den tweeden en achtergrond liggende en grazende schapen nabij verschillend geboomte; links een zandweg, waarop eene vrouw met een beladen ezel. Heuvelachtig verschiet.

OS. (GEORGIUS JACOBUS JOHANNES VAN)

Geboren te 's-Gravenhage 20 November 1782, overl. te Parijs in Juli 1861.

Door zijn vader J. VAN OS in de kunst opgevoed, overtrof hij dezen en werd zijn werk spoedig zeer gezocht. In 1812 begaf hij zich naar Parijs, alwaar hij veel voor de Porcelein-fabriek te Sèvres werkte. Vervolgens woonde hij eenigen tijd te Haarlem, maar de laatste jaren zijns levens bracht hij te Parijs door.

242* — Bloemen.

Paneel. Hoog 0.45. Breed 0.36.

Een vaas met rozen, blauwe iris, tulpen, anemonen enz., staande op een marmeren blad.

243 — Vruchten en bloemen.

Paneel. Hoog 0.47. Breed 0.36.

In een nis op een marmeren plint liggen een meloen, een tros blauwe druiven, een peer enz., benevens rozen, convolvulus, papavers, fletten en andere bloemen.

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

244 — Geldersch landschap.

Doek. Hoog 0.79. Breed 0.98.

Op den voorgrond rustende koeien en schapen, welke geschilderd zijn door zijn broeder P. G. VAN OS. Verderop geboomte en op den tweeden grond een korenveld.

Verzameling LEEMBRUGGEN, 1866.

OS. (PIETER FREDERIK VAN)

Geboren te Amsterdam 8 October 1808.

Leerling van zijn vader P. G. VAN OS.

245 — De hoefsmid.

Paneel. Hoog 0.32. Breed 0.28.

Voor een oud, bouwvallig huis staat een wit paard, dat twee personen bezig zijn te beslaan; links bij een slijpsteen een hond.

Legaat van Jonkhr. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

OSTADE. (ADRIAEN VAN)

Gedoopt te Haarlem 10 December 1610, aldaar begraven 2 Mei 1685.

Hij was tegelijk met ADRIAEN BROUWER leerling van FRANS HALS; in 1662 werd hij deken van het St. Lucas-Gild te Haarlem. Onder zijne leerlingen telde hij JAN STEEN. Zijne etsen zijn zeer geacht. De invloed van REMBRANDT is onmiskenbaar in OSTADE'S werken, uit het tijdvak tusschen 1640 en 1655.

246* — Een rechtsgeleerde in zijn studeervertrek.

Paneel Hoog 0.35. Breed 0.29.

Ter halverlijve, zittende bij een tafel; gekleed in een zwart fluweelen wambuis en paarskleurige toga; hij leest een stuk dat hij in de linkerhand houdt; in de rechter, die op de leuning van den stoel rust, zijn bril; op de tafel, bedekt met een smirnaasch tapijt, een tinnen inktkoker, waarnevens verscheidene boeken, papieren en documenten verspreid zijn. Achter de tafel een blauw kamerschut; aan de wanden hangen verscheidene liassen en zakken met papieren. Op den achtergrond een openstaande deur.

Gemerkt op het document in de linkerhand:

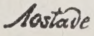

OSTADE. (ISAAC VAN)

Geboren te Haarlem in Mei 1621, begraven aldaar 16 October 1649.

Hij was een leerling van zijn broeder A. van Ostade. Zijn schilderijen, die meestal boerenherbergen en dorpsgezichten voorstellen, komen weinig voor.

247 — Boerenherberg in een duinachtig landschap.

Doek. Hoog 1.05. Breed 1.50.

Tusschen geboomte, links van den toeschouwer, een boerenherberg, waarvoor een kar stil houdt, bespannen met een wit paard, dat gevoederd wordt; buiten de deur rusten reizigers en spelen eenige kinderen; op den voorgrond in de schaduw een jongen die eenige varkens voortdrijft; de tweede grond is verlicht; op den derden grond twee ruiters, die zich verwijderen, en in het verschiet een kerktoren en duinen.

Gemerkt in het midden op den voorgrond:

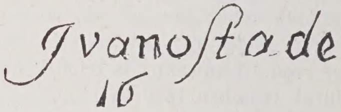

Verzameling Van Nagell van Ampsen te 's-Gravenhage, 1851.
" De Kat te Dordrecht, 1866.

PALAMEDESZ. (ANTHONIE)

Geboren te Delft in 1601, overleden te Amsterdam in November 1673.

Hij werd den 6 December 1621 als meester ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Delft, waarvan hij tusschen 1653 en 1673 herhaalde malen onder de Hoofdlieden wordt vermeld. Hij vormde zich onder invloed van Michiel Jansz. van Mierevelt. Zijn oudste zoon Palamedes Palamedesz. woonde in 1671 te Amsterdam.

248 — Binnenhuis met een aanzienlijk gezelschap.

Paneel. Hoog 0.34. Breed 0.43.

In een met goudleder behangen vertrek bevindt zich een gezelschap heeren en dames, waarvan eenige zich met elkander onderhouden, terwijl andere muziek maken. Op den voorgrond staat eene dame gekleed in het blauw, met een licht

rood onderkleed; naast haar een heer met een gitaar. Links zit eene dame met een muziekblad in de hand; zij is gekleed in het wit met een geel onderkleed; naast haar is een heer gezeten. In het midden der kamer een tafel, bedekt met een rood kleed, waaraan een paar personen gezeten zijn. Verderop in het vertrek verscheidene groepen heeren en dames; op den achtergrond een schoorsteenmantel.

Gemerkt onderaan links:

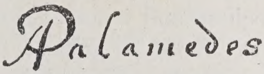

Legaat van Mejuffrouw C. M. Caster, 1868.

PENCZ of PENZ. (GEORGE)

Geboren te Neurenburg, leefde in het midden der 16de eeuw, aldaar overleden 1550.

De eerste beginselen der schilderkunst leerde hij bij Albrecht Dürer; later naar Rome vertrokken, werd hij daar onder de leerlingen van Raphael opgenomen. Hij schilderde allegorieën en portretten.

249* — Een geleerde in zijn studeervertrek.

Paneel. Hoog 0.31. Breed 0.22.

Hij is gezeten aan een tafel met een groen kleed, het hoofd bedekt met een roode muts en gekleed in een rood gewaad, leunende met het hoofd op de rechterhand en met de linker op een doodshoofd wijzende; verder op de tafel, een lessenaar met een opengeslagen boek, een koperen kandelaar met uitgedoofde kaars, enz. Op den achtergrond door een geopend venster, een landgezicht. Aan den wand op een bord leest men: Homo bvlla.

PIENEMAN (NICOLAAS)

Geboren te Amersfoort 1 Januari 1810, overleden te Amsterdam 30 December 1860.

Leerling van zijn vader Jan Willem Pieneman.

250 — Portret van Z. M. Willem III, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, Groot-Hertog van Luxemburg enz. enz. enz.

Geboren te Brussel 19 Februari 1817, zoon van Z. M. Koning WILLEM II, en van H. M. ANNA PAULOWNA geb. Groot-Vorstin van Rusland.

Doek. Hoog 1.68. Breed. 1.24.

De Koning is voorgesteld tot aan de knieën, staande, met ontblooten hoofde en een weinig rechts gewend, hoed en handschoenen in de rechterhand houdende, terwijl de linker in de zijde geplaatst is. Z. M. is gekleed in het kostuum der Koninklijke Nederlandsche Yachtclub, waarvan hij Beschermheer was; om den hals het Gulden Vlies en over het witte vest het lint van Grootkruis der Orde van den Nederlandschen Leeuw, waarvan de ster de linkerborst versiert. Op den achtergrond een duinachtig landschap.

Dit portret, indertijd door Z. M. vereerd aan de Kon. Ned. Yachtclub te Rotterdam, werd bij de ontbinding dier vereeniging, namens de leden aan het Museum geschonken, 1882.

PLAES. (DAVID VAN DER)

Geboren te Amsterdam in 1647 (?), overleden in 1704.

Hij bezocht Engeland, waar hij o. a. het portret van den dichter MILTON schilderde. Den 24 Maart 1688 werd hij ingeschreven als poorter van Amsterdam. Er bestaan etsen van hem.

251* — Portret van een deftig gekleed heer.

Doek. Hoog 0.40. Breed 0.33.

Ter halverlijve, links, leunende met beide armen op een gebeeldhouwd steenen voetstuk, waarop eenige boeken liggen. Het hoofd bedekt met een lange blonde pruik, gekleed in een gebloemden kamerrok, waarover een bruine mantel, met blauw fluweelen voering, geplooid is.

Gemerkt op het voetstuk:

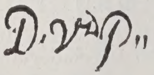

252 — Portret van den Luitenant-Admiraal-Generaal Cornelis Tromp.

Geboren te Rotterdam 1 September 1629, overleden te Amsterdam 29 Mei 1691.

Doek. Hoog 0.40. Breed 0.33.

Ter halverlijve, eenigszins rechts gewend, staande bij een afgebroken kolom; het hoofd bedekt met een lange lichtbruine pruik, om den hals een kanten das met oranje strik. De vlootvoogd draagt op zijn harnas de ridderorde van den Olifant, hem door den Koning van Denemarken geschonken; hij leunt met de rechterhand op een staf. Op den achtergrond rechts een zeeslag, links het onderstaand wapen des Admiraals:

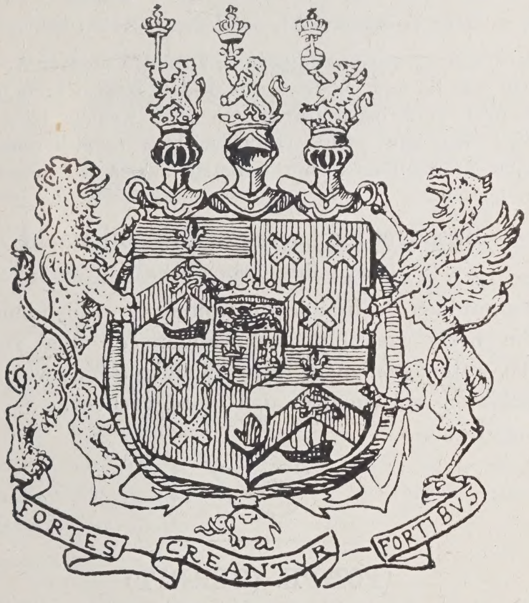

Dit portret is in plaat gebracht door J. VAN MUNNICHUYSSEN.

Aangekocht door de Gemeente, 1869.

PLEIJSIER. (ARIJ)

Geboren te Vlaardingen 16 April 1819, overleden te Vreeland 12 Mei 1879.

Hij heeft zich zelf geheel gevormd door studie naar de natuur.

253 — Zeegezicht.

Doek. Hoog 0.76. Breed 1.11.

Op het eerste plan een boot met visschers, die hunne netten ingehaald hebben en naar een visschersloep roeien, welke men links op het tweede plan ziet.

Legaat van Jonkhr. Th. L. Gevers Deynoot, 1880.

POEL. (EGBERT VAN DER)

Geboren te Delft in Maart 1621, overleden te Rotterdam in Juli 1664.

Wellicht was hij een leerling van E. Van de Velde en A. Van der Neer. Hij was lid van het St. Lucas-Gild te Delft, waarin hij den 17 October 1650 werd ingeschreven. In 1658 woonde hij te Rotterdam. Van hem zijn eenige strandgezichten en stillevens bekend, doch zijne voorstellingen van branden komen het meest voor en zijn zeer gezocht.

254* — Brand eener boerenwoning bij nacht.

Paneel. Hoog 0.38. Breed 0.33.

In het midden de brandende woning; verscheidene personen zijn bezig met blusschen, andere op den voorgrond scheppen water; eenige in de nabijheid gelegen woningen en een kerktoren worden door den gloed verlicht.

Gemerkt rechts:

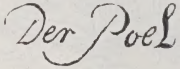

POMPE. (GERRIT)

Geboren te ...... in 16... overleden te Rotterdam (?) 17...

Van dezen schilder is tot nu toe zeer weinig bekend. Hij woonde te Rotterdam en wordt in 1691 als zoodanig vermeld in de Voogdijboeken der Weeskamer. Zijne schilderijen komen hoogst zelden voor.

255 — Gezicht op de stad Rotterdam van de rivierzijde.

Koper. Hoog 0.30. Breed 0.41.

Op den voorgrond de rivier de Maas, met verscheidene vaartuigen gestoffeerd; links een zeilend jacht van de admiraliteit, benevens een roeiboot; op het tweede plan een oorlogschip; op den achtergrond andere schepen, en verderop de stad die zich langs de rivier uitstrekt.

Gemerkt rechts op een drijvend plankje:

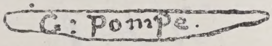

Aangekocht door de Gemeente, 1880.

POOL. (JURIAAN)

Geboren te Amsterdam in 1665, overleden te...... in 1745.

Hij werd den 23 November 1690 poorter van Amsterdam en is gelijktijdig met zijne vrouw RACHEL RUYSCH in 1701 in de Kamer van Pictura te 's-Gravenhage ingeschreven.

256* — Portret van Professor Frederik Ruysch.

Geboren te 's-Gravenhage in 1638, overleden te Amsterdam 22 Februari 1731.

Vermaard geneeskundige en hoogleeraar in de ontleed-, heel- en kruidkunde te Amsterdam. Hij beoefende ook op niet onverdienstelijke wijze het vak zijner dochter RACHEL, de schilderkunst.

Doek. Hoog 0.74. Breed 0.59.

Borstbeeld van voren; het hoofd bedekt met een lange, grijsachtige pruik; gekleed in toga en bef; in de linkerhand een doodshoofd houdende.

Gemerkt rechts:

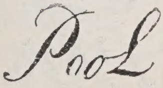

Geschenk van den Heer A. J. LAMME, 1858.

257 — Portret van Rachel Ruysch.

Geboren te Amsterdam in 1664, aldaar overleden in 1750. Vermaarde bloem-schilderes. Echtgenoot van den Schilder JURIAAN POOL.

Doek. Hoog 0.80. Breed 0.63.

Borstbeeld van voren, met gepoederd haar, gekleed in bruin satijn, met kant aan den hals en de mouwen; met de rechterhand een sluier ophoudende. Op den achtergrond een pilaar en een groen gordijn.

Gemerkt op het voetstuk van den pilaar:

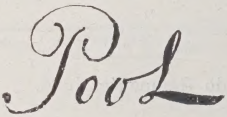

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

POORTER. (WILLEM DE)

Geboren te Haarlem ...... overleden te ......

Hij schilderde onder invloed van REMBRANDTS vroege werken, en was lid van het St. Lucas-Gild te Haarlem, doch voor 't overige zijn er bijna geen levensbijzonderheden van dezen meester bekend. Misschien was hij verwant aan de schilders JAN JORISZ. DE POORTER en KLAAS DE POORTER, die beiden als leden van het Alkmaarsch St. Lucas-Gild voorkomen.

258 — Zinnebeeldige voorstelling der vergankelijkheid van macht en aanzien.

Paneel. Hoog 0.54. Breed 0.88.

In een grot liggen op den voorgrond verspreid verschillende deelen van een wapenrusting, benevens een zwaard, een vaandel en een zadel; verder een koffer, waaruit een gouden keten hangt en waarnevens verscheidene kleinoodiën en een zak met geld geplaatst zijn. Op den achtergrond een grafteeken, waarop een menschelijk geraamte ligt. De voorwerpen op den voorgrond zijn sterk verlicht.

Gemerkt links op den voorgrond:

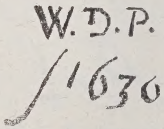

Verzameling DE KAT te Dordrecht, 1866.

PORTIELJE. (JAN FREDERIK PIETER)

Geboren te Amsterdam 20 April 1829.

Leerling van J. Bing en Braet Von Ueberfeldt, alsmede van de Kon. Academie te Amsterdam, later ook van die te Antwerpen.

259 — Boheemsche vrouw.

Paneel. Hoog 0.58. Breed 0.48.

Borstbeeld, van voren; het hoofd bedekt met een groene muts met gouden sieraden; halsketting van ivoor en goud en over den rechterschouder een zwart en rood gestreepte mantel.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1873.

POURBUS. (PIETER)

Geboren te Gouda in 1510, overleden te Brugge in 1583.

Hij was tevens een bekwaam aardrijkskundige en bouwmeester.

260* — Portret eener aanzienlijke vrouw.

Paneel. Hoog 0.37. Breed 0.28.

Borstbeeld van voren, met het kapsel uit den tijd van Maria Stuart; stijf geplooiden kraag en zwart gewaad.

PYNACKER. (ADAM)

Geboren te Pynacker in 1621, overleden te Amsterdam in Maart 1673.

Na in zijn vaderland de eerste beginselen der schilderkunst geleerd te hebben, begaf deze meester zich op jeugdigen leeftijd naar Italië, alwaar hij studiën in de schilderachtigste streken vervaardigde. Zijne landschappen werden door hem-zelf met figuren en vee verdienstelijk gestoffeerd. Er zijn eenige etsen van hem bekend.

261 — Italiaansch landschap.

Doek. Hoog 2.97. Breed 2.70.

Rechts stort een stroom van hoog gebergte, tusschen rotsbrokken tot op den voorgrond, waar twee mannen met een

vischnet kreeften vangen; bij hen staan een ezel en een hond op den weg, die links naar een klein meer voert, langs welks oever een herder met eenig rundvee nadert; aan den horizont eene vlakte aan den voet van hoog gebergte.

Gemerkt links op den voorgrond:

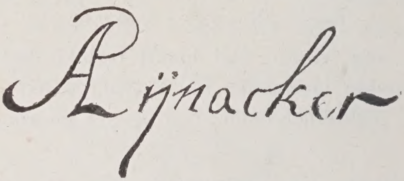

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

262 — Bergachtig landschap.

Doek. Hoog 3.03. Breed 2.67.

Links aan den voet van eene hooge rots een vervallen toren; landlieden en vee trekken langzaam voort op een weg, die zich verliest achter een heuvel en rotsen, die den voorgrond uitmaken. De warme avondzon verspreidt haar licht over de met hout bedekte heuvelen, over een rivier die door het uitgestrekte landschap kronkelt en over de figuren, en verlicht gedeeltelijk eene koe en eene geit, die tusschen struiken en steenbrokken op den voorgrond staan.

Gemerkt rechts als voren.

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

263* — Aan den oever van het meer.

Doek. Hoog 0.50. Breed 0.55.

Rechts de spiegelgladde oppervlakte van een meer, verlicht door de zon; op den voorgrond links een vaartuig, waarop zich eenige personen bevinden, en waarnaast een kleiner vaartuig ligt; verderop de oever met steil opstaande rotsen, die gedeeltelijk begroeid zijn; aan den kant eenige visschers.

Gemerkt rechts op den voorgrond:

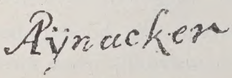

QUEBORN of QUEBOREN. (CRISPYN VAN DEN)

Geboren te 's-Gravenhage in 1604, overleden te ...... 1653. (?)

Hij was een verdienstelijk portretschilder en plaatsnijder; zijn vader DANIËL VAM DEN QUEBORN was hofschilder van Prins MAURITS. CRISPIJN woonde te 's-Gravenhage en was in 1651 nog werkzaam. Zijne schilderijen komen zeer zelden voor.

264 — Portret van Hartogh Van Moerkerken.

Paneel. Hoog 0.67. Breed 0.57.

Borstbeeld, rechts, bloothoofds met lang golvend bruin haar, gekleed in een zwart satijnen wambuis en platten omliggenden kanten kraag. Bovenaan links het volgend geslachtswapen van VAN MOERKERKEN:

Op de achterzijde dezer schilderij leest men:

„HARTOGH VAN MOERKERKEN GETROUWT MET SIBYLLE VAN NYKERKEN ZYN(DE) HY DE GROOTVADER VAN MEVROUW SCHELTUS, GEBOREN VAN MOERKERKEN."

Gemerkt rechts:

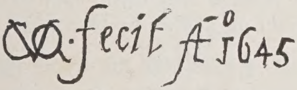

Aangekocht door de Gemeente, 1866.

QUELLINUS. (ERASMUS)

Geboren te Antwerpen 19 November 1607, aldaar overleden 7 November 1678.

In zijne jeugd was hij een verdienstelijk beoefenaar der letteren, maar de lust tot schilderen was bij hem zoo groot, dat hij zijne studiën liet varen, om leerling van zijn vriend RUBENS te worden, bij wien hij groote vorderingen maakte. Op zes-en-twintigjarigen leeftijd werd hij als meester schilder in het St. Lucas-Gild te Antwerpen opgenomen. Hij schilderde niet alleen historiestukken en portretten, maar van hem zijn ook landschappen bekend. Hij heeft geëtst. Zijn broeder ARTUS QUELLINUS, was een vermaard beeldhouwer, die o. a. het Amsterdamsch stadhuis met fraai beeldhouwwerk versierde.

265* — De hemelvaart van Maria.

Koper. Hoog 0.44. Breed 0.33.

De heilige Maagd wordt door engelen ten hemel gedragen, ten aanschouwe van verscheidene personen, die zich in staande en geknielde houding op den voorgrond bevinden.

266* — Eene vrouw bij keukengereedschap.

Doek. Hoog 1.16. Breed 1.41.

Rechts van den toeschouwer staat eene jeugdige vrouw, tot aan de knieën voorgesteld, met ontbloote armen, een witte muts op het hoofd en gekleed in een opgenomen rood gewaad met wit onderkleed; links een tafel, waarop en waarnaast allerlei keukengereedschap van koper, tin en aardewerk geplaatst is. Achter de tafel een negerjongen, die de vrouw een takje kersen aanbiedt.

REEKERS. (HENDRIK)

Geboren te Haarlem in 1815, aldaar overleden 15 Mei 1854.

Zijn vader JOHANNES REEKERS gaf hem het eerste onderricht; later ontving hij de raadgevingen van den bloem- en vruchtenschilder G. J. J. VAN OS en oefende zich vlijtig naar de natuur. Hij woonde eenige jaren te Brussel en keerde in 1848 naar Haarlem terug.

267 — Vruchten, groenten en dood gevogelte.

Paneel. Hoog 0.92. Breed 0.75.

Op een marmeren tafel, een korf met een tros witte druiven,

waarnevens pruimen, perziken, een aangesneden citroen, sinaasappelen, meloen, artisjokken en blauwe druiven liggen; verder eenige bloemen, waarboven een doode korhoen en een patrijs hangen.

Aangekocht door de Gemeente, 1869.

RIJN. (REMBRANDT HERMANSZ. VAN)

Geboren te Leiden 15 Juli 1607, overleden te Amsterdam in October 1669.

Door zijne ouders aanvankelijk bestemd tot de beoefening der rechtsgeleerdheid, kwam deze bestemming echter geenszins overeen met de neiging van onzen grooten meester, en werd hij al spoedig leerling van JACOB ISAAKSZOON VAN SWANENBURG. Vervolgens begaf hij zich naar Amsterdam en kwam aldaar onder de leiding van PIETER LASTMAN, en na nog eenigen tijd te Haarlem leerling van JACOB PINAS geweest te zijn, keerde hij naar Leiden bij zijne ouders terug. Hij werkte aldaar vlijtig en liet spoedig zijne meesters verre achter zich. Weldra werd zijn werk bekend, totdat hij, toen hem verscheidene portretstukken te Amsterdam besteld werden, zich aldaar metterwoon nederzette omstreeks het jaar 1630. Den 22 Juni 1634 huwde hij SASKIA VAN ULENBURGH, gesproten uit een deftig en aanzienlijk Friesch geslacht. Onder andere kinderen had hij een zoon, TITUS genaamd, dien hij tot kunstenaar opleidde, doch van wien geene werken bekend zijn. Het aantal zijner leerlingen groeide snel aan en zijn invloed op hunne werken is groot geweest. Hij bezocht geen vreemde landen en zijne landschappen stellen meest gezichten voor uit de omstreken van Amsterdam, Leiden en Haarlem. Hij was een bewonderaar van voortbrengselen van kunst en smaak en bezat een schoone verzameling schilderstukken, teekeningen en gravures van groote meesters, alsook veel wapentuig en kleedingstukken uit verschillende tijden en landen. Later moest hij deze verzameling verkoopen. Dit verlies deed hem treurig aan en na dien tijd werkte hij eenzaam en in stille afzondering, doch ijverig voort. Zijne heerlijke teekeningen en ongeveer 400 etsen zijn wereldberoemd. Het stoffelijk overschot van dezen grooten man is in de Westerkerk te Amsterdam den 8 October 1669 begraven. In 1853 is ter zijner eere een standbeeld opgericht te Amsterdam.

268 — De Eendracht van 't Land.

Paneel. Hoog 0.74. Breed 1.—.

De vrede van Munster in 1648 maakte een eind aan den worstelstrijd van de Vereenigde Nederlanden tegen Spanje. Die gebeurtenis werd o. a. te Amsterdam gevierd met prachtige feesten, vuurwerk, zinnebeeldige voorstellingen, enz. en verheerlijkt door gedichten van COSTER, BRANDT en JAN VOS. VONDEL schreef bij die gelegenheid zijn landspel „De Leeuwendalers"; FLINCK schilderde een groot schutterstuk, de „Compagnie van HUYDECOPER"; TER BORCH het congres of den „Vredehandel van Munster"; VAN DER HELST zijn vermaarden „Schuttersmaaltijd"; LUTMA graveerde zijne gedenkpenningen. Werden kunstenaars en dichters alzoo aangezocht om het „vrede-jaar" te vereeuwigen, aan het genie van REMBRANDT schijnt toen echter niemand gedacht te hebben. Intusschen was hij in datzelfde jaar bezig aan eene zinnebeeldige schilderij, welke naar het schijnt dezelfde gebeurtenis tot onderwerp had. Dat stuk, bekend onder den naam „de Eendracht van 't Land," bleef in des schilders bezit tot aan 1656 en werd begrepen in den inventaris zijner goederen.

De voorstelling is de volgende:

De eerste en een gedeelte van den tweeden grond vertoonen het inwendige eener sterkte; op het tweede plan rechts muren en bolwerken, waar men het kanonvuur ziet. Buiten de sterkte, een weinig links op den achtergrond, krijgsgewoel van vechtende soldaten. Op den voorgrond links de Gerechtigheid, rechts een ruiterdrom en in het midden, in een sterk licht, een liggende leeuw. De onderdeelen dezer hoofdgroepen zijn de volgende: geheel ter linkerzijde een hooge kolom, aan welks voet 's Lands privilegiën met afhangende zegels zijn geplaatst. Lager twee zetels en geldkoffers. Achter een der zetels, waarop een kroon ligt, ziet men een vrouwenfiguur, — de Gerechtigheid — leunende op een zwaard en de handen in een smeekende houding samenvouwende. De middengroep wordt gevormd door den liggenden leeuw, die den kop brullend opheft, met den klauw op den

pijlbundel, het zinnebeeld der Vereenigde Provinciën, welker voornaamste stedewapens, afgewisseld door samengevoegde handen, — het oude Geuzen-emblema, — aan de binnenzijde der omwalling zijn aangebracht. De leeuw is vastgeklonken aan twee ketens, waarvan de een naar de zetels leidt en de andere naar een soort verhevenheid voert, waarop men het wapenschild van Amsterdam, omgeven door de woorden: Soli deo gloria, ziet en waarboven zich een bladerlooze boom verheft. Deze leeuw vindt men terug op teekeningen van Rembrandt in het Britsch Museum. De groep rechts bestaat uit een ruiterstoet, beginnende op den voorgrond met een afstijgend ruiter, wiens paard van den toeschouwer afgewend staat, en dat door een jongen wordt vastgehouden; vervolgens een geharnast ruiter met een lange lans en het wapen van Amsterdam op het dekkleed van zijn paard; voorts een ruiter die opstijgt en verder twee anderen, waarvan de eerste zijn pistool gaat afvuren, terwijl de tweede het zijne laadt. Meer achterwaarts een dichte drom van ruiters met standaard en lansen, welke groep zich gedeeltelijk achter de verhevenheid met den boom heen beweegt, en aan welks hoofd men een ruiter op een steigerend paard ziet. De kleur dezer schilderij bestaat uit drie tinten; de lucht blauw- en donker. grijs, de middengroep, die in het licht is, bruinachtig lichtgeel, het overige warm bruinachtig rood. De ruiters hebben een fiere houding en hunne bewegingen en gebaren zijn met een merkwaardige juistheid weêrgegeven. De man die van het paard stijgt, de hoofden der paarden, waarvan een op zijn bit knabbelt, terwijl een ander hinnikend het hoofd buigt, de beweging van den ruiter die zijn pistool laadt, — dat alles is met een bewonderenswaardige volkomenheid uitgedrukt. De uitvoering is meesterlijk en breed. De ruitergroep in een bruinachtig rood, is breed gepenseeld, terwijl de penseelstok hier en daar in de natte verf de vormen verduidelijkt heeft. In eenige figuren, o. a. in den ruiter met de lange lans, zijn lichtgele hoogsels op de kleeding en het harnas aangebracht.

Hoewel dit stuk in sommige onderdeelen een afgewerkte

schilderij toeschijnt, is het zeer waarschijnlijk dat REMBRANDT's bedoeling geweest is van dit onderwerp een groot doek te vervaardigen. *)

Gemerkt onderaan rechts:

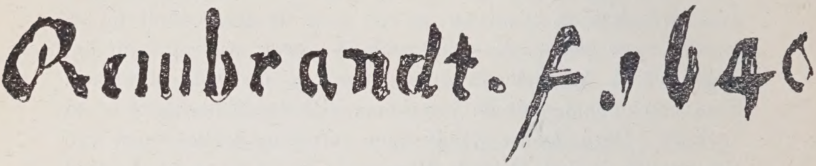

Verzameling JOSUA REYNOLDS, 1795.
„ B. WEST, 1820.
„ SAMUEL ROGERS, 1856.

Aangekocht door de Gemeente, 1867.

ROCHUSSEN. (CHARLES)

Geboren te Rotterdam, 1 Augustus 1814.

Leerling van W. J. J. NUIJEN.

269 — Manoeuvres van rijdende artillerie.

Paneel. Hoog 0.26. Breed 0.43.

Op een oneffen zandgrond zwenken op den voorgrond acht manschappen te paard in vollen draf, rechts de kommandeerende officier; op het tweede plan een wegrijdend en een op het terrein aankomend stuk geschut, elk met zes paarden bespannen.

Aangekocht door de Gemeente, 1874.

270 — Episode uit den slag bij Malplaquet.

(11 September 1709.)

Doek. Hoog 0.45. Breed 0.76.

Boven op eene verschansing staat JAN WILLEM FRISO, Prins van Oranje, bloothoofds met een vaandel in de hand; hij moedigt zijne troepen aan, die stormenderhand de stelling veroveren en den vijand daaruit verjagen. Omtrent dit feit vindt men het volgende vermeld:

.... „Inmiddels had, aan den linkervleugel, de Prins van Oranje na langen tijd vruchteloos gewacht te hebben, dat TILLY

*) Vgl. C. VOSMAER, REMBRANDT, sa Vie et ses Oeuvres. p. 280.

het bevel tot den aanval geven zou, zijn ongeduld niet langer kunnen bedwingen, maar zich tegen 10 ure ongeveer, in beweging gesteld met de bataljons, die hij ter zijner beschikking had. Reeds bij den eersten aanmarsch viel de Generaal OXENSTIERNA dood aan zijne zijde: bijna elke schrede voorwaarts kostte aan een der hem omringende officieren het leven: ook het paard van ORANJE zelf werd doodelijk getroffen; doch even onvervaard bleef hij te voet den zijnen voorgaan, dwars door 't vijandelijke kruisvuur heen, tot dat hij, op het grachtsboord der verschansing gekomen, zijn hoed in de hoogte wierp, als het sein tot den aanval. Dadelijk nu stortten zich de Hollandsche garde en de Bergschotten (in Nederlandschen dienst) de gracht in, beklommen de borstwering en dreven den vijand met gevelde bajonet de verschansing uit.

BOUFFLERS, aan wien VILLARS het bevel over den rechtervleugel had opgedragen, had nauwelijks bericht bekomen van het voordeel, door ORANJE behaald of hij snelde met troepen naar het bedreigde punt en dreef er de Staatschen weder uit. Terzelver tijd was de Generaal DOHNA met zes bataljons tegen een Fransche batterij opgerukt, nevens den weg van Malplaquet en hadden eenige vooruitgesnelde vrijwilligers die reeds beklommen; doch zoo hevig werden de naderende bataljons door het moorddadig vuur begroet, dat zij aan 't wijken gebracht werden. De Schotsche Generaaal HAMILTON en TULLY-BARDINE en de Nederlandsche Generaals SPARRE en WECK sneuvelden te dezer gelegenheid, en andermaal werd een paard onder den Prins doodgeschoten. Dan, het was of het gevaar slechts strekte om de onverschrokkenheid van den jeugdigen held hooger te doen stijgen. Allen, die om hem waren, ziende vallen of terugdeinzen, rukte hij zelf een vendrig het vaandel uit de hand, snelde daarmede alleen tegen de vijandelijke werken op, en plantte het op de borstwering met den uitroep: „Volgt mij, Vrienden! hier is uw post!" Door zijn voorbeeld aangemoedigd, keerden de zijnen tot den strijd terug en de borstwering werd nogmaals heroverd......... Van de 1200 Hollandsche garden was meer dan de helft gesneuveld: van al de Officiers, die den Prins omgaven, was alleen VERSCHUER, zijn Hofmaarschalk, ongekwetst, en volgends het bericht van een ooggetuige, was er voor de borstwering geen grond te bekennen en alles met lijken overdekt."

(Vgl. J. VAN LENNEP, De voornaamste Geschiedenissen van Noord-Nederland. III, 285.)

Aangekocht door de Gemeente, 1878.

ROELOFS. (WILLEM)

Geboren te Amsterdam 10 Maart 1822.
Leerling van H. VAN DE SANDE BAKHUYZEN.

271 — Landschap met vee.

Doek. Hoog 0.88. Breed 1.48.

Op den voorgrond nabij een water, een weiland met koeien, die geschilderd zijn door J. H. L. DE HAAS; rechts en op den tweeden grond geboomte met een buitenhuis.

Aangekocht door de Gemeente, 1868.

ROOSENBOOM. (MARGARETHA)

Geboren te 's-Gravenhage 24 October 1843.

272 — Bloemen.

Doek. Hoog 0.59. Breed 0.45.

Een zilveren vaas met rozen, staande op een tafel, die met een groen kleed bedekt is. Op den achtergrond een half weggeschoven groen gordijn.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1882.

ROTTENHAMMER. (JOHAN)

Geboren te Munchen in 1564, overleden te Augsburg in 1623. Hij was een leerling van zijn vader THOMAS ROTTENHAMMER en van J. DONAUER; vervolgens van TINTORETTO te Venetië.

273* — Maria met het kind Jezus en Johannes den Dooper.

Ovaal. Koper. Hoog 0.23. Breed 0.20.

De heilige Maagd is voorgesteld zittende bij een tafel, waarop een schaal met vruchten staat. Op den schoot heeft zij het kind JEZUS dat JOHANNES omhelst.

RUBENS. (PETRUS PAULUS)

(Naar).

274* — Portret van F. Van der Linden.

Ridder van Jerusalem en Provinciaal der Orde van de Alexianen.

Paneel. Hoog 0.63. Breed 0.48.

Ter halverlijve, links, in het gewaad zijner geestelijke orde, staande bij een tafel, met een rood kleed, en met de rechterhand op een doodshoofd rustende. Bovenaan rechts het onderstaand wapen:

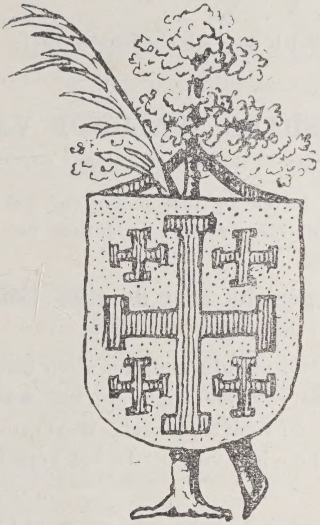

In plaat gebracht door N. VAN DEN BERCH.

RUISDAEL. (IZACK VAN)

Geboren te Naarden in ...... overleden te ...... in 1677.

Hij was de oudere broeder van SALOMON VAN RUISDAEL en de vader van den grooten landschapschilder JACOB VAN RUISDAEL.

275 — Boomrijk landschap.

Doek. Hoog 1.11. Breed 1.54.

Op den voorgrond en rechts een water; links hoog ge-

boomte, waaronder eenige koeien en schapen ; een zestal koeien staat in het water. Verderop aan den kant twee visschers met hengels.

Gemerkt onderaan links:

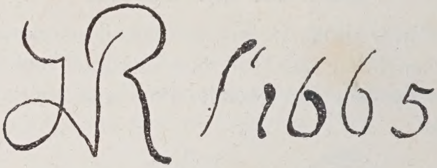

Aangekocht door de Gemeente, 1871.

RUISDAEL. (SALOMON VAN)

Geboren te Haarlem in 16... (?), aldaar overleden in 1670.

In 1623 werd hij lid en in 1648 deken van het St. Lucas-Gild te Haarlem. Waarschijnlijk was hij een leerling van JAN VAN GOIJEN, en zeker van PIETER MOLIJN.

276* — Riviergezicht voor de stad Dordrecht.

Doek. Hoog 0.48. Breed 0.59.

Op den voorgrond rechts een vervallen havenhoofd waarop eenige koeien, waarvan sommigen in het water staan. Op de rivier eenige zeil- en roeivaartuigen, waarvan een, ter linkerzijde, de Dordtsche vlag voert. In het verschiet de stad.

RUISDAEL. (JACOB VAN)

Geboren te Haarlem in ...... aldaar overleden Maart 1682.

Het geboortejaar van dezen grooten meester is niet met zekerheid bekend. In zijne jeugd liet zijn vader IZACK hem eene geleerde opvoeding geven, leerde hij de Latijnsche taal en beoefende het vak van heelmeester. Dit belette hem evenwel niet, veel te teekenen en te schilderen; weldra bracht hij het zoo ver, dat hij zijn vroeger beroep liet varen en zich geheel aan de schilderkunst wijdde. Hij werd in 1648 in het St. Lucas-Gild te Haarlem ingeschreven en in 1659 verkreeg hij te Amsterdam het burgerrecht. Hij was vermoe-

delijk een leerling van zijn vader en waarschijnlijk ook van zijn oom SALOMON, en daar hij bevriend was met N. BERCHEM, A. VAN DE VELDE en PH. WOUWERMAN, is het zeer waarschijnlijk dat deze beroemde schilders veel tot zijn vorming als kunstenaar bijbrachten. Het is niet bekend of hij ooit zijn vaderland verliet, maar zijne schoone bergachtige landschappen en watervallen zouden bijna het bewijs leveren, dat hij het Noorden van Duitschland bezocht. Hij was een uitstekend teekenaar en vervaardigde eenige schoone etsen.

277* — Het korenveld.

Doek. Hoog 0.58. Breed 0.69.

In een heuvelachtig landschap, hoogstwaarschijnlijk aan den oever der Zuiderzee, ziet men op den voorgrond kreupelhout, heide en mos; rechts twee eikeboomen, verderop tegen de glooiing een gedeeltelijk afgemaaid korenveld, waarbij eenige rustende maaiers. In het verschiet links de zee met eenige vaartuigen.

Gemerkt links op den voorgrond:

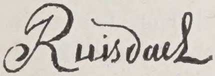

278* — De zandweg.

Doek. Hoog 0.40. Breed 0.43.

Rechts en links eikeboomen, tusschen kreupelhout, waardoor een zandweg loopt, langs welken twee personen naderen; op den voorgrond eenig water met struikgewas, dat gedeeltelijk in de schaduw is.

279 — De oude Vischmarkt te Amsterdam.

Doek. Hoog 0.53. Breed 0.66.

Op den voorgrond wandelaars en vischvrouwen, die bij hare manden met koopwaar zitten; verderop de gracht, waarin schepen wier zeilen te drogen hangen. Rechts de toren der Oude Kerk. De beelden zijn door GERARD VAN BATTEM geschilderd.

Gemerkt rechts op den voorgrond:

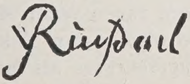

Verzameling DE KAT te Dordrecht, 1866.

RUYSCH. (RACHEL)

Geboren te Amsterdam in 1664, aldaar overleden in 1750.

Zij was eene dochter van den bekenden Hoogleeraar Frederik Ruysch en ontving het eerste onderricht in de schilderkunst van Willem van Aelst. In 1695 huwde zij met den portretschilder Juriaan Pool, en hoewel moeder van tien kinderen, belette zulks haar niet, vele uitvoerige fraaie bloem- en fruitstukken te vervaardigen. Zij werd in 1701 met haren man in de schilder-broederschap te 's-Gravenhage ingeschreven en in 1708 door den Keurvorst van den Paltz tot Hofschilderes aangesteld. Op tachtigjarigen leeftijd schilderde zij nog en haar werk was tijdens haar leven even hoog geacht als thans.

280* — Bloemen.

Doek. Hoog 0.98. Breed 0.81.

Een dorre boomstam omgeven door roode en witte rozen, papaver, convolvulus enz. Eenige hagedissen, padden, slakken en insecten bewegen zich op den steenachtigen met mos en paddestoelen begroeiden voorgrond; op de bloemen eenige vlinders enz. Deze schilderij, in 1685 geschilderd, werd door de beroemde vrouw aan den schilder Ludolf Backhuysen ten geschenke gegeven.

Gemerkt rechts op den voorgrond:

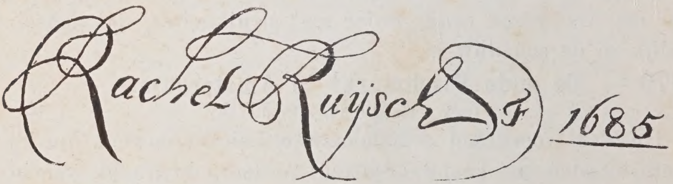

RYCKAERT III. (DAVID)

Geboren te Antwerpen 2 December 1612, aldaar overleden in 1677.

Hij was een leerling van zijnen vader Maerten Ryckaert en vormde zich verder naar de werken van Teniers, Brouwer en Ostade. In 1636 werd hij ingeschreven als meester in het Schilders-Gild te Antwerpen.

281* — De drinker.

Doek. Hoog 0.14. Breed 0.23.

Een man met een roode muts op het hoofd en gekleed in een bruin wambuis met roode mouwen, zit aan een tafel en houdt in de rechterhand een tinnen bierkan en in de linker, die op een ton rust, een pijp. Op de tafel een aarden kruik en een tinnen bord.

RYK. (JAMES DE)

Geboren te Hilversum 17 Mei 1806, aldaar overleden 10 November 1882.

Leerling van J. VAN RAVENSWAAY.

282* — Heuvelachtig landschap met vee.

Doek. Hoog 0.37. Breed 0.50.

Op den voorgrond een staande os en liggende runderen bij eenige schapen, rechts twee rustende vrouwen, verderop een boerenwoning tusschen geboomte bij een heuvel. Links een vlak landschap.

SAENREDAM of ZAENREDAM. (PIETER JANSZ.)

Geboren te Assendelft in 1597, overleden te Haarlem in Mei 1665.

Hij was een leerling van F. P. DE GREBBER en muntte uit in het schilderen en teekenen van kerken en stadsgezichten. In 1623 werd hij ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Haarlem, waarvan hij in 1635 Secretaris werd. Zijne gravures zijn zeer gezocht.

283 — De St. Mariekerk te Utrecht.

Paneel. Hoog 1.08. Breed 1.38.

Op den voorgrond een plein, gestoffeerd met wandelende mannen en vrouwen en spelende kinderen; midden op het plein, twee boomen, rechts de kerk; op den achtergrond huizen, waarboven zich de Domtoren verheft. De Mariekerk is, zoo men meent, eene reproductie geweest van een heiligdom te Milaan. Omstreeks het eind der elfde eeuw vol-

tooid, was zij een zwaar gebouw van tufsteen, met pilaren en ornamenten van gelen en rooden zandsteen. Dit merkwaardig monument werd gesloopt tusschen 1813 en 1816.

Verzameling Roëll-Hodshon, 1872.

In plaat gebracht door F. Molenaar, in den geïllusteerden auctie-catalogus dier verzameling.

SAFTLEVEN of SACHTLEVEN. (HERMAN)

Geboren te Rotterdam omstreeks 1610, overleden te Utrecht 5 Januari 1685.

Waarschijnlijk was hij een leerling van zijn vader, den Rotterdamschen schilder Herman Saftleven (overleden 1627) van wien maanlichten en ook bijbelsche tafereelen vermeld worden. Na zich te Utrecht gevestigd te hebben, komt hij van 1655 tot 1667 zevenmalen voor als Hoofdman en driemalen als Deken van het St. Lucas-Gild aldaar. Zijne landschappen zijn veelal ontleend aan den Rijnstreek; er zijn evenwel ook andere onderwerpen door hem behandeld, zooals gezichten in kerken enz. Hij was de tweede broeder van den schilder Cornelis Saftleven en is ook als graveur bekend.

284 — Aan de boorden van den Rijn.

Paneel. Hoog 0.32. Breed 0.40.

Links op den voorgrond eenige landlieden en woningen, verderop een kasteel op de helling van het gebergte, rechts de rivier, die zich aan den horizont in een bergachtig verschiet verliest. Op het water ziet men vaartuigen en houtvlotten.

Geschenk uit Schiedam, 1867.

SANTVOORT. (DIRK VAN)

Geboren te .... 16.., overleden te Amsterdam (?) na 1658.

Hij was waarschijnlijk een der vele leerlingen van den grooten Rembrandt, onder wiens invloed hij werkte. In 1658 wordt hij vermeld als Hoofdman van het St. Lucas-Gild te Amsterdam. Er zijn slechts weinige schilderstukken, hoofdzakelijk portretten, van hem bekend.

285 — Een jonge herder op de fluit spelende.

Paneel. Hoog 0.29. Breed 0.24.

Ter halverlijve, rechts, het hoofd bedekt met een bruine muts, versierd met een struisveder; gekleed in een lichtbruinen rok, met witte insnijdingen aan de armen; om het middel een gordel waaraan een jachtmes en een hoorn hangen. Achtergrond groen.

Gemerkt op den jachthoorn:

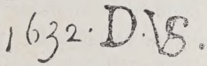

Aangekocht door de Gemeente, 1872.

286 — Een jonge herderin.

Paneel. Hoog 0.29. Breed 0.24.

Ter halverlijve, links, het hoofd bedekt met een blauwen hoed die versierd is met een groenen tak; op den rechter schouder den herderstaf houdende; zij is gekleed in een paars gewaad met roode mouwen. Achtergrond groen.

Aangekocht door de Gemeente, 1872.

SCHEFFER. (JOHAN BAPTIST)

Geboren te Mannheim in 17.., overleden te Amsterdam in 1809.

Hij genoot onderricht in de kunst van Tischbein. De schilders Arie en Hendrik Scheffer waren zijne zonen.

287* — Binnenhuis.

Paneel. Hoog 0.51. Breed 0.43.

In het vertrek eener boerenwoning is ter rechterzijde een boerin bij een tafel gezeten, bezig met het schoonmaken van kool; achter haar staat een marskramer, die de rechterhand op haar schouder legt en met de linker haar een gouden halsketting laat zien. Links een meisje, benevens een hond die een zwarte kat aanblaft; op den achtergrond een openstaande deur, door welke men in het voorhuis en op de straat ziet.

SCHEFFER. (ARIE)

Geboren te Dordrecht 10 Februari 1795, overleden te Argenteuil 16 Juni 1858.

Het eerste onderricht ontving hij van zijn vader JOHAN BAPTIST SCHEFFER; bij diens overlijden kwam hij onder de leiding van zijne moeder CORNELIA SCHEFFER, geb. LAMME, eene verdienstelijke miniatuur-schilderes. In 1811 vertrok hij met haar en zijne broeders naar Parijs, alwaar hij, door PIERRE GUÉRIN als leerling aangenomen, spoedig groote vorderingen maakte. Met GÉRICAULT en EUGÈNE DE LA CROIX gaf hij eene nieuwe richting aan de kunst. In de laatste jaren van zijn leven bezocht hij verscheidene malen zijn vaderland, waaraan hij zeer gehecht bleef. Hij vervaardigde ook eenige uitstekende beeldhouwwerken. In 1862 is ter zijner eere een standbeeld opgericht te Dordrecht.

288 — Graaf Eberhard weigert met zijn zoon aan denzelfden disch te zitten.

Doek. Hoog 1.66. Breed 2.08.

ULRICH, zoon van Graaf EBERHARD van Wurttemberg, had den slag bij Reutlingen verloren, waar vele edellieden sneuvelden en hijzelf zwaar gewond werd.

Rechts ULRICH, staande bij de tafel; links daarvan zit zijn vader, die het tafellaken doorsnijdt, op den achtergrond twee pages.

„Van zijne wonden genezen toog hij naar Stuttgardt zonder grooten spoed te maken. Hij vond zijn ouden vader alleen aan het middagmaal; een koud welkom, geen woord klinkt door de zaal. ULRICH is tegenover zijn vader... Daar neemt de grijsaard een mes, spreekt geen woord en snijdt tusschen hen beiden het tafellaken in twee." (Ballade van UHLAND)

Verzameling DE KAT, te Dordrecht, 1866.

289 — Graaf Eberhard bij het lijk van zijn zoon.

Doek. Hoog 1.66. Breed 2.08.

ULRICH, wanhopend over de beleediging hem door zijn vader aangedaan, wierp zich in het hevigst van het gevecht, wint den slag bij Doffingen en sneuvelt.

ULRICH's lijk ligt in een tent op een berenhuid uitgestrekt.

Zijn harnas draagt de bloedige sporen van den dood, dien hij in den strijd gezocht heeft. Graaf EBERHARD zit met tranen in de oogen en met gevouwen handen bij het lijk van zijn zoon.

„In het dorp van Doffingen bracht de oude graaf den nacht door bij het lijk van zijn ULRICH, zijn eenigen zoon."

(Ballade van UHLAND).

Verzameling DE KAT, te Dordrecht, 1866.

290 — Portret van twee kinderen. (Schets.)

Paneel. Hoog 0.40. Breed 0.48.

Borstbeelden, beiden rechts, met blond haar, de oogen naar boven geslagen. Achtergrond blauw.

Geschenk van Mevrouw C. MARJOLIN, geb. SCHEFFER, 1864.

291 — Een herder in het naderend onweder. (Schets.)

Doek. Hoog 1.03. Breed 0.78.

Borstbeeld, rechts, opwaarts ziende en met beide handen op een staf rustende; het bovenlijf half bedekt met een rooden mantel.

Geschenk van Mevrouw C. MARJOLIN, geb. SCHEFFER, 1874.

SCHEFFER. (HENDRIK)

Geboren te 's-Gravenhage 23 September 1798, overleden te Parijs Maart 1862.

Hij was een jongere broeder van ARIE SCHEFFER en leerling van GUÉRIN.

292 — Het eerste kind.

Doek. Hoog 0.39. Breed 0.31.

De jeugdige moeder die te bed ligt, ontvangt het bezoek van haar echtgenoot, die voor het bed zit en de hand zijner vrouw kust. Rechts de min met het kind.

Aangekocht door de Gemeente, 1869.

SCHELFHOUT. (ANDREAS)

Geboren te 's-Gravenhage 16 Februari 1787, aldaar overleden 19 April 1870.

Eerst op vier-en-twintigjarigen leeftijd wijdde deze meester zich geheel aan het kunstvak, waarin hij later zooveel roem behaalde. De decoratieschilder J. H. A. A. Breckenheijmes gaf hem het eerste onderricht in de schilderkunst; vervolgens werkte hij naar de natuur. Hij heeft eenige etsproeven geleverd.

293* — Strandgezicht.

Paneel. Hoog 0.38. Breed 0.48.

Op den voorgrond een visscher die met zijn hond op een duin zit; op den tweeden grond eenige visschers bij hunne pinken; verder de zee, waarover gedeeltelijk een zware wolkschaduw valt.

294* — Wintergezicht.

Paneel. Hoog 0.39. Breed 0.49.

Een bevroren vliet, op den voorgrond drie kinderen met een handslede op het ijs, verderop eenige schaatsenrijders, rechts enkele boerenwoningen, waarachter hoog geboomte.

295* — Het strand te Scheveningen bij ondergaande zon.

Paneel. Hoog 0.21. Breed 0.29.

Op den voorgrond het strand, gestoffeerd met enkele wandelaars. Op den tweeden grond twee pinken, waarbij eenige visschers, en verderop de zee, die sterk verlicht is.

SCHIPPERUS. (PIETER ADRIANUS)

Geboren te Rotterdam 6 Maart 1840.

Hij oefende zichzelf door ijverige studie naar de natuur.

296 — Ondergaande zon.

Doek. Hoog 0.90. Breed 1.76.

Op den voorgrond, omgeven door biezen, riet en kreupelhout, een wetering, waarin de laatste stralen der achter het geboomte rood ondergaande zon weerkaatst worden.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1882.

SCHMIDT. (WILLEM HENDRIK)

Geboren te Rotterdam in 1809, overleden te Delft in 1849.

Het eerste onderricht in de kunst ontving hij van G. De Meijer; hij ontwikkelde zijn talent verder zelf.

297* — Monniken in godsdienstige overdenking.

Doek. Hoog 0.95. Breed 1.29.

Een vijftal monniken, waarvan een in een witte pij, ter halverlijve naar de linkerzijde gewend; voor hem bevinden zich drie anderen in donkergrijs-bruine pijen gehuld, die naar hem schijnen te luisteren; op den achtergrond een vijfde monnik, gekleed in een witte pij.

Geschenk van eenige voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam.

298 — Emilia Van Nassau.

Geboren te......... den......... 15..., overleden te .... in April 1629, dochter van Willem den Zwijger, Prins van Oranje, en van Anna van Saksen, diens tweede gemalin. Zij huwde te 's Gravenhage 7 November 1597 Don Emmanuel, Prins van Portugal en Pretendent der kroon van dat rijk.

Doek. Hoog 0.88. Breed 1.16.

De Prinses, die in hare huwelijksplannen met Don Emmanuel, Prins van Portugal, door hare bloedverwanten wordt tegengewerkt, heeft het besluit genomen geen voedsel meer te gebruiken, zoolang het huwelijk niet tot stand is gekomen. Zij zit rechts van den toeschouwer in een armstoel; hare figuur teekent zich af tegen de rood gebloemde gordijnen van een met snijwerk versierd ledikant. Voor haar staat de geneesheer, die de Prinses tracht te overreden eenig voedsel te gebruiken; twee pages bevinden zich bij hem, van welke de een in knielende houding haar op een zilveren blad spijs en drank aanbiedt, terwijl de andere een dergelijk blad met vruchten vasthoudt. Emilia laat zich evenwel niet tot andere gedachten brengen, en maakt een afwerende beweging met de rechterhand.

Op den voorgrond een geopend boek, dat haar uit de hand

gevallen is; meer rechts ziet men een portret van haren toekomstigen gemaal, dat ten deele bedekt wordt door het ledikant. Links op den achtergrond een stoel met een lichtblauw fluweelen kussen, en meer achterwaarts een met goudleder bekleed kamerschut.

Verzameling P. VAN DER DUSSEN VAN BEEFTINGH, te Rotterdam.
Aangekocht door de Gemeente, 1881.

SCHOTEL. (JOHANNES CHRISTIANUS)

Geboren te Dordrecht 11 November 1787, aldaar overleden 21 December 1838.

Reeds vroeg toonde hij groote neiging voor de teekenkunst en werd daarin door den kaarslichtschilder A. MEULEMANS onderricht. Daar hij voornamelijk schepen en watergezichten teekende, werd hij door den zeeschilder M. SCHOUMAN als leerling aangenomen, bij wien hij groote vorderingen maakte; weldra liet hij zijn meester verre achter zich, en de kunst, die hij tot nu toe alleen tot zijn vermaak beoefend had, werd hem een middel van bestaan. Spoedig werden zijne teekeningen en vervolgens zijne schilderijen bekend en gezocht. Een beroerte, welke hem overviel terwijl hij zat te schilderen, maakte een einde aan zijn roemrijk en werkzaam leven.

299 — Woelende zee.

Doek. Hoog 0.71. Breed 0.95.

Rechts het strand met een vuurtoren; op den voorgrond eene uit zee komende visscherschuit. Links op den voorgrond eene voor anker liggende brik.

300* — Gezicht aan den Moerdijk bij stil weder.

Paneel. Hoog 0.40. Breed 0.51.

Links een stoomboot welke het veerhoofd nadert; op den achtergrond een paar vaartuigen met hooi beladen.

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

SCOREL of SCHOORL. (JOHAN VAN)

Geboren te Schoorl 1 Augustus 1495, overleden te Utrecht 6 December 1562.

Zijne eerste meesters waren WILLEM CORNELISZ. te Haarlem, JACOB CORNELISZ. (VAN OOSTZANEN) te Amsterdam en JOHANNES GOSSAERT, gezegd VAN MABUSE. Na zich eenigen tijd te Spiers in de bouw- en doorzichtkunde geoefend te hebben, vertrok hij naar Neurenberg en werd aldaar leerling van ALBERT DURER, dien hij echter spoedig verliet, daar deze zich zijns oordeels te veel ingenomen met de nieuwe leer van LUTHER toonde. Hij ging toen naar Venetië en vond daar in 1520 een gunstige gelegenheid om naar het Heilige Land over te steken. Te Rome kopiëerde hij de werken van oudere Italiaansche meesters en schilderde hij het portret van Paus ADRIAAN VI. Te Utrecht in 1523 wedergekeerd, schijnt hij toen in den geestelijken stand getreden te zijn en eerst (vóór 1525) Vicaris der St. Janskerk, later zielpriester (prebendatus animarum) in de St. Mariekerk geworden te zijn; hij schilderde te Utrecht vele altaar- en portretstukken, maar door de oneenigheden der Bisschopsgezinden en aanhangers van den Hertog van Gelder in 1527, verliet hij die stad en verhuisde naar Haarlem waar de Kommandeur der Ridders van St. Jan hem verscheidene bestellingen deed. Later keerde hij naar Utrecht terug, waar hij overleed. Hij was ook een bekwaam bouwkundige, dichter en taalkenner. De beroemdste mannen van zijn tijd telde hij onder zijne vrienden en bekenden.

301 — Portret van een jongeling.

Paneel. Hoog 0.44. Breed 0.34.

Ter halverlijve, van voren gezien; het hoofd bedekt met een platte roode muts, gekleed in het zwart, met witte onderkleeding. In de rechterhand een pen en in de linker een strookje papier houdende, waarop in spiegelschrift staat: *ōia dat dominus non habet ergo m̄ius.* Groene achtergrond.

Gemerkt bovenaan:

·1531· ·ÆTATIS·12·

Geheel onder aan de schilderij leest men:

VIS·DIVES? QVI·NIL·CVPIT·QVIS·PAVPER? AVAR?

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

302* — Maria met het kind Jezus.

Paneel. Hoog 0.34. Breed 0.25.

De heilige Maagd is voorgesteld ter halverlijve, zittende in een landschap, met beide handen het kind JEZUS houdende; op den achtergrond gebergte.

303 — Portret van een aanzienlijk man.

Paneel. Hoog 0.41. Breed 0.34.

Ter halverlijve van voren gezien; het hoofd bedekt met een zwarte barret. Gekleed in een zwart fluweelen toga met bruin bont; zwart laken onderkleeding. De handen worden voor het middel gehouden; ringen versieren den wijsvinger der linker-, en den pink der rechterhand. Groene achtergrond.

Geschenk van den Heer P. DE KUIJPER, 1880.

SEGHERS. (DANIEL)

Geboren te Antwerpen 6 December 1590, aldaar overleden 2 November 1661.

Hij ontving het eerste onderricht van zijn vader PIETER SEGHERS en was vervolgens leerling van JAN BREUGHEL. In 1611 werd hij als meester in het St. Lucas-Gild opgenomen, in 1614 trad hij te Mechelen in de orde der Jezuïeten en bewoonde vervolgens te Antwerpen het huis dezer orde. Met toestemming zijner superieuren begaf hij zich naar Rome, waar hij studiën maakte van planten, bloemen en vruchten. Hij was een der vrienden van RUBENS, die beelden in zijne bloemenkransen schilderde. Onder de voorname personen, die zijne werken bewonderden, waren Prins FREDERIK HENDRIK van Oranje, AMALIA van Solms, de Markgraaf van Brandenburg en Aartshertog LEOPOLD WILHELM, die hem voor zijne schilderijen schoone geschenken zonden.

304* — Bloemen.

Koper. Hoog 0.84. Breed 0.60.

Een steenen cartouche omgeven door roode en witte rozen,

tulpen en kleinere bloemen, verlevendigd door een paar vlinders. Midden in de cartouche een klein steenen borstbeeld van Ceres.

Gemerkt onderaan rechts:

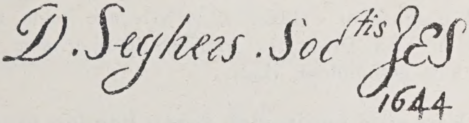

Geschenk van den Heer Mr. J. Van Dam van Noordeloos, 1859.

SLINGELANT. (PIETER VAN)

Geboren te Leiden 20 October 1640, aldaar overleden 7 November 1691.

Hij genoot onderricht in de kunst van Gerard Dou, wiens uitvoerige manier hij volgde. In 1661 werd hij lid van het St. Lucas-Gild te Leiden.

305 — Portret van Johannes Van Crombrugge.

Paneel. Hoog 0.32. Breed 0.26.

Ter halverlijve, staande, gekleed in een bruinen kamerrok, een zwarte pruik op het hoofd, met de rechterhand rustende op een tafel, die bedekt is met een turksch tapijt, waarop een dichtgeslagen boek, tinnen inktkoker en eenige brieven. Met de linkerhand een brief toereikende aan een knecht, die, vergezeld van een hond, hem nadert. Links een weggeschoven gordijn. Aan den wand een landkaart van een gedeelte van Zweden.

Gemerkt op het boek:

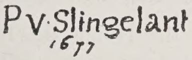

Aangekocht door de Gemeente, 1879.

SNYDERS. (FRANÇOIS)

Geboren te Antwerpen 11 November 1579, overleden te Brussel 19 Augustus 1657.

Hij was leerling van Pieter Breughel den Jonge en later van Hendrik Van Balen. In 1602 werd hij als meester in het St. Lucas-Gild opgenomen. Onder zijne vrienden telde hij Rubens, Jordaens en Van Dijck, in wier schilderijen men vruchten en wild, door hem geschilderd, vindt.

306 — Een wild zwijn zich tegen honden verdedigend.

Doek. Hoog 1.63. Breed 2.34.

Rechts aan den voet van een boom zit een wild zwijn, dat door jachthonden wordt aangevallen en waarvan er drie gewond op den voorgrond liggen.

Gemerkt op den halsband van een der honden:

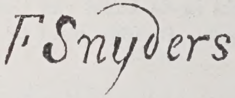

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

SONJÉ. (JOHANNES)

Geboren te ...... 16.., overleden te ...... na 1692.

Den 3 September 1646 werd hij als meester ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Delft. Later, in 1654, verliet hij deze stad en vestigde zich vervolgens te Rotterdam. In 1678, 1686 en 1692 was hij Hoofdman van het Schilders-Gild aldaar. Zijne landschappen zijn geacht.

307 — Gezicht op de stad Rotterdam van de landzijde.

Koper. Hoog 0.31. Breed 0.42.

Op den voorgrond de rivier de Rotte met een zeilende marktschuit en een roeiboot met landlieden. De rivier kronkelt zich door weilanden, hier en daar door geboomte afgewisseld, en gestoffeerd door eenige personen en vee. Links

een boerenwoning bij eenige boomen. Verder op het water nog een paar zeilvaartuigen en in het verschiet de stad.

Gemerkt links aan den oever:

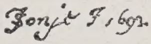

Aangekocht door de Gemeente, 1880.

SORGH. (HENRICK MAERTENSZ.)

Geboren te Rotterdam in 16.., aldaar overleden vóór 6 Augustus 1670.

Hij was een leerling van WILLEM BUITENWEG en DAVID TENIERS en schilderde meestal binnenhuizen en stadsgezichten. Het Stadsbestuur van Rotterdam stelde hem aan tot marktschipper op Dordrecht en stads-broodweger. In 1669 komt hij voor onder de Hoofdlieden van het Rotterdamsch St. Lucas-Gild.

308 — Boeren-binnenhuis.

Doek. Hoog 0.62. Breed 0.78.

In een schuur zijn, rechts van den toeschouwer, vijf zingende en drinkende boeren, benevens een vrouwtje, dat beide handen op een kruik laat rusten, aan een tafel gezeten; achter haar zit een zesde boer. Meer naar voren staat een houten tobbe waarin een rist uien, en waarnevens een houten lepel, eenige ledige mosselschelpen enz. liggen. Links een gemetselde oven en een gedeelte muur, waar langs allerlei vaatwerk van hout, steen en koper geplaatst is, en waarbij een kool, een lederen muil en een eind hout verspreid liggen; meer naar voren een haan en een hen; aan de zoldering hangt een vogelkooi van gevlochten teen.

Gemerkt onderaan rechts:

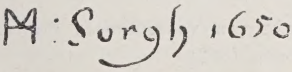

Aangekocht door de Gemeente, 1879.

309 — Gezicht op de Groote Markt te Rotterdam, van uit de Wijde Marktsteeg.

Paneel. Hoog 0.30. Breed 0.40.

Op den voorgrond links een groentenstalletje tegen den gevel van een huis; een vrouw met een koperen emmer is bezig groenten uit te kiezen, die de groentenverkoopster haar toont. Verderop andere koopers die met een tweede groentenvrouw onderhandelen. De markt is verder gestoffeerd met groentenverkoopsters en marktbezoekers. Op den achtergrond een gedeelte der huizen aan de zuidzijde der markt en den ingang der Nieuwsteeg.

Gemerkt op een luifel:

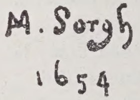

Aangekocht door de Gemeente, 1870.

SPOEL. (JACOB)

Geboren te Rotterdam 19 October 1820, aldaar overleden 30 October 1868.
Leerling van W. H. Schmidt.

310 — Ontvangst van Prins Willem IV en zijne Gemalin te Rotterdam, in 1734.

Doek. Hoog 0.69. Breed 1.23.

Op den voorgrond een statiejacht, aan boord waarvan zich het vorstelijk echtpaar bevindt, dat bij zijne aankomst uit Engeland door de vier Burgemeesteren begroet wordt; op den achtergrond de burgerwacht en een menigte volk die op het Oude Hoofd staan. Verderop de Oude Hoofdpoort en in het verschiet de Groote Kerktoren.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1867.

SPRINGER. (CORNELIS)

Geboren te Amsterdam 25 Mei 1817.

Leerling van K. KARSEN.

311 — Stadhuis en markt te Naarden.

Doek. Hoog 0.82. Breed 1.13.

Links het Stadhuis met aangrenzende gebouwen, in het midden de straat, gestoffeerd met vele figuren. Rechts huizen in een sterk zonlicht, evenals de voorgrond. Op den achtergrond een kerkgebouw.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1864.

STEEN. (JAN HAVICSZ.)

Geboren te Leiden in 1626 (?), aldaar begraven 3 Februari 1679.

Leerling van NICOLAS KNUPFER, vervolgens te 's-Gravenhage van J. VAN GOIJEN, met wiens dochter hij zich den 3 October 1649 in den echt begaf, en later te Haarlem van A. VAN OSTADE. Er zijn slechts eenige bijzonderheden uit zijn werkzaam leven bekend; daaruit blijkt o. a. dat hij den 18 Mei 1648 te Leiden in het Schilders-Gild werd opgenomen, en dat hij te Delft in 1657 korten tijd de bierbrouwerij de Roscam bezat; vervolgens vestigde hij zich, tusschen 1661 en 1667, te Haarlem en daarna ten tweeden male te Leiden, alwaar hij in April 1673 hertrouwde met MARIA VAN EGMOND. De door hem behandelde onderwerpen hebben hem een van de meest algemeen bekende en geliefde Hollandsche kunstenaars der 17e eeuw doen worden. Het groot aantal zijner uitmuntende werken is eenigszins in tegenspraak met de vele verhalen omtrent zijne losse levenswijze.

312* — De St. Nicolaasgeschenken.

Paneel. Hoog 0.57. Breed 0.49.

Rechts een zittende jonge vrouw, in een blauw fluweelen jak met wit bont en een satijnen kleed; zij strekt de beide handen uit naar een meisje, dat beladen is met een grooten koek en andere lekkernijen; links een huilende jongen achter eene tafel, waarop een schoen met eene roede staat,

naast hem een dienstmaagd en een andere jongen bij een zittenden ouden man, die met een rijnwijnroemer in de hand om zijn ongeluk lacht; achter hen een oude vrouw, die een stuk geld laat zien aan den slecht bedeelden, om hem te troosten.

Gemerkt op den voorgrond links:

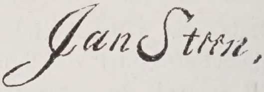

313* — Het snijden van den kei. *)

Paneel. Hoog 0.43. Breed 0.36.

Een man die zich verbeeldt steenen in het hoofd te hebben, zit in een chirurgijnswinkel; achter hem staat de meester, die zich houdt alsof hij een operatie verricht, en een menigte steenen langs het hoofd van den patient laat vallen in een bekken, dat door een oude vrouw opgehouden wordt; links staat een jongen met een mand aan den arm, waaruit hij steenen aangeeft; de lijder, die met stroohalmen aan de armen vastgebonden zit en door een kraai in zijn hand gepikt wordt, schreeuwt uit al zijn macht; verscheidene nieuwsgierigen kijken lachend door een geopend venster naar binnen.

Gemerkt op den voorgrond links:

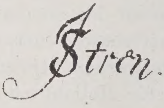

Gelithografeerd door F. H. WEISSENBRUCH Dz. in de Kunstkronijk, 19e Jaargang 1857.

---

*) Het spreekwoord: *de kei in 't hoofd hebben*, beteekent zot, dwaas of gek zijn, en zou afkomstig zijn uit de Arthur-romans, namelijk van den hofmeester van koning Arthur, die eerst iedereen voor den gek hield en later voor den gek gehouden werd. Dit is daardoor eene spreekwijze in de latere kluchten geworden, die herleefde bij Jonker MEYSTERS Amersfoortschen Kei in 1661. (Vgl. OUDEMANS, Bijdrage tot een middel- en oud-nederlandsch woordenboek III. 349, en MULLER, Beredeneerde beschrijving van Nederl. Historieplaten No. 2172—2174 en 3544). Het snijden van keien uit iemands hoofd, werd in de 17e eeuw door de schilders dikwerf in hunne tafereelen te pas gebracht.

STEENBERGEN. (ALBERTUS.)

Geboren te Hoogeveen in 1814.
Leerling van J. VAN RAVENSWAAY.

314 — Bloemen.

Doek. Hoog 0.75. Breed 0.63.

Op een marmeren plint staat een vaas met papavers, seringen, calcularia, convolvulus, Oost-Indische kers, rozen enz. Rechts een vliegende vlinder.

Aangekocht door de Gemeente, 1875.

STOLKER. (JAN)

Geboren te Amsterdam in 1724, overleden te Rotterdam 10 Juni 1785.

Hij was een leerling van J. M. QUINKHARD, en heeft gegraveerd in mezzo tinto. In 1766 en 1770 was hij een der hoofdlieden van het Rotterdamsch St. Lucas-Gild.

315* — Portret van Willem Schepers.

Geboren te Rotterdam 22 Maart 1684, aldaar overleden 10 Maart 1750. Raad in de Vroedschap en Burgemeester van Rotterdam, Secretaris en Rentmeester van Schieland, Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit van de Maas, Ontvanger-Generaal, alsmede van 1734 tot 1748 Super-Intendent van het Wijnkoopers-Gild.

Doek. Hoog 1.25. Breed 1.29.

Ten voeten uit, met gepoederde pruik, gekleed in een zwart fluweelen rok en broek en zwarte zijden kousen, zittende aan een tafel, waarop een rood fluweelen kleed en eenige boeken liggen. Links een kolom en een boekenkast.

Deze schilderij is afkomstig uit het Wijnkoopers-Gildehuis en werd in 1756, dus 6 jaren na den dood van W. SCHEPERS, gecopiëerd naar een ander stuk. De fraaie met druiventrossen versierde gesneden lijst, werd tegelijkertijd door den beeldhouwer WILLEM DUBBENS opgeluisterd met het wapenschild der familie SCHEPERS. Van al de schilderijen die het Wijnkoopers-Gildehuis versierden, is dit portret het eenige dat bewaard gebleven is.

STORCK of STORK, de Oude. (ABRAHAM)

Geboren te Amsterdam in 1650 (?), overleden omstreeks 1710.

Hoofdzakelijk schilderde hij zee- en havengezichten; hij heeft geëtst.

316* — Italiaansche zeehaven.

Paneel. Hoog 0.24. Breed 0.39.

Op den voorgrond rechts een havenhoofd met een groot gebouw en steenen fontein; eenige personen zijn bezig met het lossen en laden van koopwaren uit schepen en galeien. Links een sloep die zich verwijdert naar een Hollandsch schip, dat ter reede ligt.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

A·STORK

317 — Wintergezicht in eene Hollandsche zeehaven.

Doek. Hoog 0.77. Breed 0.87.

In het midden op den voorgrond een groote bijt; rechts een staak waaraan netten te drogen hangen; links een vaartuig dat in het ijs ligt vastgevroren, nabij een brug die naar een havenhoofd leidt, verderop een paar woningen, een molen en eenige schepen die in het ijs liggen. Op de brug een heer en een dame in een arreslede. Links op het ijs twee heeren die aan het kolven zijn, en verderop schaatsenrijders en wandelende personen. Op den achtergrond twee vastgevroren schepen en in het verschiet een kerktoren, benevens eenige huizen.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

A:StorcK

Aangekocht door de Gemeente, 1875.

STORK. (JAN)

Leefde in het begin der 18de eeuw.

318* — De Oude Hoofdpoort te Rotterdam van de rivierzijde.

Doek. Hoog 0.76. Breed 1.09.

Op den voorgrond links een gedeelte van het Bolwerk, aan den mond der Oude Haven. Verderop de Oude Hoofdpoort en het Oude Hoofd, waar eenige vaartuigen aanliggen, terwijl verscheidene personen op het Hoofd wandelen. Ongeveer in het midden een uit de haven zeilend jacht, dat saluutschoten lost; rechts de rivier de Maas.

Deze schilderachtige poort werd gebouwd in 1598 en gesloopt in 1856.

Geschenk van den Heer F. W. C. Blom, 1857.

STORTENBEKER. (PIETER)

Geboren te 's-Gravenhage, 21 April 1828.

Leerling van J. Stortenbeker, H. Van de Sande Bakhuijzen en J. B. Tom.

319 — Bij de Plassen.

Doek. Hoog 0.83. Breed 1.29.

Dicht aan den kant van het water staan op den voorgrond een zwart bonte en een rood bonte koe. Ter rechterzijde eenig riet dat uit het water komt. Op den tweeden grond de Plassen, omgeven door weilanden, die zich in het verschiet verliezen. Een krachtig zonlicht beschijnt het tafereel.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1882.

STRAATEN. (BRUNO VAN)

Geboren te Utrecht in 1786, overleden te ....

320* — Het bleekveld.

Paneel. Hoog 0.33. Breed 0.43.

Een bleekveld buiten de muren eener stad, omgeven door eenige woningen, een molen en geboomte.

STRY. (ABRAHAM VAN)

Geboren te Dordrecht 31 December 1753, aldaar overleden 7 Maart 1826.

In den schilderswinkel van zijn vader oefende deze meester zich en reeds vroeg gaf hij blijken van bekwaamheid door het vervaardigen van behangsel-, schoorsteenstukken en geschilderde deurpaneelen; later maakte hij portretten en voorstellingen uit het dagelijksch leven.

321 — De welvoorziene disch.

Paneel. Hoog 0.39. Breed 0.31.

In een burgervertrek zit een zwaarlijvig man aan een gedekte tafel, waarop een groot stuk gebraden vleesch en andere spijzen zijn aangerecht. Met welgevallen ziet hij naar een pastei, welke door een dienstmaagd wordt binnen gebracht, terwijl een knecht, die achter hem staat, wijn inschenkt.

Geschenk van den Heer G. De Meijer, 1864.

322* — De pleisterplaats.

Paneel. Hoog 0.29. Breed 0.24.

Voor een geopende staldeur staat een herbergier, die een glas bier aanbiedt aan een boer op een schimmel; op den voorgrond rechts een knecht, die bier tapt en een hond die hem aanblaft; verderop een vrouw en een jongen die op de stoep staan. Een sterk zonlicht komt door de geopende deur naar binnen.

TEMPEL. (ABRAHAM VAN DEN)

Geboren te Leeuwarden in 1623, overleden te Amsterdam in 1672.

Hij was een leerling van J. Van Schooten, en hij zelf had later tot leerlingen: A. De Vois, M. Van Musscher en K. De Moor. Hij werd den 7 Februari 1653 ingeschreven in het Album studiosorum der Leidsche Academie als geboortig uit Leeuwarden en 30 jaren oud zijnde. Van 1648 tot 1660 was hij lid van het St. Lucas-Gild te Leiden en den 1 Mei 1660 vertrok hij van daar naar Amsterdam. Naar een tempel, in den voorgevel van zijn huis te Leiden staande, werd hij, naar men zegt, Abraham Van den Tempel genoemd.

323 — Portret van een Vlootvoogd en zijne echtgenoot.

Doek. Hoog 1.40. Breed 1.80.

Beiden tot aan de knieën voorgesteld, naast elkander gezeten en naar de rechterzijde gewend. De vlootvoogd draagt een lange blonde pruik en is gekleed in een donker grijzen rok, met zilveren knoopen en borduursels; over den rechterschouder een bandelier met zilveren franje. In de rechterhand houdt hij een stok met ivoren knop, terwijl de linker in de zijde rust. Zijne vrouw is gekleed in zwarte zijde met een rooskleurig satijnen onderkleed; op de borst een versiersel van edelgesteente en in de rechterhand een oranjeappel. Rechts een negerjongen, die een schaal met oranjeappelen aanbiedt. Verderop een balustrade en een weggeschoven violetkleurig fluweelen gordijn. Op den achtergrond een vurend oorlogschip.

Gemerkt links op een kolom:

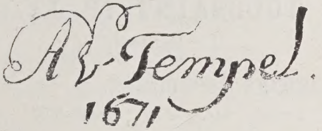

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

TILBORCH. (EGIDIUS of GILLES)

Geboren te Brussel in 1625, overleden te ...... in 1678 (?)

Na de eerste opleiding in de kunst van zijn vader genoten te hebben, werd hij leerling van David Teniers den Jonge. Den 26

Maart 1654 werd hij ingeschreven in het Gild van St. Lucas te Brussel.

324* — Binnenhuis. *)

Doek. Hoog 0.91. Breed 1.24.

In een Vlaamsch vertrek, met goudleder behangen, zit eene vrouw voor de schouw, aan eene tafel met een smirnaasch tapijt bedekt; zij is in het wit gekleed met een rooden rok en roode strikken op de borst; rondom haar zes kinderen, van verschillenden leeftijd, en waarvan het jongste door eene dienstmaagd op den arm wordt gedragen; tegenover haar zit een heer in het zwart gekleed, met witte ondermouwen, met een hond bij zich, en meer achterwaarts nevens hem, staat een knecht, met een inktkoker; links zit een bejaarde in het zwart gekleede vrouw; op den voorgrond links twee heeren en eene dame, die het vertrek binnentreden. Boven de schouw eene groote schilderij (landschap); links tegen den wand een zwarthouten kast met vergulde versiering, en daarboven een andere groote schilderij (portret). Aan de zoldering hangt een koperen kamerkroon, versierd met een dubbelen adelaar.

Geschenk van den Heer L. V. Ledeboer Bz., 1861.

TOUSSAINT. (P. J.)

Te Brussel.

325* — De jeugdige teekenaar.

Paneel. Hoog 0.37. Breed 0.27.

In een atelier zit een jongeling met een schetsboek voor zich en een teekenpen in de hand; hij slaat met aandacht de bewegingen gade van goudvisschen, die in een glazen kom zwemmen.

---

*) Deze schilderij werd vroeger toegeschreven aan Karel Emanuel Biset.

TRIGT. (HENDRIK ALBERT VAN)

Geboren te Dordrecht, 22 October 1829.

326 — Erasmus in zijn laatste levensdagen.

Doek. Hoog 1.01. Breed 1.43.

In een middeleeuwsch vertrek, rechts Erasmus in zijn ziekenstoel gedoken en met de beenen uitgestrekt op een vouwstoel, een kistje met brieven voor zich houdende. Naast hem een tafel, waarop eenige boeken en een koperen kandelaar geplaatst zijn. In het midden der schilderij staan voor hem Bonifacius Amerbach, Jeronymus Froben of Frobenius en achter dezen Nicolaas Episcopius. Links een eikenhouten kastje, waarop een kruisbeeld, boeken enz.

„Erasmus vertrok in 1529 van Bazel naar Freiburg en wenschte eenige jaren later over eerstgenoemde plaats naar Brabant terug te keeren. Hij kwam echter niet verder dan Bazel; zijne toenemende lichaamsgebreken beletten hem die stad ooit weder te verlaten; lang werd hij door het graveel gefolterd, waarbij jicht en dissenterie kwamen.

Terwijl hij aan zijne gedwongen werkeloosheid trachtte te gemoet te komen door de brieven te herlezen van hen met wie hij in briefwisseling was geweest, trof het hem, dat zijne tijdgenooten reeds allen overleden waren en bij elken hem gemeenzamen naam riep hij uit: „Hij óók al dood!" Zijn humor begaf hem evenwel niet en toen zijne drie jongere vrienden, Amerbach, Frobenius en Episcopius bij hem kwamen, vergeleek hij hen schertsend met de vertroosters die Job in zijn ellende kwamen bezoeken." *)

In plaat gebracht door C. Ed. Taurel.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1879.

TROOST. (CORNELIS)

Geboren te Amsterdam 8 October 1697, aldaar overleden 7 Maart 1750.

Deze geestige schilder en teekenaar ontving onderricht in de kunst van Arnold Boonen. Den 28 Augustus 1726 werd hij ingeschreven

*) Vgl. Beatus Rhenanus, Leven van Desiderius Erasmus.

als poorter van Amsterdam. Hij schilderde de portretten van vele aanzienlijke en geleerde lieden, maar muntte vooral uit in voorstellingen uit de samenleving van zijn tijd. Hij heeft ook eenige zwartekunstprenten vervaardigd.

327 — De Hollandsche kraamkamer.

Paneel. Hoog 0.54. Breed 0.62.

Rechts de kraamvrouw, die zich te bed bevindt en haar ontbijt nuttigt; in het midden der schilderij de min, die met het kind bij zich aan een tafel zit; tusschen het ledikant en de tafel een wieg, waarnevens een meisje staat; verderop een beschilderd kamerschut. Aan den wand eenige portretten en een klok.

Geschenk uit de nalatenschap van den Heer H. Rochussen, 1869.

TROOSTWIJK. (WOUTER JOANNES VAN)

Geboren te Amsterdam in 1782, aldaar overleden in 1810.

Uit een aanzienlijk geslacht gesproten en aanvankelijk voor eene andere loopbaan bestemd, behield zijn lust tot het schildersvak de overhand. De natuur was zijne voornaamste leermeesteres, maar de werken der groote Hollandsche meesters uit de 17e eeuw, zooals die van Potter, bleven niet zonder invloed op zijn schildertrant. Hij heeft geëtst.

328 — Hollandsch landschap met vee.

Doek. Hoog 0.48. Breed 0.61.

In een weide ziet men in een sterke verlichting, op den voorgrond rechts, een liggend zwart-bont rund, benevens een schaap met een lam; links een vrouw die een geit melkt; op den tweeden grond staan een rood-bruine en een witte os. Op den achtergrond een molen en de zeilen van twee vaartuigen, die boven het geboomte uitkomen.

Aangekocht door de Gemeente, 1875.

TURKEN. (HENRICUS)

Geboren te Eindhoven 10 December 1791, overleden te ...... 18...

Van 1820 tot 1825 was hij Directeur der Teeken- en Schilder-Academie te 's-Hertogenbosch.

329 — Portret van Margaretha Agnes De Vries.

Doek. Hoog 0.95. Breed 0.75.

Ter halverlijve, staande, met wit kanten muts en kraag, zwart kleed en witten omslagdoek, die van de schouders is afgezakt; om den hals een breed zwart zijden lint, waaraan een met edelgesteenten bezet ordekruis hangt; in de rechterhand een blauw-grijzen handschoen; de linker rust op een steenen voetstuk, waarop eenige bloemen liggen; aan den voorkant van het voetstuk leest men:

Hulde uit erkentenis
aan
Maria Catharina
van Dooren.

Geschenk uit de nalatenschap van Mejuffrouw M. A. De Vries, 1865.

ULFT. (JACOB VAN DER)

Geboren te Gorinchem omstreeks 1627, aldaar (?) overleden na 1688.

Zijn meester is onbekend; hij was glasschilder en bezocht Italië voor zijne studie. In zijn geboortestad bekleedde hij in 1672, 1673 en van 1675—1678 de betrekking van Burgemeester.

330 — De gevangen genomen bruid van Allucius wordt voor Scipio gebracht.

Doek. Hoog 0.81. Breed 1.32.

Ter rechter- en ter linkerzijde verheffen zich de bouwvallen van tempels en poorten. Op den voorgrond Scipio, met de bruid van Allucius en andere krijgsgevangenen. Verderop een legertrein van Romeinsche soldaten met wagens, olifanten, kameelen en oorlogsbuit. Op den achtergrond een stad aan den voet van een gebergte.

Gemerkt bovenaan rechts:

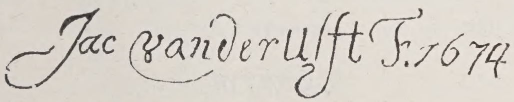

Verzameling De Kat te Dordrecht, 1866.

VALOIS. (JEAN FRANÇOIS)

Geboren te Paramaribo 2 Augustus 1778, overleden te 's-Gravenhage 7 December 1853.

Hij vestigde zich te 's-Gravenhage, alwaar hij tevens onderricht gaf in de teekenkunst. Zijn zoon J. C. VALOIS beoefent de miniatuur-schilderkunst te Rotterdam.

331 — Boerenerf.

Paneel. Hoog 0.35. Breed 0.45.

Bij een boerenwoning met eenige boomen, staan en liggen een ezel en een koe, eenige varkens, een geit en twee kippen; op den tweeden grond een boer bij een mestvaalt, op den achtergrond een weide, een korenveld en geboomte.

Aangekocht door de Gemeente, 187 .

VELDE. (ESAIAS VAN DEN)

Geboren te Amsterdam (?) in het laatst der 16de eeuw, overleden te 's-Gravenhage...... 1630.

In 1612 werd hij lid van het Haarlemsche St. Lucas-Gild. Hij behoorde in de jaren 1617 en 1618 tot de leden van de rederijkerskamer „de Wijngaardranken" te Haarlem. Vervolgens woonde hij te 's-Gravenhage, alwaar hij in 1618 werd ingeschreven in het St. Lucas-Gild; in 1630 was hij te Leiden woonachtig. Hij heeft ook geëtst.

332* — Nachtelijk gevecht van ruiterij en voetvolk.

Paneel. Hoog 0.30. Breed 0.45.

Een bende Staatsche ruiterij doet een aanval op Spaansche musketiers en lansknechten. De strijd die gedurende den nacht plaats heeft, wordt verlicht door de vlammen eener brandende tent. In de richting vanwaar de ruiterij nadert, ziet men op den achtergrond de torens eener stad.

Gemerkt links op den voorgrond:

E·V·VELDE·
1623

333* — Een heer te paard.

Paneel. Hoog 0.38. Breed 0.26.

De ruiter, gezeten op een steigerenden vos, is van den toeschouwer afgewend; hij draagt een breed geranden hoed en een blauwen mantel, die onder den rechterarm door gaat, en zwarte rijlaarzen.

VELDE. (ADRIAEN VAN DE)

Geboren te Amsterdam in 1635, aldaar overleden 21 Januari 1672.

Nog zeer jong zijnde werd hij door zijnen vader, den beroemden zeeschilder WILLEM VAN DE VELDE, den Oude, naar Haarlem gezonden, alwaar hij leerling werd van JAN WIJNANTS en van PHILIPS WOUWERMAN, onder wier leiding hij groote vorderingen maakte. Hij oefende zich verder hoofdzakelijk naar de natuur, welke hij, op eene oorspronkelijke wijze, terug gaf. Zijne etsen zijn zeer gezocht.

334* — De hoefsmederij.

Paneel. Hoog 0.27. Breed 0.36.

Voor een hoefsmederij staat een schimmel, die door een jongen wordt vastgehouden, verderop een ezel, benevens een haan en eenige kippen. Op den achtergrond de deur der smederij met den hoefsmid.

Gemerkt naast de deur:

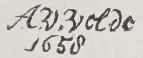

Gelithografeerd in de Kunstkronijk, 20e Jaargang, 1859.

335* — Vee in een weide.

Paneel. Hoog 0.26. Breed 0.30.

In een vlak landschap staat op den voorgrond een vaalbruine os; iets verder een liggend schaap en eene koe; op den achtergrond een boerderij tusschen geboomte, rechts een uitgestrekte weide met vee.

Gemerkt links op den voorgrond:

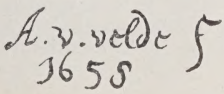

VELDE, de Jonge. (WILLEM VAN DE)

Geboren te Amsterdam in 1633, overleden te Greenwich 6 April 1707.

Hij ontving opleiding in de scheepsbouwkunde van zijn verdienstelijken vader W. VAN DE VELDE, den Oude, en vervolgens oefende hij zich in de schilderkunst bij S. DE VLIEGER, onder wiens leiding hij de grootste vorderingen maakte. Hij vergezelde zijn vader op een adviesjacht bij de tochten, welke deze ten behoeve van den Staat deed, en schetste als ooggetuige de meeste zeeslagen, welke onze groote zeehelden tegen de Engelschen en Franschen leverden. In 1675 werd hij door KAREL II, Koning van Engeland, tot diens hofschilder benoemd, en vervaardigde vele groote stukken voor dezen. In 1685 keerde hij naar zijn vaderland terug, totdat hij door JACOBUS II te Londen tot zijn vorige waardigheid geroepen werd. Hij bracht het grootste gedeelte van zijn leven in Engeland door.

336 — De haven van Texel.

Doek. Hoog 0.45. Breed 0.66.

Links een havenhoofd, waar groote vrachtschepen aanliggen, welke zich gereed maken te vertrekken; op den voorgrond zijn visschers in eene schuit met hunne netten bezig; in het midden eene sloep met heeren, rechts een jacht van de admiraliteit dat saluutschoten lost; in het verschiet verschillende vaartuigen die de haven verlaten.

Gemerkt op een plank links in het water:

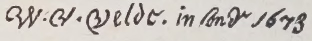

Verzameling DE KAT te Dordrecht, 1866.

VENNE. (ADRIAEN PIETERSZ. VAN DE)

Geboren te Delft in 1589, overleden te 's-Gravenhage ...... 1661.

Zijn eerste onderwijzer was SIMON VALK. Hij heeft eene menigte teekeningen gemaakt voor prenten, die o. a. voorkomen in de werken van JACOB CATS. De vroege werken van VAN DE VENNE zijn in den geest van den Fluweelen BREUGHEL, en ook in den trant van ESAIAS V. D. VELDE. De later door hem geschilderde „grauwtjes" zijn breeder behandeld. Een groot deel van zijn leven bracht hij te Middelburg door, waar hij in 1618 ging wonen. In 1625 werd hij lid van het St. Lucas-Gild te 's-Gravenhage, waarvan hij van 1631 tot 1640 herhaaldelijk Hoofdman en Deken was; in 1656 was hij een der mede-oprichters van de confrèrie Pictura aldaar. Hij beoefende ook de dichtkunst.

337 — Portret van Prins Frederik Hendrik te paard, met gevolg. (In het grauw geschilderd).

Doek. Hoog 1.08. Breed 1.37.

De prins is voorgesteld geharnast, met een breeden kanten kraag om den hals, zittende op een steigerend paard; het hoofd bedekt met een hoed, in de rechterhand den veldheerstaf houdende; rechts en links pages te voet; achter hem een edelman te paard, den helm van den prins dragende; verderop een talrijk gevolg te paard.

Gemerkt links op een houten bordje op den grond:

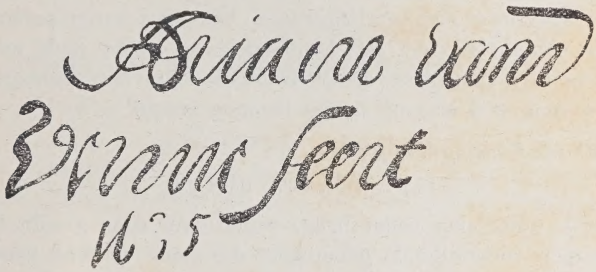

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

VERBOOM. (ABRAHAM HENDRICKSZ.)

Geboren te Haarlem in ...... overleden te ...... na 1657.

De bloeitijd van dezen landschapschilder, van wien tot nu toe bijna geen levensbijzonderheden bekend zijn, was het midden der 17de eeuw; er bestaan etsen van hem.

338* — Avondstond.

Doek. Hoog 0.60. Breed 0.80.

Op den voorgrond rechts een paar boomen, op den tweeden grond, die door de avondzon verlicht wordt, eenige rustende jagers en honden, verderop een houten hek waarachter eene boerderij, tusschen geboomte. Op den achtergrond rechts een kerktoren, links een heuvelachtig verschiet.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

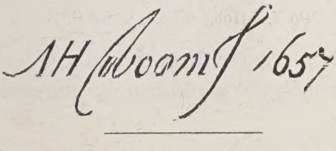

VERHEIJEN. (JAN HENDRIK)

Geboren te Utrecht in 1778, aldaar overleden 14 Januari 1846.

Tot de notariëele praktijk opgeleid, verliet hij op zijn 21ste jaar dat vak om schilder te worden, en leerde bij Osti.

339* — De Geertekerk te Utrecht.

Paneel. Hoog 0.48. Breed 0.42.

Ter rechterzijde van een straat ziet men de kerk, die gedeeltelijk omgeven is door een houten heining, waarachter eenig klein geboomte te voorschijn komt; voor de heining een vischvrouw met een kruiwagen, benevens eenige personen. Links een meisje met een hond spelende en ter zijde eenige huizen, bij den ingang eener dwarsstraat; op den achtergrond een aarden wal waarop hooge boomen staan.

340* — Stadsgezicht.

Paneel. Hoog 0.36. Breed 0.31.

Door den boog eener brug, welke over eene gracht ligt, ziet men verschillende gebouwen, die sterk verlicht worden.

VERKOLJE of VERKOLYE. (JOHANNES)

Geboren te Amsterdam in 1650, overleden te Delft in 1693.

Door eene wond aan den voet genoodzaakt verscheidene jaren het bed te houden, hield deze kunstenaar zich bezig met het vervaardigen van teekeningen naar prenten en oefende hij zich in de doorzichtkunde, totdat hij, leerling van Jan Lievens geworden zijnde, bij dezen in zes maanden zulke vorderingen maakte, dat hij toen reeds een geacht meester werd. Hij was een der eersten die zich in Nederland met het graveeren in mezzo tinto bezig hield. Hij vestigde zich te Delft, waar hij den 19 Juni 1673 als lid van het St. Lucas-Gild werd ingeschreven; van 1678 tot 1688 komt hij herhaaldelijk als Hoofdman van dat Gild voor.

341* — De rustende jager. (Portret.)

Doek. Hoog 0.53. Breed 0.43.

Ten voeten uit voorgesteld, op jeugdigen leeftijd, tegen een boom geleund zittende, het hoofd bedekt met een breed geranden

zwarten hoed, lang bruin haar, gekleed in een grijzen rok en broek, oranje-sjerp en omslagen aan de mouwen, witte das en ondermouwen, bruine kousen met oranje-kousenbanden. In de rechterhand een jachtgeweer en met de linker in de zijde rustende; naast den jager twee gekoppelde jachthonden en eenige doode konijnen. Op den achtergrond geboomte.

Gemerkt op den voorgrond links:

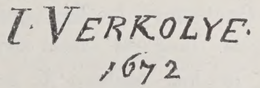

VERSCHUIER of VERSCHUER. (LIEVE)

Geboren te Rotterdam in ...., overleden aldaar in December 1686.

Ten onrechte wordt hij somtijds LIEVE VERSCHURING genoemd; met de kunstenaars van dien naam stond hij in geen verband hoegenaamd. LIEVE VERSCHUIER was een zoon van den beeldsnijder PIETER VERSCHUIER. Voor zijn studiën bezocht hij Italië en vestigde zich later te Rotterdam, alwaar hij in 1656 als gehuwd wordt aangetroffen. Behalve de schilderkunst beoefende hij ook de beeldhouwkunst. Den 25 October 1674 werd hij aangesteld als beeldsnijder en schilder der admiraliteit op de Maze en in 1678 werd hij benoemd tot Hoofdman van het St. Lucas-Gild te Rotterdam. Zijn broeder AELBERT VERSCHUIER was insgelijks schilder.

342 — De Maas voor Rotterdam.

Doek. Hoog 0.80. Breed 1.10.

Op het eerste plan twee visschers in een schuit; verderop eenige ten anker gekomen koopvaardijschepen, benevens booten die goederen en personen van en aan wal brengen. Rechts de Maas. Links de Boompjes, de Oude Hoofdpoort en de huizen achter den Haringvliet.

Gemerkt op de visschersschuit:

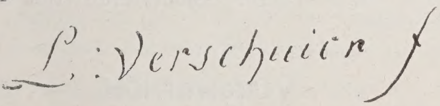

Aangekocht door de Gemeente, 1866.

343 — Bergachtig landschap.

Doek. Hoog 1.23. Breed 1.15.

Op den voorgrond hoog geboomte, aan den bergachtigen oever eener rivier; rechts eenige personen die aan het kuipen van vaten zijn. Op de rivier eenige vaartuigen en in het verschiet hooge bergen.

Aangekocht door de Gemeente, 1868.

344 — De Oude Oostpoort te Rotterdam.

Paneel. Hoog 0.36. Breed 0.48.

Rechts de poort; in het midden de houten voorpoort en het bolwerk met den molen. Op den voorgrond twee mannen die met elkander in gesprek zijn, nevens hen zit een hond; verderop de daken van eenige huizen. Deze poort werd gebouwd tusschen 1611 en 1613; zij werd gesloopt in 1836.

Deze schilderij is afkomstig uit het Gemeente-Archief.

VERSCHURINGH. (HENDRIK)

Geboren te Gorinchem in 1627, verdronken nabij Dordrecht 26 April 1690.

Deze meester oefende zich reeds jong in de schilderkunst, onder leiding van Dirk Govertsz. en Jan Both. Toen hij meer gevorderd was, begaf hij zich naar Italië, studeerde daar naar de natuur, en keerde, na er acht jaren vertoefd te hebben, naar zijne geboortestad terug, alwaar hij in 1681 en 1682 schepen was. Er zijn eenige etsen van hem bekend.

345* — De hoefsmid.

Paneel. Hoog 0.27. Breed 0.22.

Voor de trap van een oud gebouw is een hoefsmid bezig een wit paard te beslaan; bij het paard, dat een blauw dek heeft, twee jachthonden; iets verder een heer met een rooden mantel. Rechts eenige bedelaars met een hond. Op den achtergrond een ruiter die zich verwijdert; verderop geboomte. De in dit stuk aangebrachte trap is door den schilder ontleend aan die, welke zich terzijde van het oude stadhuis te Amsterdam bevond, zooals men door vergelijking met het door Beerestraten geschilderde stuk in deze verzameling, kan zien.

Gemerkt op het gebouw:

H. VERSCHVRINGH
1667

VERSTEEGH. (MICHIEL)

Geboren te Dordrecht 30 Augustus 1756, aldaar overleden 14 November 1843.

Leerling van A. VAN WANUM en JORIS PONSE, overigens vormde hij zichzelf.

346 — De oude spinster.

Paneel. Hoog 0.34. Breed 0.28.

Door een boogvormig raamkozijn ziet men een oud vrouwtje, met een knijpbril op den neus aan het spinnewiel zitten; rechts een brandende koperen hanglamp, die de vrouw en omringende voorwerpen verlicht.

Geschenk van den Heer J. VAN MASTENBROEK, 1881.

VERTIN. (PETRUS GERARDUS)

Geboren te 's-Gravenhage 21 Maart 1820.

Leerling van B. J. VAN HOVE.

347 — Stadsgezicht.

Doek. Hoog 0.61. Breed 0.49.

In een straat, welke door oude, min of meer bouwvallige huizen begrensd wordt, ziet men verscheidene personen die koopwaar rondventen of zich met elkander onderhouden. Op den achtergrond een ophaalbrug.

Legaat van Jonkhr. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

348 — Stadsgezicht.

Paneel. Hoog 0.19. Breed 0.14.

Over een gracht met oud-Hollandsche huizen ligt een ophaalbrug; in het verschiet een kerktoren.

Legaat van Jonkhr. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

VERVEER. (ELCHANON)

Geboren te 's-Gravenhage 19 April 1826.

In zijne jeugd oefende hij zich voor houtgraveur, maar zijne liefde tot de schilderkunst deed hem leerling worden van zijnen broeder S. L. VERVEER en HERMAN F. C. TEN KATE.

349 — De eerste pijp.

Doek. Hoog 0.79. Breed 1.57.

In de duinen zit een visscher die een knaap met een pijp in den mond tusschen de knieën houdt. Naast hem eene jonge vrouw die hem schijnt te berispen. Twee oude visschers in het zand nedergehurkt, zien den jeugdigen rooker met welgevallen aan; verderop twee kinderen. Op den achtergrond de zee, met eenige vaartuigen in het verschiet.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1870.

350 — Winter.

Doek. Hoog 0.40. Breed 0.60.

Op een besneeuwden weg een slede, die door een jongen en een meisje wordt voortgeduwd; in de slede een jong kind en eenig sprokkelhout.

Legaat van Jonkhr. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

VERVEER. (SALOMON LEONARDUS)

Geboren te 's-Gravenhage 30 November 1813, aldaar overleden 5 Januari 1876.

Leerling van B. J. VAN HOVE.

351 — Namiddag te Katwijk aan Zee.

Doek. Hoog 0.81. Breed 1.29.

Op den voorgrond de duinen, waar zich eenige visschers met vrouwen en kinderen bevinden, die naar de zee zien; links het dorp met zijn kerk; op den achtergrond rechts het strand met eenige pinken, verderop de zee in een sterke verlichting.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1864.

VLIET. (HENDRICK VAN)

Geboren te Delft omstreeks 1605, overleden te ...... na 1671.

Hij was een leerling van WILLEM VAN VLIET, en van MICHIEL VAN MIEREVELT. Den 22 Juni 1632 werd hij in het St. Lucas-Gild te Delft ingeschreven. In het Meester-boek van dat Gild heet hij HENDRICK WILLEMSZ. VAN VLIET. Een schilder HENDRICK CORNELISZ. VAN VLIET, overleed in armoede in October 1675.

352 — Een Protestantsche kerk van binnen.

Paneel. Hoog 0.59. Breed 0.54.

In het midden op den voorgrond een geopend graf; rechts bij een pilaar staat een heer met den rug naar den toeschouwer gewend, naast hem zit een hond. Verder ziet men, tusschen de pilaren door, den predikant op den preekstoel en de gemeente die naar hem luistert. Aan de pilaren hangen verscheidene rouwborden met familiewapens. Links een gedeelte van het koorhek.

Gemerkt op den voet van een der pilaren:

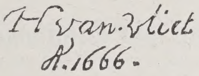

Verzameling DE KAT te Dordrecht, 1866.

VLIET. (JAN JORIS VAN)

Geboren te Delft omstreeks 1610, overleden te ...... 16...

Hij was een der vele leerlingen van REMBRANDT. Talrijk zijn de prenten die hij geëtst heeft.

353 — Een bejaard man in Oostersche kleeding.

Paneel. Ovaal. Hoog 0.73. Breed 0.56.

Borstbeeld, eenigszins links gewend, met zeer kort haar en grijzen knevel, het hoofd bedekt met een zwarte muts, in den vorm van een tulband, met gouden versierselen, paarsche kleeding, waarover een zwarten mantel; over de schouders een gouden keten; de rechterhand voor de borst houdende.

Aangekocht door de Gemeente, 1869.

VOS. (MARIA)

Geboren te Amsterdam 21 December 1824.
Leerlinge van P. KIERS.

354 — Stilleven.

Doek. Hoog 0.67. Breed 0.75.

Een steenen plint, gedeeltelijk bedekt met een mat, waarop een dooden witten haan en een zwarte hen liggen; benevens een omgevallen mand met sinaasappelen en citroenen, verderop een koperen schotel en een porceleinen kom, aan den wand een steenen kruik met tinnen deksel.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1873.

VOS. (CORNELIS DE)

Geboren te Hulst in 1585, overleden te Antwerpen 9 Mei 1651.
Leerling van DAVID REMEUS; hij komt in het St. Lucas-Gild te Antwerpen voor als meester in 1608, als Deken in 1618 en als Opper-Deken in 1620.

355 — De Tijd doet den Landbouw bekronen door den Rijkdom.

Doek. Hoog 1.78. Breed 2.45.

Rechts onder een tent van rood fluweel met gouden franje, staat een jeugdige vrouw in een groen kleed en een met goud geborduurden mantel; in de rechterhand houdt zij een gouden kroon en in de linker een schepter; voor haar ligt een landbouwer geknield, wien zij de kroon op het hoofd zet, terwijl hij met de rechterhand wijst naar eenige op den voorgrond liggende groenten en vruchten. Meer rechts een tafel met een karmozijnen kleed, waar op en nevens men verschillende gouden en zilveren voorwerpen en andere kostbaarheden geplaatst ziet. Verderop onder de tent een paar vrouwen, een negerjongen en een Amor. Op den tweeden grond de Tijd als een oud man met een zeis voorgesteld. Links op den achtergrond een landschap, waar akkerbouw wordt uitgeoefend.

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

VOS. (JAN DE)

Geboren te .... overleden te .... na 1651.

Hij werd in 1639 als meester in het St. Lucas-Gild te Antwerpen ingeschreven.

356 — Mansportret.

Paneel. Hoog 1.—. Breed 0.70.

Ter halverlijve, links, staande hij een tafel, bloothoofds, met kort zwart haar, grijsachtigen knevel en kleinen puntbaard, gekleed in het zwart met zwart fluweelen ondermouwen, platten omliggenden kraag. In de rechterhand een pen en met de linker op een opengeslagen schrijfboek rustende; links een tinnen inktkoker bij een kolom.

Gemerkt bovenaan rechts:

ÆS.SVE 51.A°1651

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

VOS. (SIMON DE)

Geboren te Antwerpen 28 October 1603, aldaar overleden 15 October 1676.

Hij was een leerling van Cornelis De Vos en werd als meester aangenomen in het St. Lucas-Gild te Antwerpen in 1620.

357 — Mansportret.

Paneel. Hoog 1.—. Breed 0.70.

Ter halverlijve, rechts, staande bij een tafel; bloothoofds, met kort grijs haar, grijzen knevel en puntbaard; gekleed in een zwart wambuis met zwart gestreepte ondermouwen en grooten geplooiden kraag. Met de rechterhand rustende op de tafel en de linker in de zijde houdende.

Gemerkt bovenaan rechts:

Ætatis Suae, 62.
Año, 1640

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

358 — Mansportret.

Paneel. Hoog 1.—. Breed 0.70.

Ter halverlijve, links, staande bij een stoel; bloothoofds, met blonden knevel en puntbaard, gekleed in een donkerbruin wambuis, met zwart fluweelen ondermouwen en platten omliggenden kraag. In de linkerhand, die op de leuning van een stoel rust, een handschoen, de rechterhand op de borst houdende; links een tafel waarop een hoed. Groene achtergrond.

Gemerkt bovenaan links:

ÆTATE, SVÆ,
42, A° 1645,

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

VRANCKZ of FRANCKEN, de Jonge. (FRANÇOIS)

Geboren te Antwerpen in 1581, overleden in 1642.

Hij was een leerling van zijnen vader FRANÇOIS FRANCKEN, den Oude.

359* — Een aanzienlijk gezelschap in een danszaal.

Paneel. Hoog 0.52. Breed 0.73.

Op den voorgrond een heer en een dame die dansen, terwijl verscheidene andere heeren en dames daar naar zien; rechts de ingang der zaal, waardoor een knecht met twee wijnkannen binnentreedt. Verderop tegen den wand, onder de vensters, een lange bank en een gedekte tafel met eenige aanzittende personen. In het midden op den derden grond, staan twee heeren in gesprek met eene dame. Links een huis-altaar, benevens vijf muzikanten bij een tafel; op den achtergrond een groote schoorsteenmantel tusschen twee vensters.

VRANCX of FRANCKEN. (SEBASTIAEN)

Geboren te Antwerpen 22 Januari 1573, aldaar overleden 19 Mei 1647.

Hij was een leerling van ADAM VAN NOORT. In 1610 werd hij Meester en Deken van het St. Lucas Gild te Antwerpen. Hij was ook kapitein der Burgerwacht en Deken van het Schermers-Gild aldaar. Bij voorkeur schilderde hij oorlogs-tafereelen en dergelijke onderwerpen.

360* — De plundering.

Paneel. Hoog 0.50. Breed 0.66.

Midden in een dorp, op den voorgrond drie ruiters te paard; rechts een soldaat die een toorts in de eene hand heeft en met de andere een vrouw aangrijpt, terwijl andere soldaten vee wegdrijven; links wordt een gevangen boer uit zijn woning gevoerd; verderop bij een hoogen boom een ruiter op een steigerend paard en een woning die in brand is gestoken. Op den tweeden grond de dorpsweg, door eenige ruiters afgezet. Hier en daar landlieden die achtervolgd worden door soldaten. Op den achtergrond boerenwoningen tusschen geboomte; in het verschiet een stad.

Gemerkt op een ton:

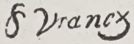

361* — De wandelaars.

Paneel. Hoog 0.29. Breed 0.23.

Een heer, wiens hoed met groene, witte en roode pluimen versierd is en verder gekleed in een zwart wambuis en zwarte broek met insnijdingen, bruinen mantel en zwarte kousen, biedt de rechterhand aan eene dame, die een roode muts op het hoofd draagt en gekleed is in het wit met een kleinen zwarten schoudermantel en rood onderkleed. Op den achtergrond rechts een wijnberg, links eenige personen, die voor een herberg zitten. In het verschiet een stad.

362* — Dergelijk onderwerp.

Paneel. Hoog 0.29. Breed 0.23.

Een heer met een bruinen hoed met groene pluim op het hoofd, gekleed in een wit satijnen wambuis met groen zijden sjerp, bruinen mantel, rood fluweelen broek en bruin lederen rijlaarzen, is in gesprek met eene dame met een zwarten ronden hoed op het hoofd, grooten geplooiden kraag, blauw kleed met wit keurslijf en rood satijnen rok; op den achtergrond vuurwerk.

Pendant van het voorgaand nommer.

363* — Maria met het kind Jezus.

Paneel. Hoog 0.62. Breed 0.47.

De heilige Maagd is gezeten onder een soort van overhuiving; zij heeft een kroon op het hoofd, is gekleed in een groen gewaad en rood satijnen mantel en houdt het kind Jezus op haren schoot; eenige geknielde engelen, die muziek maken, omringen haar.

VRIENDT, genaamd FRANS FLORIS. (FRANS DE)

Geboren te Antwerpen omstreeks 1519, aldaar overleden 1 October 1570.

Hij was een leerling van Lambert Lombard en werd in 1540 in het Schilders-Gild te Antwerpen opgenomen. Daarop ging hij naar Italië, waar hij de antieken bestudeerde, maar ook de grootsche scheppingen van Michel Angelo hadden grooten invloed op de ontwikkeling van zijn talent. In 1547 te Antwerpen teruggekeerd, telde hij verscheidene aanzienlijke personen onder zijne vrienden, zooals Willem de Zwijger en de Graven Van Egmond en Hoorn. Bij rijkdom van verbeelding paarde hij groote belezenheid, maar men verwijt hem dat hij door den invloed der Italiaansche kunst, de eenvoudige overleveringen der oude Vlaamsche school te veel veronachtzaamde.

364 — De dood van Lucretia.

Paneel. Hoog 1.25. Breed 0.94.

Lucretia was de gemalin van den Romein Collatinus, die haar schoonheid, bij gelegenheid van een gastmaal, met zulke luisterrijke kleuren schilderde, dat Sextus, de oudste zoon van koning Tarquinius, haar wenschte te zien.

Nadat hij haar gezien had, vatte hij eene zoo sterke neiging voor haar op, dat hij des nachts met het zwaard in de hand in hare slaapkamer sloop; maar toen hij grooten tegenstand van haren kant ontmoette, ontvlamde dit juist zijn drift nog sterker. Hij dreigde haar en den slaaf, dien hij bij zich had, te zullen vermoorden, den laatsten dan naast haar te zullen leggen en voor te geven, dat hij beiden te zamen op het bed gevonden en tot straf daarvoor gedood had. LUCRETIA bezweek voor deze bedreiging. Den volgenden morgen liet zij haren vader, gemaal en verdere bloedverwanten bij zich roepen, deed hen allen beloven hare schande te zullen wreken en stiet zich daarop den dolk in het hart.

De schilder heeft haar tot aan de knieën voorgesteld, in een wanhopige houding en gereed zichzelve met den dolk te doorsteken; de achtergrond wordt gevormd door eenige gebouwen.

Geschenk van den Heer J. A. VAN NAHUYS, 1880.

VRIES. (ABRAHAM DE)

Geboren te Rotterdam in het begin der 17e eeuw, overleden te ...... vóór of in 1662.

Men veronderstelt dat hij te Rotterdam geboren werd, dewijl er een portret van zijne hand bekend is, met de bijvoeging „Roterodamensis." achter zijne naamteekening. Hij schilderde in 1632 te Amsterdam een groot Regentenstuk voor het Burger-Weeshuis. Zijne werken uit dien tijd doen zien dat D. VAN SANTVOORT en TH. DE KEYSER daarop invloed hadden. Later schilderde hij meer in REMBRANDTS trant. In 1644 werd hij ingeschreven in het Haagsch St. Lucas-Gild. JAN DE VOS maakte in 1662 een lijkdicht op hem.

365* — Portret van Adriaen Adriaensz. Vroesen.

In 1654 Schepen, 1658 Raad in de Vroedschap, 1661 Burgemeester van Rotterdam, 1669 Gecommitteerde Raad ter Admiraliteit. Overleden 17 Augustus 1669.

Paneel. Hoog 0.69. Breed 0.59.

Borstbeeld rechts, het hoofd bedekt met een donker paars fluweelen muts; blond haar en licht blonde knevel; gekleed in zwart fluweel met gouden borduursel en roode ondermouwen;

om den hals een doek van groenachtige zijde; in de rechterhand een lange houten staf.

Bovenaan links het geslachtswapen van VROESEN:

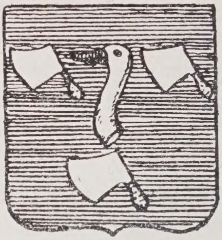

Gemerkt onderaan rechts:

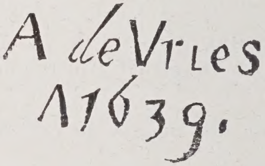

366* — Portret eener bejaarde vrouw. *)

Paneel. Hoog 0.68. Breed 0.59.

Borstbeeld van voren gezien, gekleed in het zwart, met witten omgeslagen kraag; over het hoofd een zwarte afhangende kap, waaronder ter linkerzijde een wit mutsje gedeeltelijk zichtbaar is.

Gemerkt onderaan links:

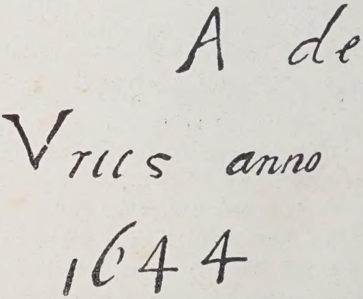

---

*) Kwam vroeger voor als van een onbekend meester.

WALDORP. (ANTOINE)

Geboren op het huis ten Bosch nabij 's-Gravenhage in 1803, overleden te Amsterdam in 1866.

Hij begon zijn loopbaan onder leiding van den decoratieschilder J. H. A. A. Breckenheijmer. Hij schilderde stads-, haven- en strandgezichten, ook kerken, maar muntte vooral in riviergezichten uit.

367 — Riviergezicht, gestoffeerd met de vlucht van Hugo De Groot uit het slot Loevestein.

Doek. Hoog 0.62. Breed 0.92.

Op den voorgrond rechts de schuit met de boekenkist, waarin De Groot uit zijn gevangenis ontkwam; Elsje, de dienstmaagd, wuift met een doek als teeken van het welslagen der list; in het verschiet Loevestein, links en op den achtergrond verschillende schepen die op stroom liggen.

Aangekocht door de Gemeente, 1869.

WEENIX of WEENINCKS. (JAN BAPTISTA)

Geboren te Amsterdam in 1621, overleden te... vóór 31 October 1664.

Hij was een leerling van A. Bloemaert en N. Moijaert. Vervolgens bracht hij vier jaar in Italië door, waar hij voor den kardinaal Pamphili werkte. In 1649 was hij Overman van het Schilders-Gild te Utrecht. Verschillende vakken der kunst werden door hem beoefend als: historie, portret, landschap, figuur en dood wild. Hij heeft geëtst.

368 — Tobias slapende onder een wijngaard.

Doek. Hoog 0.89. Breed 0.79.

Rechts een gebouw, tegen welks muur een wijngaard, waaronder Tobias ligt te slapen; boven zijn hoofd vliegt een ekster en nevens hem liggen verscheidene voorwerpen, als groenten, een koperen melkvat, een juk, een gareel of haam enz.; verderop een mand met druiven en een steenen kruik. Op den achtergrond een man die een trap opgaat.

Gemerkt op den voorgrond.

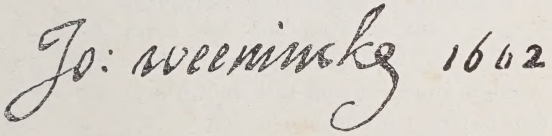

Aangekocht door de Gemeente, 1869.

WEENIX. (JAN)

Geboren te Amsterdam in 1640, aldaar overleden 20 September 1719.

Op den leeftijd van 20 jaren zijn vader en leermeester JAN BAPTISTA WEENIX verloren hebbende, oefende hij zich uitsluitend naar de natuur; hij vestigde zich te Utrecht, alwaar hij in 1664 in het St. Lucas-Gild werd opgenomen; later begaf hij zich aan het Hof van JOHAN WILHELM, Keurvorst van den Paltz, voor wien hij vele groote stukken vervaardigde.

369 — De doode zwaan.

Doek. Hoog 1.74. Breed 1.54.

Op den voorgrond hangt een zwaan met den poot aan een steenen voetstuk gebonden; daarnaast liggen een doode pauw, patrijs en lijster, verderop een tak rozen en een mand met vruchten; op den achtergrond een park, doorsneden met een vijver en versierd met beelden, fonteinen en hoog geboomte.

Gemerkt op het voetstuk:

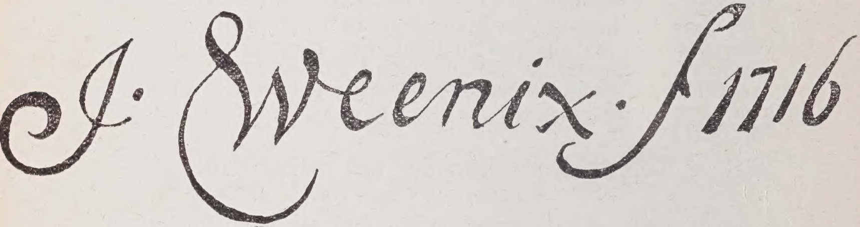

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

WEISSENBRUCH. (JAN HENDRIK)

Geboren te Amsterdam in 1829.

Leerling van D. J. SLUITER.

370 — Hollandsch landschap met vee.

Doek. Hoog 0.64. Breed 1.—.

In eene weide, beschenen door een sterk licht, grazen en rusten eenige runderen; op den voorgrond rechts een water en op den tweeden grond een molen.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1873.

WERFF. (Ridder ADRIAAN VAN DER)

Geboren te Kralingen in 1659, overleden te Rotterdam in 1722.

Hij was een leerling van CORNELIS PICOLET en van EGLON VAN DER NEER, vestigde zich te Rotterdam, alwaar JOHAN WILHELM, Keurvorst van den Paltz, hem bezocht, die hem twee schilderijen bestelde, waarvoor hij *f* 3000 ontving en hem den titel van Hofschilder en Ridder verleende, en tevens zijne diensten met *f* 4000 voor elke zes maanden beloonde. Zijn werk werd gedurende zijn leven hoog betaald. De Engelsche Ridder GREGORY PAGE betaalde voor 10 stuks zijner schilderijen 3000 ponden sterling. In 1691 en 1695 komt hij voor onder de Hoofdlieden van het St. Lucas-Gild te Rotterdam. Hij heeft ook geboetseerd, gebeeldhouwd en was bouwkundige. In deze laatste hoedanigheid ontwierp hij o. a. de plannen waarnaar de Beurs te Rotterdam gebouwd werd. In 1868 heeft het Gemeentebestuur van Rotterdam aan een der nieuw aangelegde straten, ter zijner eere, den naam van Van der Werffstraat gegeven.

371 — Zinnebeeldige voorstelling der Liefdadigheid.

Doek. Hoog 1.22. Breed 1.73.

Ter rechterzijde, onder een opgenomen fluweelen gordijn, zit een jeugdige vrouw met gouden diadeem op het hoofd en gekleed in het wit, met een blauw opperkleed ; zij wijst met de linkerhand naar een paar brooden, een gouden wijnkan en een stuk wit doek, welke nevens haar op de treden van haar zetel geplaatst zijn ; een genius met den hoorn van overvloed, houdt een groenen krans boven haar hoofd. Voor haar knielt een half ontkleed man, die door eene vrouw, met een gouden pelikaan als hoofdtooisel, — de Meedoogendheid — voor haar geleid wordt. Lager op den tweeden grond links twee mannen ; op den achtergrond een gedeelte van een galerij.

Gemerkt onderaan rechts:

Adr^n v^n werff fec
An^o 1702

Deze Schilderij is in 1879 verkregen uit het Heilige Geest- of Oude Mannenhuis alhier.

372 — De graflegging.

Doek. Hoog 0.79. Breed 0.54.

Op den voorgrond het lichaam van CHRISTUS, omgeven door de Maagd MARIA en verscheidene personen, die zijn hoofd ondersteunen. Op den achtergrond een landschap met twee personen welke naderen.

Aangekocht door de Gemeente, 1869.

WERFF. (PIETER VAN DER)

Geboren te Kralingen in 1665, overleden te Rotterdam (?) in of na 1718.

Hij was een leerling van zijn broeder A. VAN DER WERFF, wien hij dikwerf behulpzaam is geweest. Van 1703 tot 1715 komt hij eenige malen voor onder de Hoofdlieden van het Rotterdamsch St. Lucas-Gild.

373 — Portret van Willem Bastiaensz. Schepers.

Ridder van de Danebrog, Luitenant-Admiraal van Holland en West-Friesland, Burgemeester en Raad in de Vroedschap van Rotterdam, Hoogheemraad van Schieland.

Geboren te ...... 16... overleden te Rotterdam 24 Januari 1704.

Doek. Ovaal. Hoog 0.78. Breed 0.66.

Borstbeeld van voren, eenigszins rechts gewend; het hoofd bedekt door een lange grijsachtige pruik. De Admiraal is geharnast en zijn borst versierd met het kruis der Danebrog-orde, aan een strik van wit lint, met rood omzoomd; de rechterhand, die opgeheven is, houdt den bevelhebberstaf. De achtergrond wordt gevormd door een donker bewolkten hemel en de zee.

Aangekocht door de Gemeente, 1882.

374 — Portret van Bartha Jansd. De Jonge, echtgenoot van Willem Bastiaensz. Schepers.

Geboren te ...... 16..., overleden te Rotterdam 13 November 1695.

Doek. Ovaal. Hoog 0.78. Breed 0.66.

Borstbeeld van voren, eenigszins links gewend; het gepoederd haar met een diamanten versiersel en omhoog gekapt; een haar-

lok daalt over den linker schouder tot op den half ontblooten boezem. Het witte onderkleed wordt gedeeltelijk bedekt door een blauw fluweelen mantel, die door de linkerhand wordt vastgehouden. Op den achtergrond rechts een gedeelte muur van gehouwen steen, links geboomte.

Gemerkt op den muur rechts:

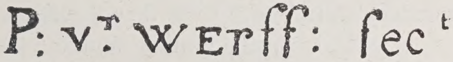

Aangekocht door de Gemeente, 1882.

375* — Boetvaardige Magdalena.

Paneel. Hoog 0.37. Breed 0.27.

Zij ligt geknield in een grot, met de handen kruiselings op de borst, terwijl zij aandachtig leest in een voor haar liggenden perkamenten rol, die met Hebreeuwsche karakters beschreven is.

Gemerkt onderaan rechts:

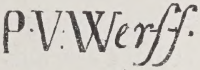

376* — Portret van Johannes Texelius.

Professor en Predikant te Rotterdam. Geboren te Schoonrewoerd 27 November 1637, overleden te Rotterdam 31 Mei 1726.

Doek. Ovaal. Hoog 0.77. Breed 0.66.

Borstbeeld, eenigszins rechts gewend, met lange gepoederde pruik en gekleed in zwarte toga met bef.

Gemerkt rechts:

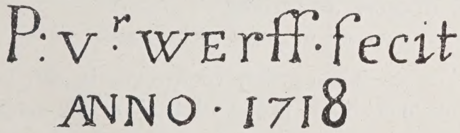

Geschenk van den Heer J. VAN OVERZEE, 1860.

In plaat gebracht door P. VAN GUNST.

377* — Portret van Pieter Van der Werff.

Doek. Hoog 0.48. Breed 0.39.

De schilder heeft zichzelf ter halverlijve voorgesteld, leunende over een steenen ballustrade, die gedeeltelijk bedekt is met een smyrnasch tapijt. Hij draagt een lange donkerbruine pruik en is gekleed in een grijs-blauw satijnen wambuis met gouden borduursels; over den rechterschouder een bruin fluweelen mantel, en in de linkerhand zijn palet en penseelen. Op den achtergrond eene schilderij op een schilderezel en een wit steenen beeld.

WESTENBERG. (PIETER GEORGE)

Geboren te Nijmegen in 1791, overleden te Brummen 26 December 1873.

Leerling van J. Hulswit.

378* — Dorpsgezicht.

Paneel. Hoog 0.28. Breed 0.34.

Rechts een boerenwoning, waarbij zich een paar kinderen en een hond bevinden; links een dijk, met eenige woningen tusschen geboomte.

WEYDEN, de Oude. (ROGIER VAN DER)

Geboren te Doornik in 1390 (?), overleden te Brussel 16 Juni 1464.

Hij was een leerling van Robert Campin, en werd in 1435 schilder van de stad Brussel. Onder de kunstenaars der Oud-Vlaamsche school, is hij een der beroemdste geweest.

379* — De apostel Johannes.

Paneel. Hoog 0.68. Breed 0.64.

De apostel is gezeten op den voorgrond, in een landschap en schrijft op een blad papier dat hij op de rechter knie houdt. Hij draagt een rood gewaad en daarover een rooden mantel met groene voering, die van de schouders is afgezakt en in breede, hoekige plooien zijne knieën bedekt. Achter hem ziet

men een boozen geest vliegen, die JOHANNES' inktkoker ledig giet. Op den achtergrond een bergachtig landschap, dat door een rivier wordt doorsneden; links twee edellieden te paard, verderop een kasteel en eene versterkte stad.

WILLARTS of WILLAERTS. (ADAM)

Geboren te Antwerpen in 1577, overleden te Utrecht op hoogen ouderdom na 1633.

In 1611 werd hij lid en in 1620 Deken van het Schilders-Gild te Utrecht; hij had verscheidene leerlingen en schonk in 1628 eene schilderij aan het St. Jobs-Gasthuis aldaar.

380 — De mond der Maas bij Den Briel.

Doek. Hoog 1.72. Breed 3.84.

Links op den voorgrond een herberg met uithangbord tot opschrift hebbende: **In de witte Swaen;** voor de herberg staat een liedjeszanger op een ton, omringd door visschers en landlieden; meer naar voren een deftig heer en zijne familie bij een ouden visscher, die zijne vangst aanbiedt; aan den oever zijn verschillende groepen van boeren, zeevolk en visschers, deels krakeelende en deels de bij hen zijnde vrouwen omhelzende of die in zee dragende; op de rivier ziet men verscheidene schepen die ten anker komen en andere die zee kiezen; in het verschiet de stad.

Op het uitstekend hout waaraan het uithangbord bevestigd is, leest men het volgend rijmpje:

Waeter voor de ganse/ wijn voor de hansen/
Bier voor de boeren/ toeback voor bocken en h......

Gemerkt op den voorgrond links:

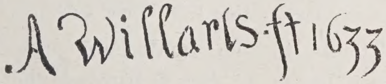

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

WILLARTS of WILLAERTS. (ISAAC)

Geboren te Utrecht in 16.., aldaar overleden na 1668.

Hij was een leerling van zijn vader Adam Willarts en in 1637 lid van het Utrechtsch Schilders-Gild, waarvan hij in 1666 Overman werd.

381* — Riviergezicht.

Paneel. Hoog 0,21. Breed 0.36.

Rechts een rivier met verscheidene zeilende vaartuigen, links een dorp aan een dijk.

Gemerkt op den voorgrond links:

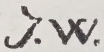

WIT. (JACOB DE)

Geboren te Amsterdam in 1695, aldaar overleden in 1754.

Zijn eerste leermeester was Albert Van Spiers; later naar Antwerpen gegaan zijnde, werkte hij daar twee jaren bij J. Van Hal en bestudeerde vlijtig de schilderijen van Rubens en A. Van Dijk. In Amsterdam teruggekomen, schilderde hij volgens de toen heerschende mode vele zolderstukken, behangsels en zaalversieringen, waarvan men uitmuntende vindt op het Koninklijk Paleis te Amsterdam en in andere voorname gebouwen hier te lande. Vele particulieren lieten hunne kamers verbouwen om deze door zijne hand te doen versieren. Hij bezat vooral de kunst om basreliefs in het grauw allerbedriegelijkst na te bootsen. In lateren tijd, toen die mode van versiering voorbij was, werden ze dikwerf uitgebroken en naar Engeland overgebracht, zoodat zijne fraaie werken alhier zeldzaam meer te vinden zijn. Hij heeft zeer vele teekeningen gemaakt en enkele geëtst.

382 — Zinnebeeldige voorstelling.

Doek. Hoog 1.28. Breed 0.84.

Minerva zittende in een landschap, met de rechterhand rustende op een harp; op den voorgrond vier naakte kinderen, waarvan een op de harp speelt.

Aangekocht door de Gemeente, 18 .

383 — Geloof, Hoop en Liefde. (In het grauw geschilderd.)

Doek. Hoog 0.85. Breed 1.07.

In het midden een altaar, waarbij eene vrouw met een jong kind op den schoot gezeten is; verderop bij een anker een naakt kind, dat door een gevleugelden Amor gekroond wordt.

Gemerkt onderaan links:

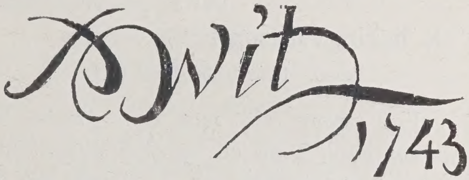

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

WITTE. (EMANUEL DE)

Geboren te Alkmaar in 1607, overleden te Amsterdam in 1692.

In 1636 werd hij ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Alkmaar, vervolgens ging hij naar Delft, waar hij onder leiding van Evert Van Aelst kwam. Den 23 Juni 1642 werd hij aangenomen als Meester in het Gild van St. Lucas te Delft. Omstreeks 1650 verliet hij die stad en vestigde zich later te Amsterdam, waar hij vooral het inwendige van kerken schilderde.

384 — De Vischmarkt te Amsterdam.

Doek. Hoog 0.64. Breed 0.73.

Op den voorgrond zit eene vischvrouw onder een afdak bij haar uitgestalde koopwaar, bestaande in een rijken voorraad van verschillende vischsoorten; eene deftige burgervrouw met een witten doek over het hoofd en gekleed in een blauw satijnen jak, onderhandelt met haar; rechts een visscher, die zijn hoed voor de koopster afneemt. Op den achtergrond ziet men een gedeelte van den Buitenkant en het IJ.

Gemerkt bovenaan links:

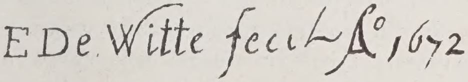

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

WONDER. (PIETER CHRISTOFFEL)

Geboren te Utrecht 10 Januari 1780, overleden te Amsterdam 12 Juli 1852.

Zijne vorming dankte hij grootendeels aan zich zelven; hij studeerde eenigen tijd aan de kunst-academie te Dusseldorp en hield van 1823 tot 1831 te Londen verblijf.

385* — De haringverkoopster.

Paneel. Hoog 0.20. Breed 0.17.

Eene jeugdige vrouw zit voor een venster buiten hare woning, alwaar kool, uien en appelen uitgestald zijn; met de rechterhand een steenen pan houdende, die zij op haar schoot heeft, en in de linker een haring, welken zij te koop biedt.

WOUWERMAN. (PHILIPS)

Geboren te Haarlem en aldaar gedoopt 24 Mei 1619, overleden te Haarlem en aldaar begraven 23 Mei 1668.

Het eerste onderricht in de kunst gaf hem zijn vader Pauwels Joosten Wouwerman, later ging hij bij J. Wijnants in de leer, dien hij spoedig op zijde streefde. In 1640 werd hij ingeschreven in het St. Lucas-Gild te Haarlem, waarvan hij in 1646 Commissaris werd. Hij had verscheidene leerlingen.

386* — Plunderende soldaten.

Doek. Hoog 0.55. Breed 0.50.

Op den voorgrond, in het midden van een heuvelachtig landschap, aan den oever van een rivier, bevindt zich een ruiter op een wit paard, zijn karabijn aanleggende op een boer, die geknield om lijfsbehoud smeekt; nevens dezen ligt een ter nedergeveld persoon, rechts eene vrouw, die met een kind op den arm voor een soldaat vlucht. Op den tweeden grond een ruiter met oorlogsbuit op zijn paard, links twee

ruiters die vluchtende personen nazitten. Verderop een aan het water gelegen dorp, dat geplunderd wordt en in brand staat.

Gemerkt links op den voorgrond:

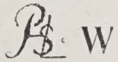

387* — Een heer te paard. (Portret).

Paneel. Hoog 0.22. Breed 0.16.

In een duinachtig landschap rijdt een heer stapvoets op een schimmel, hij heeft een zwarten hoed met witten pluim op het hoofd en is gekleed in een grijzen rok met gouden borduursels en zwarte rijlaarzen. Op den achtergrond eenige boomen, rechts een koepel, links een duin.

WOUWERMAN. (JAN)

Geboren te Haarlem in 1629, aldaar overleden in 1666.

Hij was een leerling van zijn broeder PHILIPS WOUWERMAN en werd in het St. Lucas-Gild te Haarlem opgenomen in 1655.

388 — Duinachtig landschap.

Paneel. Hoog 0.27. Breed 0.54.

Te midden van een duinachtige streek ziet men een water, waarover eene brug ligt en dat zich achter een hoogte verliest, waar boven het dak van een woning uitsteekt.

Gemerkt rechts:

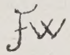

Verzameling DE KAT te Dordrecht, 1866.

WYCK. (THOMAS)

Geboren te Beverwijk in 1616, overleden te Haarlem 19 Augustus 1677.

Hij bracht eenige jaren in Italië door, ging vervolgens naar Londen, en vestigde zich daarop te Haarlem, waar hij in 1658 Commissaris

en in 1660 Deken van het St. Lucas-Gild werd. Onder zijne leerlingen telde hij Jan Van Huchtenburg. Hij heeft geëtst.

389* — Dorps-binnenhuis.

Paneel. Hoog 0.55. Breed 0.44.

In het midden van het vertrek zit eene vrouw, voor haar ligt een jongen geknield met het hoofd in haar schoot, nevens haar staat een meisje, terwijl op den grond twee andere kinderen zitten; links onder een venster een tafel met een rood kleed, waaraan een kind is gezeten; rechts op den voorgrond een ton waarop een kruik staat en op den grond daarnevens eenig huisraad; op den achtergrond een houten trap.

Gemerkt rechts op de ton:

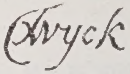

WYNGAERDT. (ANTHONIE JACOBUS VAN)

Geboren te Rotterdam 27 Juni 1808.

390 — Geldersch landschap.

Doek. Hoog 0.69. Breed 0.95.

Langs een zandweg door een bosch naderen een man en een vrouw, die takkenbossen dragen. Zwaar bewolkte lucht.

Legaat van den Heer L. Lenersan, 1873.

YKENS. (FRANCHOIS)

Geboren te Antwerpen 17 April 1601, aldaar overleden 27 Februari 1693.

Deze bloemschilder was een leerling van zijn oom Osias Beert den Oude, en werd in 1630 als meester in het Antwerpsch St. Lucas-Gild ingeschreven. Hij stierf in hoogen ouderdom.

391 — Bloemen. *)

Koper. Hoog 0.81. Breed 0.66.

Een steenen cartouche omgeven door een krans van rozen, tulpen, anjelieren, jasmijn, kamperfoelie, clematis enz. In het midden eene voorstelling van het geestelijk huwelijk der heilige CATHARINA.

Gemerkt onderaan rechts:

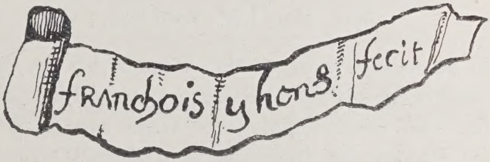

Geschenk van den Heer J. H. BROEKHALS Pz., 1867.

ZEEMAN. (REINIER)

Geboren te Amsterdam in 16.., aldaar (?) overleden na 1673. Zijn eigenlijke geslachtsnaam was NOOMS. In verscheidene zijner schilderijen komt hij JAN BOTH en CLAUDE LORRAIN nabij. Hij heeft geëtst.

392* — Zeegezicht.

Doek. Hoog 0.38. Breed 0.21.

Op den voorgrond aan den oever eenig bootsvolk en visschers; links twee op de reede liggende zeeschepen; rechts eenige zeilende kleine vaartuigen.

Gemerkt op den voorgrond rechts:

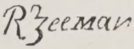

---

*) Dit stuk is vroeger op naam gesteld van FRANS SEGHERS.

ZIMMERMAN. (JAN WENDEL GERSTENHAUER)

Geboren te Monnikendam in 1816.

Leerling der Koninklijke Academie te Amsterdam en van J. A. KRUSEMAN.

393 — Portret van Joost Van Vollenhoven.

Burgemeester der Gemeente Rotterdam van 1864 tot 1881 en Lid der Eerste Kamer van de Staten-Generaal.

Geboren aldaar 17 Februari 1814.

Doek. Hoog 1.39. Breed 0.98.

Tot aan de knieën voorgesteld, staande bij een tafel. Gekleed in ambtsgewaad met de Burgemeesterlijke keten en de versierselen van Groot-Officier der Orde van de Eikenkroon en die van Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw en van het Legioen van Eer. In de rechterhand een brief houdende, terwijl de linker op eenige boeken rust, die op de tafel geplaatst zijn.

Geschenk van Leden van den Gemeenteraad, 1872.

Onbekende Meesters der voorafgaande Scholen.

394* — **Portret van twee Bisschoppen.** (15e eeuw).

Paneel. Hoog 0.15. Breed 0.12.

Twee borstbeelden naar elkander toegewend, met mijters op het hoofd en in bisschoppelijk gewaad.

395* — **Een jeugdige vrouw, die op de gitaar speelt.** (Begin der 16e eeuw).

Paneel. Hoog 0.53. Breed 0.41.

Ter halverlijve, zittende aan een tafel waarop een muziekboek ligt; gekleed in een bruin gewaad met wijde rood fluweelen mouwen. Over de ontbloote schouders een gouden keten; links in een raamkozijn een gouden bokaal met deksel.

396* — **Portret van Desiderius Erasmus.**

Geboren te Rotterdam 28 October 1467, overl. te Bazel 12 Juli 1536.

Paneel. Hoog 0.30. Breed 0.26.

Ter halverlijve, links gewend, zittende aan een tafel; het hoofd bedekt met een zwarte muts, gekleed in een zwarte met bont gevoerde toga; met de handen op een boek rustende; links in een raamkozijn, een doodshoofd en een vaas met bloemen, aan den wand een plank met boeken. Op den achtergrond het opschrift:

ERASMVS. ROTERDAMVS.

397 — **Portret van Joannes Calvinus.**

Geboren te Noyon in Picardië 10 Juli 1509, overleden te Genève 27 Mei 1564.

Paneel. Hoog 0.27. Breed 0.20.

Borstbeeld rechts, met een zwarte muts op het hoofd en gekleed in een bruine toga met zwarten kraag. Bovenaan het opschrift:

JOANNES CALVINUS.

Geschenk van den Heer R. VAN EYSDEN, 1871.

398 — **Portret van een edelman.** (School van HOLBEIN).

Rond. Hoog 0.10. Breed 0.10.

Borstbeeld rechts, het hoofd bedekt met een zwarte muts, gekleed in het zwart; in de rechterhand een handschoen houdende. Groene achtergrond.

Aangekocht door de Gemeente.

399 — Portret van George Van den Heede.

Overleden 26 Januari 1569. Hij was eerst gehuwd met LEVINA DE BAENST, overleden 1541; daarna met ELEONORA VAN DER BEKEN. *)

Paneel. Hoog 0.63. Breed 0.46.

Ter halverlijve, het hoofd bedekt met een zwart mutsje; rossige baard en knevel; gekleed in een zwart fluweelen wambuis, met roode insnijdingen aan de schouders; in de rechterhand zijne handschoenen houdende en met de linker in de zijde rustende. Grijsachtig blauwe achtergrond. Bovenaan rechts zijn wapen, gevierendeeld met dat van DE LANNOY:

Aangekocht door de Gemeente.

---

*) Medegedeeld door den Heer J. B. RIETSTAP, te 's-Gravenhage.

400* — Portret van Joost Buyck.

Burgemeester der Stad Amsterdam.

Geboren aldaar in 1506, overleden in 1588.

Paneel. Hoog 0.44. Breed 0.35.

Borstbeeld rechts, met grijzen baard zonder knevel; het hoofd bedekt met een zwart kapje en gekleed in een pelsjas. Groene achtergrond.

Bovenaan gemerkt:

OBYT·1588 · ÆTATIS·82

Dit portret heeft het volgende onderschrift:

HÆC EST CANITIES BATAVI VENERANDA SOLONIS,
BVYCKIA QVO GAVDET GENS DECORATA VIRO.
AMSTELDAMÆOS, SACRI PARS MAGNA SENATVS,
REXIT CONSILIO, RELLIGIONE, FIDE.
AT TANDEM EXPELLIT POPVLI MALE SVADA FVRENTIS
SEDITIO, PATRIÆ QVI FVIT VSQVE PATER.
SCILICET VT VIRTVS E CÆLO PRÆMIA SPERET,
INVIDA QVÆ MERITIS TERRA NEGARE SOLET.

401* — Schutterstuk.

Doek. Hoog 1.46. Breed 3.—.

Portret van zeven officieren der Rotterdamsche schutterij, voorgesteld tot aan de knieën, in verschillende houdingen naast elkander staande, bloothoofds, gekleed in het zwart met witte geplooide kragen en oranje, wit en groene sjerpen; twee hunner dragen geheel oranje sjerpen; allen hebben hellebaarden. De afgebeelde personen zijn op de schilderij genommerd.

Dit doek, dat het jaar 1604 draagt, is het eenig overgebleven Schutterstuk uit de voormalige St. Joris-Doelen alhier.

402 — Portret van Capitein Hendrick Hartman.

Geb. te Antwerpen in 1563, overl. te Rotterdam 22 Januari 1632.

Doek. Hoog 1.01. Breed 0.82.

Ter halverlijve, staande, bloothoofds, gekleed in een geel lederen wambuis, waaruit een bruin fluweelen onderkleeding

te voorschijn komt. IJzeren halsberg met wit geplooiden kraag daarover. De rechterhand rust in de zijde, terwijl de linker het zilveren degengevest omvat. Rechts achter hem hangt de afbeelding van een zeilend oorlogschip; links het volgend wapen:

Geschenk van den Heer D. Van der Pot, 1873.

403 — Portret van den Luitenant-Admiraal Pieter Pietersz. Hein.

Geboren te Delfshaven in 1578, gesneuveld 20 Mei 1629.

Paneel. Hoog 0.67. Breed 0.51.

Borstbeeld rechts, bloothoofds met kort gesneden hoofdhaar, blonden knevel en puntbaard. Gekleed in een bruin wambuis

met gouden passement, ijzeren halsberg en witten kanten kraag. Over den linker schouder een gouden keten.

Bovenaan rechts zijn wapenschild:

A°. 1629

Dit portret is afkomstig uit de nalatenschap des Admiraals.
Geschenk van den Heer D. A. SCHUURMANS, 1869.

404 — Vrouwenportret.

Paneel. Hoog 1.10. Breed 0.76.

Tot aan de knieën voorgesteld, staande bij een stoel; het hoofd bedekt met een wit mutsje, om den hals een stijf geplooide kraag; gekleed in het zwart met zwart-satijnen mouwen en kanten manchetten. Met de linkerhand rustende op de leuning van den stoel.

Rechts gemerkt:

Ætatis 65
AN° 1644

Aangekocht door de Gemeente, 1864.

405 — Portret van Napoleon I.
Doek. Hoog 2.24. Breed 1.46.

De Keizer is ten voeten uit voorgesteld in kroningsgewaad, staande voor zijn troon; hij draagt een gouden lauwerkrans op het hoofd en is gekleed in een wit satijnen tunica, waarover een rood fluweelen mantel, bezaaid met gouden bijen en gevoerd met hermelijn; in de rechterhand houdt hij een langen gouden staf; links een tabouret, waarop de rijksappel en schepter geplaatst zijn.

Dit portret is afkomstig van den Hertog DE PLAISANCE.
Geschenk van de Familie GOGEL, 1871.

406* — Maria met den dooden Christus. (14e eeuw).
Paneel. Hoog 0.29. Breed 0.38.

MARIA is ter halverlijve zittend voorgesteld, het lichaam van CHRISTUS op den schoot houdende. Gouden achtergrond.

Geschenk van den Heer J. L. C. VAN DEN BERCH VAN HEEMSTEDE.

407* — Maria en het kind Jezus. (15e eeuw).
Paneel. Hoog 0.41. Breed 0.31.

MARIA is ter halverlijve zittend bij een tafel voorgesteld, met het kind JEZUS op den schoot. In de rechterhand houdt zij een lepel; op de tafel ziet men een schaal met spijs, een tinnen kan, een brood en een mes.

408* — Christus aan het Kruis. (Begin 16e eeuw).
Paneel. Hoog 0.72. Breed 0.49.

In het midden CHRISTUS; rechts JOHANNES en links MARIA. Op den achtergrond Jeruzalem in een bergachtig landschap.

Geschenk van den Heer J. L. C. VAN DEN BERCH VAN HEEMSTEDE.

409 — De Werken van Barmhartigheid. (1580).
Paneel. Hoog 1.—. Breed 1.34.

Op den voorgrond een heer en eene aanzienlijke vrouw die kleederen en spijzen aan arme lieden uitdeelen; verderop worden

zieken verpleegd, gevangenen bezocht en dooden begraven. Op den achtergrond links een vertrek, met een geschilderd glasraam, het wapen der stad Haarlem voorstellende.

Gemerkt boven een deur op den achtergrond:

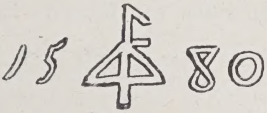

Aangekocht door de Gemeente, 1871.

410* — Danaé. (Begin 17e eeuw).

Glasschildering. Hoog 0.23. Breed 0.18.

Zij ligt op een rustbank uitgestrekt, die met een rood fluweelen kussen bedekt is; een Amor ontdoet haar van een sluier; bovenaan links een wolk, waaruit goudstukken op haar nedervallen.

411 — Christus de kreupelen en lammen genezende. (17e eeuw).

Doek. Hoog 1.60. Breed 2.32.

Rechts Christus, omgeven door discipelen; in het midden een bejaard man die genezen opstaat; links op den voorgrond een persoon met ontbloot bovenlijf, met den rug naar den toeschouwer gezeten; verderop eenige andere personen die in eerbiedige houding toezien. Op den achtergrond een engel die uit de wolken nederdaalt.

Deze schilderij is in 1879 verkregen uit het oude Stads-Gasthuis alhier.

412 — Cimon en Pera. (17e eeuw).

Paneel. Hoog 0.66. Breed 0.51.

Cimon ligt geknield op een houten bank, met kluisters aan zijn handen. Hij laaft zich aan de borst van Pera. Ter rechterzijde op den grond ligt haar kind.

Geschenk van Mevrouw de Wed. J. G. F. Sleurs, geb. Brugger Maes, 1879.

413 — Christus en de Emausgangers. (17e eeuw).

Doek. Hoog 0.91. Breed 1.25.

In het midden CHRISTUS aan een tafel gezeten en het brood brekende, rechts en links van hem de Emausgangers.

Legaat van den Heer J. OTTO, 1875.

414 — Het snijden van den kei. *) (17e eeuw).

Paneel. Hoog 0.48. Breed 0.37.

Een kwakzalver doet alsof hij een steen uit het hoofd snijdt van een luidkeels schreeuwenden persoon. Eerstgenoemde heeft aan zijn hoofddeksel een perkamenten brief gehecht, waarop eenige Hebreeuwsche (?) karakters staan; aan den brief hangen drie groene zegels. Links een negerjongen, een schotel vasthoudende, waarin hij de steenen opvangt. Op den voorgrond een tafel, bedekt met een rood kleed, waarop verscheidene instrumenten en andere voorwerpen geplaatst zijn.

Links aan den wand is een anderen perkamenten brief bevestigd, met afhangend zegel in rooden was; voor zoover nog leesbaar behelst de brief het volgende opschrift:

Ick Meefter.... de waen als Geauthorifeert
van d'Heer van Keijenburg om wien het maer begeert
te fnijden van de keij. Mijn faem dringt door de wolcken
dat tuijgen in dees brief veel en verfcheijde volcken
ja felfs laetdunckentheijt die ick onlangs genas
doch bleef een monfter dier gelijck het eertijds was.

T............
is.........(?)

Geschenk van Mevrouw de Wed. P. J. VAN WAGENINGE, 1874.

---

*) Zie de aanteekening bij No. 313.

415 — De tandentrekker. (17e eeuw).

Paneel. Hoog 0.40. Breed 0.34.

Een boer wordt een tand getrokken door een kwakzalver; achter hem staat een oud vrouwtje, dat met gevouwen handen toeziet.

Geschenk van Mevrouw de Wed. P. J. VAN WAGENINGE, 1874.

416 — Gezicht op de stad Rotterdam van de rivierzijde. (Vóor 1645).

Paneel. Hoog 0.67. Breed 1.16.

Op den voorgrond de Maas met eenige vaartuigen; op den tweeden grond de Oude Hoofdpoort, de mond der Oude Haven en een gedeelte der huizen aan den Haringvliet. In het verschiet de Groote of St. Laurenskerk, met de spits op den toren.

Aangekocht door de Gemeente, 1865.

417 — Bloemen. (18e eeuw).

Doek. Hoog 0.74. Breed 0.52.

Een vaas met rozen, paeonies, sneeuwballen, tulpen, anjelieren enz.

Legaat van den Heer J. OTTO, 1875.

418 — Stadsgezicht te Rotterdam. (18e eeuw).

Doek. Hoog 1.82. Breed 3.08.

Gezicht op de Kolk, van den Steiger genomen; rechts een gedeelte van het Westnieuwland en de Beurs; links op den voorgrond de oude Korenbeurs; op het tweede plan, mede links, de Open Rijstuin en op den achtergrond de Groote Draaibrug met de daaraan grenzende huizen. Bovenaan han-

gen aan eene draperie de volgende wapenschilden van commissaris en hoofdlieden der zakkendragers:

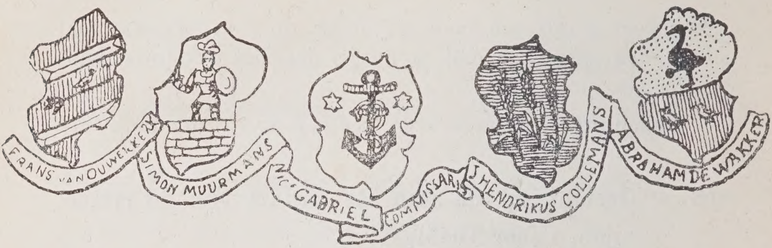

Deze schilderij is afkomstig van het voormalig Zakkendragers-Gild alhier.

Aangekocht door de Gemeente, 1878.

419* — Terugkomst van de vischmarkt.

Paneel. Hoog 0.23. Breed 0.20.

Een jeugdige vrouw ter halverlijve voorgesteld, in Brabantsche kleeding, van de markt komende, met een koperen emmer, waarin eenige visschen, aan den rechterarm; op den achtergrond enkele huizen.

Italiaansche, Spaansche en Fransche Scholen.

LOZET DI SIMON. (NICOLO)

Leefde in 1650 te Napels.

Hij volgde den stijl van GIOVANNI-FRANCESCO BARBIERI, genaamd IL GUERCINO.

420* — De heilige Ursula.

Doek. Hoog 0.73. Breed 0.66.

Ter halverlijve voorgesteld, met de oogen ten hemel geslagen, houdende in de rechterhand een pijl en in de linker een palmtak, terwijl over beide armen een geborduurd kleed geplooid hangt.

LUTI. (BENEDETTO)

Geboren te Florence in 1666, overleden te Rome in 1724.

(Florentijnsche school.)

Hij was een leerling van DOMENICO GABBIONI en CIRO FERRI en kwam in dienst van Paus CLEMENS XI.

421* — Boetvaardige Magdalena.

Doek. Hoog 0.47. Breed 0.35.

Zij ligt in een grot, een doodshoofd in de linkerhand houdende, boven haar eenige cherubijnen op wolken.

ROSA. (SALVATOR)

Geboren te Benella bij Napels in 1615, overleden te Rome in 1673.
(Napelsche school.)

Hij was een leerling van Paolo Greco, Francesco Fracanzano, Aniello Falcone en Ribera, en werd hofs hilder van den Groot-Hertog van Toscane, te Florence. Hij heeft geëtst.

422* — Biddende monnik.

Paneel. Hoog 0.26. Breed 0.18.

Borstbeeld van voren gezien, met saâmgevouwen handen; hij is gekleed in eene bruine pij; voor hem ligt een doodshoofd.

VECELLIO. (TIZIANO)

Geboren te Pieve in 1477, overleden in 1576.
(Venetiaansche school.)

Hij ontving het eerste onderwijs van Gentille Bellini; later volgde hij den stijl van Georgione, met wien hij werkte tot 1507; na diens dood had hij geen mededinger meer, en werd belast met het afmaken van zijne begonnen schilderwerken in het Hertogelijk Paleis te Venetië. Karel V, in 1530 te Bologna gekomen zijnde, liet hem zijn portret schilderen, zoo ook Paus Paulus III bij zijn bezoek te Ferrara. Hij schilderde de portretten van de meeste beroemde personen van zijn tijd, en vervaardigde vele historie-schilderijen. Hij werkte tot in het laatst van zijn leven en stierf aan de pest, oud 99 jaren.

423* — Een Sater worstelende met een Nimf.

Paneel. Hoog 0.64. Breed 0.53.

Beiden ter halverlijve voorgesteld; rechts de sater met wingerdbladen om het hoofd; links de nimf, met een rooden mantel.

ALBANO.

(Stijl van)

424* — Dansende kinderen.

Paneel. Hoog 0.64. Breed 0.90.

Een veertiental naakte kinderen dansen hand aan hand; boven hen hangt een druiventros en rechts en links een weggeschoven groen gordijn. Op den voorgrond liggen twee kinderen, benevens een omgevallen waterkruik.

MURILLO. (BARTOLOMEO ESTEBAN)

Geboren te Sevilla in 1618, aldaar overleden in 1682.

Hij was een leerling van Juan Del Castillo en ging later naar Madrid waar hij bij Velasquez werkte. Naar Sevilla teruggekeerd, stichtte hij aldaar in 1660 een teeken-academie.

425* — Spaansche bedeljongens.

Doek. Hoog 0.41. Breed 0.30.

Twee op den grond zittende arme jongens, waarvan de een, die een koek in de hand houdt, zijn deel schijnt te weigeren aan een jongen moor, die er de rechterhand naar uitstrekt, terwijl hij met de linker een kruik op zijn schouder vast houdt.

BILLARDET. (LÉON MARIE JOSEPH)

Geboren te Gray (Haute-Saône) 17 Mei 1818, aldaar overleden April 1863.

Leerling van Paul Delaroche en van Arie Scheffer.

426 — Petrus, Abt van Cluny (Pierre le vénérable).

Doek. Hoog 0.97. Breed 0.76.

Ter halverlijve, in profiel, naar de rechterzijde gewend, gekleed in een bruine pij, met de linkerhand in den baard, in peinzende houding in een boek lezende, waarvan hij een der bladen met de rechterhand vasthoudt.

Geschenk van den Heer Joseph Jacobson, 1877.

DESGOFFES. (BLAISE ALEXANDRE)

Geboren te Parijs 17 Januari 1830.

Leerling van HIPPOLYTE FLANDRIN.

427 — Stilleven.

Paneel. Hoog 0.32. Breed 0.39.

Op een tafel staat een kristallen vaas, waarnaast eenige bloemen en een vrouwen-borstbeeldje. Links een blauw zijden gordijn.

Geschenk van voorstanders der schoone kunsten te Rotterdam, 1870.

GREUZE. (JEAN BAPTISTE)

Geboren te Tournus (Saône et Loire) 21 Augustus 1725, overleden te Parijs 21 Maart 1806.

Leerling van GRONDON, ging vervolgens te Parijs op de Academie en vormde verder zichzelf.

428* — De gelukkige moeder. (Schets).

Doek. Hoog 0.65. Breed 0.47.

Een jonge vrouw met een kind, dat op een bankje staande, de handen naar haar uitstrekt.

429* — Kinderportret. *)

Doek. Hoog 0.45. Breed 0.36.

Een jong meisje, ter halverlijve voorgesteld, in het wit gekleed, met een blauw lint door het haar, rustende met de ontbloote armen op een tafel met een groen kleed, waarop een snede brood en een oranjeappel.

---

*) Vroeger kwam dit stuk voor op naam van zekeren VINDRIER.

LEPOITTEVIN. (EUGÈNE MODESTE EDMOND)

Geboren te Parijs 31 Juli 1806, aldaar overleden 6 Augustus 1870.
Leerling van HERSENT.

430 — Ludolf Backhuysen biedt eenige zeelieden zijn beurs aan om hem bij stormachtig weder in te schepen.

Doek. Hoog 0.88. Breed 1.15.

De voorgrond wordt gevormd door een groep, waarvan de zeeschilder LUDOLF BACKHUYSEN de hoofdpersoon is; hij verlangt een vaartuig om bij storm de zee te bestudeeren en te vergeefs biedt hij eenige zeelieden zijn beurs aan. Op den tweeden grond links eenige personen, die naar den opkomenden storm hunne blikken wenden. Rechts de zee, met zwaar bewolkte lucht. Op den achtergrond een havenhoofd, benevens de torens en daken van een zeeplaats.

Galerij van Z. M. Koning WILLEM II 's-Gravenhage, 1850.

Legaat van den Heer G. DUURING, 1882.

OUVRIÉ. (PIERRE JUSTIN)

Geboren te Parijs 19 Januari 1806, overleden te ...... 1880.
Leerling van ABEL DE PUJOL, CHATILLON en van den Baron TAYLOR.

431 — Gezicht op de stad Dinant.

Doek. Hoog 0.59. Breed 0.91.

In het midden de Maas, gestoffeerd met verschillende vaartuigen; rechts op den voorgrond de oever waarop zich een tweetal personen bevinden. Links de stad aan den voet van steil opgaand gebergte in eene sterke verlichting. Op den achtergrond een steenen brug over de rivier.

Legaat van Jonkhr. TH. L. GEVERS DEYNOOT, 1880.

432 — De Oude Hoofdpoort te Rotterdam.

Doek. Hoog 0.65. Breed 0.98.

Op den voorgrond het Oude Hoofd, gestoffeerd met vele figuren; rechts de poort, links de Oude Haven, in het verschiet de Groote Draaibrug en den toren der Groote of St. Laurenskerk.

Geschenk van den Heer M. HOFFMAN, 1865.

BEELDHOUWWERKEN.

BARZANTI. (P.)

1 — **Spinnende herderin.** (Florence).

Marmer. Hoog 0.82.

Legaat van Jhr. Mr. W. Th. Gevers Deynoot, 1879.

GELDER. (J. V. VAN)

2 — **Portret van den kunstschilder Barend Cornelis Koekkoek.** (A°. 1844).

Borstbeeld.

Pleister. Hoog 0.53.

Geschenk van Mevrouw de Wed. J. A. Voorn Boers, 1876.

MARJOLIN, geb. SCHEFFER. (CORNELIA)

Dochter van den beroemden kunstschilder Arie Scheffer.

3 — **Portret van Arie Scheffer.** (A°. 1849).

Borstbeeld.

Pleister. Hoog 0.59.

Geschenk van den Heer A. J. Lamme, 1877.

RYCKX of RICX. (PIETER)

In 1645 woonde deze beeldhouwer te Rotterdam, in welk jaar hij een model van den toren der Groote kerk en beitelwerk aan het orgel dier kerk maakte. Vervolgens vestigde hij zich te Delft, waar

hij 28 October 1658 als lid van het St. Lucas-Gild werd ingeschreven. In 1666 woonde hij weder te Rotterdam en werd den 17 October 1668 Hoofdman van het Rotterdamsch Kunstenaars-Gild. In 1669 droeg men hem de uitvoering op van het praalgraf ter eere van den zeeheld WITTE CORNELISZ. DE WITH in de Groote Kerk te Rotterdam, waarvan het hieronder beschreven liggende beeld des Admiraals het model is.

4 — Portret van Witte Cornelisz. De With.

Ridder der Orde van St. Michiel, Luitenant-Admiraal van Holland en West-Friesland, geboren te Brielle 29 April 1599, gesneuveld in den zeeslag tegen de Zweden, in de Sond, 8 November 1658.

Gebakken aarde. Hoog 0.21. Breed 0.60.

De admiraal, die doodelijk getroffen is, ligt stervende uitgestrekt, leunende tegen een scheepskanon; hij is geharnast en houdt den bevelhebberstaf in de hand.

Geschenk der Erven van den Heer D. VIS BLOKHUYZEN, 1870.

STRACKÉ. (JOHANNES THEODORUS)

Geboren te Dorsten (Westphalen), 9 Juli 1817.

Leerling van zijn vader IGNATIUS JOHANNES STRACKÉ. Hij was eerst te Rotterdam gevestigd, waar hij o. a. het marmeren standbeeld voor TOLLENS vervaardigde; later werd hij benoemd tot Directeur der Koninklijke school voor Nuttige en Beeldende Kunsten te 's-Hertogenbosch.

5* — Portret van den kunstschilder Paulus Potter.

Borstbeeld.

Pleister. Hoog 0.74.

6* — Portret van den hoogleeraar Abraham Des Amorie Van der Hoeven.

Borstbeeld.

Marmer. Hoog 0.67.

Geschenk van ingezetenen van Rotterdam, 1854.

7 — Portret van den dichter Tollens. (A^o. 1870).

Borstbeeld.

Marmer. Hoog 0.56.

Aangekocht door de Gemeente, 1870.

Onbekende Beeldhouwers.

8 — **De aanbidding der herders.** (2e helft der 16e eeuw).

Albast steen en hout. Hoog 1.26. Breed 0.80.

Basrelief, tusschen twee kolommen en gedekt door een fries. De figuren van het basrelief zijn van albast, terwijl de geheele voorstelling gepolychromeerd is.

Legaat van den Heer J. OTTO, 1875.

9 — **Venus van het Kapitool.**

Albast. Hoog 0.87.

Legaat van Jhr. Mr. W. TH. GEVERS DEYNOOT, 1879.

ADDENDA.

5 — A. Backer	*Aangekocht*	1865.
6 — L. Backhuysen	„	1864.
15 — A. Beerstraten	„	1866.
23 — H. Berckman	„	1867.
24 en 25 — G. J. Van den Berg	„	1874.
26 — D. Van Berghen	„	1870.
28 — A. Van Beyeren	„	1865.
30 — G. C. Bleecker	„	1875.
32 — A. Bloemaert	„	1867.
34 — P. Boel	„	1864.
35 — F. Bol	*Verz.* De Kat	1866.
36 — ————	*Aangekocht*	1865.
39 — J. Bosboom	„	1865.
42 — P. Bout	„	1868.
44 — R. Brakenburg	„	1872.
47 — A. Breughel	„	1865.
58 — J. G. Cuyp	„	1864.
59 en 60 — ————	*Verz.* De Kat	1866.
71 — D. Van Delen	*Aangekocht*	1865.
72 — J. Delff	„	1865.
80 — J. Esselens	„	1865.
82 — A. Van Everdingen	*Verz.* De Kat	1866.
83 tot 86 — C. en W. Eversdyck	*Aangekocht*	1864.
93 — N. Van Gelder	„	1875.
97 — J. Van Gool	„	1868.
104 — J. Hackaert	*Verz.* De Kat	1866.
105 — F. Hals	*Aangekocht*	1865.
114 — B. Van der Helst	„	1866.
115 — ————	„	1865.
120 — G. De Hondecoeter	„	1864.
121 — M. De Hondecoeter	*Verz.* De Kat	1866.

122 en 123 — A. Hondius	*Aangekocht*	1865.
139 — A. Keirinckx	„	1869.
140 — J. Van Kessel	„	1866.
143 — J. A. Knip	„	1869.
144 — J. Kobell	„	?
145 — B. C. Koekkoek	„	1866.
148 — H. Koekkoek Senior	„	1864.
151 — J. Koning	„	1871.
152 — A. Van der Koogh	„	?
154 — J. Van de Laar	„	1876.
158 — P. Lastman	„	1865.
164 — H Van Limborch	„	1867.
168 — J. Looten	„	1865.
170 — N. Maes	„	?
171 en 172 ———	„	1864.
175 — C. De Man	„	1872.
185 — G. Metsu	„	?
212 — N. Muys	„	1869.
213 — ———	*Geschenk* van N. N.	
214 — ———	*Aangekocht*	1869.
215 — ———	„	1869.

ALPHABETISCHE LIJST

DER

PORTRETTEN,

aanwezig in het Museum Boymans.

☞ *De cijfers verwijzen naar de nommers der Schilderijen en Beeldhouwwerken.*

Baars, Cornelia 216
Banckert, Adriaen 23
Berg, Gijsbertus Johannes V. d. 24
Berg, Jacobus Everardus Josephus Van den 25
Bernard, Daniël 115
Boon, Adriaen 57
Bosch, Sara 229
Buyck, Joost... 400

Calvinus, Joannes 397
Cats, Jacob 216
Claveren, Geertruy Van 25
Crombrugge, Johannes Van ... 305
Cuyp, Aelbert 68

Egmont Van der Nieuburch, Judoca Van 205
Erasmus, Desiderius 74, 396

Frederik Hendrik, Prins v. Oranje 337
Frescarode, Rembertus 239

Graswinckel, Dirk, ... 90

Hartman, Hendrick 402
Heede, George Van den 399
Hein, Pieter Pietersz.... 403
Hendrik, Willem Frederik, Prins der Nederlanden 29
Henriëtta Maria, Koningin van Engeland 76
Hersele, Jacob Van 57
Heul, Pieter Van der... 57
Hironymus, De heilige 174
Hoeven, Abraham Des Amorie Van der, (Beeldhouwwerk) ... 6
Hoffman, Johan Frederic 87
Hogendorp, Gijsbert Karel Graaf Van 53

Jonge, Bartha Jansd. De... ... 374

Karel I, Koning van Engeland... 76
Koekkoek, Barend Cornelis, (Beeldhouwwerk) 2

Linden, F. Van der 274
Loon, Anna Van 172

Maurits Van Nassau, Prins van Oranje... 189
Moerkerken, Hartogh Van... ... 264

Napoleon I 405
Nieupoort, Willem 171

Oldenbarnevelt, Johan Van ... 190

Petrus Abt Van Cluny 426
Pierre le Vénérable 426
Pot, Willem Van der... 228
Potter, Paulus, (Beeldhouwwerk) 5

Ruysch, Frederik... 256
Ruysch, Rachel 257

Scheffer, Arie (Beeldhouwwerk). 3
Schepers, Willem... 315
Schepers, Willem Bastiaensz. ... 373

Texelius, Johannes 376
Teylingen, Augustijn Van... ... 204
Tollens, (Beeldhouwwerk)... ... 7
Trappen, Adriaen Van 23
Tromp, Cornelis 252

Ursula, De heilige 420

Vollenhoven, Joost Van 393
Vredenburch, Jacob Van 57
Vries, Margaretha Agnes De ... 329
Vroesen, Adriaen... 57
Vroesen, Adriaen Adriaensz ... 365

Waeijen, Dirk Van der 36
Werff, Pieter Van der 377
Willebrordus, De heilige 31
Willem III, Koning der Nederlanden... 250
Willem III, Koning van Engeland 226
Willem Frederik Hendrik, Prins der Nederlanden 29
With, Witte Cornelisz. De, (Beeldhouwwerk)... 4
Witt, Johan De 107

ALPHABETISCHE LIJST DER PLAATSEN,

voorkomende op Schilderijen in het Museum Boymans.

☞ *De cijfers verwijzen naar de nommers der Schilderijen.*

Algiers.

Gezicht op de stad van de zeezijde 134

Alkmaar.

De Groote of St. Laurenskerk van binnen 40

Amsterdam.

Stadsgezicht te Amsterdam ... 141

De oude Beurs 21

Het oude Stadhuis 15

De oude Vischmarkt 279, 384

Brederode.

Ruïne van het Kasteel 140

Brielle.

De mond der Maas 380

Dinant.

Gezicht op de stad 431

Dordrecht.

Riviergezicht voor de stad ... 276

Fontainebleau.

Rotsachtig landschap in de nabijheid van het bosch 153

's-Gravenhage.

Het Spui 13

De Korte Vijverberg 142

Haarlem.

Gezicht in de omstreken van Haarlem 140

Hoorn.

De oude Oostpoort 132

Katwijk aan Zee.

Het dorp van de duinen gezien. 351

Keulen.

Gezicht op de stad van de rivierzijde 22

Loevestein.

Gezicht op de rivier en het slot. 367

Moerdijk.

Gezicht aan den Moerdijk... ... 300

Naarden.

Stadhuis en markt 311

Noordwijk.

Het dorp gezien van de duinen 182

Nijmegen.

Gezicht op de stad en het Valkhof 133

De Plassen bij Rotterdam.

De Plassen 128, 319

Rotterdam.

De Maas voor Rotterdam ... 18, 342
Gezicht op de stad van de rivierzijde 255, 416
Gezicht op de stad van de landzijde 307
Het Oude Hoofd 310
De Oude Hoofdpoort van de rivierzijde... ... ... 318, 432
De Oude Oostpoort 344
Gezicht op de Kolk van den Steiger 418
Gezicht op de Groote Markt uit de Wijde Marktsteeg 309
De Plassen 128, 319

Scheveningen.

Het Strand 295

Texel.

De Haven 336

Utrecht.

De St. Mariekerk... 283
De Geertekerk 339

Woerden.

Het stadhuis... 103

Alphabetische Lijst
der
KUNSTENAARS,
vermeld in de Beschrijving.

☞ *De met kapitale letters gedrukte namen zijn die der Kunstenaars, wier werken het Museum bezit.*

De cijfers verwijzen naar de Bladzijden.

Aa, Dirk Van der 105
Aelst, Evert Van 1, 195
AELST, WILLEM VAN 1
Aelst, Willem Van 144
Albano 213
Angelo, Michel............ 57, 184
Antonissen, H. J. 119
APOL, LODEWIJK FREDERIK HENDRIK 2
AS, PIETER JANSZ. VAN...... 2
Asselijn, Jan 106
AVERCAMP, HENDRIK 2, 3

BACKER, ADRIAEN............... 3
Backer, Jacob 3
BACKHUYSEN, LUDOLF 4
Backhuysen, Ludolf ... 144, 215
BAKHUYZEN, GERARDINA JACOBA VAN DE SANDE............... 6
BAKHUYZEN, HENDRIKUS VAN DE SANDE 5
Bakhuyzen, H. Van de Sande 6, 67, 140, 163
BAKHUYZEN, JULIUS JACOBUS VAN DE SANDE............... 6
Balen, Hendrik Van... 38, 156
Barbieri, Giovanni Francesco 211
BARZANTI, P...................... 216
Bassot, J.......................... 15
BATTEM, GERARD VAN......... 143
Beer, J. De 15
BEERSTRATEN, A................ 6, 7
Beerstraten, A.................. 176
BEERSTRATEN, JAN 7
Beert, de Oude, Osias 198
BEEST, SYBRANT VAN............ 7, 8
BEEST, JACOB EDUARD VAN HEEMSKERCK VAN........... 8
Bellini, Gentille 212
BENT, JOHANNES VAN DER... 9
Berch, N. Van den 141
BERCHEM, NICOLAES, of CLAES PIETERSZ. 9
Berchem, Nicolaes... 9, 26, 52, 53, 61, 68, 88, 95, 143
BERCKHEYDE, GERARD ... 10, 11
BERCKHEYDE, HIOB 10
Berckheyde, H. 10
BERCKMAN, HENDRIK 11
BERG, GIJSBERTUS JOHANNES VAN DEN 11, 12
Berg, Jacobus Everardus Josephus Van den 12
BERGHEN, DIRK VAN 12

Berghen, Dirk Van............ 79
Beveren, Charles Van...... 13
Beyeren, Abraham Van ... 13
Billardet, Léon Marie Joseph 213
Bing, J. 131
Biset, Karel Emanuel... 104, 166
Bisschop, Christoffel 14
Bisschop, Christoffel 75, 76
Bisschop, D. A. 82
Bleecker, Gerrit Claesz. 14, 15
Bleecker, Gerrit Claesz. ... 40
Bloemaert of Blommaert, Abraham 15
Bloemaert of Blommaert, Abraham... 16, 25, 30, 60, 187
Bloemaert of Blommaert, Adriaen 16
Bloemaert, Cornelis............ 15
Bloemers, Arnoldus 16
Boel, Pieter 16, 17
Boers, S. Th. Voorn 56
Bol, Ferdinand 17, 18
Bollongier, Johan of Hans 18, 19
Boonen, Arnold 167
Borselen, Jan Willem Van 19
Bosboom, Johannes 19, 20
Bossaert 11
Both, Andries.................... 20
Both, Jan........................ 20
Both, Jan 60, 176, 199
Boudewijns, N. 21
Bouillon, J....................... 28
Bourdeau, M. 28
Bout, Pieter 21
Bout, P. 61
Braekeleer, F. De......... 44, 102
Braet von Ueberfeldt......... 131
Brakenburg, Richard ... 21, 22
Breckenheymer, J. H. A. A. 66, 150, 187
Bree, M. J. Van.............. 120
Breughel, bijgenaamd Rijn-Graaf, Abraham 23
Breughel I, Jan 22, 113, 154, 172
Breughel II, of de Jonge, Jan 22, 23
Breughel II, Jan 23
Breughel, de Jonge, Pieter.. 156
Breuhaus De Groot, Frans 51
Broek, Elias Van den 24
Bronckhorst, Jan Van 24
Brouwer, Adriaen 123, 144
Buitenweg, Willem............ 157
Byler, Herman Berntsz Van 25
Byler, Jan Van 25

Callot, Jacob 102, 103
Camphuysen, Govert of Godefridus.................. 25, 26
Campin, Robert 192
Carrée, Michiel............... 26
Castillo, Juan Del 213
Cels, Cornelis 26, 27
Ceulen, Cornelius Janszoon Van 27, 28
Champaigne, Philips Van.. 28, 29
Chatillon 215
Claesz., Pieter.................. 9
Codde 35
Coignet, Gilles.................. 51
Cool, Jan Daemen 29
Cornelisz., Jacob.............. 153
Cornelisz., Willem 153
Cuyp, Aelbert......... 32, 33, 34
Cuyp, Aelbert............... 30, 34
Cuyp, Jacob Gerritsz ... 30, 31
Cuyp, Jacob Gerritsz......... 32

Decker, Cornelis (?)......... 34
Delaroche, Paul 213
Delen of Deelen, Dirk Van 35, 36
Delff of Delfius, Jacobus 36
Delff, Willem Jacobsz ... 36, 99
Desgoffes, Blaise Alexandre 214
Does, S. Van der 50
Dona, A. F...................... 112
Donauer, J. 140

Dou, Gerard 96, 155
DROOCHSLOOT, JOOST CORNELISZ. 37
DUBBENS, WILLEM 161
Du Jardin, Karel 103
DURER, ALBRECHT 37, 38
Dürer, Albrecht 125, 153
DYCK, ANTHONIE VAN...... 38, 39
Dyck, Anthonie Van 54, 156, 194
Dijk, Philip Van............... 104

EECKHOUT, GERBRAND VAN DEN 39, 40
Elsheimer, A................ 14, 83
ESSELENS, JACOB............ 40, 41
EVERDINGEN, ALDERT VAN...... 41
42, 59
Everdingen, A. Van 4
EVERSDYCK, CORNELIS WILLEMSZ........................ 42, 43
Eversdyck, C. W. 43
EVERSDYCK, WILLEM 43
EYSDEN, ROBBERT VAN 44
Eysden, R. Van 201

FABRITIUS, CAREL............... 44
Falcone, Aniello 212
Ferri, Ciro 211
Flandrin, Hippolyte 214
FLIER, HELMERT RICHARD VAN DER 45
FLINCK, GOVERT 45, 46
Flinck, Govert 58, 136
FLORIS, FRANS............ 184, 185
Francanzano, Francesco...... 212
Francken, de Oude, François 182
FRANCKEN, de Jonge, FRANÇOIS 182
FRANCKEN, SEBASTIAEN.. 183, 184

Gabbioni, Domenico 211
GAEL, BAREND............... 46, 47
GELDER, J. V. VAN........... 216
GELDER, N. VAN 47
Gerardo della Notte 65
Géricault 148
Gerritsz., Jacob 30
GILLEMANS, JOAN PAOLO...... 48
Giorgione 38, 212
GOIJEN, JAN JOSEPHSZ. VAN.. 48, 49
Goijen, J. Van... 9, 103, 142, 159
GOLTZIUS, HENDRICK 49
GOOL, JAN VAN.................. 50
Gossaert, Johannes........... 153
GÖTTING, ANDREAS 50
Govertsz., Dirk 176
Grebber, F. P. De........... 145
Grebber, P. De 9
Greco, Paolo 212
Greive, P. F. 87
GREUZE, JEAN BAPTISTE...... 214
Grondon 214
GROOT, FRANS BREUHAUS DE 51
Grootveld, J. H............... 102
Guercino, Il 211
Guérin, Pierre 148, 149
Gulielmo 1
Gunst, P. Van 191

Haanen, Casparus 51
HAANEN, GEORGE GILLES ... 51
HAARLEM, CORNELIS VAN.. 51, 52
HAAS, J. H. L. DE........... 140
HAAS HEMKEN, WILLEM DE 52
HACKAERT, JAN 52, 53
HAGEN, of VERHAEGEN, JORIS VAN DER 53
Hal, J. Van..................... 194
Hals, D. 35
HALS, FRANS 54
Hals, Frans 35, 101, 123
HANNEMAN, ADRIAEN 54, 55
Heem, Cornelis De 48, 56
HEEM, DAVID DE.............. 55
Heem, David De 55
HEEM, JAN DAVIDSZ. DE... 55, 56
Heem, Jan Davidsz. De 24, 100
HEEMSKERCK, MAERTEN JACOBSZ. VAN 56, 57

Heemskerk van Beest, Jacob Eduard Van 8
Helst, Bartholomeus Van der 57, 58, 59, 60
Helst, Bartholomeus Van der 136
Hemken, Willem De Haas 52
Herry, De 15
Hersent 215
Heusch, Willem of Guillaume De 60, 61
Heymans, J 5
Hobbema, Meindert 61, 62
Hoecke, Jan Van den 63
Hoecke, Kaspar Van den ... 63
Holbein 201
Hondecoeter, Gysbert De 63
Hondecoeter, Gysbert De ... 64
Hondecoeter, Melchior De 64
Hondius, Abraham 64, 65
Honthorst, Gerard Van.. 65, 66
Hoppenbrouwers, J. 2
Houbraken, A. 50
Hove, Bartholomeus Johannes Van 66, 67
Hove, B. J. Van 19, 67, 177, 178
Hove, Hubertus Van 67
Hove Bz., H. Van 14, 87
Hoyer Van Brakel, Louisa Aletta 67, 68
Huchtenburgh, Jacob Van 68
Huchtenburgh, Jacob Van... 68
Huchtenburgh, Johan Van 68, 69
Huchtenburgh, Johan Van 68, 88, 198
Hulst, Frans De 69, 70
Hulswit, J. 192
Hupse, Martin 37

Jacobze, Lambert 45
Jager, Gerard De 70, 71
Jardin, Karel Du 103
Jordaens, Jacob 71, 72
Jordaens 11, 156

Kaa, J. Van der 20
Kalff, Willem 73
Karsen, K. 159
Kate, Herman Frederik Carel Ten 73, 74
Kate, Herman F. C. Ten ... 178
Keirinckx of Kerings, Alexander 74
Kessel, Jan Van 75
Kessel, Jan Van 104
Kessel, Jan Van (Antwerpen) 75
Keyser, Hendrick De 10
Keyser, Nicaise De 120
Keyser, Th. De 185
Kiers, P. 180
Klinkenberg, Johannes Christiaan Karel 75, 76
Knip, Josephus Augustus... 76
Knip, N. F. 76
Knupfer, Nicolas 159
Kobell, Johannes 76
Koekkoek, Barend Cornelis 77
Koekkoek, Barend Cornelis 216
Koekkoek Senior, Hermanus 78
Koekkoek, J. H. 77, 78
Koninck, Salomon 78
Koninck, Philips De 79
Koning, Jacob 79, 80
Koogh, Adrianus Van der... 80
Koster 115
Kruseman, C. 73
Kruseman, J. A. 200
Kuytenbrouwer, Martinus Anthonius 80, 81

Laar, Jan Hendrik Van de 81
La Croix, Eugène De 148
Langendijk, Dirk 82, 83
Lange Pier 51
Lastman, Pieter 83
Lastman, Pieter 85, 135
Leeuw, Gabriel Van der ... 84
Leeuw, Pieter Van der ... 84
Leeuw, Sebastiaen Van der 84

LEICKERT, CHARLES HENRI JOSEPH ... 84
Lens, A. ... 26
LEPOITTEVIN, EUGÈNE MODESTE EDMOND ... 215
Leyden, Lucas Van ... 37
LIESTE, CORNELIS ... 85
LIEVENS, de Oude, JAN ... 85
Lievens, Jan ... 174
LIMBORGH, HENDRIK VAN ... 85, 86
LINGELBACH, JOHANNES ... 7, 53, 75, 86
Lingelbach, J. ... 52, 61, 79, 106
LINGEMAN, LAMBERTUS ... 87
LINTZ, FREDERIK ... 87
Lombard, Lambert ... 184
Loo, J. Van ... 114
LOOTEN, JAN ... 88
Lorrain, Claude ... 20, 199
LOZET DI SIMON, NICOLO ... 211
LUTI, BENEDETTO ... 211
Lutma ... 136

MAAS, DIRK ... 88, 89
Mabuse, Johannes Gossaert, gezegd Van ... 153
Maes, Canini ... 91
MAES, JAN BAPTISTE LODEWIJK ... 91
MAES, NICOLAAS ... 89, 90
MAES, EVERT CRIJNSZ., VAN DER ... 91, 92
MAN, L. G. R. ... 93
MAN, CORNELIS DE ... 92
Mander, Carel Van ... 54
MANS, FREDERICUS ... 93
MARJOLIN, Geb. SCHEFFER, CORNELIA ... 216
Marjolin, Geb. Scheffer, C. ... 149
Marel of Marrel, J. ... 100
MARSAEUS VAN SCHRIECK, OTTO ... 93
MARTSEN de Jonge, JAN ... 94
Massard, J. ... 39
MATTON, B. ... 94
MAUVE, ANTON ... 94, 95
MEER, de Oude, JAN VAN DER ... 95
MEER, de Jonge, JAN VAN DER ... 95
MESDAG, HENDRIK WILLEM ... 96
METSU, GABRIEL ... 96
Metsu, Gabriel ... 107, 118
Metsu, Jacques ... 96
Meulemans, A. ... 152
Meulen, A. F. Van der ... 68
MEYER, JOHAN HENDRIK LOUIS ... 97
Meyer, G. De ... 120, 151, 164
MICHAU, THEOBALD ... 97
MIEL, JAN ... 98
Mierevelt, Jan Michielsz. Van ... 98
MIEREVELT, MICHIEL JANSZOON VAN ... 98, 99
Mierevelt, Michiel Janszoon Van ... 104, 124, 179
MIERIS de Jonge, FRANS VAN ... 100
Mieris, Willem Van ... 100
MIGNON, ABRAHAM ... 100, 101
Milo, Giovanni ... 98
Moijaert, N. ... 9, 78, 187
Molenaar, F. ... 146
MOLENAER, JAN MIENSE ... 101, 102
MOLENAER, NICOLAES of KLAES ... 102
MOLIJN, PETRUS MARIUS ... 102, 103
MOLIJN de Oude, PIETER DE ... 103
Molijn, Pieter ... 41, 142
MOMMERS, HENDRICK ... 103, 104
Mommers, ... 88
MONI, LOUIS DE ... 104
Montfoort, A. Van ... 98
Moor, K. De ... 165
MOREELSE, PAULUS ... 104, 105
MORITZ, LOUIS ... 105
MOSTERT, JAN ... 105, 106
MOUCHERON de Oude, FREDERIK DE ... 106, 107
Muller, J. ... 99
Munnichuyssen, J. Van ... 127
MURANT, EMANUEL ... 107

Murillo, Bartolomeo Esteban ... 213
Musscher, Michiel Van, 107, 108
Musscher, Michiel Van, 96, 165
Muijs, Nicolaas... 108, 109, 110
Muys, Willem... 108
Muys, Robert... 108, 109
Myin, Henricus Arnoldus... 120
Mijtens, Daniël... 29, 54, 111
Mijtens, Johannes... 111

Nakken, Willem Carel ... 112
Nason, Pieter... 112
Neefs, de Oude, Pieter ... 113
Neer, Aernout Van der... 113
Neer, Aert Van der ... 113
Neer, A. Van der ... 114, 128
Neer, Eglon Hendrik Van der ... 114, 189
Netscher, Casper, 114, 115, 116
Netscher, C... 116
Netscher, Constantijn, 116, 117
Nijmegen, Dionijs Van, 117, 118
Nijmegen, Dionys Van ... 118
Nijmegen, Elias Van... 117
Nijmegen, Gerard Van... 118
Nooms, Reinier ... 199
Noort, Adam Van ... 71, 183
Notte, Gerardo della 65
Nuijen, Wijnand Jan Joseph 117
Nuijen, W. J. J... 84, 138

Ochtervelt, Jacob... 118, 119
Ochtervelt, Jacob ... 96
Ommeganck, Balthasar Paul 119, 120
Ommeganck, Balthasar Paul 120
Ommeganck, Maria Jacoba... 120
Oostzanen, Jacob Cornelisz. Van ... 153
Opzoomer, Simon ... 120, 121
Orley, Barend Van ... 121
Os, Georgius Jacobus Johannes Van... 122
Os, G. J. J. Van ... 134
Os, Jan Van ... 122
Os, Pieter Frederik Van... 123
Os, P. F. Van ... 94
Os, Pieter Gerardus Van... 122
Os, P. G. Van... 123
Ostade, Adriaen Van ... 123
Ostade, A. Van 21, 107, 124, 159
Ostade, Isaac Van ... 124
Ostade, Isaac Van ... 144
Osti ... 174
Ouvrié, Pierre Justin ... 215

Palamedesz, Anthonie 124, 125
Palamedesz, Anthonie ... 35
Palamedesz, Palamedes ... 124
Pencz of Penz, George... 125
Picolet, Cornelis ... 189
Pieneman, Nicolaas ... 125, 126
Pieneman, Jan Willem 97, 125
Pier, Lange ... 51
Piera, Antonie... 16
Pieter de Schilder ... 51
Pietersz, Gerrit ... 83
Pietersz, Pieter ... 51
Pinas, Jacob... 135
Plaes, David Van der 126, 127
Pleysier, Ary... 128
Poel, Egbert Van der ... 128
Poelenburg, C. Van... 24, 61, 74
Pompe, Gerrit ... 128, 129
Ponse, Joris ... 177
Pool, Juriaan... 129, 130
Pool, Juriaan ... 130, 144
Poorter, Jan Jorisz. De... 130
Poorter, Klaas De ... 130
Poorter, Willem De... 130
Portielje, Jan Frederik Pieter ... 131
Pot, Hendrik ... 73
Potter, Paulus... 76, 107, 168, 217
Pourbus, Pieter... 131

Poussin, Nicolas 28
Pujol, Abel De.................. 215
PIJNACKER, ADAM 131, 132

QUEBORN of QUEBOREN, CRISPIJN VAN DEN 133
QUEBORN, DANIËL VAN DEN 133
Quellinus, Artus 134
QUELLINUS, ERASMUS 134
Quinkhard, J. M. 161

Raphael 37, 121, 125
Ravenswaay, J. Van... 145, 161
Ravesteyn, Antony Van ... 54
REEKERS, HENDRIK...... 134, 135
Reekers, Johannes 85, 134
Rehn, J. E. 64, 65
REMBRANDT... 135, 136, 137, 138
Rembrandt.............. 3, 17, 39
44, 45, 78, 79, 83, 89, 123
130, 146, 179, 185
Remeus, David 180
Rennefeld, J. H............... 107
Ribera 212
RICX, PIETER 216, 217
ROCHUSSEN, CHARLES... 138, 139
ROELOFS, WILLEM 140
ROOSENBOOM, MARGARETHA... 140
Roosenboom, N. J........... 85
ROSA, SALVATOR 212
ROTTENHAMMER, JOHAN 140
Rottenhammer, Thomas...... 140
Rubens, Petrus Paulus... 38, 63
71, 72, 134, 141, 154, 156, 194
RUISDAEL, IZACK Van... 141, 142
Ruisdael, Izack Van 142
RUISDAEL, JACOB VAN... 142, 143
Ruisdael, Jacob Van...... 34, 61
75, 141
RUISDAEL, SALOMON VAN 142
Ruisdael, Salomon Van 141, 143
Ruysch, Frederik 129, 144
RUYSCH, RACHEL............... 144
Ruysch, Rachel 129, 130
RYCKAERT III, DAVID... 144, 145
Ryckaert, Maerten 144
RIJCKX, PIETER 216, 217
RIJK, JAMES DE 145
Rijk, J. De 45
RIJN, REMBRANDT HERMANSZ. VAN, zie REMBRANDT.
Rijn, Titus Van 135

Sacchi, Andreas 98
SAENREDAM, PIETER JANSZ. 145, 146
Saftleven, Cornelis 146
SAFTLEVEN of SACHTLEVEN, HERMAN......................... 146
Saftleven, Herman 146
SANTVOORT, DIRK VAN... 146, 147
Santvoort, D. Van........... 185
Savery, Roeland 41
SCHEFFER, ARIE 148, 149
Scheffer, Arie 147, 149, 213, 216
Scheffer, geb. Lamme, Cornelia 148
SCHEFFER, HENDRIK 149
Scheffer, Hendrik 147
SCHEFFER, JOHAN BAPTIST... 147
Scheffer, Johan Baptist...... 148
SCHELFHOUT, ANDREAS 150
Schelfhout, A... 19, 51, 84, 117
SCHIPPERUS, PIETER ADRIANUS 150
Schipperus, P. A 52
SCHMIDT, WILLEM HENDRIK 151, 152
Schmidt, W. H. 14, 158
SCHOORL, JOHAN VAN... 153, 154
Schooten, J. Van 165
SCHOTEL, JOHANNES CHRISTIANUS 152
Schouman, Aart 108
Schouman, M.................. 152
SCHRIECK, OTTO MARSAEUS VAN 93
SCOREL, JOHAN VAN ... 153, 154
Scorel, J. Van.................. 56
SEGHERS, DANIËL.........154, 155

Seghers, Frans 199
Seghers, Gerard 98
Seghers, Pieter 154
Slingelant, Pieter Van...... 155
Sluiter, D. J. 188
Snijders, François........... 156
Snijders, F. 16
Sonjé, Johannes......... 156, 157
Sorgh, Henrick Maertensz. 157, 158
Spiers, Albert Van........... 194
Spoel, Jacob 158
Springer, Cornelis 159
Steen, Jan Havicsz. ... 159, 160
Steen, Jan 48, 123
Steenbergen, Albertus ... 161
Steenwyck, H. Van........... 113
Stolker, Jan 161
Stomme van Kampen, De 2, 3
Storck of Stork de Oude, Abraham 162
Stork, Jan 163
Stortenbeker, J. 163
Stortenbeker, Pieter 163
Stortenbeker, P. 2
Straaten, Bruno Van 164
Straaten, B. Van 51
Stracké, Ignatius Johannes 217
Stracké, Johannes Theodorus.......................... 217
Strij, Abraham Van 164
Swanenburg, Jacob Isaakszoon Van 135

Tadema, L. Alma 96
Taurel, C. Ed. 167
Taylor 215
Tempel, Abraham Van den 165
Tempel, A. Van den 107
Teniers, David ... 113, 144, 157
Teniers de Jonge, D. ... 97, 165
Ter Borch, G. 115, 136
Terwesten, M. 50
Thulden, Van 113
Tilborch, Egidius of Gilles 165, 166
Tintoretto 140
Tischbein 147
Titiaan 38
Tiziano Vecellio 212
Tom, J. B. 163
Toussaint, P. J. 166
Trigt, Hendrik Albert Van 167
Troost, Cornelis 167, 168
Troostwijk, Wouter Joannes 168
Turken, Henricus 169

Uchtervelt zie Ochtervelt.
Ueberfeldt, Braet Van 131
Ulft, Jacob Van der 169

Valk, Simon 172
Valois, J. C. 170
Valois, Jean François 170
Vecellio, Tiziano 212
Velasquez........................ 213
Velde, Adriaen Van de 107, 171
Velde, A. Van de ... 9, 12, 52 53, 61, 79, 106, 143
Velde, de Oude, Willem Van de........................ 171, 172
Velde, de Jonge, Willem Van de 172
Velde, Esaias Van den 170, 171
Velde, Esaias Van den 48 128, 172
Venne, Adriaen Pietersz. Van de 172, 173,
Verboom, Abraham Hendricksz. 173,
Verhaegen of Van der Hagen, Joris 53
Verheijen, Jan Hendrik... 174
Verkolje of Verkolije, Johannes 174

Verschoten, J. 85
Verschuier, Aelbert, ... 175
VERSCHUIER of VERSCHUER, LIEVE, ... 175, 176
Verschuier, Pieter 175
VERSCHURING, LIEVE 175, 176
VERSCHURINGH, HENDRIK 176
VERSTEEGH, MICHIEL 177
VERTIN, PETRUS GERARDUS 177
VERVEER, ELCHANON 178
VERVEER, SALOMON LEONARDUS 178
Verveer, S. L. 178
Vindrier 214
Vita, Della 98
Vlieger, S. De 172
VLIET, HENDRICK VAN 179
Vliet, Hendrik Cornelisz. Van 179
Vliet, Hendrick Willemsz Van 179
VLIET, JAN JORIS VAN 179
Vliet, Willem Van 179
Vois, A. De 165
VOS, MARIA 180
VOS, CORNELIS DE 180
Vos, Cornelis de 181
VOS, JAN DE 181
VOS, SIMON DE 181, 182
Vrancken 113
VRANCKZ De Jonge, FRANÇOIS 182
VRANCX, SEBASTIAEN... 183, 184
VRIENDT, FRANS DE... 184, 185
VRIES, ABRAHAM DE... 185, 186

Wael, C. De 16
WALDORP, ANTOINE 187
Wall, W. R. Van der 76
Wanum, A. Van 177
WEENIX of WEENINCKS, JAN BAPTISTA 187
Weenix, Jan Baptista ... 9, 188
WEENIX, JAN 188
Weissenbruch, Dz., F. H. ... 160
WEISSENBRUCH, JAN HENDRIK 188
WERFF, ADRIAAN VAN DER 189, 190
Werff, A. Van der 85, 190
WERFF, PIETER VAN DER 190, 191, 192
WESTENBERG, PIETER GEORGE 192
Westenberg, P. G. 97
Wet, Jacob Willemsz. De... 10
WEIJDEN, de Oude, ROGIER VAN DER 192, 193
WILLARTS of WILLAERTS, ADAM 193
Willarts, Adam 194
WILLARTS of WILLAERTS, ISAAC 194
Willemsz, Cornelis 56
Wils, J. 9
WIT, JACOB DE 194, 195
WITTE, EMANUEL DE 195
Wolgemuth, Michel 37
WONDER, PIETER CHRISTOFFEL 196
WOUWERMAN, JAN 197
Wouwerman, Pauwels Joosten 196
WOUWERMAN, PHILIPS... 196, 197
Wouwerman, Philips 9, 11 46, 52, 107, 143, 171, 197
WIJCK, THOMAS 197, 198
Wijck, Thomas 68
Wynants, Jan 171, 196
WIJNGAERDT, ANTONIE JACOBUS VAN 198

YKENS, FRANCHOIS 198, 199

Zaagmolen, M. 107
ZAENREDAM, zie SAENREDAM.
ZEEMAN, REINIER 199
ZIMMERMAN, JAN WENDEL GERSTENHAUER 200

GETTY CENTER LIBRARY
3 3125 00143 6571